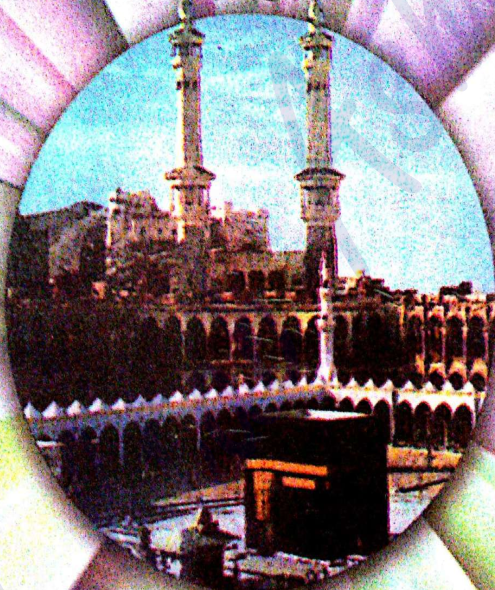
કબરમેં ક્યા હોગા?

قبر میں کیا ہوگا

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા, પીન - ૩૮૫૨૧૦

ફોન નં.: (૦૨૭૩૯) ૨૭૦૧૧૨

કબરમેં કયા હોગા?

મૌત, કબર ઔર આખેરતમેં પેશ આનેવાલે
ઈબરત અંગેઝ ઔર મુસ્તનદ વાકેઆત

❁ મુઅલ્લિફ ❁

ઈમામ જલાલુદ્દીન સુયૂતી (રહ.)

★ લિપ્યાંતર ★

(મૌલવી) સુલેમાન મજાદરી

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

છાપી :- ૩૮૫૨૧૦

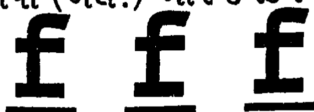
જિ. બનાસકાંઠા.

સર્વ હક સ્વાધીન છે.

ફેહરિસ્ત

મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફા

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્મા નિર્રહીમ

ઝિયાદા હોના ઉમરકા અફઝલ હૈ અગર અલ્લાહકી ઈબાદતમેં ગુઝરે

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે એક શખ્સને કહા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) સબ લોગોંમેં બેહતર કૌન શખ્સ હૈ? આપને ફરમાયા જિસકી ઉમર ઝિયાદા હો ઔર નેક અમલ કરે. ફિર ઉસને કહા, સબ લોગોંમેં બદતર કૌન હૈ? આપને ફરમાયા જિસકી ઉમર ઝિયાદા હો ઔર બુરા કામ કરે.

રિવાયત હૈ જાબિર (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને તુમમેં સબસે અચ્છા વો શખ્સ હૈ જિસકી ઉમર સબસે ઝિયાદા હો ઔર નેક અમલ કરે.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે કબીલએ કઝાઆકે દો આદમી મુસલમાન હુએ. ઔર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે સાથ જિહાદકો ગએ. એક ઉનમેંસે શહીદ હો ગયા ઔર દૂસરા એક સાલ ઝિંદા રહા. જબ ઉસને ભી ઈન્તેકાલ કિયા તો તલહા બિન ઉબૈદુલ્લાહને ખ્વાબમેં દેખા કે જન્નત આરાસ્તા હૈ ઔર પિછલા આદમી શહીદસે પેહલે જન્નતમેં દાખિલ હુવા. તલહા કેહતે હૈં મુઝકો તઅજ્જુબ હુવા, સુબહકો નબી (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર ઉસકા સબબ પૂછા કે શહીદસે પેહલે

જન્નતમેં વો કયૂં દાખિલ હુવા? આપને ફરમાયા કયા તુમ નહીં જાનતે હો કે ઉસકે શહીદ હોનેકે બાદ ઉસને એક મહીના તક રમઝાનકા રોઝા રખ્ખા. ઔર સાલ ભરમેં છ હઝાર રકાત નમાઝે ફર્ઝ પઢ્હી ઔર ઈસ કદર નફલ નમાઝ પઢ્હી હૈ.

રિવાયત હૈ તલહાસે કે ફરમાયા નબી (સ.અ.વ.) ને કે અલ્લાહકે નઝદીક ઉસસે અફઝલ કોઈ નહીં જિસને બડી ઉમર પાઈ ઔર તમામ ઉમર સુબ્હાનલ્લાહ ઔર લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ ઔર અલ્લાહુ અકબરમેં ગુઝાર દી.

રિવાયત હૈ સઈદ બિન જુબૈર (રદિ.) સે કે મોમિનકી ઝિંદગીકા હર દિન ગનીમત હૈ કયૂંકે વો અલ્લાહ તઆલાકા ફર્ઝ અદા કરતા હૈ નમાઝેં પઢ્હતા હૈ ઔર અલ્લાહ તઆલાકી યાદ કરતા હૈ.

રિવાયત હૈ ઈબ્રાહીમ બિન અબી ઉબૈદા (રદિ.) સે કે મુઝકો નબી (સ.અ.વ.) સે યે ખબર માલૂમ હુઈ હૈ કે જબ મોમિન મર જાતા હૈ ઔર જન્નતમેં અપના મરતબા દેખતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલાસે તમન્ના કરતા હૈ કે મુઝકો દો બારા દુનિયામેં લૌટા દિયા જાએ તાકે અલ્લાહુ અકબર ઔર લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ ઔર સુબ્હાનલ્લાહ પઢ્હૂં.

જાન ઔર માલ પર નુકસાન પહોંચનેસે મૌતકી તમન્ના ઔર દુઆ ન કરની ચાહિયે

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ

(સ.અ.વ.) ને અગર કિસી પર મુસીબત પળે તો મૌતકી તમન્ના હરગિઝ ન કરે. ઔર અગર મજબૂરી હો તો ઈસ તરહ કહે. અય અલ્લાહ જબ તક ઝિંદગી મેરે હકમેં બેહતર હૈ તો ઝિંદા રખ ઔર જબ મરના મેરે હકમેં બેહતર હો તો મૌત દે.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે કોઈ શખ્સ મૌતકી તમન્ના બિલકુલ ન કરે. ઔર ન મૌત કી દુઆ માંગે. ઈસ લિયે કે જબ કોઈ મર જાતા હૈ તો ઉસકા અમલ ખતમ હો જાતા હૈ.હાલાંકે મોમિનકી ઉમર જિતની ઝિયાદા હોતી હૈ ઉતના વો નેક અમલ ઝિયાદા કરતા હૈ.

રિવાયત હૈ જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કોઇ શખ્સ મૌતકી તમન્ના ન કરે. કયૂંકે આખિરતકા મઆમલા નિહાયત સખ્ત હૈ ઔર નેક બખ્તીકી નિશાની યે હૈ કે ઉમર ઝિયાદા હો ઔર તૌબાકી તૌફીક હો.

રિવાયત હૈ કૈસસે કે હમ લોગ ખબ્બાબકો દેખને ગએ વો બીમાર થે. ઔર અપને બદનમેં બીમારીકી વજહસે સાત જગહ દાગ કરાયા થા. પસ ખબ્બાબને કહા. અગર હમારે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) મૌતકી તમન્નાસે મના ન ફરમાતે તો મૈં મૌતકી દુઆ કરતા.

રિવાયત હૈ ઉમ્મુલ ફઝલસે કે હઝરત અબ્બાસ (રદિ.) બીમાર હુએ. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ઔર અસ્હાબ ઉનકે દેખનેકો ગએ. હઝરત અબ્બાસ (રદિ.) ને મૌતકી તમન્ના કી. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અય ચચા મૌતકી તમન્ના મત કરો.અગર તુમ નેક હો. ઔર તુમહારી ઉમર ઝિયાદા હો ઔર નેક અમલ

ઝિયાદા કરો તો તમહારે વાસ્તે યે બેહતર હૈ. ઔર અગર તુમ બુરે હો ઔર ઉમર ઝિયાદા હો ઔર અપને ગુનાહસે તૌબા કરો તો યે તુમહારે વાસ્તે બેહતર હૈ. પસ મૌતકી તમન્ના મત કરો.

જબ દીન બિગડનેકા અંદેશા હો તો મૌતકી તમન્ના ઔર દુઆ જાઈઝ હૈ

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કિયામતસે પેહલે ઈસ કદર ફિતને બરપા હોંગે કે જબ કબરકી તરફ કિસીકા ગુઝર હોગા તો કહેગા કયા અચ્છા હોતા અગર મૈં ઈસકી જગહ મદફૂન હોતા.

રિવાયત હૈ સૌબાન (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને યા અલ્લાહ મુઝકો તૌફીક દે નેક કામ કરનેકી ઔર બુરે કામ છોડનેકી ઔર મિસ્કીનોંસે મુહબ્બતકી. ઔર જબ લોગોંકો ફિતનામેં ડાલનેકા તુ ઈરાદા કરે તો મુઝકો અપની તરફ બુલા લે. તાકે મૈં ફિતનામેં મુબ્તલા ન હું.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઉસ વકત તક દજ્જાલ ન નિકલેગા જબ તક મોમિનકો સબસે બળ્હકર અપની જાનકા નિકલ જાના પસંદ ન હો, યાની અખીર ઝમાનામેં ફિતને વ ફસાદ ઈસ કદર હોંગે કે મોમિન અપને ઈમાનકી હિફાઝતકી સૂરત ન દેખેગા હૈરાન હોકર મૌતકો પસંદ કરેગા.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ

(સ.અ.વ.) ને કરીબ હૈ કે વો ઝમાના આએગા કે અગર મોમિન કો ઠંડે પાનીમેં શહદકા શરબત તૈયાર કરકે દિયા જાએ તો ઉસસે ઝિયાદા વો મૌતકો પસંદ કરેગા. ઔર દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે ખાલિસ સોનેસે ઝિયાદા મૌતકો પસંદ કરેગા. હઝરત અબૂઝર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક ઝમાના ઐસા આએગા કે જબ જનાઝા જાતે હુએ દેખેંગે તો તમન્ના કરેંગે કે કયા અચ્છા હોતા અગર મૈં ઉસકી જગહ પર હોતા.

રિવાયત હૈ કે મકહૂલ (રદિ.) બીમાર થે. અબદરબા ઉનકો દેખને ગએ ઔર દુઆ કી કે અલ્લાહ તઆલા તુમકો તંદુરૂસ્ત કરે. મકહૂલને કહા મેરે વાસ્તે યે દુઆ હરગિઝ ન કરો. જો લોગ અચ્છે હૈં ઔર ખુદાસે ઉનકી મઆફીકી ઉમ્મીદ હૈ ઉનકે સાથ મેરા ગુઝર જાના બેહતર હૈ ઉન લોગોંકે સાથ ઝિંદગી બસર કરનેસે જિનસે ફિતના ઔર બુરાઈ પહોંચનેકા અંદેશા હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂબકર (રદિ.) સે કે કસમ હૈ ખુદાએ પાકકી જો રૂહ બદનસે નિકલ જાતી હૈ વો મેરે નઝદીક બેહતર હૈ મેરી રૂહસે બલ્કે મખ્ખીકી રૂહ જો ઉસકે બદનસે નિકલ જાતી હૈ વો ભી મેરી રૂહસે બેહતર હૈ. યે કલામ સુનકર અસ્હાબ (રદિ.) ઘભરા ગએ ઔર પૂછા કે કયા સબબ હૈ? અબૂબકર (રદિ.) ને કહા મુઝે ખૌફ હૈ કહીં વો ઝમાના ન આ જાએ જિસમેં નેક કામકા હુકમ ન કર સકૂં ઔર બુરે કામકી મમાનિઅત ન કર સકૂં. ઉસ ઝમાનેમેં ખૈરીયત નહીં હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ ઉબૈદા (રદિ.) સે કે દુનિયા લોગોંકો ફિતના ઔર ફસાદકી તરફ બુલાતી હૈ ઔર શૈતાન બુરાઈ ઔર

બદકારીકી તરફ બુલાતા હૈ. ઐસે હાલમેં અલ્લાહકે યહાં રેહના બેહતર હૈ દુનિયામેં રેહનેસે.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે મૈં જા રહા થા. એક આદમીને પૂછા કહાં જાતે હો? મૈંને જવાબ દિયા કે બાઝાર જા રહા હું. ઉસને કહા અગર તુમકો ઝિંદગી પર ભરોસા હો કે લૌટકર ઘર આ સકોગે તો અગર તુમસે હો સકે તો મેરે વાસ્તે મૌત ખરીદકર લેતે આના.

રિવાયત હૈ ઈરબાઝ બિન સારિયા (રદિ.) સે કે મૈં મૌતકી તમન્ના કરતા થા. એક બાર મૈં દમિશ્ક ગયા ઔર મસ્જિદમેં નમાઝ પઢકર મૈંને દુઆ કી યા અલ્લાહ મેરી ઉમર બહોત ઝિયાદા હો ગઈ ઔર મેરી હડ્ડી સુસ્ત હો ગઈ અબ મુઝકો ઉઠા લે. ઈત્તિફાકન મૈંને એક જવાન નિહાયત ખૂબસૂરતકો દેખા જો સબ્ઝ લિબાસ પેહને થા ઉસને કહા તુમ ઐસી દુઆ કયૂં કરતે હો? મૈંને કહા કૈસી દુઆ કરૂં. કહા ઈસ તરહ કહો; યા અલ્લાહ મુઝકો નેક અમલકી તૌફીક દે ઔર મેરી ઉમર ઝિયાદા કર; મૈંને ઉસસે પૂછા તુમ કૌન શખ્સ હો અલ્લાહ તુમ પર રહમ ફરમાએ? ઉસને કહા મેરા નામ રતાઈલ હૈ. મૈં મોમિનોંકે દિલસે ગમ ઔર રંજ દૂર કરતા હું. યે કેહકર વો જવાન ગાઈબ હો ગયા.

મૌત અફઝલ હૈ હયાતસે

ઉલમાને ફરમાયા હૈ કે મૌત બિલકુલ મિટ જાને ઔર ફના હો જાનેકા નામ નહીં હૈ બલ્કે મૌતકે યે માના હૈં કે રૂહકા લગાવ

બદનસે છૂટ જાએ ઔર ઉન દોનોંમેં જુદાઈ હો જાએ ઔર એક ઘરસે દૂસરે ઘરમેં ચલા જાએ. બિલાલ બિન મસઉદ ઔર ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ ફરમાતે હૈં અય લોગો તુમ લોગ ફના હો જાનેકે લિયે પૈદા નહીં કિયે ગએ હો બલ્કે તુમ લોગ હમેશા રેહનેકે લિયે પૈદા કિયે ગએ હો, ઔર તુમ એક ઘરસે દૂસરે ઘરમેં જાઓગે. ઔર ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કે મોમિનકા તોહફા મૌત હૈ ઔર મૌત ઉસકે વાસ્તે ખુશ્બૂદાર ફૂલ હૈ (યાની મરગૂબ ચીઝ હૈ).

રિવાયત હૈ હઝરત આઈશા (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મૌત મુફતકી ચીઝ હૈ. (જૈસે માલે ગનીમત) નાફરમાની મુસીબત હૈ ઔર ફકરો તંગદસ્તી આરામકી ચીઝ હૈ. ઔર તવંગરી અઝાબ હૈ ઔર અકલ તોહફા હૈ ઔર નાદાની ગુમરાહી હૈ ઔર ઝુલ્મ શરમિંદા કરને વાલા હૈ ઔર ઈબાદત આંખકી ઠંડક હૈ. ઔર રોના અલ્લાહકે ખૌફસે નજાત હૈ જહન્નમકી આગસે, ઔર હંસના બદનકી ખરાબી હૈ ઔર તૌબા કરનેવાલા ઉસ શખ્સકી તરહ હૈ જો બેગુનાહ હૈ.

રિવાયત હૈ મહમૂદ બિન લબીદ (રદિ.) સે ફરમાયા નબી (સ.અ.વ.) ને દો ચીઝોં કો ઔલાદે આદમ નાપસંદ જાનતે હૈં એક તો મૌતકો હાલાંકે મૌત ઉસકે વાસ્તે ફિતનાસે બેહતર હૈ. દૂસરી મુફલિસી, કયૂં કે હિસાબ દેનેકે લિયે આસાન હૈ.

રિવાયત હૈ ઝરઆ બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા નબી (સ.અ.વ.) ને દો ચીઝોંકો ઔલાદે આદમ મહબૂબ રખતે હૈં એક તો હયાતકો હાલાંકે મૌત ઉસકે લિયે બેહતર હૈ. દૂસરી

કસરતે માલકો હાલાંકે મુફલિસી હિસાબ દેનેકે લિયે આસાન હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ કતાદા (રદિ.) સે, ફરમાયા કે નબી (સ.અ.વ.) કે સામનેસે એક જનાઝા ગુઝરા, આપને ફરમાયા યે આરામ પાનેવાલા હૈ યા ઉસસે દૂસરોંકો આરામ મિલા હૈ. સહાબા (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! ઉસસે કયા મુરાદ હૈ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા મોમિન મરનેકે બાદ દુનિયાકી તકલીફ ઔર મુસીબતસે અલ્લાહકી રહમતકી તરફ આરામ પાતા હૈ. ઔર બદકારકે મરનેસે શહેર ઔર અલ્લાહકે બંદે ઔર જાનવર ઔર દરખ્ત આરામ પાતે હૈં યાની ઉસકી બદકારી ઔર ઝુલ્મસે કે આલમમેં ફસાદ પૈદા હોતા હૈ. ઔર ઈન્તિઝામે આલમમેં ખલલ હોતા હૈ. ઔર બદકાર અલ્લાહ તઆલાકા દુશ્મન હૈ ઉસકે સબબસે ઝમીનકો ઔર જો કુછ ઝમીન પર હૈ આદમી જાનવર, દરખ્ત વગૈરહ સબકો તકલીફ હોતી હૈ. કયૂંકે ઉસકી બદકારીસે આસમાનસે પાની નહીં બરસતા ઔર સબકા રિઝક કમ હો જાતા હૈ.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) સે કે દુનિયા કાફિરકે વાસ્તે જન્નત હૈ (કે લઝઝત ઔર દુનિયાકી શહવતોંમેં ખૂશ ઔર મસ્ત હૈ) ઔર મોમિનકે વાસ્તે કૈદખાના હૈ (કે હર હર અમ્રમેં શરીઅતકા પાસ ઔર લિહાઝ રખતા હૈ. ઈસ લિયે ઉસકો ઝાહિરન તંગી હોતી હૈ) ઔર જબ મોમિનકી રૂહ નિકલતી હૈ તો ઉસકી ઐસી મિસાલ હૈ જૈસે કોઈ કૈદખાનાસે નિકલા ઔર ઝમીન પર લોટ પોટ કરકે અપના બદન દુરૂસ્ત કરને લગા.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) સે કે નબી (સ.અ.વ.) ને

અબૂ ઝર (રદિ.) સે ફરમાયા અય અબૂ ઝર! દુનિયા મોમિનકા કૈદખાના હૈ ઔર કબર ઉસકે અમનકી જગહ હૈ ઔર જન્નત ઉસકે રેહનેકી જગહ હૈ. અય અબૂઝર દુનિયા કાફિરકી જન્નત હૈ (યાની કાફિરકો ઉસકે પત્તે પત્તેસે દિલ બસ્તગી હોતી હૈ ઔર ખિઝાંસે ગાફિલ હોકર ઉસકી આરઝી બહાર પર મર મિટતા હૈ) ઔર કબર ઉસકે અઝાબકી જગહ હૈ ઔર જહન્નમ ઉસકે રેહનેકી જગહ હૈ.

રિવાયત હૈ રબીઅ બિન ખૈસમસે કે જિન ગાઈબ ચીઝોંકા મોમિન ઈન્તિઝાર કરતા હૈ ઉન સબમેં બેહતર મૌત હૈ ઔર માલિક બિન મગૂલ કેહતે હૈં કે મોમિનકે દિલમેં જો ખૂશી આખિરતકે મુતઅલ્લિક સબસે પેહલે દાખિલ હોગી વો મૌત હૈ કયૂંકે વો ઉસ વકત યાની મૌતકે વક્ત અલ્લાહ તઆલાકા ઈન્આમ ઔર સવાબ અપની આંખોંસે દેખેગા.

રિવાયત હૈ અબૂદરદા (રદિ.) સે કે તુમ લોગ મૌતકે લિયે પૈદા કિયે ગએ ઔર ખરાબ હોને કે લિયે અપની આબાદી કરતે હો ઔર ફના હો જાનેવાલી ચીઝોં પર હિર્સ કરતે હો ઔર બાકી રેહનેવાલી ચીઝોંકો છોડતે હો. યાદ રખ્ખો કે તીન ચીઝેં જિનકો તુમ લોગ મકરૂહ જાનતે હો વો નિહાયત મુબારક હૈં. (કયૂંકે ઉન પર જો અજર મિલનેવાલા હૈ વો બાકી રેહનેવાલા હૈ) મૌત ઔર તંગદસ્તી ઔર બીમારી; ઔર મૈં તંગદસ્તીકો દોસ્ત રખતા હું તાકે પરવરદિગારકે લિયે આજિઝ બના રહું. (યાની અલ્લાહકે હુઝૂરમેં તવાઝોઅ વ પસ્તી તંગદસ્તીકી વજહસે અચ્છી તરહ ઝાહિર હોતી હૈ. ઔર યે અલ્લાહ તઆલાકો પસંદ હૈ. ઈસ લિયે મુઝે તંગદસ્તી પસંદ હૈ.) ઔર મૌતકો દોસ્ત રખતા હું તાકે પરવરદિગારસે

મુલાકાત કરું. (યાની મુઝે મૌત ઈસ લિયે પસંદ હૈ કે ખુદાકે દીદારકા ઈશ્તિયાક ઉસીકે ઝરીઆસે પૂરા હો સકતા હૈ. નીઝ મૌતકી હાલતમેં મોમિનકો અલ્લાહકા દીદાર નસીબ હોતા હૈ) ઔર બીમારીકો દોસ્ત રખતા હું તાકે મેરે ગુનાહોંકા કફ્ફારા હો.

રિવાયત હૈ કે અબ્દુલ્લાહ બિન ઝકરિયા કેહતે હૈં કે અગર અલ્લાહ તઆલા મુઝકો યે ઈખ્તિયાર દે કે મૈં સો બરસ તક ઝિંદા રેહકર અલ્લાહકી ઈબાદત કરૂં ઔર ઈખ્તિયાર દે કે આજકે દિન મર જાઓ તો મૈં યેહી ઈખ્તિયાર કરૂંગા કે આજ હી મર જાઉં. તાકે અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલસે જલ્દ મુલાકાત કરૂં ઔર અલ્લાહકે નેક બંદોંસે મિલૂં.

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મૌત મોમિનકે લિયે ગુનાહકા કફ્ફારા હૈ. ઔર ફરમાયા જબ મુસલમાનકો કોઈ મુસીબત પહોંચે કાંટા ચૂભે યા ઉસસે ઝિયાદા તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકે ગુનાહકા કફ્ફારા કર દેતા હૈ. પસ તુમ કયા ગુમાન કરતે હો મૌતકી મુસીબતકે બારેમેં જિસકી એક એક સખ્તી તીન સો બાર તલવાર મારનેસે ભી ઝિયાદા સખ્ત હૈ.

હદીષ :- હઝરત અબૂ દરદા (રદિ.) સે પૂછા ગયા કે આપ જિસ શખ્સકો અઝીઝ ઔર મહેબૂબ રખતે હૈં ઉસકે લિયે કૌનસી ચીઝ ઝિયાદા પસંદ કરતે હૈં ? ઉનહોંને કહા મૌત, લાગોંને કહા અગર વો ન મરે, કેહને લગે તો ફિર મૈં ઉસે પસંદ કરતા હું કે ઉસકે ઔલાદ ઔર માલમેં કમી હો. (યાની વો ઝરા તંગદસ્ત રહે કે ખુદાકો ભૂલ ન જાવે)

હદીષ :- અબૂ માલિક અશઅરી (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અય અલ્લાહ જો શખ્સ યે જાનતા હો કે મૈં તેરા રસૂલ હું ઉસકો (યાની હર મુસલમાનકો) મૌત પ્યારી બના દે (ચૂંકે આમાલે હસનાસે મૌત પ્યારી હો જાતી હૈ ઈસ લિયે હકીકતમેં યે દુઆ મોમિનીનકે તહસીને આમાલકે લિયે હુઈ)

હદીષ :- હઝરત સફવાન બિન સલીમ (રદિ.) ફરમાતે થે કે મૌત હર મોમિનકે લિયે દુનિયાકી તકલીફસે રાહતકા સબબ હૈ ચાહે વો મૌત કિતની હી તકાલીફ ઔર બે ચેનીકી કયૂં ન હો.

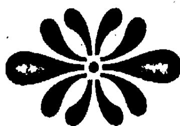
હદીષ :- હઝરત ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે મોમિનકો (મૌતકે વકત) અલ્લાહકે દીદારસે બળ્હકર કોઈ રાહત ઔર ખૂશીકી ચીઝ નહીં. (યાની હર મોમિનકો મૌતકે વકત અલ્લાહ તઆલાકા દીદાર નસીબ હોતા હૈ. જિસસે મૌતકી સખ્તી બિલકુલ મેહસૂસ નહીં હોતી ઔર બહોત ખૂશીસે જાન દેનેકો તૈયાર હો જાતા હૈ.)

હદીષ :- હઝરત અબૂ દરદા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હર મોમિનકે લિયે મૌત અચ્છી ચીઝ હૈ ઔર હર કાફિરકે લિયે(ભી) મૌત અચ્છી ચીઝ હૈ જો શખ્સ મેરી બાત ન માને તો દેખ લે. અલ્લાહ પાક કુરઆન મજીદમેં ફરમાતે હૈં **વમા ઈન્દલ્લાહિ ખૈરૂલ લિલ અબરાર.** યાની અલ્લાહકે પાસ જો સિલા મિલનેવાલા હૈ વો નેક કામ કરનેવાલોંકે લિયે કહીં ઝિયાદા અચ્છા હૈ. (દુનિયાકી સારી નેઅમતોંસે) નીઝ અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હૈં. **વલા યહ્‌સબન્નલ્લઝીન કફરૂ ઈન્નમા નુમ્લી લહુમ ખૈરૂલ લિ**

અન્ફુસિહિમ. યાની કુફફાર યે ન સમઝેં કે હમ જવાનકો મોહલત દિયે જાતે હૈં વો ઉનકે લિયે બેહતર હૈ (મતલબ યે કે કાફિરોં કો જો દુન્યાકી નેઅમતોં સે માલામાલ કિયે હુએ હૈં ઔર અઝાબમેં ઢીલ દિયે જા રહે હૈં યે મેહઝ ઈસ્તિદરાજ હૈ કે ઉન નેઅમતોંમેં પળકર ઔર ગાફિલ હો જાવેં ઔર દફઅતન ફિર ઉન પર પકડ કી જાએ. નીઝ જિતની ઝિયાદા નેઅમતેં ઉનકો દી જાતી હૈં ઉત્ની સખ્ત ઉન પર પકડ હોગી. ઈસ લિયે કાફિરકે લિયે ભી મૌતકી જલ્દી હી ખૈર હુઈ.

ફાઈદા :- (૧) ઇન હદીષોંસે જો તરજીહ મૌતકો હયાત પર માલૂમ હુઈ વો અસલી ઔર દાઈમી હૈ. ઔર બાઝ હદીષોંસે જો તરજીહ હયાતકો મૌત પર હોતી હૈ વો આરઝી અમલે સાલેહકે સબબસે હૈ જો ચંદ રોઝા હૈ પસ તઆરૂઝ ભી નહીં ઔર તસાવી ભી નહીં.

ફાઈદા :- (૨) તમન્નાએ મૌતકી હદીસોંકો ભી ઉન હદીષોંકે મુઆરિઝ ન સમઝા જાએ કયૂંકે ઉસમેં. **મિન્ ઝુર્રિન્ અસાબહૂ અવ લિઝુર્રિન્નઝલ બિહી.** કી ભી કૈદ હૈ. યાની કિસી દુન્યવી તકલીફસે ઘભરાકર તમન્ના ન કરે કે અલામત હૈ અદમે રઝા બિલ કઝાકી. ઔર અગર શૌકન ઈલલ આખિરહ યા દૂનિયાકે ફિતનેસે બચનેકે લિયે હો તો મમનૂઅ નહીં.

મૌતકો યાદ કરના ઔર ઉસકે લિયે તૈયાર રેહના ચાહિયે

રિવાયત હૈ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) સે કે કિસીને સવાલ કિયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે કે કૌન મોમિન અકલમંદ હૈ? આપને ફરમાયા જો મૌતકો ઝિયાદા યાદ કરે ઔર નેક અમલસે મૌતકે બાદકા સામાન દુરૂસ્ત રખ્ખે.યે લોગ અકલમંદ હૈં. ઔર ફરમાયા હોશિયાર વો શખ્સ હૈ જો અપને નફસકો (અહકામે શરઈય્યાકા) મુતીઅ બના લે. ઔર જો (અપને નફસસે) હિસાબ લે ઔર વો કામ કરે જો મરનેકે બાદ કામ આવે.ઔર નાદાન વો હૈ જો અપને નફસકી પૈરવી કરે ઔર અલ્લાહ તઆલાસે સવાબકી આરઝૂ કરે.

રિવાયત હૈ વઝીન બિન અતા (રદિ.) સે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) જબ કિસીકો મૌતસે ગાફિલ પાતે થે તો ઉસકે દરવાઝા પર ખડે હોકર તીન બાર પુકારકર ફરમાતે થે અય લોગો! અય ઈમાન વાલો! મૌત ઝરૂર આનેવાલી હૈ .ઔર મૌત રહમત ઔર આરામ ઔર બરકત લાએગી ઉનકે વાસ્તે જો અલ્લાહકે દોસ્ત હૈં ઔર ઉનકે વાસ્તે જો આખેરતકે લિયે કામ કરતે થે. યાદ રખ્ખો કે હર અમલકી ઈન્તિહા હૈ ઔર ઈન્તિહા હર અમલકી મૌત હૈ કોઈ આગે કોઈ પીછે જાએગા. દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા ગુઝર હુવા એક મજલિસમેં, જહાં લોગ કેહકહા મારકર હંસતે થે. આપને ફરમાયા તુમ લોગ લઝઝતકી ખરાબ કરનેવાલીકા ભી ઝિકર કિયા કરો, સબને અર્ઝ કિયા યા

રસૂલલ્લાહ! લઝ્ઝતકી ખરાબ કરનેવાલી કયા ચીઝ હૈ? આપને ફરમાયા મૌત. એક ઔર રિવાયતમેં હૈ કે લોગોંને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ ! શહીદોંકે સાથ ભી કિસીકા હશર હોગા? આપને ફરમાયા હાં. ઉસ શખ્સકા જો રોઝાના મૌતકો બીસ મરતબા યાદ કરે.

ફાઈદા :- ઉલમાને ફરમાયા હૈ જો મૌતકો ઝિયાદા યાદ કરેગા ઉસકો અલ્લાહ તઆલા તીન કરામત દેગા. જલ્દ તૌબાકી તૌફીક ઔર દિલકી કનાઅત ઔર ઈબાદતમેં ઈત્મીનાન ઔર દિલ જમઈ ઔર જો મૌતકો ભૂલ જાએગા તીન બલા ઉસ પર નાઝિલ હોંગી. તૌબાકી તૌફીક ઉસકો ન હોગી. ઔર થોડી ચીઝ ઉસકો કિફાયત ન કરેગી. ઔર ઈબાદતમેં સુસ્તી કરેગા. હઝરત અલી (રદિ.) ને ફરમાયા,કબર અમલકા સંદૂક હૈ ઉસકા હાલ મૌતકે બાદ માલૂમ હોગા. યાની જિસ તરહ આદમી અપની મેહનતકા રૂપિયા સંદૂકમેં રખતા હૈ ઉસી તરહ જો અમલ ભલા યા બુરા કરતા હૈ ઉસકા સંદૂક કબર હૈ.

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને દુનિયામેં અફઝલ પરહેઝગારી મૌતકી યાદ હૈ ઔર અફઝલ ઈબાદત આખિરતકી ફિકર હૈ જિસકો મૌતકી યાદને (અકલન) ગમગીન કિયા, (ફિર ઉસકી ઈસ્લાહ વૌ આમાલે સાલેહાસે કર લે હત્તા કે વો ગિરાની અકલી જાતી રહી ગો તબઈ ગિરાની બાકી રહે) તો વો અપની કબરકો દેખેગા કે જન્નતકે બાગોંમેંસે એક બાગ હૈ. ઔર હઝરત અલી (રદિ.) ને ફરમાયા સબ લોગ સો રહે હૈં જબ મરેંગે તબ આંખ ખુલેગી.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને હર શખ્સ મરનેકે બાદ અફસોસ કરતા હૈ. સહાબા (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ! કિસ બાતકા અફસોસ કરતા હૈ? આપને ફરમાયા અગર નેકકાર હૈ તો અફસોસ કરતા હૈ કે ઝિયાદા નેકી કયૂં નહીં કી, ઔર અગર બદકાર હૈ તો અફસોસ કરતા હૈ કે કયૂં બાઝ ન રહા.

હદીષ :- હઝરત અનસ (રદિ.) સે મરવી હૈ કે નબીએ અકરમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મૌતકો ઝિયાદા યાદ કિયા કરો, ઈસ લિયે કે ઉસસે ગુનાહ સાફ હોતે હૈં ઔર દુનિયાકી રગબત કમ હોતી હૈ. અગર તુમ મૌતકો અપની માલદારીકે ઝમાનામેં યાદ કરોગે તો યે ઐશ (કી તુગયાની) કો નિકાલ દેગી. ઔર અગર તુમ તંગદસ્તીમેં ઉસકો યાદ કરોગે તો યે તુમકો તુમહારી મૌજૂદા હાલતે ઝિંદગી પર કાનેઅ બના દેગી.

હદીષ :- હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કે પાસ એક શખ્સ હાઝિર હુવા ઔર ઉસને અર્ઝ કિયા કે યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! માલૂમ નહીં કયા બાત હૈ કે મૌત મુઝે પ્યારી નહીં ,આપને ફરમાયા તુમહારે પાસ માલ હોગા. ઉસને અર્ઝ કિયા જી હાં હૈ તો. આપને ફરમાયા કે ઉસે અલ્લાહકી રાહમેં પેહલે ખર્ચ કર ડાલો. કયૂંકે મોમિનકા દિલ ઉસકે માલકે સાથ રેહતા હૈ. અગર વો ઉસ માલકો પેહલે અલ્લાહકી રાહમેં ખર્ચ કર ડાલતા હૈ તો યે ચાહતા હૈ કે ખૂદ ભી ઉસકે સાથ દુનિયામેં બિછડા રેહ જાએ.

હદીષ :- હઝરત અબૂ દરદા (રદિ.) ને ફરમાયા, જો શખ્સ

મૌતકો ઝિયાદા યાદ કરેગા વો ફિર કિસી પર હસદ ન કર સકેગા. ઔર ખૂશી ભી કમ મનાએગા.

હદીષ :- હઝરત તારિક (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.)! ને મુઝે ફરમાયા, મૌતસે પેહલે મૌતકે લિયે તૈયાર રહો.

હદીષ :- હઝરત અબૂ હાઝિમ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હર વો કામ જિસકી વજહસે તુમ મૌતકા આના પસંદ નહીં કરતે ઉસે ફૌરન છોડ દો. ફિર તુમહેં બિલકુલ અંદેશા ન હોગા ચાહે જબ તુમ મરો.

હદીષ :- હઝરત સફિય્યા (રદિ.) સે મન્કૂલ હૈ કે એક ઔરત હઝરત આઈશા (રદિ.) કે પાસ આઈ ઔર અપને દિલકી સખ્તીકી શિકાયત કી, તો હઝરત આઈશા (રદિ.) ને ફરમાયા મૌતકો ઝિયાદા યાદ કિયા કરો યે તુમહારે દિલકો નરમ કર દેગી.

હદીષ :- હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે મન્કૂલ હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા. કબરોં પર જાયા કરો કયૂંકે યે મૌતકી યાદ દિલાતા હૈ.

હદીષ :- હઝરત અનસ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મૈંને તુમ લોગોંકો કબરોં પર જાનેસે રોક દિયા થા. અચ્છા તો અબ કબ્રસ્તાન જાયા કરો કયૂંકે યે દિલોંકો નરમ કર દેતા હૈ. ઔર આંખોંકો આંસૂઓંસે ભર દેતા હૈ. ઔર આખિરતકી યાદ દિલાતા હૈ. ઔર વાહિયાત બાતેં મત બકા કરો.

હદીષ :- હઝરત અબૂ ઝર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મુઝસે

હુઝૂર નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા કે તુમ કબરોં પર જાયા કરો, ઉસસે હસદકા મર્ઝ દૂર હો જાતા હૈ. ઔર બહોત બડી નસીહત હાસિલ હોતી હૈ. ઔર દેખો જનાઝોંકી નમાઝ ભી પ્‌ઢા કરો, કયૂંકે શાયદ ઉસસે કુછ ગમ ઔર રંજ તુમહારે દિલ પર તારી હો. ઔર રંજીદા ઔર ગમગીન શખ્સ અલ્લાહ ત્આલાકે સાયામેં રેહતા હૈ. ઔર હર ભલાઈકો તલાશ કરતા હૈ.

ફાઈદા :- (૧) મૌતસે તબઈ ગિરાની તો સબકો હોતી હૈ. ચુનાંચે હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં હમમેં હર એક મૌતકો ના પસંદ કરતા હૈ. અલબત્તા અકલી ગિરાની ન હોની ચાહિયે ઉસકા ઈલાજ આમાલે સાલિહાકી પાબંદી ઔર મના કી હુઈ બાતોંસે સખ્ત બચના હૈ.

ફાઈદા :- (૨) ઝિયારતે કુબૂરકી યા તાકીદ મુસ્તહબ ઈસ લિયે હૈ કે ઉસસે ઈબરત હાસિલ હોકર આખેરતકે કામોંકી તરગીબ હોતી હૈ. પસ યે તાકીદ હકીકતમેં આમ હૈ મરદોંકો ઔર ઔરતોંકો, લેકિન હદીસ લઅનલ્લાહુ ઝવ્વારાતિલ કબૂરિ. ઈસમેં જો મમાનિઅત હૈ ઉસકી ઈલ્લતકા ઉનકા કલ્બ સબર ઔર જઝઅ ઔર ફઝઅ ઔર એહતિમાલે ફિતના હૈ ચુનાંચે હમારે ઝમાનેમેં ઔરતોંમેં દીનકી કમીકી વજહસે મમાનિઅત હી કા ફતવા હૈ.

અલ્લાહ તઆલાસે ડરના ઔર અચ્છી ઉમ્મીદ રખના ચાહિયે

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.)

એક જવાનકે પાસ તશરીફ લે ગએ ઔર વો મૌતકી હાલતમેં થા. આપને ઉસસે પૂછા તેરા કયા હાલ હૈ? કહા અલ્લાહસે ઉમ્મીદ રખતા હું ઔર અપને ગુનાહોંસે ડરતા હું. પસ ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મૌતકી હાલતમેં જિસમેં યે દો બાતેં પાઈ જાએંગી તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકી ઉમ્મીદ પુરી કરેગા. ઔર ખૌફસે અમાન દેગા.

રિવાયત હૈ હસન બસરી (રહ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કે અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા હૈ કે મૈં અપને બંદોં પર દો કિસમકા ખૌફ જમા ન કરૂંગા. બલ્કે જો દુનિયામેં મુઝસે ખૌફ રખ્ખેગા ઉસકો આખિરતમેં અમાન દૂંગા. ઔર જો દુનિયામેં મુઝસે બેખૌફ રહે ઉસકો આખિરતમેં ખૌફમેં મુબતલા કરૂંગા.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કે ફરમાયા અલ્લાહ તઆલાને બંદા મુઝકો જૈસા ખયાલ કરેગા મૈં ઉસકે હકમેં વૈસાહી હું તો વો અબ જૈસા ચાહે ખયાલ કરે. અગર મેરે સાથ અચ્છા ખયાલ રખ્ખા તો ઉસકે વાસ્તે બેહતરી હૈ, ઔર અગર મેરે સાથ બુરા ખયાલ રખ્ખા તો ઉસકે વાસ્તે બુરાઈ હૈ.

રિવાયત હૈ મઆઝ બિન જબલ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને અગર તુમ લોગ ચાહો તો મૈં તુમ લોગોંકો ખબર દૂં કે કિયામતકે દિન અલ્લાહ તઆલા સબસે પેહલે મોમિનોંસે કયા ફરમાએગા. ઔર વો લોગ કયા જવાબ દેંગે? સહાબા (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા હાં યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ફરમાઈયે. આપને ફરમાયા અલ્લાહ તઆલા કહેગા અય મોમિનો!

કયા તુમ લોગ મેરી મુલાકાતકો મહેબૂબ રખતે થે? યે લોગ કહેંગે હાં અય રબ! ફિર કહેગા કયૂં યે લોગ કહેંગે હમ તેરી મઆફી ઔર મગફિરતકી ઉમ્મીદ રખતે થે. અલ્લાહ ફરમાએગા જાઓ હમને તુમકો બખ્શ દિયા.

રિવાયત હૈ શઅબુલ ઈમાનમેં અબૂ ગાલિબ (રદિ.) સે, કહા કે મૈં મુલ્ક શામમેં થા.એક શખ્સ કબીલએ કૈસકા મેરે પાસ આયાં ઉસકા એક ભતીજા નિહાયત મુખાલિફ થા. યે ઉસકો સમઝાતા ઔર નસીહત કરતા ઔર મારતા થા. મગર વો કુછ નહીં સુનતા થા. ઈત્તિફાકન વો જવાન બીમાર હોકર મરનેકે કરીબ હુવા. તબ ચચાકે બુલાનેકો આદમી ભેજા, ઉસને આનેસે ઈન્કાર કિયા, આખિરકાર મૈં ગયા ઔર ઉસકે ચચાકો સાથ લેકર ઉસકે પાસ પહોંચા. ચચાને ઉસકો સખ્ત વ સુસ્ત કેહના શુરૂ કિયા કે અય ખુદા કે દુશ્મન,કયા તુને ફલાં ફલાં બેહૂદા કામ નહીં કિયા હૈ? ઉસને જવાબ દિયા અય ચચા અગર ઉસ હાલતમેં અલ્લાહ તઆલા મુઝકો મેરી માંકે હવાલે કર દે તો વો મેરે સાથ કયા કરેગી? કહા તુઝે જન્નત લે જાએગી. જવાનને કહા કસમ ખુદાકી અલ્લાહ તઆલા મેરી માંસે ભી ઝિયાદા મુઝ પર ઝિયાદા મહેરબાન હૈ. ઈતને અરસેમેં જવાનને ઈન્તિકાલ કિયા. ઉસકે ચચાને તજહીઝ વ તકફીન કરકે કબરમેં ઉતારા. જબ લહદકે તખ્તે દુરૂસ્ત કિયે ઈત્તિફાકન એક ઈંટ ગિર પડી. ચચાને ઝુકકર દેખા ઔર ફૌરન પીછે હટ ગયા. મૈંને પૂછા કયા હાલ હૈ? કહા તમામ કબર નૂરસે ભર ગઈ હૈ. ઔર જહાં તક નઝર પહોંચતી હૈ નૂરકા મૈદાન નઝર આતા હૈ.

રિવાયત :- હૈ શઅબુલ ઈમાનમેં હમીદસે કે મેરા એક જવાન ભાંજા બીમાર પડા. મૈંને ઉસકી માંકો ખબર દી વો આઈ ઔર ઉસકે સરહાને બૈઠકર રોને લગી. જવાનને મુઝસે પૂછા અય મામૂં માં કયૂં રોતી હૈ? મૈંને કહા તેરી બીમારીસે, ફિર જવાનને કહા કયા ઉસકે દિલમેં મેરી મુહબ્બત નહીં હૈ? મૈંને કહા ઝરૂર મુહબ્બત ઔર રહમ હૈ. જવાનને કહા અલ્લાહ તઆલા મુઝ પર ઉસસે ઝિયાદા મહેરબાન હૈ. જબ ઉસકા ઈન્તિકાલ હુવા મૈંને ઉસકો કબરમેં ઉતારા ઔર લહદમેં રખકર ઈંટ બરાબર કરને લગા, લહદકે અંદર નઝર ગઈ તો દેખા કે બહોત બડા મૈદાન હૈ, મૈંને અપને સાથીસે કહા તૂભી દેખતા હૈ? કહા હાં દેખતા હું. યે ઉસ કલામકા અસર હૈ જિસકો આખરી વકતમેં કહા ઔર અલ્લાહ તઆલાકે સાથ અચ્છા ગુમાન રખ્ખા.

હદીષ :- હઝરત જાબિર (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે મૈંને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કો વફાતસે તીન દિન પેહલે યે કેહતે સુના કે તુમમેંસે જો કોઈ મરે તો ઉસ હાલતમેં મરે કે વો અલ્લાહ તઆલાકી નિસ્બત અચ્છા ગુમાન રખ્ખે. (હુસ્નો ઝન અલ્લાહ તઆલાકે સાથ આમાલે સાલિહાસે પૈદા હોતા હૈ પસ હાસિલ ઈરશાદકા યે હુવા કે આમાલે સાલિહાકી પાબંદી ઈસ કદર કરો કે મરતે વકત હક તઆલાકે સાથ હુસ્નો ઝન પૈદા હો જાવે)

હદીષ :- હઝરત ઈબ્રાહીમ નખઈ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે પેહલેકે લોગ ઉસે પસંદ કરતે થે કે બંદાકો મૌતકે વકત ઉસકે અચ્છે આમાલ યાદ દિલાએં ઔર ઉસીકી તલ્કીન કરેં યહાં તકકે ઉસકો અપને પરવરદિગારકે સાથ હુસ્નો ઝન હો જાવે.

હદીષ :- હઝરત ઉકબા બિન મુસ્લિમ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે બંદાકી કોઈ ખસ્લત અલ્લાહકો ઉસસે ઝિયાદા મહેબૂબ નહીં હૈ કે વો અલ્લાહકે દીદારકા મુશતાક હો.

હદીષ :- હઝરત અનસ (રદિ.) ને ફરમાયા કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા ઈરશાદ હૈ, દેખો તુમમેંસે જો કોઈ મરે તો ઉસ હાલતમેં મરે કે વો ખુદાકી નિસ્બત અચ્છા ગુમાન રખ્ખે. કયૂંકે અલ્લાહસે અચ્છા ગુમાન રખના જન્નતકી કીમત હૈ. (યાની જિસકો હક તઆલાસે હુસ્નો ઝન પૈદા હો ગયા વો યકીની જન્નતમેં ગયા)

ફાઈદા :- (૧) બગૈર આમાલે સાલિહાકે મરતે વકત હક તઆલાકે સાથ હુસ્ને ઝન નહીં હો સકતા.

(૨) બગૈર આમાલે સાલિહાકે હક તઆલાસે ઉમ્મીદોંકા વાબસ્તા રખના હુસ્ને ઝન નહીં હૈ. બલ્કે ગુરૂર યાની ધોકા હૈ.

ખાતિમા બિલ ખૈરકી અલામતકા બયાન

રિવાયત હૈ ઉમર બિન અલ્હમકસે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ અલ્લાહ તઆલા કિસી બંદાકો દોસ્ત રખતા હૈ તો ઉસકો શીરીં કરતા હૈ (શહદ જૈસી ખુશગવાર ચીઝેં દેતે હૈં યાની આમાલે સાલિહા ઔર અખલાકે હસનાકી તૌફીક અતા ફરમાતે હૈં) સહાબા (રદિ.) ને કહા કિસ તરહ શીરીં કરતા હૈ? આપને ફરમાયા મરનેસે પેહલે નેક કામ કરતા હૈ. યહાં તકકે ઉસકે પડોસી ઉસસે ખૂશ રેહતે હૈં.

રિવાયત હૈ હઝરત આઈશા (રદિ.) સે કે ફરમાયા

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ અલ્લાહ તઆલા કિસી બંદાકો નેક બખ્ત બનાતા હૈ તો મરનેસે એક સાલ પેહલે એક ફરિશ્તા ઉસકે પાસ ભેજતા હૈ વો ઉસકો દુરૂસ્ત કરતા હૈ ઔર નેક અમલકી તરહ ખ્વાહિશ દિલાતા હૈ. યહાં તકકે વો નેક હાલતમેં મરતા હૈ. ઔર સબ લોગ કેહતે હૈં કે યે શખ્સ નેક હાલતમેં મરા. ઔર જબ મલેકુલ મૌત હાઝિર હોતા હૈ ઉસ વકત અલ્લાહ તઆલા ઉસકી આખિરતમેં રેહનેકી જગહ (યાની વહાંકે સામાનોં ઔર રાહતોંકો જો અલ્લાહ પાકને ઉસકે લિયે તૈયાર કર રખ્ખા હૈ) ઉસકો દિખાતા હૈ તો ઉસકી રૂહ ખૂશ હોકર નિકલનેકા ઈરાદા કરતી હૈ. ઉસ વકત યે શખ્સ અલ્લાહકી મુલાકાતકો પસંદ કરતા હૈ. ઔર અલ્લાહ ઉસકી મુલાકાતકો પસંદ કરતા હૈ. ફિર મલેકુલ મૌત રૂહ કબ્ઝ કરતા હૈ.

ઔર જબ અલ્લાહ તઆલા કિસી બંદાકો બુરા કરતા હૈ તો મરનેસે એક સાલ પેહલે ઉસકે પાસ એક શૈતાન ભેજતા હૈ. વો ઉસકો ગુમરાહ કરતા ઔર બેહકાતા હૈ યહાં તકકે બુરી હાલતમેં મરતા હૈ. ઔર સબ લોગ કેહતે હૈં કે બુરી હાલતમેં મરા, ઔર જબ મલેકુલ મૌત હાઝિર હોતા હૈ ઉસ વકત અલ્લાહ તઆલા ઉસકી આખિરતમેં રેહનેકી જગહ ઉસકો દિખાતા હૈ તો ઉસકી રૂહ ખૌફસે અંદર ઘુસતી હૈ ઉસ વકત અલ્લાહકી મુલાકાત (યાની સામને આને) કો યે નાપસંદ કરતા હૈ ફિર મલેકુલ મૌત ઉસકી રૂહ સખ્તીસે ખીંચકર કબ્ઝ કરતા હૈ. કિતાબુલ અફસાહકે મુસન્નિફ ઈસ હદીસકી તશરીહમેં કેહતે હૈં કે મલેકુલ મૌતકે બુલાને પર જાન ઈસ તરહ નિકલતી હૈ જૈસે સપેરા સાંપકો ઉસકે સૂરાખસે

બુલાએ. ઔર મોમિન ઔર કાફિર દોનોંકે જિસ્મોંસે રૂહ નિકલનેકી હાલત બરાબર હોતી હૈ. (ફર્ક સિર્ફ યે હૈ) કે મોમિનકી જાન તો ખૂદ નિકલ જાના ચાહતી હૈ. જૈસે કય, ઔર કાફિરકી જાન હોંઠ તક આકર ફિર જિસમકે અંદર વાપસ જાના ચાહતી હૈ.

સલમાન ફારસી (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે મૈંને સુના રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કો ફરમાતે થે કે મય્યિતકો મૌતકે વકત પસીના આવે ઔર આંખસે આંસૂ નિકલે ઔર નાક કે સૂરાખ કુશાદા હોં તો યે અલ્લાહકી રહમત હૈ જો ઉસ પર નાઝિલ હુઈ. ઔર ગલેમેં આવાઝ પલટા ખાઈ જૈસે જવાન ઊંટકા ગલા ઘોંટનેસે આવાઝ હોતી હૈ ઔર ઉસકા રંગ બદરંગ હો જાએ ઔર મુંહસે ઝાગ નિકલે તો યે અલ્લાહકા અઝાબ હૈ. ઉલમાને ફરમાયા હૈ કે બુરે ખાતિમા હોનેકે ચાર અસ્બાબ હૈં.

નમાઝમેં સુસ્તી કરના, શરાબ પીના, માં-બાપકી ના ફરમાની કરના, મુસલમાનોંકો તકલીફ દેના. યા અલ્લાહ હર મુસલમાન મર્દ ઔરતકો નેક અમલકી તૌફીક દે, ઔર ખાતિમા બિલ ખૈર કર બહુરમતે મુહમ્મદ (સ.અ.વ.).

હદીષ :- હઝરત અનસ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અલ્લાહ પાક જબ કિસી બંદેકે લિયે ભલાઈ ચાહતે હૈં ઔર નેક ઈરાદા કરતે હૈં તો વો ઉસસે કામ લેતે હૈં. લોગોંને અર્ઝ કી અલ્લાહ પાક કૈસે ઉસસે કામ લેતે હૈં? ઈરશાદ હુવા કે મૌતસે પેહલે ઉસકો અચ્છે અમલકી તૌફીક દેતે હૈં.

ફઈદા :- બુઝુર્ગોંને લિખ્ખા હૈ કે અપને મૌજૂદા ઈમાન પર બરાબર શુક્ર કરતે રેહના ઔર જમાઅતકી નમાઝકા પાબંદ રેહના

ઈન દોનોં અમલકો ખાસ દખલ હૈ ખાતિમા બિલ ખૈરમેં.

મૌતકી સખ્તીકા બયાન

રિવાયત હૈ હઝરત આઈશા (રદિ.) સે કે મૌતકે વકત રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે સામને એક બરતનમેં પાની થા. આપ અપના હાથ તર કરકે બાર બાર ચેહરા પર ફેરતે થે, ઔર ફરમાતે થે લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ મૌતકી બડી સખ્તી હોતી હૈ.

રિવાયત હૈ વહીબ બિન અલવર્દ (રદિ.) સે કે ફરમાયા અલ્લાહ તઆલાને જબ કિસી બંદા પર મૈં રહમ કરના ચાહતા હું તો ઉસને જિસ કદર ગુનાહ કિયે હૈં ઉસકે બદલેમેં ઉસકો બીમાર કરતા હું ઔર ઉસકે ઘર પર મુસીબત નાઝિલ કરતા હું. ઔર ઉસકી રોઝી તંગ કરતા હું. તાકે ઉસકે ગુનાહકા કફફારા હો જાએ. ફિર અગર કુછ ગુનાહ બાકી રેહ ગયા તો મૌતકે વકત ઉસ પર સખ્તી કરતા હું. યહાં તકકે જબ વો મેરે પાસ આતા હૈ તો ગુનાહોંસે ઐસા પાક ઔર સાફ હોકર આતા હૈ ગોયા ઉસી દિન માંકે પેટસે પૈદા હુવા હૈ. ઔર જબ કિસી બંદા પર મૈં અઝાબ કરના ચાહતા હું તો ઉસને જિસ કદર નેકી કી હૈ સબકે બદલે ઉસકો તંદુરૂસ્ત કરતા હું. ઔર ઉસકી રોઝી ઝિયાદા કરતા હું ઔર ઉસકે ઘરમેં અમન કાઈમ કરતા હું. ફિર અગર કુછ નેકી બાકી રેહ ગઈ હૈ તો મૌતકો ઉસ પર આસાન કરતા હું યહાં તકકે જબ વો મેરે પાસ આતા હૈ તો ઉસકે પાસ કોઈ નેકી નહીં રેહતી જિસસે વો દોઝખસે

અપનેકો બચા સકે (ઉસીકો ઈસ્તિદરાજ કેહતે હૈં)

રિવાયત હૈ ઝૈદ બિન અસલમ (રદિ.) સે કે જબ મોમિન પર કુછ ગુનાહ બાકી રેહ જાતા હૈ જિસકો નેક અમલકે સબબસે દૂર ન કર સકા તો મૌતકી સખ્તી ઉસકો દફા કરકે જન્નતમેં પહોંચાતી હૈ. ઔર જબ કાફિર નેક કામ કરતા હૈ તો મૌત ઉસ પર આસાન કી જાતી હૈ તાકે ઉસકા બદલા દુનિયામેં હો જાએ. ઔર ઉસકા ઠિકાના દોઝખ હૈ.

રિવાયત હૈ અલ્કમા (રદિ.) સે કે વો અપને ભતીજેકે પાસ ગએ. જબ કે વો મૌતકી હાલતમેં થા ઔર ઉસકી પેશાનીસે પસીના નિકલતા થા. અલ્કમા (રદિ.) હંસે, લોગોંને પૂછા કયૂં હંસે? કહા મૈંને સુના ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) કો કેહતે હુએ કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મોમિનકી રૂહ પસીના દેકર નિકલતી હૈ. ઔર બદકાર ઔર કાફિરકી રૂહ ઉસકે મુંહસે નિકલતી હૈ જૈસે ગધેકી જાન મુંહસે નિકલતી હૈ. ઔર મોમિન પર ગુનાહકે સબબસે મૌતકે વકત આસાની કી જાતી હૈ તાકે નેકીકા કફફારા હો જાએ.

રિવાયત હૈ જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) સે બની ઈસરાઈલકે ચંદ આદમિયોંને સફર કિયા. ઔર એક કબ્રસ્તાનમેં પહોંચે. આપસમેં કહા બેહતર હૈ કે હમ લોગ દો દો રકાત નમાઝ પઢકર દુઆ કરેં તાકે કિસી મય્યિતસે અલ્લાહ તઆલા મુલાકાત કરા દે ઔર વો મૌતકા હાલ હમસે બયાન કરે. લોગોંને નમાઝ પઢકર દુઆ કી. એક કબરસે એક શખ્સ નિકલા જિસકા રંગ સિયાહ થા ઔર પેશાની પર સિજદાકી અલામત થી. ઉસને કહા અય લોગો તુમહારા કયા મન્શા હૈ? સો બરસ મેરે મરનેકો ગુઝર

ચુકે હૈં અબ તક મૌતકી ગરમીસે આરામ નહીં મિલા. તુમ લોગ અલ્લાહસે દુઆ કરો કે મુઝકો મુરદા (યાની બે હિસ) કર દે.

રિવાયત હૈ ઉમર બિન હબીબ (રદિ.) સે કે દો આદમી બની ઈસરાઈલકે નિહાયત આબિદ થે. મુદ્દતોં તક ઈબાદત કરતે કરતે અપની જગહસે ગભરા ગએ થે. એક રોઝ દોનોંને ઈત્તિફાક કિયા કે કબ્રસ્તાનમેં જાએં ઔર વહાં રેહકર ઈબાદત કરેં. શાયદ કિસી દિન મય્યિતસે કલામ કરનેકા મૌકા મિલ જાએ. ફિર દોનોં કબ્રસ્તાનમેં કિયામ કરકે ઈબાદત કરતે રહે. એક રોઝ એક મુરદા કબરસે નિકલા ઔર કહા કે મૈં અસ્સી બરસસે મરા હુવા હું લેકિન અબ તક મૌતકી તકલીફ બાકી હૈ.

રિવાયત હૈ ઝહાક (રદિ.) સે કે કિસીને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે સવાલ કિયા મૌતકી તકલીફકે બારેમેં. આપને ફરમાયા, મૌતકી બહોત સખ્તિયાં હૈં. સબસે અદના સખ્તી એક હઝાર તલવાર મારનેકે બરાબર હૈ. કઅબુલ અહબાર કેહતે હૈં કે મૌતકી સખ્તી કિયામત તક બાકી રેહતી હૈ ઔર ઐસી હી ઈમામ ઔઝાઈસે ભી રિવાયત હૈ.

રિવાયત હૈ હસન (રદિ.) સે કે મૂસા (અલૈ.) સે કિસીને પૂછા કે આપને મૌતકો કૈસા પાયા? ફરમાયા જૈસે લોહેકી સીખ જિસમેં બહોતસે કાંટે હૈં. મેરે પેટમેં દાખિલ કિયા ઔર હર કાંટેમેં એક એક રગ લપેટ લિયા ફિર ઉસ સીખકો મેરે પેટસે નિહાયત સખ્તીકે સાથ ખીંચા ઉસ વકત ગૈબસે આવાઝ આઈ અય મૂસા! હમને તુમ પર આસાની કી.

રિવાયત હૈ કે જબ મૂસા (અલૈ.) કી રૂહ અલ્લાહકે પાસ

પહોંચી તો અલ્લાહ તઆલાને ઉનસે પૂછા તુમને મૌતકી તકલીફકો કૈસા પાયા? અર્ઝ કિયા મૈંને અપને નફસકો ઐસા પાયા જૈસા કે ઝિંદા ગોરિયાકો તવે પર ભૂનેં, ન તો મરતી હૈ કે આરામ પાએ ઔર ન નજાત પાતી હૈ કે ઉડ જાએ.

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા નબી (સ.અ.વ.) ને કે મૌતકે વકત ફરિશ્તે હર તરફસે બંદાકો ઘેરે રેહતે હૈં ઔર ઉસકો જકડે રેહતે હૈં. અગર ઐસા ન કરતે તો મૌતકી સખ્તીસે જંગલોં ઔર મૈદાનોંમેં ભાગતા ફિરતા. ઔર ઐસીહી રિવાયત હૈ ફઝલ બિન અયાઝ (રદિ.) સે કે આદમી ચ્યૂંટીકે કાટનેસે પરેશાન હોતા હૈ ઔર મરતે વકત કયૂં ઈત્મીનાનસે રેહતા હૈ? ફરમાયા કે ફરિશ્તે ઉસકો જકડે રેહતે હૈં.

રિવાયત હૈ શહર બિન હૌશબ (રદિ.) સે કે કિસીને સવાલ કિયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે કે મૌતકી સખ્તી ઔર તકલીફ કૈસી હોતી હૈ? આપને ફરમાયા આસાન મૌત ઐસી હૈ જૈસે કાંટેદાર શાખકો રેશમમેં ડાલકર ખીંચનેસે હર કાંટેકે સાથ રેશમ ટુકડે ટુકડે હોકર નિકલતા હૈ.

હિકાયત :- હઝરત ઈસા (અલૈ.) અલ્લાહકે હુકમસે મુરદાકો ઝિંદા કરતે થે. એક કાફિરને કહા આપ નયે મુરદેકો ઝિંદા કરતે હૈં. પેહલે ઝમાનાકે કિસી મુરદાકો ઝિંદા કીજિયે. આપને ફરમાયા જિસકો તુ બતાએ ઉસકો ઝિંદા કરૂંગા. ઉસને કહા હઝરત નૂહ (અલૈ.) કે લડકે સામકો ઝિંદા કીજિયે. આપને ઉસકી કબરકે પાસ જાકર દો રકાત નમાઝ પઢી ઔર અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ કી. અલ્લાહને ઉસકો ઝિંદા કિયા ઔર વો કબરસે નિકલકર ખડા

હો ગયા. ઉસકે સર ઔર દાઢીકે બાલ સુફેદ થે. લોગોંને કહા તુમહારે ઝમાનામેં કિસીકા બાલ સુફેદ ન હોતા થા. તુમહારે બાલ કિસ તરહ સુફેદ હુએ? ઉસને જવાબ દિયા કે જબ ઝિંદા કરનેકે વાસ્તે મુઝે પુકારા ગયા તો મૈંને સમઝા કિયામત આ ગઈ ઉસ ખૌફસે મેરે બાલ સુફેદ હો ગએ. લોગોંને કહા તુમકો મરે હુએ કિતના ઝમાના ગુઝરા? ઉસને કહા ચાર હઝાર બરસ ગુઝરે લેકિન મૌતકી સખ્ની અબ તક મુઝમેં બાકી હૈ.

રિવાયત હૈ અબ્દુલ્લાહ બિન યસાફ (રદિ.) સે કે જબ ઉમર બિન આસ (રદિ.) પર મૌતકે આસાર શુરૂ હુએ તો ઉનકે લડકેને કહા અય બાપ આપ તમન્ના કરતે થે કે કિસી અકલમંદસે ઉસકી મૌતકે વકત મુઝસે મુલાકાત હોતી તો મૈં મૌતકી તકલીફ ઉસસે પૂછતા ઇસ વકત આપ હી અકલમંદ હૈં. ફરમાઈયે આપ પર કયા તકલીફ ગુઝરતી હૈ? કહા અય બેટે મેરી સાંસ ઐસી તંગ હો ગઈ હૈ કે ગોયા મૈં સૂઈકે સૂરાખસે સાંસ લેતા હું ઔર ગોયાકે કાંટેદાર શાખ મેરે બદનકે અંદર પૈરસે દિમાગ તક ડાલકર ખીંચતે હૈં.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબી મુલૈકા (રદિ.) સે કે હઝરત ઉમર (રદિ.) ને કઅબુલ અહબારસે પૂછા કે મૌતકા હાલ મુઝસે બયાન કરો. કહા અય અમીરૂલ મુઅમિનીન મૌત કાંટેદાર દરખ્તકે મિસ્લ હૈ. જબ વો બદનમેં આતી હૈ તો હર રગ જોડમેં ઉસકા કાંટા ઘુસતા હૈ. ફિર એક બહોત ઝોરદાર આદમી ઉસકો ખીચતા હૈ.

રિવાયત હૈ શદ્દાદ બિન ઔસસેકે દુનિયા ઔર આખિરતકી તકલીફોંમેં મૌત બહોત ખૌફનાક હૈ મોમિનકે લિયે. ઔર અગર કોઈ આરાસે ચીરા જાએ યા કેંચીસે ટુકડે ટુકડે કિયા જાએ. યા

દેગમેં બંદ કરકે પકાયા જાએ તો મૌત ઉસસે ભી ઝિયાદા તકલીફ દેનેવાલી હૈ. ઔર અગર મુરદા કબરસે નિકલકર મૌતકી તકલીફ બયાન કરે તો દુનિયા વાલોંકો જીના દુશવાર હો જાએ. ઔર નીંદ ઔર આરામકી લઝઝત ભૂલ જાએ.

રિવાયત હૈ કઅબ (રદિ.)સે કે મૌતકી તકલીફ મુરદા પર બાકી રેહતી હૈ જબ તક વો કબરમેં હૈ યાની કિયામત તક . ઔર મોમિન પર જો તકલીફ ગુઝરનેવાલી હૈ ઉન સબમેં મૌતકી તકલીફ ઝિયાદા સખ્ત હૈ. ઔર કાફિર પર જો તકલીફ આનેવાલી હૈ ઉન સબમેં મૌતકી તકલીફ ઉસકો સબસે આસાન હૈ. ઔર ઉસી તરહ રિવાયત હૈ વહબ બિન મુનબ્બહસે. ઔર ફરમાયા કાફિરકી પેહલી તકલીફ મૌત હૈ ઔર મોમિનકે લિયે આખરી તકલીફ હૈ.

રિવાયત હૈ વાસિલા બિન અસ્કઅ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મય્યિતકે પાસ તુમ લોગ હાઝિર રહો ઔર લા ઈલાહ પઢકર સુનાઓ ઔર જન્નતકી ખૂશખબરી સુનાઓ. કયૂંકે જો મર્દ ઔર ઔરત સમઝદાર ઔર અકલમંદ હૈં વો ભી ઉસ વકતમેં ઘભરા જાતે હૈં ઔર શૈતાન ઉનકે પાસ આકર અપની ફિકરમેં રેહતા હૈ. કસમ હૈ ઉસ ઝાત પાકકી કે મલેકુલ મૌતકા દેખના હઝાર તલવાર મારનેસે ભી ઝિયાદા સખ્ત હૈ. ઔર ઐસી રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબી દુનિયાસે ભી.

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા નબી (સ.અ.વ.) ને કે જબ મોમિન પર મૌતકી શિદ્દત ઔર સખ્તી હોતી હૈ તો ઉસકે આઝા આપસમેં એક દૂસરેકો સલામ કરતે હૈં ઔર કેહતે હૈં અસ્સલામુ અલૈકુમ હમ તુમસે કિયામત તક કે લિયે જુદા હોતે હૈં

ઔર તુમ હમસે કિયામત તકકે લિયે જુદા હોતે હો.

રિવાયત હૈ અબી કતાદા (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને શહીદકો મૌતકી તકલીફ નહીં હોતી મગર જિસ કદર ચ્યૂંટી યા ચટકીકે કાંટેસે હોતી હૈ.

રિવાયત હૈ મુહમ્મદ (રદિ.) સે કે સબસે આખિર મલેકુલ મૌત યાની ઈઝરાઈલ (અલૈ.) મરેંગે. પરવરદિગારકા હુકમ હોગા કે અય મલેકુલ મૌત તુમ મર જાઓ. ઉસ વકત મલેકુલ મૌત ઈસ ઝોરસે એક ચીંખ મારેંગે કે અગર આસમાનકે ફરિશ્તે ઔર ઝમીનકે આદમી મૌજૂદ હોતે તો સબ મર જાતે. ફિર ઈન્તિકાલ કરેંગે.

હઝરત ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) ને કહા કે નબીએ અકરમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મોમિનકી જાન ઝરા ઝટકેસે નિકલતી હૈ ઔર કાફિરકી જાન ઈસ તરહ બેહતી હુઈ આસાનીસે નિકલતી હૈ જૈસે ગધેકી જાન. ઈસકા રાઝ યે હૈ કે મોમિન ગુનાહ ભી કરતા હૈ. લિહાઝા મૌત આને પર ઝરા સખ્તી કી જાતી હૈ તાકે ઉન ગુનાહોંકા કફફારા હો જાએ. (લિહાઝા યે કહર ખૂબસૂરત રહમત હૈ) ઔર કાફિર નેકિયાં ભી કરતા હૈ લિહાઝા મૌતકે વકત ઉસ પર આસાની હોતી હૈ. તાકે ઉન નેકિયોંકા બદલા હો જાવે. (લિહાઝા યે રહમત બસૂરતે કહર હૈ કે આખિરતમેં ઉસકો કોઈ સહૂલત ન રહે).

હદીષ :- હઝરત આઈશા (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે એક મોમિનકો હર (નાગ઼વાર) બાતકા અજર દિયા જાવેગા. યહાં તકકે નઝઅકી કય, હિચકી વગૈરહકા ભી.

હદીષ :- હઝરત અલકમા બિન કૈસ (રદિ.) એક બાર અપને ચચાઝાદ ભાઈકે પાસ બૈસે વકત ગએ કે ઉન પર નઝઅકા આલમ થા. તો અલકમાને ઉનકી પેશાની છૂઈ તો વો પસીનાસે ભીગી હુઈ થી. (ઉનહોંને ખૂશ હોકર કહા) અલ્લાહુ અકબર. મુઝસે ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) રિવાયત કરતે થે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મોમિનકી મૌત (કી અલામત) પેશાનીકા પસીના હૈ ઔર હર મોમિનકે ગુનાહકા બદલા દુનિયામેં હોતા રેહતા હૈ. લેકિન જો કુછ ગુનાહ બાકી રેહતા હૈ તો મૌતકે વકત ઉસ પર સખ્તી હોતી હૈ. (તાકે વો સખ્તી બકિય્યા ગુનાહકા ભી કફ્ફારા હો જાએ.)

હદીષ :- હઝરત સુફયાન રિવાયત કરતે હૈં કે લોગ પેહલે ઉસકો પસંદ કરતે થે કે મરનેવાલેકી પેશાની પર પસીના આ જાવે. (બાઝ ઉલમાને કહા હૈ કે મોમિનકો જો પસીના આતા હૈ વો ઈસ લિયે કે વો ખુદા તઆલાસે શરમાતા હૈ કે ઉસને ખુદાકી નાફરમાનિયાં કીં. કયૂંકે ઉસકે બદનકે નીચેકા હિસ્સા તો મુરદા હો ચુકતા હૈ. હયાતકી હરકત વ કુવ્વત સિર્ફ ઉપરકે જિસ્મમેં બાકી રેહ જાતી હૈ. ઔર હયા વ શરમ આખોંમેં હોતી હૈ. (જો ઉપરકે હિસ્સામેં હોતી હૈ.) ઔર કાફિર ઈન તમામ બાતોંકી તરફસે અંધા હોતા હૈ.

હદીષ:- હઝરત ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ (રહ.) ફરમાતે થે કે મૈં નહીં ચાહતા કે મૌતકી બે ચૈની મુઝ પર આસાન હો જાવે. કયૂં કે વોહી તો આખરી તકલીફ હૈ જિસ પર મોમિનકો અજરો સવાબ મિલતા હૈ.

અસર :- કિસી શખ્સને હઝરત કઅબ અહબારસે પૂછા કે વો બીમારી કૌનસી હૈ જિસકી કોઈ દવા નહીં? ઉનહોંને કહા, મૌત. ઝૈદ બિન અસ્લમ કેહતે હૈં કે મૌત એક બીમારી હૈ ઔર ઉસકી દવા સિર્ફ અલ્લાહકી ખૂશનૂદી હૈ. (યાની જિસ વકત યે ઝાહિર હો જાતા હૈ કે હક તઆલા મુઝસે ખૂશ વ રાઝી હૈં તો સારી તકલીફ નઝઅકી જાતી રેહતી હૈ.)

હદીષ :- હઝરત ઉબૈદ બિન ઉમર (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે હઝરત આઈશા (રદિ.) સે મૈંને અચાનક મૌતકે બારેમેં પૂછા કે આયા ઉસસે નફરત કરની ચાહિયે. આપને ફરમાયા કયૂં? ઉસે નાપસંદ કયૂં કિયા જાએ. મૈંને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે ઈસ બારેમેં પૂછા તો આપને ઈરશાદ ફરમાયા થા કે મૌત મોમિનકે લિયે તો રાહતકી ચીઝ હૈ અલબત્તા બદકારોંકે લિયે નિહાયત હસરત વ અફસોસકી ચીઝ હૈ.

ફાઈદા :- ઉલમાને ફરમાયા હૈ જો શખ્સ મિસ્વાક ઝિયાદા કરેગા. ઉસકી રૂહ આસાનીસે નિકલેગી. ઔર જો શખ્સ મરનેકે પેહલે નેક અમલ કરેગા ઉસકી ભી આસાનીસે નિકલેગી.

મરતે વકત કયા કેહના ઔર કેહલાના ચાહિયે

રિવાયત હૈ અબૂ દરદા (રદિ.) સે કે ફરમાયા નબી (સ.અ.વ.) ને જિસ મય્યિતકે સરહાને સૂરએ યાસીન પળ્હી જાવે તો અલ્લાહ ઉસ પર મૌતકી સખ્તી આસાન કરતા હૈ.

રિવાયત હૈ જાબિર બિન ઝૈદ (રદિ.) સે કે મુસ્તહબ હૈ કે

મય્યિતકે પાસ સૂરએ રઅદ પળ્હી જાએ. ઈસસે મય્યિત પર આસાની હોતી હૈ. ઔર ઉસકી હાલત દુરૂસ્ત રેહતી હૈ. ઔર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી ઝિંદગીમેં મય્યિતકે લિયે મરનેસે કુછ પેહલે ઈસ તરહ દુઆ કરતે થે યા અલ્લાહ ઉસકો બખ્શ દે ઔર ઉસકે સોનેકી જગહ ઠંડી કર, ઉસકી કબર કુશાદા કર ઔર મરનેકે બાદ આરામસે રખ.

ઔર ઉસકી રૂહકો નેકિયોંકી રૂહસે મિલા દે. ઔર આખિરતમેં હમકો ઔર ઉસકો આસ પાસ જગહ દે ઔર ઉસકો કોઈ મુસીબત ઔર તકલીફ ન પહોંચા. ફિર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) પર દુરૂદ પળ્હતે થે. યહાં તકકે વો ઈન્તિકાલ કરતા. ઔર શબઈ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે અન્સાર મય્યિતકે પાસ મરનેસે કુછ પેહલે સૂરએ બકરહ પળ્હતે થે.

રિવાયત હૈ કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મરનેવાલેકો લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ સિખાઓ ઔર આપને ફરમાયા કે જિસકા આખરી કલામ લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ હોગા વો જન્નતમેં દાખિલ હોગા. ઔર ફરમાયા આપને કે બચ્ચા જબ બોલને લગે તો ઉસકો લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ સિખાઓ. ઔર જબ કોઈ મરને લગે તો લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ સિખાઓ. કયૂંકે જિસકા આખરી કલામ ઔર અવ્વલ કલામ લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ હોગા અગર વો હઝાર બરસ તક ઝિંદા રેહકર મરેગા તો ગુનાહસે સવાલ ન કિયા જાએગા.

રિવાયત હૈ અબ્દુલ્લાહ બિન અબી ઔફા (રદિ.) સે કે એક મર્દ નબી (સ.અ.વ.) કે પાસ આયા ઔર અર્ઝ કિયા યા

રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! ફલાં મકામમેં એક લડકા મૌતકી હાલતમેં ગિરિફતાર હૈ ઉસસે કહા જાતા હૈ કે લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ પળ્હ, વો પળ્હ નહીં સકતા. આપને પૂછા અચ્છી હાલતમેં પળ્હ સકતા થા યા નહીં? કહા પળ્હતા થા. આપને ફરમાયા તો અબ કયૂં નહીં પળ્હ સકતા? ફિર આપ ખડે હુએ ઔર લડકેકે પાસ ગએ. આપને ફરમાયા અય લડકે પળ્હ લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ, ઉસને કહા મૈં નહીં પળ્હ સકતા હું. આપને પૂછા કયૂં? ઉસને કહા મૈંને અપની માં કી બહોત નાફરમાની કી હૈ. આપને પૂછા વો ઝિંદા હૈ? ઉસને કહા હાં ઝિંદા હૈ. આપને ઉસકી માં કો બુલાયા ઔર પૂછા યે તેરા લડકા હૈ? ઉસને કહા હાં, આપને કહા યે બતા કે અગર બહોતસી આગ જલાઈ જાએ ઔર તુઝસે કહા જાએ કે અગર તુ ઉસકી સિફારિશ ન કરેગી તો ઉસકો આગમેં ડાલ દિયા જાએગા તો તુ કયા કરેગી? ઉસને કહા સિફારિશ કર દુંગી. આપને ફરમાયા, તૂ અલ્લાહ તઆલાકો ગવાહ કરકે કેહ કે મૈં ઇસ લડકેસે રાઝી હું. ઉસને કહા મૈં ઈસસે રાઝી હુઈ ઔર ઉસકી ખતા મઆફ કી. આપને લડકેસે કહા પળ્હ લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ. ઉસને ફૌરન કહા લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ. પસ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, સબ તારીફ અલ્લાહકો હૈ જિસને મેરી વજહસે ઉસકો દોઝખ સે નજાત દી.

રિવાયત હૈ તલહા ઔર ઉમર (રદિ.) સે કે હમને સુના રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કો ફરમાતે થે, મૈં એક ઐસા કલિમા જાનતા હું કે અગર મરનેવાલા ઉસકો કહે તો ઉસકી રૂહ બદનસે નિકલતે વકત આરામ પાએગી ઔર કિયામતકે દિન ઉસકે લિયે

નૂર હોગા ઔર મરતે વકત મૌતકી સખ્તી દૂર કરેગા. ઔર ઉસકો વો ચીઝ દિખાએગા જિસસે ખૂશ હો જાએગા. વો કલિમા લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ હૈ.

રિવાયત હૈ અબ્દુર્રહમાન મહારબી (રદિ.) સે કે એક મર્દકી વફાતકા વકત આ ગયા. લોગોંને ઉસસે લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ પઢનેકો કહા. ઉસને કહા મૈં નહીં પઢ સકતા કયૂંકે મૈં ઉસ કૌમકે સાથ રહા કરતા થા જો મુઝકો હુકમ કરતી થી કે હઝરત અબૂબકર ઔર હઝરત ઉમર (રદિ.) કો ગાલી દો.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ફરમાતે થે, મલેકુલ મૌત એક મર્દકે પાસ આએ ઔર ઉસકે બદનકો ફાડા, દેખા કે ઉસને કોઈ નેક અમલ નહીં કિયા હૈ. ફિર ઉસકે દિલકો ફાડા ઉસમેં ભી નેક અમલ ન પાયા, ફિર ઉસકા મુંહ ફાડા, દેખા કે ઝુબાન હિલતી હૈ, ઔર લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ કેહતી હૈ ફિર ઉસ મય્યિતકો અલ્લાહને બખ્શ દિયા. ઈસ કલિમાકે ઈખ્લાસકી બરકતસે.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ઔર અબૂ સઈદ (રદિ.) સે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા જો શખ્સ મૌતકે વકત કહે લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ વલ્લાહુ અકબર લા હૌલ વલા કુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લા હિલ્ અલિય્યિલ અઝીમ. તો ઉસકો દોઝખકી આગ કભી ન ખાએગી. દૂસરી રિવાયતમેં હૈ આપને ફરમાયા, મૈં કયૂં ન બતાઉં તુમ લોગોંકો ઈસ્મે આઝમ.હઝરત યૂનુસ (અલૈ.) કી દુઆ યાની લા ઈલાહ ઈલ્લા અન્ત સુબ્હાનક ઈન્ની કુન્તુ મિનઝ્ઝાલિમીન. જો મુસલમાન અપને મર્ઝે મૌતમેં ચાલીસ બાર

પઢે ઔર મર જાએ તો શહીદકા સવાબ ઉસકો દિયા જાએ ઔર અગર અચ્છા હો ગયા તો ભી ગુનાહોંસે પાક સાફ હો ગયા.

રિવાયત હૈ અલી (રદિ.) સે કે મૈંને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે સુના ચંદ કલિમોંકો જો શખ્સ મરતે વકત ઉસકો પઢેગા જન્નતમેં દાખિલ હોગા.વો કલિમે યે હૈં. **લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુલ્ હલીમુલ્ કરીમ.** તીન બાર અવ્વલ **અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિ રબ્બિલ આલમીન.** તીન બાર ઔર **તબારકલ્લઝી બિયદિહિલ્ મુલ્કુ વહુવ અલા કુલ્લિ શૈઈન કદીર.**

રિવાયત હૈ શદ્દાદ બિન ઔસ (રદિ.) સે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા જબ તુમ લોગ મય્યિતકે પાસ જાઓ તો ઉસકી આંખ બંદ કર દો. ઈસ વાસ્તે કે આંખ મૌતકો જાતે હુએ દેખતી હૈ. ઔર અચ્છી બાત કહો, યાની મુર્દેકે હકમેં દુઆ કરો. કયૂંકે ઘરવાલોંકી દુઆ પર ફરિશ્તે આમીન કેહતે હૈં. એક સહાબી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે આંખ બંદ કરતે વકત યે દુઆ પઢે. **બિસ્મિલ્લાહિ વ અલા મિલ્લતિ રસૂલિલ્લાહ.**

મલેકુલ મૌત ઔર ઉનકે સાથી ફરિશ્તોંકા બયાન

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા **હત્તા ઈઝા જાઅ અહદકુમુલ્ મૌતુ તવફફત્હુ રુસુલુના વ હુમ લા યુફર્રિતૂન.** (તર્જુમા) યહાં તકકે તુમમેં કિસીકી મૌત આ જાતી હૈ તો લે લેતે હૈં ઉસકો હમારે ફરિશ્તે ઔર યે ઝિયાદતી નહીં કરતે. ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ને ઈસ

આંયતકી તફસીરમેં ફરમાયા હૈ કે ઈસસે મલેકુલ મૌતકે મદદગાર ફરિશ્તે મુરાદ હૈં. વોહી ઉસકી રૂહ કબ્ઝ કરતે હૈં. ઔર કબ્ઝ કરનેકે બાદ મલેકુલ મૌતકો દેતે હૈં ઔર મલેકુલ મૌત ઉનકે સરદાર હૈં.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે જબ અલ્લાહ તઆલાને આદમ (અલૈ.) કે પૈદા કરનેકા ઈરાદા કિયા તો જો ફરિશ્તે અર્શ ઉઠાએ હુએ હૈં ઉનમેંસે એકકો ઝમીનકી તરફ ભેજા કે કુછ મિટ્ટી લાએ. જબ મિટ્ટી લેનેકા ઈરાદા કિયા તો ઝમીનને કહા, તુઝકો કસમ હૈ ઉસ ઝાત પાકકી જિસને તુઝકો ભેજા હૈ કે મુઝસે મિટ્ટી ન લે કે કલકે રોઝ ઉસકો આગમેં જલના હોગા. ફરિશ્તેને યે સુનકર મિટ્ટી ન લી. જબ પરવરદિગારકે પાસ ગયા તો પરવરદિગારને પૂછા, તુમકો કિસને મેરા હુકમ બજા લાનેસે બાઝ રખ્ખા. ફરિશ્તેને અર્ઝ કિયા ,ખુદાવંદા ઉસને તેરી કસમ દી ઈસ લિયે મૈંને નહીં લિયા. ફિર અલ્લાહ તઆલાને દૂસરા ફરિશ્તા ઝમીનકી તરફ ભેજા ઉસકો ભી ઝમીનને ઉસી તરહ કસમ દી. યહાં તકકે અલ્લાહ તઆલાને સબ ફરિશ્તોંકો એક એક કરકે ભેજા ઔર મિટ્ટી લાનેસે સબ આજિઝ રહે તબ અલ્લાહ તઆલાને મલેકુલ મૌતકો ભેજા. મલેકુલ મૌતને મિટ્ટી લેનેકા ઈરાદા કિયા તો ઝમીનને ઉસી તરહ કસમ દી. મલેકુલ મૌતને કહા, જિસને મુઝકો ભેજા હૈ ઉસકા હુકમ બજા લાના ઝરૂરી હૈ. ફિર ઝમીનકે હર હિસ્સા ભલે ઔર બુરેસે થોડી થોડી મિટ્ટી લેકર પરવરદિગારકે પાસ હાઝિર હુએ ઔર જન્નતકે પાનીસે ખમીરી કરકે આદમકા બદન તૈયાર કિયા. ઝોહરીને ભી ઐસી હી રિવાયત કી હૈ ઔર કહા, અવ્વલ

ફરિશ્તા ઈસરાફીલ થે ઔર દૂસરે ફરિશ્તે મીકાઈલ. ઔર ઈબ્ને મસઉદ ઔર બહોત સહાબા (રદિ.) ને કહા કે અવ્વલ ફરિશ્તે જિબ્રઈલ ઔર મીકાઈલ થે.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને સાબિતસે કે બહોતસે મુહદ્દિસીનને રિવાયત કી હૈ કે અલ્લાહ તઆલાને દુનિયાકા ઈન્તિઝામ ચાર ફરિશ્તોં જિબ્રઈલ ઔર મીકાઈલ ઔર ઈસરાફીલ ઔર મલેકુલ મૌતકે હવાલે કિયા હૈ. જિબ્રઈલ (અલૈ.) હવા પર ઔર ફરિશ્તોંકી જમાઅત પર મુકર્રર હૈં. ઔર મીકાઈલ (અલૈ.) પાની બરસાને ઔર ઘાસ જમાને પર ઔર મલેકુલ મૌત અરવાહકે કબ્ઝ કરને પર મુકર્રર હૈં. ઔર ઈસરાફીલ (અલૈ.) ખુદાકા હુકમ ઉનકે પાસ પહોંચાતે હૈં ઔર યે લોગ હુકમકે મુવાફિક દુનિયાકા ઈન્તિઝામ કરતે હૈં. ઈમામ જલાલુદ્દીન સુયૂતી (રહ.) ને રિવાયત કિયા હૈ કે અલ્લાહ તઆલાને અર્શકે નીચે એક દરખ્ત પૈદા કિયા હૈ ઉસકે પત્તે તમામ મખ્લૂક કી ગિનતીકે બરાબર હૈં. ઉસકા નામ શજરતુલ મુન્તહા હૈ. જબ કિસી બંદાકી ઉમર ખતમ હો જાતી હૈ ઔર ચાલીસ દિન બાકી રેહ જાતે હૈં તો હઝરત ઈઝરાઈલ (અલૈ.) કે સામને ઉસકા એક પત્તા ગિરતા હૈ ઉસ પર ઉસ બંદાકા નામ લિખ્ખા રેહતા હૈ. ઉસ વકતસે તમામ ફરિશ્તે ઉસકો મુરદા કેહતે હૈં. ઔર વો દુનિયામેં ચાલીસ દિન તક ઝિંદા રેહતા હૈ. પસ અગર વો નેક બખ્ત હૈ તો મલેકુલ મૌત ઉસકે નામકે ગિર્દ નૂરાની લકીર દેખતા હૈ. જબ ચાલીસ દિન પૂરે હો જાતે હૈં તો મલેકુલ મૌત ઉસકે પાસ આતા હૈ ઔર ઉસકે સામને બૈઠતા હૈ ઉસ વકત મરીઝ અપની બીમારીકી તકલીફમેં રેહતા હૈ. જબ મલેકુલ મૌતકો દેખતા હૈ તો

ઘભરાકર પૂછતા હૈ તુમ કૌન શખ્સ હો ઔર તુમહારા કયા ઈરાદા હૈ? વો કેહતા હૈ મૈં મલેકુલ મૌત હું તેરી રૂહ કબ્ઝ કરનેકા મુઝકો હુકમ હૈ. યે સુનકર મુંહ ફેર લેતા હૈ ઔર આંખેં પથરા જાતી હૈં. મલેકુલ મૌત કેહતા હૈ તુ મુઝકો નહીં પેહચાનતા.મૈં વો હૂં કે તેરી ઔલાદ ઔર તેરે માં બાપકી રૂહ કબ્ઝ કી હૈ આજ તેરી રૂહ કબ્ઝ કરૂંગા. ઔર તુ દેખ લેગા અપની ઔલાદ ઔર અકારિબકો. મૈં વો મૌત હું કે અગલે લોગોંકો ફના કર ચુકા હું,વો લોગ તુઝસે ઝિયાદા માલ ઔર કુવ્વત રખતે થે. તુને દુનિયાકો કૈસા પાયા ઔર ઉસકા હાલ કૈસા દેખા? બંદા કેહતા હૈ મૈંને દુનિયાકો બે વફા ઔર મક્કાર પાયા. ફિર અલ્લાહ તઆલાકે હુકમસે દુનિયા ઉસકે પાસ આએગી ઔર કહેગી, અય નાફરમાન તુને અપને રબકી કિસ કદર નાફરમાની કી ઔર કિસ કદર તુને નસીહત કી. બહોતસી બાતેં સુનીં લેકિન તુને જાના કે હમ દુનિયામેં હમેશા રહેંગે. યાદ રખ્ખો મૈં તુઝસે ઔર તેરે આમાલસે બેઝાર હું. ફિર ઉસકા માલ સામને આએગા ઔર કહેગા અય નાફરમાન તુને નાહક તરીકાસે મુઝકો હાસિલ કિયા, અગર તૂ ગરીબ ઔર મિસ્કીન પર ખર્ચ કરતા તો આજ તેરે કામ આતા.

રિવાયત હૈ કે જબ આદમીકી ઝબાન બંદ હો જાતી હૈ તો ચાર ફરિશ્તે ઉસકે પાસ આતે હૈં ઔર સલામ કરતે હૈં. પેહલા ફરિશ્તા આતા હૈ તો સલામકે બાદ કેહતા હૈ અય અલ્લાહકે બંદે મૈં તેરી રોઝી પર મુવક્કિલ થા મૈંને તમામ ઝમીન પર પૂરબસે પશ્ચિમ તક તલાશ કિયા મગર તેરી રોઝીકા એક લુકમા ભી ન પાયા. ફિર દૂસરા ફરિશ્તા આતા હૈ ઔર સલામકે બાદ કેહતા હૈ

અય અલ્લાહકે બંદે મૈં તેરે પાની પર મુવક્કિલ થા મૈંને તમામ ઝમીન પર પૂરબસે પશ્ચિમ તક તલાશ કિયા મગર તેરે પીનેકો એક કતરા પાની કહીં ન પાયા. ફિર તીસરા ફરિશ્તા આતા હૈ. ઔર સલામકે બાદ કેહતા હૈ અય અલ્લાહકે બંદે મૈં તેરી સાંસ પર મુવક્કિલ થા મૈંને તમામ ઝમીન પર પૂરબસે પશ્ચિમ તક તલાશ કિયા મગર તેરે વાસ્તે એક સાંસ ભી કહીં ન પાયા. ફિર ચોથા ફરિશ્તા આતા હૈ ઔર સલામકે બાદ કેહતા હૈ અય અલ્લાહ કે બંદે મૈં તેરી ઉમર પર મુવક્કિલ થા મૈંને તમામ ઝમીન પર પૂરબસે પશ્ચિમ તક તલાશ કિયા મગર તેરી ઉમરકા એક હિસ્સા ભી કહીં ન પાયા. ઉસકે બાદ નામએ આમાલ લિખનેવાલે દો ફરિશ્તે ઉસકે પાસ આતે હૈં ઔર સલામકે બાદ કેહતે હૈં અય અલ્લાહકે બંદે હમ તેરે આમાલ લિખને પર મુવક્કિલ થે ઔર નામએ આમાલ ઉસકો દિખાએંગે ઔર કહેંગે દેખ યે તેરા નામએ આમાલ હૈ ઉસ વકત મય્યિતકી આંખસે આંસૂ જારી હોતે હૈં. ઔર દાહને બાએં દેખતા હૈ. ઔર નામએ આમાલ પઢનેસે ડરતા હૈ. ઉસકે બાદ મલેકુલ મૌત ઉસકી રૂહ કબ્ઝ કરતે હૈં.

રિવાયત હૈ રબીઅ બિન અનસ (રદિ.) સે કે ઉનસે કિસીને પુછા કે મલેકુલ મૌત તન્હા સબકી રૂહ કબ્ઝ કરતે હૈં યા ઉનકે સાથ ઔર ફરિશ્તે ભી કામમેં શરીક હૈં. ફરમાયા રૂહ કબ્ઝ કરનેકા કામ ઉનહીંકે હવાલે હૈ લેકિન ઉસ કામ પર ઉનકે સાથ બહોતસે ફરિશ્તે મદદકે વાસ્તે દિયે ગયે હૈં. ઔર મલેકુલ મૌત સબકે સરદાર હૈં ઉનકા હર કદમ દુનિયાકે પૂરબ ઔર પશ્ચિમકે બરાબર હૈ. ફિર રબીઅ બિન અનસ (રદિ.) સે પૂછા મોમિનીનકી રૂહેં કહાં રેહતી

હૈ? ફરમાયા સાતોં આસમાનકે ઉપર સિદરતુલ મુન્તહાકે પાસ.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે બહોતસે ફરિશ્તે મલેકુલ મૌતકે સાથ હોતે હૈં. મય્યિતકી રૂહ કબ્ઝ કરનેકે વકત આતે હૈં. ઉનમેંસે બાઝ ફરિશ્તે રૂહકો લે જાતે હૈં. ઔર બાઝ ફરિશ્તે મય્યિત પર દુઆ કરનેવાલોંકે સાથ આમીન કેહતે હૈં. ઔર બાઝ મય્યિતકી મગફિરતકી દુઆ કરતે હૈં જબ તક ઉસ પર જનાઝાકી નમાઝ નહીં પળ્હી જાતી.

રિવાયત હૈ ખઝરજ (રદિ.) સે કે મૈંને સુના રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કો ફરમાતે થે કે મૈંને એક અન્સારીકે સરકે પાસ મલેકુલ મૌતકો દેખા. મૈંને ઉનસે કહા અય મલેકુલ મૌત મેરે સાથી પર આસાની કરના વો મોમિન હૈ. મલેકુલ મૌતને કહા આપ ઈત્મીનાન રખ્ખેં ઔર ખૂશ હોં. મૈં હર મોમિનકે સાથ આસાની કરતા હું. મૈં જબ ઈબ્ને આદમકી રૂહ કબ્ઝ કરતા હું ઔર ઉસકે ઘરવાલે રોતે હૈં તો મૈં રૂહકો લેકર ઘરમેં કેહતા હું. તુમ લોગ કયૂં રોતે હો, કસમ હૈ પરવરદિગારકી હમને ઉસ પર ઝુલ્મ નહીં કિયા ઔર વકતસે પેહલે ઉસકી જાનકો કબ્ઝ નહીં કિયા. રૂહ કબ્ઝ કરનેમેં હમને ગુનાહ નહીં કિયા. અગર તુમ લોગ અલ્લાહકે હુકમ પર સબર કરોગે તો સવાબ પાઓગે. ઔર અગર બે સબરી કરોગે તો ગુનેહગાર હોગે. હમ તુમહારે યહાં ફિર આએંગે. ઔર ફિર આએંગે. ચુપ રહો ચુપ રહો. ઔર ઘરવાલોંકો નેકકાર હો યા બદકાર ઝમીનમેં રેહતા હો યા પહાડ પર હર રાત ઔર હર દિનમેં તલાશ કરતા હું. ઔર મૈં હર છોટે બળેકો ઐસા પેહચાનતા હું કે વો લોગ અપનેકો ઐસા ન પેહચાનતે હોંગે. કસમ ખુદાકી અગર

મૈં એક મચ્છરકી રૂહ કબ્ઝ કરના ચાહતા હું તો મુઝકો ઉસકી તાકત નહીં જબ તક અલ્લાહ તઆલાકા હુકમ ન હો.

જાફર બિન મુહમ્મદ (રદિ.) કેહતે હૈં કે મલેકુલ મૌત સબ લોગોંમેં નમાઝ તલાશ કરતે હૈં. ઔર જબ મૌતકે વકત રૂહ કબ્ઝ કરને આતે હૈં તો અગર મય્યિત નમાઝી હૈ તો શૈતાનકો જો ઉસકે પાસ હૈ દફા કરતે હૈં. ઔર ઐસી મુશ્કિલકે વકતમેં ઉસકો લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ મુહમ્મદુ ર્રસૂલુલ્લાહ સિખાતે હૈં. ઉસકે બાદ રૂહ કબ્ઝ કરતે હૈં.

રિવાયત હૈ હસન (રદિ.) સે કે ઝમીન પર જિસ કદર મકાન હૈં હર એક મકાનવાલેકો રોઝાના તીન બાર મલેકુલ મૌત તલાશ કરતે હૈં. જિસકો દેખતે કે ઉસકી રોઝી ખતમ હો ગઈ હૈ ઉમરકી મુદ્દત પુરી હો ચુકી હૈ ઉસકી રૂહ કબ્ઝ કરતે હૈં. ફિર જબ ઘરવાલે રોતે ચિલ્લાતે હૈં તો મલેકુલ મૌત દરવાઝા પર ખડે હોતે હૈં ઔર કેહતે હૈં કે હમને ઉસકી રોઝીકો નહીં છીન લિયા ઉસકી ઉમર નહીં ઘટાઈ હમ ફિર તુમહારે પાસ આએંગે ઔર ફિર આએંગે યહાં તકકે તુમમેં કિસીકો જીતા નહીં છોડેંગે. હસન (રદિ.) કેહતે હૈં ખુદાકી કસમ અગર ઘરવાલે ઉનકો દેખતે ઔર ઉનકા કલામ સુનતે તો અપને મુરદેકો ભૂલ જાતે ઔર અપની હાલત પર રોતે.

રિવાયત હૈ મયમૂન (રદિ.) સે કે મુત્તલિબ બિન અબ્દુલ્લાહ બિન હન્તબ જબ બીમાર હુએ તો હમ ઉનકો દેખને ગએ ઉસ વકત મૌતકી સખ્તીસે બેહોશ હો ગએ થે. હમમેંસે એકને કહા અય અલ્લાહ ! ઉસ પર મૌતકી સખ્તી આસાન કર, યે શખ્સ ઐસા[1]

---

૧. યાની સખી થા, નેક બખ્ત થા.

ઔર ઐસા થા ઉસકી ચંદ નેકિયાં બયાનં કીં. ઉસકો હોશ હો ગયા, ઔર પૂછા કિસને યે કલિમા કહા? લોગોંને કહા ઉસ શખ્સને, ઉસને કહા મલેકુલ મૌત કેહતે હૈં કે હર મોમિન સખી પર નરમી ઔર આસાની કરતા હું. યે કેહકર ઈન્તિકાલ કિયા.

રિવાયત હૈ ઉબૈદા બિન ઉમૈર (રદિ.) સે કે હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) એક રોઝ અપને મકાનમેં થે. અચાનક દેખા કે એક ખૂબસૂરત મર્દ ઘરકે અંદર મૌજૂદ હૈ. આપને ફરમાયા અય અલ્લાહકે બંદે બગૈર હુકમકે તુઝે કિસને મેરે ઘરમેં આનેકી ઈજાઝત દી. ઉસને કહા ઉસ ઘરકે માલિકને, આપને ફરમાયા બેશક ઘરકા માલિક ઈજાઝત દેનેકે લાઈક હૈ. તૂ કૌન હૈ? કહા મૈં મલેકુલ મૌત હું. આપને ફરમાયા મલેકુલ મૌતકી જો સિફત મૈં જાનતા હું ઉસકો તુમમેં નહીં દેખતા હું. કહા આપ અપના મુંહ દૂસરી તરફ ફેર લેં. આપને મુંહ ફેરકર દેખા તો સરમેં સામને આંખ હૈ ઔર સરકે પીછે ભી આંખ હૈ. ઔર બદનકા તમામ બાલ મિસ્લ નેઝાકી તર્કકે ખડા હૈ. પસ આપને ઉસ સૂરતસે પનાહ માંગી ઔર ફરમાયા પેહલી સૂરતમેં હો જાઓ, વો પેહલી સૂરતમેં આ ગએ. ઔર કહા અય ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) જબ અલ્લાહ મુઝકો ઉસ બંદાકી તરફ ભેજતા હૈ જો અલ્લાહકી મુલાકાતકો દોસ્ત રખતા હો તો પેહલી સૂરતમેં જાતા હું.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને મસઉદ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે જબ અલ્લાહ તઆલાને હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કો અપના ખલીલ ઔર દોસ્ત બનાયા તો મલેકુલ મૌતને પરવરદિગારસે અર્ઝ કિયા કે મુઝકો ઈજાઝત મિલે તો યે ખૂશખબરી ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કો

જાકર સુનાઉં. પરવરદિગારને ઈજાઝત દી. મલેકુલ મૌત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કે પાસ આએ ઔર ખૂશખબરી સુનાઈ આપને ફરમાયા અય મલેકુલ મૌત મુઝે દિખા દો કે કુફ્ફારકી અરવાહકો તુમ કિસ તરહ કબ્ઝ કરતે હો? મલેકુલ મૌતને કહા આપ દેખનેકી તાકત ન રખ્ખેંગે. આપને ફરમાયા હાં મગર કુછ તો દિખાઓ, કહા આપ અપના ચેહરા દૂસરી તરફ ફેલ લેં. આપને મુંહ ફેર લિયા ફિર દેખા કે એક સિયાહ મર્દ હૈ ઉસકા સર આસમાનસે મિલા હૈ ઉસકે મુંહસે આગકા શોઅલા નિકલતા હૈ. ઔર બદન પર જિસ કદર બાલ હૈં સબ આદમીકી સૂરતમેં હૈં. ઔર સબકે મુંહ ઔર કાનસે આગકા શોઅલા નિકલતા હે. યે દેખકર હઝરત બેહોશ હો ગએ. ઔર મલેકુલ મૌતને અપની પેહલી સૂરત બદલ લી. જબ આપ હોશમેં આએ તો ફરમાયા અય મલકુલ મૌત અગર કાફિર મૌતકી સખ્તી ન ઉઠાતા ઔર સિર્ફ તુમહારી સૂરત દેખ લેતા તો ઈસ કદર ઉસકો કાફી હોતા. ફિર આપને ફરમાયા અય મલેકુલ મૌત મુઝે દિખા દો કે મોમિનોંકી રૂહ કિસ તરહ કબ્ઝ કરતે હો? કહા આપ અપના મુંહ ફેર લેં. જબ આપને ચેહરા ફર લિયા દેખા કે એક જવાન નિહાયત ખૂબસૂરત ચેહરાવાલા હૈ. ઉસકી અચ્છી ખૂશ્બૂ આતી હૈ. સુફેદ લિબાસ હૈ. આપને ફરમાયા અય મલેકુલ મૌત અગર મોમિન મરતે વકત અલ્લાહ તઆલાકી રહમત ઔર કરામતકે બદલે તુમહારી સૂરત દેખતા તો ઈસ કદર ઉસકો કાફી હોતા.

રિવાયત હૈ અશઅસ બિન સલીમ (રદિ.) સે કે હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ને મલેકુલ મૌતસે પુછા તુમ કિસ તરહ કબ્ઝ

કરતે હો અરવાહકો જબ કે એક રૂહ દુનિયાકી પૂરબ ઝમીનમેં હો ઔર એક દુનિયાકી પશ્ચિમ ઝમીનમેં ઔર જબ કે કિસી શહેરમેં દબા હુવા હો ઔર જબ કે લડાઈમેં દોનોં તરફકે લશ્કરમેં કત્લ ઔર ખૂનરેઝી શુરૂ હો? મલેકુલ મૌતને કહા અલ્લાહકે હુકમસે અરવાહકો મૈં પુકારતા હું તો વો મેરી દો ઉન્ગલિયોંકે દરમિયાનમેં આ જાતી હૈં. ઔર ઝમીન સમેટકર મેરે સામને એક તશ્તકે બરાબર કર દી જાતી હૈ. તો મૈં જહાંસે ચાહતા હું રૂહકો કબ્ઝ કરતા હું.

રિવાયત હૈ હકમ (રદિ.) સે કે હઝરત યાકૂબ (અલૈ.) ને મલેકુલ મૌતસે પૂછા કે તુમ હર જાનદારકી રૂહ કબ્ઝ કરતે હો ઉસ વકત તુમ મેરે પાસ હો ઔર જાનદાર તમામ ઝમીનમેં મુખ્તલિફ જગહ ઔર મુતફર્રિક મકામમેં હૈં, કહા અલ્લાહ તઆલાને દુનિયાકો મેરે તાબેદાર કર દિયા હૈ. જૈસે તશ્ત કિસીકે સામને રખ દીયા જાવે ઔર તશ્તકે અંદર ચીઝ જિસ તરફસે ચાહે લે લે. ઈસી તરહ દુનિયા મેરે સામને હૈ.

રિવાયત હૈ શહર બિન હવશબ (રદિ.) સે કે મલેકુલ મૌત બૈઠે રેહતે હૈં. ઔર દુનિયા ઉનકે સામને હૈ. ઔર જિસ તખ્તા પર આદમીકી ઉમર લિખ્ખી જાતી હૈ વો ઉનકે આગે હૈ. ઔર બહોતસે ફરિશ્તે ઉનકે પાસ ખડે હૈં. ઔર મલેકુલ મૌત હર વકત ઉસ તખ્તાકો દેખતે રેહતે હૈં. જિસ બંદેકી ઉમર ખતમ હો જાતી હૈ તો ફરિશ્તોંકો હુકમ દેતે હૈં કે ઉસકી રૂહ કબ્ઝ કર લો.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે ઉનસે કિસીને પૂછા કે દો શખ્સ હૈં એક દુનિયાકે પૂરબ ઔર એક પશ્ચિમમેં ઔર દોનોં એક વકત મરતે હૈં તો મલેકુલ મૌત કિસ તરહ દોનોંકી રૂહ એક

વકતમેં કબ્ઝ કરતે હૈં? ફરમાયા મલેકુલ મૌતકો દુનિયાકે પૂરબ ઔર પશ્ચિમવાલોં પર ઔર ઝમીનકે અંદર રેહનેવાલે જાનવરોં પર ઔર દરિયાકે અંદર રેહનેવાલે હૈવાનાત પર ઐસી કુદરત હૈ જૈસે કિસીકે સામને દસ્તરખ્વાન બિછા હૈ. જહાંસે ચાહે લે લે.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે મલેકુલ મૌત તમામ દુનિયા પર ઐસી કુદરત રખતે હૈં જૈસે હર શખ્સ અપને હાથ પર. ઔર ઉનકે પાસ એક જમાઅત રહમતકે ફરિશ્તોંકી રેહતી હૈ. ઔર એક જમાઅત અઝાબકે ફરિશ્તોંકી. પસ જબ નેક કારકી રૂહ કબ્ઝ કરતે હૈં તો રહમતકે ફરિશ્તોંકે હવાલે કરતે હૈં. ઔર જબ બદકારકી રૂહ કબ્ઝ કરતે હૈં તો અઝાબકે ફરિશ્તોંકે હવાલે કરતે હૈં ઐસી હી રિવાયત હૈ અબુ મુસન્નાસે ભી.

રિવાયત હૈ ખૈસમા (રદિ.) સે કે મલેકુલ મૌત એક બાર હઝરત સુલેમાન (અલૈ.) કી મજલિસમેં આએ ઔર એક શખ્સકી તરફ તઅજ્જુબસે કુછ દેર તક દેખતે રહે. જબ મલેકુલ મૌત ચલે ગએ તો ઉસને હઝરત સુલેમાન (અલૈ.) સે પુછા યે કૌન શખ્સ હૈ? આપને ફરમાયા મલેકુલ મૌત. ઉસને કહા વો મેરી તરફ ઈસ તરહ દેખતે થે કે ગોયા મેરી રૂહ કબ્ઝ કરનેકા ઈરાદા રખતે હૈં. આપને ફરમાયા, તુ કયા ચાહતા હૈ? ઉસને કહા મુઝે હિન્દુસ્તાનમેં પહોંચા દીજિયે. આપને હવાકો હુકમ દિયા કે ઉસકો ઉઠાકર હિન્દુસ્તાનમેં રખ દે. હવાને ઉસકો હિન્દુસ્તાનમેં પહોંચા દિયા. ફિર મલેકુલ મૌત હઝરત સુલેમાન (અલૈ.) કે પાસ આએ આપને પુછા તુમ કયૂં ઉસ શખ્સકો ગૌરસે દેખતે થે? કહા મુઝે તઅજ્જુબ ઈસ બાતસે થા કે અલ્લાહ તઆલાકા હુકમ મેરે પાસ પહોંચા હૈ કે ઉસકી રૂહ

હિન્દુસ્તાનમેં કબ્ઝ કરો. ઔર યે આપકે પાસ બૈઠા હૈ.

રિવાયત હૈ ખૈસમા (રદિ.) સે કે હઝરત સુલેમાન (અલૈ.) ને મલેકુલ મૌતસે ફરમાયા, જબ મેરી મૌતકા વકત કરીબ હો તો પેહલેસે મુઝકો ખબર દેના. મલેકુલ મૌતને કહા આપસે ઝિયાદા મૈં નહીં જાનતા. જિસ તરહ આપકો મૌતકે વકતકી ખબર નહીં મુઝકો ભી ખબર નહીં. જબ અર્શકે નીચેસે મુઝકો કાગઝ મિલતા હૈ ઉસ વકત જિસકા નામ ઉસમેં લિખ્ખા રેહતા હૈ ઉસકી રૂહ કબ્ઝ કરતા હું. ઐસીહી રિવાયત હૈ મુઅમ્મરસે, ઔર ઈબ્ને જરીરસે રિવાયત હૈ કે પરવરદિગારકી તરફસે હુકમ હોતા હૈ કે ફલાંકી રૂહ ફલાં વકત કબ્ઝ કરો.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે એક ફરિશ્તાને પરવરદિગારસે હુકમ ચાહા કે મૈં ઈદરીસ (અલૈ.) પૈગમ્બરસે મુલાકાત કરૂં. જબ ઉસકો ઈજાઝત મિલી તો હઝરત ઈદરીસ (અલૈ.) કે પાસ આએ ઔર સલામ કિયા. આપને પૂછા તુમહારી મલેકુલ મૌતસે મુલાકાત હોતી હૈ? કહા વો મેરે દોસ્ત હૈં. આપને ફરમાયા તુમ ઉનકે ઝરીઆસે મુઝકો કુછ નફા પહોંચા સકતે હો? કહા કે મૌતકે વકતકી કમીબેશીમેં કુછ નફા નહીં પહોંચા સકતા. લેકિન ઉનસે બાત કરૂંગા કે આપકો મૌતકે વકત આસાની કરેં. ફિર ફરિશ્તાને કહા આપ મેરે બાઝૂ પર સવાર હોં આપ સવાર હો ગએ. ફરિશ્તા ઉડા ઔર સાતોં આસમાનકે ઉપર લે જાકર મલેકુલ મૌતસે મુલાકાત કી ઔર કહા આપસે મુઝકો કુછ કેહના હૈ? મલેકુલ મૌતને કહા મૈં જાનતા હું કે ઈદરીસ (અલૈ.) કે બારેમેં કહોગે. ઉનકા નામ ઝિંદોંકે દફતરસે મિટા દિયા ગયા હૈ. ઔર અબ ઉનકી

ઉમર પલક મારનેકે આધા હિસ્સા બાકી હૈ. ઉસી વકત ફરિશ્તાકે બાજૂમેં હઝરત ઈદરીસ (અલૈ.) કા ઈન્તિકાલ હુવા.

રિવાયત હૈ જાબિર બિન ઝૈદ (રદિ.) સે કે પેહલે ઝમાનામેં મલેકુલ મૌત અચાનક આકર રૂહ કબ્ઝ કરતે થે. આદમિયોંકો કિસી કિસમકી બીમારી ન હોતી થી. લોગોંને મલેકુલ મૌતકો ગાલિયાં દેની શુરૂ કીં. ઔર લાનત કરને લગે. મલેકુલ મૌતને અલ્લાહ તઆલાસે શિકાયત કી તબ અલ્લાહ તઆલાને બીમારીકો પૈદા કિયા. ઔર સબ લોગ બીમારીમેં મુબ્તલા હોકર મરને લગે. ઔર મલેકુલ મૌતકો ભૂલ ગએ. ઔર કેહને લગે કે ફલાં બીમારીમેં ઈન્તિકાલ કિયા.

રિવાયત કી હૈ અહમદ ઔર બઝઝાર ઔર હાકિમ (રદિ.) ને અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા નબી (સ.અ.વ.) ને કે મલેકુલ મૌત પેહલે આદમીકી સૂરતમેં લોગોંકે પાસ આતે ઔર રૂહ કબ્ઝ કરતે થે. જબ હઝરત મૂસા (અલૈ.) કે પાસ આએ તો આપ બહોત ગુસ્સાવાલે પૈગમ્બર થે. મલેકુલ મૌતકો ઘૂંસા મારા. એક આંખ ઉનકી જાતી રહી. મલેકુલ મૌતને અલ્લાહ તઆલાસે શિકાયત કી કે અલ્લાહ તેરે બંદા મૂસાને મેરી આંખ અંધી કર દી. અગર તુને ઉનકો અપની બુઝુર્ગી ન અતા ફરમાઈ હોતી તો મૈં ભી ઉન પર તકલીફ ડાલતા. હુકમ હુવા કે મેરે બંદા મૂસા (અલૈ.) કે પાસ જાઓ ઔર કહો કે અગર વો અભી ઝિંદા રેહના ચાહતે હોં તો એક ગાયકી પીઠ પર અપના હાથ રખ દેં. જિસ કદર બાલ ઉનકે હાથકે નીચે હોંગે. ઉતને બરસ દુનિયામેં ઝિંદા રખ્ખૂંગા. મલેકુલ મૌત હઝરત મૂસા (અલૈ.) કે પાસ આએ. અલ્લાહ

તઆલાકા હુકમ સુનાયા આપને ફરમાયા ઉસકે બાદ કયા હોગા? કહા ફિર મૌત હૈ. આપને ફરમાયા તો અભી કબ્ઝ કરો. મલેકુલ મૌતને આપકો સૂંઘા ઔર રૂહ કબ્ઝ કી. અલ્લાહ તઆલાને આંખ દુરૂસ્ત કર દી. ઈસકે વાકિઆકે બાદસે મલેકુલ મૌત છુપકર આને લગે.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કે હઝરત દાઉદ નિહાયત શરમો હયા વાલે થે. જબ બાહિર જાતે તો દરવાઝા બંદ કર દેતે થે. એક દિન ઘરસે દરવાઝા બંદ કરકે નિકલે. જબ વાપસ આએ ઔર દરવાઝા ખોલા તો દેખા કે ઘરકે અંદર એક શખ્સ ખડા હૈ. આપને પુછા તુ કૌન હૈ? કહા મૈં વો શખ્સ હું કે બાદશાહોંસે નહીં ડરતા ઔર દરબાન મુઝકો અંદર જાનેસે નહીં રોક સકતે. આપને ફરમાયા કસમ ખુદાકી તુમ મલેકુલ મૌત હો. તુમ અલ્લાહ તઆલાકા હુકમ લાએ હો? યે કેહકર ઉસી જગહ ચાદર ઓઢકર લેટ ગએ. ઔર મલેકુલ મૌતને આપકી રૂહ કબ્ઝ કી.

રિવાયત કિયા તિબરાનીને હુસૈન (રદિ.) સે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે પાસ મરઝુલ મૌતમેં જિબ્રઈલ અલૈ.) હાલ દરયાફત કરનેકે લિયે નાઝિલ હુએ. ઔર પૂછા આપકા મિઝાજ કૈસા હૈ? ફરમાયા અય જિબ્રઈલ મર્ઝકી તકલીફ ઝિયાદા હૈ. ઉસ દરમિયાનમેં મલેકુલ મૌતને દરવાઝે પર આવાઝ દી. ઔર અંદર આનેકી ઈજાઝત તલબ કી. જિબ્રઈલને કહા અય મુહમ્મદ (સ.અ.વ.)! યે મલેકુલ મૌત હૈં. આપકે પાસ આનેકી ઈજાઝત તલબ કરતે હૈં. ઈસસે પેહલે કિસીસે ઈજાઝત ન ચાહી ઔર આપકે બાદ ભી કિસીસે

ઈજાઝત ન ચાહેંગે. આપને ફરમાયા અંદર આનેકી ઈજાઝત દો. જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને ઈજાઝત દી. મલેકુલ મૌત સામને આકર ખડે હુએ ઔર કહા અલ્લાહ તઆલાને મુઝકો આપકે પાસ ભેજા હૈ. ઔર મુઝકો હુકમ દિયા હૈ કે આપકી તાબેદારી કરૂં. પસ અગર આપ ઈજાઝત દેં કે મૈં આપકી રૂહ કબ્ઝ કરૂં તો કબ્ઝ કરૂંગા. ઔર અગર ઈજાઝત ન દેં તો કબ્ઝ ન કરૂંગા. આપને ફરમાયા અય મલેકુલ મૌત! કયા તુમ ઐસા કરોગે? કહા હાં યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! અલ્લાહને મુઝકો ઐસાહી હુકમ દિયા હૈ. ફિર જિબ્રઈલ ને આપસે કહા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! અલ્લાહ તઆલા આપકી મુલાકાતકા મુશ્તાક હૈ. પસ ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને અય મલેકુલ મૌત અલ્લાહકે હુકમકી તામીલ કરો. મલેકુલ મૌતને આપકી રૂહ કબ્ઝ કી.

રિવાયત હૈ અતા બિન યસાર (રદિ.) સે કોઈ ઐસા ઘર નહીં હૈ કે મલેકુલ મૌત હર રોઝ પાંચ બાર લોગોંકો તલાશ ન કરતે હોં. કે ઉનમેં કોઈ ઐસા હૈ જિસકી રૂહ કબ્ઝ કરૂં. કઅબસે ભી રિવાયત હૈ કે હર ઘરકે દરવાઝા પર ખડે હોકર સાત બાર નઝર કરતે હૈં કે કોઈ ઐસા હૈ જિસકી રૂહ કબ્ઝ કરૂં.

સાબિત બિન બનાની રિવાયત કરતે હૈં કે રાત દિન ચોબીસ ઘંટાકા હોતા હૈ. કોઈ ઘડી ઐસી નહીં ગુઝરતી કે મલેકુલ મૌત લોગોં પર ગુઝર ન કરતે હોં. ફિર અગર રૂહ કબ્ઝ કરનેકા હુકમ હુવા હૈ તો કબ્ઝ કરતે હૈં નહીં તો ચલે જાતે હૈં. ઈબ્ને બખ્ખારને તારીખે બગદાદમેં હઝરત અનસ (રદિ.) સે રિવાયત કિયા હૈ કે મલેકુલ મૌત રોઝાના હર એકકે ચેહરાકો સત્તર (૭૦) બાર દેખતે

હૈં. ઔર જિસકી રૂહ કબ્ઝ કરનેકે વાસ્તે ગએ હૈં. અગર વો હંસતા હૈ તો કેહતે હૈં હાય તઅજ્જુબ મૈં ઉસકી રૂહ કબ્ઝ કરૂંગા ઔર યે હંસતા હૈ.

રિવાયત હૈ અબી ઉમામા (રદિ.) સે કે મૈંને સુના રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે ફરમાતે થે કે અલ્લાહ તઆલાને મલેકુલ મૌતકો તમામ અરવાહકે કબ્ઝ કરને પર મુકર્રર કિયા હૈ. સિવાએ શુહદાએ બહરકે કે અલ્લાહ તઆલા ખૂદ ઉનકી અરવાહ કબ્ઝ કરતા હૈ. શુહદા બહર વો લોગ હૈં જો હજ કરનેકે વાસ્તે સમંદરકી રાહસે રવાના હુએ ઔર રાસ્તામેં ઉનકા ઈન્તિકાલ હો ગયા.

રિવાયત હૈ બરાઅ બિન આઝિબ (રદિ.) સે કે હમ લોગ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે સાથ એક અન્સારી મર્દકે જનાઝાકે લિયે રવાના હુએ. ઔર કબ્રસ્તાનમેં પહોંચે, ઔર અબ તક લાશ કબરમેં નહીં ઉતારી ગઈ થી. પસ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) બૈઠે. હમ લોગ ભી આપકે ગિર્દ સર ઝુકાએ બૈઠ ગએ. આપકે હાથમેં એક લકડી થી. ઉસસે ઝમીન કુરેદતે થે. ફિર આપને સર ઉઠાયા ઔર દો બાર યા તીન બાર ફરમાયા કે અલ્લાહકે સાથ પનાહ માંગો અઝાબે કબરસે, ફિર ફરમાયા જબ મોમિન દુનિયાસે ગુઝરતા હૈ ઔર આખિરતકી તરફ મુતવજ્જેહ હોતા હૈ તો આસમાનસે ફરિશ્તે ઉસકે પાસ આતે હૈં. ઉનકે ચેહરે આફતાબકે મિસ્લ સુફેદ ઔર નૂરાની હોતે હૈં. અપને સાથ જન્નતસે કફન ઔર ખૂશ્બૂ લાતે હૈં. ઔર ઉસકે સામને જહાં તક ઉસકી નઝર પહોંચતી હૈ બૈઠતે હૈં, ફિર મલેકુલ મૌત આતે હૈં ઔર ઉસકે સરકે પાસ બૈઠકર કેહતે હૈં અય પાક નફસ! બદનસે બાહિર આ. ઔર પરવરદિગારકી તરફ

રવાના હો. પસ રૂહ ઐસી આસાનીસે નિકલ આતી હૈ જૈસે મુશ્કસે પાનીકા કતરા ટપકતા હૈ. (ચાહે તુમકો ઉસકે ખિલાફ કુછ ઔર નઝર આતા હો. યાની ઝાહિરન ઉસકો તકલીફો કુર્બમેં દેખતે હો) ઔર મલેકુલ મૌત રૂહકો લેતે હૈં ઔર ફૌરન ફરિશ્તે ઉસકો હાથોં હાથ લેતે હૈં. ઔર જન્નતકા કફન પેહનાતે હૈં ઔર જન્નતકી ખૂશ્બૂ લગાતે હૈં. અબ ઉસસે મુશ્કસે ઝિયાદા ખૂશ્બૂ નિકલતી હૈ. ઔર ઉસકો આસમાનકી તરફ લે જાતે હૈં. જબ કિસી ફરિશ્તેકી જમાઅતસે મુલાકાત હોતી હૈ તો કેહતે હૈં યે કિસકી મુબારક રૂહ હૈ. યે લોગ કેહતે હૈં. ફલાં બિન ફલાંકી રૂહ હૈ. ઔર દુનિયામેં ઉસકા જો નામ થા ઉમ્દગીકે સાથ વો નામ લેતે હૈં. યહાં તકકે આસમાને દુનિયા તક પહોંચતે હૈં. ઔર આસમાનકા દરવાઝા ખુલવાતે હૈં. જબ દરવાઝા ખુલતા હૈ તો ઉસ આસમાનકે સબ ફરિશ્તે ઉસકે સાથ જાતે હૈં. યહાં તકકે દૂસરે આસમાન તક પહોંચતે હૈં. ઔર ઉસકા ભી દરવાઝા ખુલવાતે હૈં. ઉસ આસમાનકે ભી સબ ફરિશ્તે ઉસકે સાથ જાતે હૈં. જબ ઉસી તરહ સાતોં આસમાન તય કરતે હૈં તબ અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હૈ કે ઉસકા નામએ આમાલ ઈલ્લિય્યીનમેં લિખ્ખો, ઉસકો (યાની ઉસકી રૂહ મિસાલીકો) ઝમીનકી તરફ લોટા દો. કયૂંકે મૈંને ઉસકો મિટ્ટીસે પૈદા કિયા ઔર ઉસીમેં મિલાઉંગા. ઔર ઉસીસે દોબારા ઉઠાઉંગા. પસ ઉસકી રૂહ મિસાલી જિસમ મિસાલીમેં ડાલી જાતી હૈ. ઔર દો ફરિશ્તે ઉસકે પાસ આતે હૈં ઔર બિઠાતે હૈં. ઔર પૂછતે હૈં તેરા રબ કૌન હૈ? વો કેહતા હૈ મેરા રબ અલ્લાહ હૈ. ફિર પૂછતે હૈં તેરા દીન કયા હે? વો કેહતા હૈ મેરા દીન ઈસ્લામ હૈ. ફિર પૂછતે હૈં યે

કૌન શખ્સ હૈ જો તુમહારે પાસ ભેજે ગએ થે? વો કેહતા હૈ યે અલ્લાહકે રસૂલ હૈં. ફિર દોનોં ફરિશ્તે ઉસસે પૂછતે હૈં તુને ઉનકો કિસ તરહ પેહચાના? વો કેહતા હૈ મૈંને કુરઆન પઢા ઔર ઉન પર ઈમાન લાયા ઔર ઉનકી સચ્ચાઈકો માલૂમ કિયા. તબ આસમાનસે એક મુનાદી પુકારેગા કે સચ કહા મેરે બંદેને, ઉસકે વાસ્તે જન્નતકા ફર્શ બિછાઓ. ઔર જન્નતકા લિબાસ ઉસકો પેહનાઓ. ઔર ઉસકે વાસ્તે જન્નતકા દરવાઝા ખોલ દો. તાકે જન્નતકી હવા ઔર ખૂશ્બૂ આવે. ઔર ઉસકી કબર જહાં તક નિગાહ જાએગી કુશાદા કર દી જાએગી. ફિર ઉસકે પાસ એક મર્દ આએગા. નૂરાની ચેહરા ઉમદા લિબાસ ખૂશ્બૂવાલા, ઔર કહેગા તુઝકો મુબારક હો યે આરામ ઔર ઉસી દિનકા વાદા દુનિયામેં તુઝસે કિયા ગયા. વો પુછેગા તુમ કૌન હો? તુમહારે ચેહરેસે નેકી બરસ્તી હૈ. વો કહેગા મૈં તેરા નેક અમલ હું જો તુને દુનિયામેં અલ્લાહકે વાસ્તે કિયા થા. મુરદા કહેગા અય રબ કિયામત કાઈમ કર કિયામત કાઈમ કર. તાકે મૈં અપને ઘરકે લોગોંસે જલ્દ મુલાકાત કરૂં. ઔર અપની ખૈરીયત બયાન કરૂં. (યાની જિસમાની રાહત ઔર આરામમેં હર તરહ મશ્ગૂલ હું. જિસ્મે મિસાલીમેં રૂહ મિસાલી હાલતે બરઝખમેં ભી ચૈન ઔર રાહતમેં રેહતી હૈ)

ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ કાફિર દુનિયાસે ગુઝરતા હૈ ઔર આખિરતકી તરફ મુતવજ્જેહ હોતા હૈ તો આસમાનસે ફરિશ્તે ઉસકે પાસ આતે હૈં. સિયાહ ચેહરેવાલે કમ્મલ લિયે હુએ ઔર મય્યિતકે સામને જહાં તક ઉસકી નિગાહ જાતી હૈ બૈઠતે હૈં. ફિર મલેકુલ મૌત આકર ઉસકે પાસ બૈઠતે હૈં. ઔર

કેહતે હૈં અય ખબીસ રૂહ બદનસે બાહિર નિકલ ઔર અલ્લાહકે ગઝબ ઔર ગુસ્સાકી તરફ ચલ,ઉસકી રૂહ બદનકે અંદર ઘુસતી હૈ. મલેકુલ મૌત સખ્તીસે ખીંચતે હૈં જૈસે લોહેકી કાંટેદાર સીખકો રેશમ્મેં ડાલકર ખીંચેં. જબ રૂહ નિકલ આતી હૈ તો ફૌરન કમ્મલમેં લપેટ લેતે હૈં. ઔર ઉસસે સડે હુએ મુરદારસે ભી ઝિયાદા ખરાબ બૂ નિકલતી હૈ. ફિર ઉસકો આસમાનકી તરફ લે જાતે હૈં. જબ ફરિશ્તોંકી જમાઅત પર ગુઝરતે હૈં તો પૂછતે હૈં કે યે કિસકી ખબીસ રૂહ હૈ. ઔર દુનિયામેં જો નામ ઉસકા થા ઉસસે બદતર નામ ઉસકા બતાતે હૈં. યહાં તક કે પેહલે આસમાન તક પહોંચતે હૈં. ઔર દરવાઝા ખુલવાતે હૈં. ઉસકે વાસ્તે દરવાઝા નહીં ખોલા જાતા. ઉસકે બાદ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને યે આયત પઢી. **લા તુફત્તહુ લહુમ્ અબ્વાબુસ્સમાઈ.** યાની ઉનકે લિયે આસમાનકે દરવાઝે નહીં ખોલે જાએંગે. ફિર અલ્લાહ તઆલાકા હુકમ હોગા ઉસકા નામએ આમાલ **સિજ્જિય્યન**મેં લિખ્ખો. જો સબસે નીચે ઝમીનકે અંદર હૈ. ફિર ઉસકી રૂહ સિજ્જિય્યનકી તરફ ડાલ દી જાતી હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને યે આયત પઢી. (તર્જુમા) યાની જો શખ્સ અલ્લાહકે સાથ કિસીકો શરીક કરતા હૈ તો ગોયા વો આસમાનસે ગિર પડા. ઔર ચિડિયોંને ઉસકો નોચના શુરૂ કિયા યા ઉસકો હવાને ગેહરી ખંદકમેં ડાલ દિયા. ઉસકે બાદ ઉસકી રૂહ મિસાલી ઉસકે જિસમ મિસાલીમેં ડાલી જાએગી. ઔર દો ફરિશ્તે ઉસકે પાસ આકર ઉસકો બિઠાએંગે. ઔર પૂછેંગે તેરા રબ કૌન હૈ? વો કહેગા હાય હાય મૈં નહીં જાનતા. ફિર પૂછેંગે દીન કિયા હૈ? વો કહેગા હાય હાય મૈં નહીં જાનતા. ફિર પૂછેંગે યે કૌન શખ્સ

હૈં જો પૈગમ્બર બનાકર તુમહારે પાસ ભેજે ગએ થે. વો કહેગા હાય હાય મૈં નહીં જાનતા. ઉસ વક્ત આસમાનસે મુનાદી પુકારેગા ઝૂઠા હૈ મેરા બંદા ઉસકે વાસ્તે આગકા ફર્શ બિછાઓ. ઔર આગકા લિબાસ પેહનાઓ. ઔર દોઝખકી તરફ દરવાઝા ખોલ દો. પસ દોઝખકી ગરમી ઔર તેઝી ઉસકો પહોંચેગી. ઔર ઉસકી કબર તંગ હોગી. ઈસ તરહ પર કે ઉસકી પસલિયાં ચૂર ચૂર હો જાએંગી. ઔર ઉસકે પાસ એક શખ્સ બદ સૂરત બદતર લિબાસ બદબૂદાર આએગા. ઔર કહેગા યે અઝાબ તુઝકો મુબારક હો. ઉસી દિનકા વાદા દુનિયામેં જો તુઝસે કિયા ગયા થા. યે પુછેગા તૂ કૌન શખ્સ હૈ? તેરે ચેહરેસે બુરાઈ નિકલતી હૈ? વો કહેગા અય રબ કિયામત ન આવે. (તાકે અઝાબે જિસ્માની હકીકીસે બચા રહું. ગો જિસ્મે મિસાલી પર આલમે બરઝખમેં ભી અઝાબ હોતા હૈ. ચુનાંચે હદીસ હૈ (યાની મરનેકે બાદ હી મુરદેકો અઝાબ ઔર સવાબ શુરૂ હો જાતા હૈ ગો જિસ્મે મિસાલી પર હો.)

રિવાયત કી હૈ અબૂ યઅલા ઔર ઈબ્ને અબી દુનિયાને તમીમ દારી (રદિ.) સે કે ફરમાયા નબી,(સ.અ.વ.) ને કે હુકમ કરતા હૈ અલ્લાહ તઆલા મલેકુલ મૌતકો કે મેરા એક દોસ્ત હૈ મૈંને ઉસકો આરામ ઔર તકલીફમેં મુબ્તલા કરકે ઉસકા ઈમ્તિહાન કર લિયા હૈ. વો હર હાલતમેં મુઝકો દોસ્ત રખતા હૈ. તૂ ઉસકે પાસ જાતા હૈ કે દુનિયાકે રંજ ઔર મુસીબતસે ઉસકો આરામ દું. મલેકુલ મૌત પાંચસો ફરિશ્તે લેકર ઉસકે પાસ જાએંગે. ઉનકે પાસ ઉસકા કફન ઔર ખૂશબૂદાર ફૂલોંકા ગુલદસ્તા હોગા. જિસકી એક જડ હોગી. ઔર ઉસકે સિરે પર બીસયોં રંગકે ખૂશબૂદાર ફૂલ હોગેં

ઔર હર ફૂલકી ખૂશ્બૂ જુદા જુદા હોગી. ઔર ઉનકે પાસ સુફેદ હરીર હોગા. ઔર ખાલિસ મુશ્ક હોગા. મલેકુલ મૌત ઉનકે સરહાને બૈઠેંગે.બાકી ફરિશ્તે ચારોં તરફસે ઉસકો ઘેરકર બૈઠેંગે. ઔર અપને હાથ ઉસકે આઝા પર રખ્ખેંગે. ઔર હરીર ઉસકે પૈરસે ગરદન તક ઉઠાએંગે. ઔર મુશ્કકી ખૂશ્બૂસે મુઅત્તર કરેંગે. ફિર જન્નતકી તરફ દરવાઝા ખોલેંગે. ઔર ઉસકી રૂહકો જન્નતકા શૌક દિલાયા જાએગા કે યે તુમહારા ઘર હૈ. યે તુમહારી હૂરેં હૈં. યે તુમહારા લિબાસ હૈ. યે તુમહારે ખાનેકે ફલ હૈં. જિસ તરહ લડકે રોતે હૈં તો ઉનકો બેહલાયા જાતા હૈ. ઔર જન્નતકી હૂરેં ભી ઉસકી તરફ ઝુકેંગી. યે હાલ દેખકર ઉસકી રૂહ નિકલનેકે વાસ્તે બેકરાર હોગી. તબ મલેકુલ મૌત કહેંગે અય પાક રૂહ! બદનસે બાહિર આ ઔર અપને રબકી તરફ સેર કર. ઔર બગૈર કાંટે કી બેરિયોંકી તરફ ઔર તેહ બતેહ કેલોંકી તરફ લમ્બે લમ્બે સાયાકી તરફ ચલતે હુએ પાનીકી તરફ ચલ. આપને ફરમાયા ઉસ વકત મલેકુલ મૌત ઐસી નરમી ઔર મહેરબાની કરતે હૈં કે માં ભી અપને બચ્ચે પર ઈસ કદર મહેરબાન નહીં હો સકતી. કયૂંકે યે રૂહ અલ્લાહકે દોસ્તકી હૈ. અલ્લાહ ઉસ પર મહેરબાન ઔર રાઝી હૈ. ફિર મલેકુલ મૌત ઉસકી રૂહ ઈસ તરહ નિકાલેંગે જૈસે આટેકે ખમીરસે બાલ નિકાલ લેતે હૈં. જબ રૂહ નિકલેગી સબ ફરિશ્તે કહેંગે. **સલામુન અલૈકુમુદ્ ખુલુલ્જન્નત બિમા કુન્તુમ્ તઅ્મલૂન.** યાની તુમ પર સલામ હૈ તુમ જન્નતમેં દાખિલ હો અપને અમલકે સબબસે. જબ મલેકુલ મૌત રૂહ કબ્ઝ કર લેંગે તો રૂહ બદનસે કહેગી. અલ્લાહ તુઝકો નેક બદલા દે કે ઉસકી ઈબાદત કરનેમેં તુ મેરા મદદગાર થા. ઔર બુરાઈકી તરફસે

મુઝકો રોકતા થા. આજકા દિન તુઝકો મુબારક હો. તુને નજાત પાઈ ઔર મુઝકો ભી નજાત દી. ઈસ તરહ બદન ભી રૂહસે કહેગા. આપને ફરમાયા ઉસ વકત ઉસ મય્યિતકે ઈન્તિકાલ હોને પર ચાલીસ દિન તક ઝમીનકા હર હિસ્સા રોએગા. જિસ પર ઉસને ઈબાદત કી થી. ઔર આસમાનકે વો સબ દરવાઝે રોએંગે. જિનસે ઉસકે નેક અમલ ઉપરકો જાતે થે. ઔર જિનસે ઉસકી રોઝી નાઝિલ હોતી થી. ફિર વો પાંચસો ફરિશ્તે ઉસકી લાશકે પાસ ખડે હોંગે. ઔર જબ ઉસકો ઉઠાને ઔર ગુસલ દેનેકે વાસ્તે કરવટ કરના ચાહેંગે તો ફરિશ્તે જો શરીક હૈં કરવટ કરેંગે. ઔ જબ કફન પેહનાના ચાહેં તો ફરિશ્તે કફન પેહના દેંગે ઔર ખૂશબૂ લગા દેંગે. ઔર ઉસકે મકાનસે કબર તક દોનોં તરફ ફરિશ્તે સફ બાંધકર ખડે હોંગે. ઔર ઈસ્તિગફાર પઢતે રહેંગે. ઉસ વકત ઈબ્લીસ મલઉન અફસોસ કરકે ઈસ સખ્તીસે ચીખતા હૈ કે ઉસકી બાઝ હડ્ડીયાં ટૂટ જાતી હૈં. ઔર અપને લશ્કરસે કેહતા હૈ કે અય કમબખ્તો તુમહારે મકરસે યે બંદા ક્યૂંકર ગયા, ઉસકે લશ્કરી જવાબ દેંગે કે વો માસૂમ થા. ઔર ઉસકે તમામ ગુનાહ મઆફ હો ગયે થે. જબ મલેકુલ મૌત ઉસકી રૂહ લેકર આસમાન પર પહોંચેંગે તો જિબ્રઈલ (અલૈ.) સત્તર હઝાર ફરિશ્તે અપને સાથ લેકર ઈસ્તિકબાલકો આએંગે. ઔર સબ ફરિશ્તે અલ્લાહ તઆલાકી તરફસે ખૂશખબરી દેંગે. ફિર જબ મલેકુલ મૌત અર્શ તક પહોંચેંગે તો સિજદા કરેંગે અલ્લાહ તઆલા મલેકુલ મૌત કો હુકમ દેંગે કે ઉસ રૂહકો લે જાઓ. ઔર કિયામત આને તક ઉસકો કબરમેં રખ્ખો. યે તો રૂહકા હાલ હુવા.

ઔર જિસમકા હાલ યે હોગા કે જબ કબરમેં દફન કરકે

વાપસ આતે હૈં તો નમાઝ ઉસકે દાહને તરફ આતી હૈ. ઔર રોઝા બાંઈ તરફ. ઔર કુરઆન ઔર વઝીફા સરકી તરફ ઔર નમાઝકે વાસ્તે મસ્જિદકા આના જાના પૈરકી તરફ, ઔર સબર કબરકે બાહિર રેહતા હૈ. ફિર અલ્લાહ તઆલા અઝાબ નાઝિલ કરતા હૈ. દાહની તરફસે અઝાબ મુરદાકે પાસ આતા હૈ તો નમાઝ કેહતી હૈ દૂર હો ઈસ તરફસે, તેરા રાસ્તા નહીં હૈ. કસમ ખુદાકી ઉસને તમામ ઉમર કોશિશ કી થી. અબ આરામ પાયા હૈ જબ કે કબરમેં આયા. બાંઈ તરફસે અઝાબ આતા હૈ તો રોઝા ભી ઉસી તરહ કેહતા હૈ. સરકી તરફસે આતા હૈ તો કુરઆન ઔર વઝીફા ભી યેહી જવાબ દેતા હૈ. પૈરકી તરફસે આતા હૈ તો ભી ઐસા હી જવાબ પાતા હૈ. જબ હર તરફસે આજિઝ હોતા હૈ ઔર દેખતા હૈ કે ઈબાદતને હર તરફસે ઉસકી હિફાઝત કી હૈ વાપસ ચલા જાતા હૈ. ફિર સબર તમામ ઈબાદતસે કેહતા હૈ. (જો કે ખામોશ થા.) અગર તુમ સબ આજિઝ હો જાતે તો મૈં તન્હા ઉસકા સાથ દેતા ઔર અઝાબકો દફા કરતા. અબ પુલસિરાત ઔર મીઝાન પર અપના કામ કરૂંગા. ઉસકે બાદ અલ્લાહ તઆલા દો ફરિશ્તે કબરમેં ભેજતા હૈ. ઉનકી આંખેં બિજલીકી તરહ ચમકતી હૈં. ઉનકી આવાઝ બિજલીકી કડકકે મિસ્લ હૈ. ઉનકે દાંત ગાયકે સીંગકી તરહ હૈં. ઉનકી સાંસસે આગકા શોઅલા નિકલતા હૈ. ઉનકે તમામ બદન પર બહોત બાલ હૈં. ઉનકે દો મોન્ઢોંકે દરમિયાન બહોત ઝમાનાકા રાસ્તા હૈ. ઉનકે દિલમેં મોમિનોંકે સિવા ઔર કિસીકે લિયે રહમ નહીં હૈ. એકકા મુન્કિર ઔર દૂસરેકા નામ નકીર હૈ. દોનોંકે હાથમેં ઈતના ભારી ગુર્ઝ હૈ કે અગર તમામ જિન્નાત ઔર ઈન્સાન જમા હોકર ઉઠાના

ચાહેં તો ન ઉઠા સકેં. યે દોનોં ફરિશ્તે મય્યિતસે કેહતે હૈં બૈઠ! વો બૈઠતા ઔર ઉસકા કફન કમર તક ઉતર જાતા હૈ. ફિર પુછતે હૈં તેરા રબ કૌન હૈ? ઔર તેરા દીન કયા હૈ? ઔર તેરે નબી (સ.અ.વ.) કૌન હૈં? મય્યિત કેહતી હૈ મેરા રબ અલ્લાહ હૈ વો એક હૈ. ઉસકા કોઈ શરીક નહીં. ઔર દીન મેરા ઈસ્લામ હૈ. ઔર મેરે નબી મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) હૈં. વો ખાતિમુલ અંબિયા હૈં. ફરિશ્તે કેહતે હૈં તુને સચ કહા. ફિર કબરકો ચારોં તરફસે ફૈલાતે હૈં. ઔર કેહતે હૈં ઉપર દેખ. જબ મય્યિત ઉપર નઝર કરતી હે તો જન્નતકો દેખતી હૈ. ફરિશ્તે કેહતે હૈં અય અલ્લાહકે દોસ્ત યે તુમહારા ઘર હૈ. ફરમાયા રસુલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કસમ હૈ ઉસ ઝાત પાકકી જિસકે કબ્ઝામેં મુહમ્મદ કી જાન હૈ કે ઉસ વકત મય્યિતકે દિલમેં ઐસી ખૂશી પૈદા હોગી જો કભી ન નિકલેગી. ફિર ફરિશ્તે કહેંગે. નીચે દેખ. જબ મય્યિત નીચે નઝર કરતી હૈ તો દોઝખકો દેખતી હૈ. ફરિશ્તે કેહતે હૈં અય અલ્લાહકે દોસ્ત તુને ઉસસે નજાત પાઈ. ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કસમ હૈ ઉસ ઝાતે પાકકી જિસકે કબ્ઝામેં મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કી જાન હૈ કે ઉસ વકત મય્યિતકે દિલમેં ઐસી ખૂશી પૈદા હોગી જો કભી ન નિકલેગી. ફિર ઉસકે લિયે જન્નતકે સતત્તર દરવાઝે ખોલ દિયે જાએંગે. જિસસે જન્નતકી ખૂશ્બૂ ઔર ઠંડક કિયામત તક આતી રહેગી.

ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઔર ફરમાએગા અલ્લાહ તઆલા મલેકુલ મૌતસે કે મેરે દુશ્મનકી તરફ જા તાકે આજ મૈં ઉસસે બદલા લૂં. મૈંને દુનિયામેં ઉસકી રોઝી ઝિયાદા કી

ઔર હર કિસમકી નેઅમતેં ઉસકો દીં મગર ઉસને મેરી નાફરમાની કી. મલેકુલ મૌત ઉસકે પાસ ઐસી બદસૂરતમેં જાએંગે કે કિસીને ઐસી સૂરત કભી ન દેખી હોગી. બારા આંખેં હોગી. ઉનકે સાથ લોહેકી સીખ હોગી. જિસમેં બહોતસે સર કાંટેદાર હોંગે. પાંચસો ફરિશ્તેં ઉનકે સાથ હોંગે. ઔર ઉનકે સાથ દોઝખકા કોયલા ઔર ધુવાં હોગા. ઔર કોડા હોગા. જિસમેંસે આગકા શોઅલા નિકલતા હોગા. મલકુલ મૌત સીખકો ઉસ બદનમેં ડાલેંગે. સીખકા હર એક સર ઉસકે હર બાલકી જડમેં અંદર તક ઘૂસ જાએગા. ઔર હર રગ વ રેશાકો પકડ લેગા. ફિર મલેકુલ મૌત રગ વ રેશાકો ઈસમેં મઝબૂત કરકે લપેટેંગે ઔર ખીંચેંગે. ઉસકી રૂહ કદમકે નાખૂનસે નિકાલકર એડીકી તરફ લે જાએંગે. ઉસ વકત ખુદાકા દુશ્મન સખ્ત અઝાબમેં મુબ્તલા હોગા. ઔર ફરિશ્તે કોડોસે ઉસકે મુંહ પર ઔર પીઠ પર મારેંગે. ફિર મલેકુલ મૌત રૂહ ખીંચેંગે. ઔર ઝાનોં તક લાએંગે. ઔર ફરિશ્તે કોડોંસે મારેંગે. ઈસી તરહ કમર તક ઔર સીના તક ઔર હલક તક મારતે હુએ ઉસકી રૂહ ખીંચેંગે. ફિર ધુવાં ઔર કોયલા ઉસકે હલક પર રખકર અઝાબ કરેંગે. ઔર મલેકુલ મૌત કહેંગે. અય રૂહ ખબીસ મલઉન! બદનસે નિકલ ઔર ગરમી ઔર આગકી તરફ રવાના હો. જબ રૂહ નિકલતી હૈ તો બદનસે કેહતી હૈ. તુઝકો ખુદા બરબાદ કરે. તુ દુનિયામેં મુઝકો ખુદાકી નાફરમાનીકી તરફ લે જાતા થા. ઔર ઈબાદતસે રોકતા થા. તુ આપ હલાક હુવા ઔર મુઝકો ભી હલાક કિયા. બદન ભી ઈસ તરહ કેહતા હૈ ઔર લાનત કરતા હૈ. ઔર જિસ જિસ ઝમીન પર અલ્લાહકી નાફરમાની કી વો ઝમીન ઉસ પર લાનત કરતી હૈ.

ઉસ વકત ઈબ્લીસકી ફૌજ ઈબ્લીસકે પાસ જાકર ખૂશખબરી સુનાતી હૈ કે હમ લોગોંને એક બની આદમકો દોઝખમેં ડલવાયા. જબ વો કબરમેં રખ્ખા જાતા હૈ તો કબર તંગ હોકર આપસમેં મિલ જાતી હૈ. યહાં તકકે ઉસકી હડ્ડી પસલી રેઝા રેઝા હો જાતી હૈ. દાહની તરફકી પસલીયાં બાઈ તરફ ઔર બાઈ તરફકી પસલીયાં દાહની તરફ મિલ જાતી હૈં. ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉસકી તરફ બહોતસે અઝદહે ભેજેગા. વો ઉસકો કાટતે રહેંગે. ફિર અલ્લાહ તઆલા દો ફરિશ્તે ભેજેગા વો પૂછેંગે તેરા રબ કૌન હૈ? તેરા દીન કયા હૈ? તેરે નબી કૌન હૈં? યે કહેગા મૈં નહીં જાનતા. વો કહેંગે તૂને ન જાના ઔર ન પઢ્હા , ફિર ઐસી માર મારેંગે કે કબર આગકે શોઅલાસે ભર જાએગી ઔર કહેંગે ઉપરકી તરફ નઝર કર. તૂ જન્નતકો દેખેગા. ફરિશ્તે કહેંગે અય ખુદાકે દુશ્મન અગર તુ અલ્લાહકા હુકમ બજા લાતા તો યે તેરી જગહ હોતી. ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કસમ હૈ ઉસ ઝાતે પાકકી જિસકે કબ્ઝામેં મેરી જાન હૈ. ઉસકે દિલમેં ઈસ કદર અફસોસ દાખિલ હોગા જો કભી ન નિકલેગા. ઔર એક દરવાઝા દોઝખકી તરફ ખોલ દેંગે. ઔર ઉસસે કહેંગે અય ખુદાકે દુશ્મન! જબ તુને અલ્લાહકી નાફરમાની કી તો યે તેરી જગહ હૈ. ઔર ઉસકી તરફ સતત્તર (૭૭) દરવાઝે દોઝખકે ખોલે જાએંગે. ઉસસે દોઝખકી તેઝી ઔર ગરમી કિયામત તક આતી રહેગી.

રિવાયત હૈ અબૂ સઈદ ખુદરી (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કે મોમિન જબ આખિરતકી તરફ મુતવજ્જેહ હોતા ઔર દુનિયાસે ઉઠતા હૈ તો ફરિશ્તોંકી એક

જમાઅત નાઝિલ હોતી હૈ. ઉનકે ચેહરે આફતાબકે મિસ્લ ચમકતે હૈં. અપને સાથ જન્નતસે કફન ઔર ખૂશ્બૂ લાતે હૈં ઔર મય્યિતકે સામને જહાં તક ઉસકી નઝર જાતી હૈ બૈઠતે હૈં. જબ ઉસકી રૂહ નિકલતી હૈ. તો જિતને ફરિશ્તે આસમાન ઔર ઝમીનકે દરમિયાનમેં હૈં સબ ઉસ પર નમાઝ પઢ્હતે હૈં.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કે જબ મોમિનકી રૂહ કબ્ઝ કી જાતી હૈ તો રહમતકે ફરિશ્તે સુફેદ કપડા રેશમી જન્નતસે લાતે હૈં. ઔર કેહતે હૈં અય રૂહ બદનસે બાહિર નિકલ. આ તુઝસે અલ્લાહ રાઝી હૈ. ઔર તુ અલ્લાહસે રાઝી હૈ. રૂહ નિકલતી હૈ. ઔર ઉસસે મુશ્કસે અચ્છી ખૂશ્બૂ આતી હૈ. ફિર ફરિશ્તે હાથોં હાથ ઉસકો લેતે હૈં. ઔર ઉસકી ખૂશ્બૂ સૂંઘતે હૈં યહાં તકકે પેહલે આસમાનકે દરવાઝા તક લાતે હૈં. વહાંકે ફરિશ્તે કેહતે હૈં યે ખૂશ્બૂ જો ઝમીનકી તરફસે આતી હૈ કિતની અચ્છી હૈ. ઈસી તરહ હર આસમાન પર જબ પહોંચતે હૈં તો ફરિશ્તે કેહતે હૈં ઔર સાતોં આસમાનકે ઉપર મોમિનોંકી અરવાહકી જગહ પર ઉસકો લાતે હૈં. તો જિસ કદર ખોએ હુએ આદમી મિલ જાનેસે ઘરકે લોગ ખૂશ હોતે હૈં. ઉસસે ભી ઝિયાદા મોમિનોંકી અરવાહ ઉસકો દેખકર ખૂશ હોતી હૈં. ઔર ઉસસે પુછતી હૈં કે ફલાં કયા કરતા હૈ? ફિર આવાઝ આતી હૈ કે ઠહેર જાઓ. ઝરા આરામ લેને દો. અભી ઉસને દુનિયાકી મુસીબત ઔર રંજસે નજાત પાઈ હૈ. યે રૂહ જવાબ દેતી હૈ કે ઉસકા ઈન્તિકાલ હો ચુકા, કયા વો તુમહારે પાસ નહીં આયા? યે કેહતે હૈં અફસોસ કે વો અપને નીચેકે ઠિકાને પર ગયા.

ઔર જબ કાફિરકી રૂહ કબ્ઝ કી જાતી હૈ તો અઝાબકે ફરિશ્તે કમ્મલ લેકર આતે હૈં. ઔર કેહતે હૈં નિકલ અય ખબીસ રૂહ અલ્લાહકે ગઝબ ઔર અઝાબકી તરફ. તૂ અલ્લાહસે ખૂશ ન થી. અલ્લાહ તુઝસે નાખૂશ હૈ. ઔર તુઝ પર ગઝબનાક હૈ. પસ રૂહ નિકલતી હૈ. ઔર સડે મુરદારસે ભી ઝિયાદા બદબૂ ઉસસે નિકલતી હૈ. ફિર ઉસકો ઝમીનકે દરવાઝે તક લે જાતે હૈં. તો વહાંકે ફરિશ્તે કેહતે હૈં કિસ કદર સખ્ત બદબૂ હૈ. ઈસી તરહ સાતોં ઝમીનકે જિસ દરવાઝા તક પહોંચતે હૈં વહાંકે ફરિશ્તે કેહતે હૈં, યહાં તકકે ઉસકો વહાં લે જાતે હૈં જહાં કાફિરોંકી અરવાહ રેહતી હૈં.

રિવાયત હૈ અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમૈર (રદિ.) સે કે જબ મોમિન અલ્લાહકી રાહમેં શહીદ હોતા હૈ તો ઉસકે ખૂનકે અવ્વલ કતરાસે જો ઝમીન પર ગિરતા હૈ. અલ્લાહ તઆલા ઉસકે તમામ ગુનાહ બખ્શ દેતા હૈ. ઔર જન્નતસે કપડા ભેજતા હૈ. ઉસીમેં ઉસકી રૂહ કબ્ઝ કી જાતી હૈ. ઔર જન્નતસે એક જિસમ (મિસાલી) ભેજતા હૈ. ઉસમેં ઉસકી રૂહ આ જાતી હૈ. ઔર ફરિશ્તોંકે સાથ આસમાન પર જાતા હૈ. ઔર ફરિશ્તોંમેં એસા મિલ જાતા હૈ કે ગુમાન હોતા હૈ કે અસલમેં યે ફરિશ્તા હૈ. ઔર અલ્લાહકે પાસ જાકર સિજદા કરતા હૈ. ઉસકે બાદ સબ ફરિશ્તે સિજદા કરતે હૈં. ઔર ઉસકી મગફિરત હોતી હૈ. ઔર પાક વ સાફ કિયા જાતા હૈ. ફિર હુકમ હોતા હૈ કે ઉસકો શહીદોંકે પાસ લે જાઓ. સબ્ઝ બાગમેં જહાં હરીરકે ગુમ્બદ બને હૈં. યહાં ગાય ઔર મછલિયાં હૈં. યે દોનોં હર રોઝ શહીદોંકો ઐસી ગિઝા ખિલાતે હૈં કે ઉસકે પેહલે ઉનહોંને કભી ન ખાઈ થી. યે મછલિયાં તમામ દિન જન્નતકી નહેરોંમેં સૈર

કરતી હૈં. ઔર જન્નતકી ખૂશ્બૂકી ચીઝેં ખાતી હૈં. શામકો ગાય અપને સીંગસે ઉનકો ઝબહ કરતી હૈ. ઔર પકકર તૈયાર હોતી હૈ. જબ શુહદા ઉસકો ખાતે હૈં તો ઉનકો ગોશ્તમેં જન્નતકી કુલ ખૂશ્બૂ પાતે હૈં. ઔર ગાય તમામ રાત જન્નતમેં ચરતી હૈ. ઔર જન્નતમેં હર કિસમકે મેવે ખાતી હૈ. સુબહ મછલિયાં અપની અપની દુમસે ઉસકો ઝબહ કરતી હૈં. ઔર પકકર તૈયાર હોતી હૈ. જબ ઉસકા ગોશ્ત ખાતે હૈં તો ઉસમેં જન્નતકે સબ ફલોંકા મઝા પાતે હૈં.

ઔર જબ અલ્લાહ તઆલા મોમિનકી રૂહ કબ્ઝ કરતા હૈ તો ઉસકે પાસ દો ફરિશ્તે ભેજતા હૈ. ઉનકે પાસ જન્નતકા કપડા ઔર જન્નતકી ખૂશ્બૂ હોતી હૈ. યે કેહતે હૈં અય પાક રૂહ બદનસે બાહિર આ ઔર અપને પરવરદિગારકી તરફ જો તુઝસે રાઝી હૈ રવાના હો. ઉસ વકત રૂહ જિસમસે નિકલતી હૈ. ઉસસે મુશ્ક ખાલિસસે ભી ઝિયાદા ખૂશ્બૂ આતી હૈ. ઔર આસમાનકે કિનારે ફરિશ્તે સફ બાંધકર ખડે રેહતે હૈં. ઔર કેહતે હૈં સુબ્હાનલ્લાહ આજ ઝમીનસે પાક રૂહ આતી હૈ. હર આસમાનકા દરવાઝા ઉસકે વાસ્તે ખોલા જાતા હૈ. ઔર હર આસમાન ઔર હર આસમાનકે ફરિશ્તે ઉસકે લિયે અલ્લાહસે રહમતકી દુઆ કરતે હૈં ઔર સિફારિશ કરતે હૈં. યહાં તકકે ઉસકો રબકે પાસ લાતે હૈં ઔર સિજદા કરતે હૈં. ઔર કેહતે હૈં કે અય રબ યે તેરા ફલાં બંદા હૈ તુ જાનતા હૈ કે હમને ઉસકી રૂહ કબ્ઝ કી હૈ. અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હૈ કે ઉસકો સિજદા કરનેકે લિયે કહો. રૂહ સિજદામેં જાતી હૈ. ઔર મીકાઈલકો હુકમ હોતા હૈ ઉસકી રૂહકો મોમિનોંકી અરવાહકે સાથ રખ્ખો. કિયામતકે દિન ઉસકા હાલ તુમસે પૂછુંગા. ફિર હુકમ

હોતા હૈ કે ઉસકો કબરમેં લે જાઓ. ઔર કબર સત્તર ગઝ લંબાઈમેં ઔર સત્તર ગઝ ચૌડાઈમેં કુશાદા કી જાતી હૈ. ઔર ઉસમેં હરીરકા ફર્શ બિછાતે હૈં. ઔર ખૂશ્બૂસે મુઅત્તર કરતે હૈં. ફિર અગર ઉસને કુરઆન શરીફકી તિલાવત કી હૈ તો ઉસકા નૂર કબરકો મુનવ્વર કરતા હૈ. ઔર અગર કુરઆનકી તિલાવત નહીં કી હૈ તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકી કબરમેં આફતાબકી રોશનીકે મિસ્લ નૂર દેતા હૈ. ઔર જન્નતકી તરફ દરવાઝા ખોલા જાતા હૈ. યે સુબહ ઔર શામ અપને રેહનેકી જગહ જન્નતમેં દેખતા હૈ.

ઔર જબ અલ્લાહ તઆલા કાફિરકી રૂહ કબ્ઝ કરતા હૈ તો ઉસકી તરફ દો ફરિશ્તે ભેજતા હૈ. ઉનકે સાથ કમ્મલ રેહતા હૈ. જો દુનિયાકી સબ બદબૂદાર ચીઝોંસે ઝિયાદા બદબૂ કરતા હૈ. ઔર સબ ચીઝોંસે ઝિયાદા સખ્ત ઔર કાંટેદાર હોતા હૈ. ફરિશ્તે કેહતે હૈં અય ખબીસ રૂહ બદનસે નિકલ ઔર દોઝખકે અઝાબકી તરફ ઔર અલ્લાહકે ગઝબકી તરફ ચલ. રૂહ નિકલતી હૈ. ઔર ઉસસે બહોત બદતર બદબૂ પૈદા હોતી હૈ. ઔર આસમાનકે કિનારે ફરિશ્તે ખડે રેહતે હૈં. ઔર કેહતે હૈં સુબ્હાનલ્લાહ ઝમીનસે મુરદાર ઔર ખબીસ રૂહ આતી હૈ ઉસકે વાસ્તે આસમાનકા દરવાઝા ન ખોલા જાએ. ફિર કબરમેં ડાલ દી જાતી હૈ. ઔર કબર તંગ હોતી હૈ. ઔર ઉસમેં અઝદહે ભર દિયે જાતે હૈં. સબ અઝદહે મિસ્લ ઊંટકી ગરદનકે હોતે હૈં. ઔર ઉસકા ગોશ્ત ઔર હડ્ડિયાં ખાતે હૈં. ફિર ફરિશ્તે આતે હૈં ઔર વો બેહરે હૈં યાની ઉસકી ફરિયાદ નહીં સુનતે કે રહમ કરેં. ઔર અંધે હૈં યાની ઉસકો દેખકર તરસ નહીં ખાતે. ઉનકે પાસ ભારી ગુર્ઝ હોતે હૈં ઉસસે મારતે હૈં. ઔર દોઝખકી

તરફકા દરવાઝા ખોલ દેતે હૈં. ઈસ રિવાયતકો હમ્માદ બિન સિર્રીને કિતાબુલ ઝહદમેં ઔર અબ્દુર્રહમાન બિન હમીદને અપની તફસીરમેં ઔર તિબરાનીને કબીરમેં રિવાયત કિયા હૈ. ઔર ઉસકે સબ રાવી મોતબર હૈં.

રિવાયત હૈ હઝરત મુઆવિયા (રદિ.) સે કે મૈંને સુના રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે ફરમાતે થે કે પેહલે ઝમાનામેં એક શખ્સ બહોત બદકાર થા. રાતકો ગુનાહકે કામમેં રેહતા થા. ઉસને સત્તાનવે(૯૭) આદમીકો બેગુનાહ કતલ કિયા. ઔર એક રોઝ અપને ઘરસે નિકલા ઔર એક ઈબાદત ખાનામેં જાકર આબિદસે કહા, અગર કોઈ શખ્સ સત્તાનવે(૯૭) આદમીકો બેગુનાહ કતલ કર દે તો ઉસકે તૌબાકી કોઈ સૂરત હૈ યા નહીં? ઉસને જવાબ દિયા નહીં. તો ઉસને ઉસ આબિદકો ભી કતલ કિયા. ફિર દૂસરે આબિદકે પાસ ગયા ઉસસે ભી યેહી સવાલ કિયા. ઔર યેહી જવાબ પાયા. ઉસને ઉસ આબિદકો ભી કતલ કિયા. ફિર તીસરે આબિદકે પાસ ગયા ઉસસે ભી યેહી સવાલ કિયા. ઔર યેહી જવાબ પાયા, ઉસને ઉસકો ભી કતલ કિયા. ફિર ચોથે આબિદકે પાસ ગયા ઉસસે ભી યેહી સવાલ કિયા કે એક શખ્સને હર કિસમકા ગુનાહ કિયા ઔર એકસો એક આદમીકો બેગુનાહ કતલ કિયા ઉસકી તૌબાકી કોઈ સૂરત હૈ યા નહીં? આબિદને જવાબ દિયા, કસમ ખુદાકી અગર મૈં યે કહું કે અલ્લાહ તૌબા નહીં કબૂલ કરેગા તો મૈં ઝૂઠા હું. સામને ઈબાદત ખાના હૈ. વહાં અલ્લાહકે બંદે ઈબાદત કરતે હૈં. તુ ભી વહાં જાકર ઉનકે સાથ અલ્લાહકી ઈબાદતમેં મશ્ગૂલ હો. વો શખ્સ શરમિંદા હોકર તૌબા કરતા હુવા ઈબાદત ખાનાકી તરફ રવાના

હુવા. જબ આધે રાસ્તાકે કરીબ પહોંચા મલેકુલ મૌત આએ. ઔર ઉસકી રૂહકો કબ્ઝ કિયા. અબ અઝાબકે ફરિશ્તે ઔર રહમતકે ફરિશ્તે આએ. ઔર આપસમેં ઝગડને લગે. અઝાબકે ફરિશ્તોંને ઉસકો અઝાબ કરના ચાહા ઔર રહમતકે ફરિશ્તોંને આરામ દેના ચાહા. અલ્લાહ તઆલાને ફૈસલાકે વાસ્તે એક ફરિશ્તા ઉનકે પાસ ભેજા કે ઈખ્તિલાફ ન કરો. બલ્કે જહાંસે યે શખ્સ આયા હૈ ઔર જહાં જાતા હૈ ઉન દોનોં બસ્તીકો નાપ લો, જો બસ્તી ઉસકે કરીબ પડે ઉસીમેં ઉસકો શુમાર કરો. ફરિશ્તોંને દોનોંકી તરફ ઝમીન નાપી તો આબિદોંકી બસ્તીકે કરીબ બકદરે એક ઉન્ગલીકે પાયા. અલ્લાહ તઆલાને ઉસકે સબ ગુનાહ બખ્શ દિયે. ઔર બુખારીકી રિવાયત હૈ કે અલ્લાહ તઆલાને દોનોં તરફકી ઝમીનકો હુકમ દિયા તો જહાંસે વો આયા થા વો ઝમીન ઝિયાદા હો ગઈ ઔર આબિદોંકી તરફકી ઝમીન ઘટ ગઈ. ઈસ હદીષકો અબૂ અમ્ર ઔર મિકદામ બિન મઅદીકરબ ઔર અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ને રિવાયત કિયા હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે મોમિનકી રૂહ કબ્ઝ નહીં કી જાતી જબ તક ખૂશ કરનેવાલી ચીઝોંકો ન દેખ લે. જબ કબ્ઝ કરકે લે જાતે હૈં તો મય્યિત પુકારકર કેહતી હૈ કે મુઝકો અરહમુ ર્રાહિમીનકી તરફ જલ્દ લે ચલો. તો ઉસકે ઘરમેં જિતને જાનવર છોટે બડે હૈં ઉસકી આવાઝ સુનતે હૈં સિવાએ ઈન્સાન ઔર જિન્નાતકે, ફિર જબ કબ્રસ્તાનમેં લે જાનેકે વાસ્તે ચારપાઈ પર રખ્ખા જાતા તો મય્યિત કેહતી હૈ કયૂં આહિસ્તા આહિસ્તા લે જાતે હો. જબ લહદમેં રખકર કબર બરાબર કરતે હૈં તો મુરદા બૈઠતા હૈ.

ઔર જન્નતમેં અપને રેહનેકી જગહ દેખતા હૈ. ઔર જિન ચીઝોંકા અલ્લાહ તઆલાને વાદા કિયા થા ઉન સબકો દેખતા હૈ. ઔર ઉસકી કબર અચ્છી ચીઝોંસે ઔર ખૂશબૂ ઔર મુશ્કસે ભર દી જાતી હૈ. યે દેખકર કેહતા હૈ અય રબ! મુઝકો આગે લે ચલ યાની જન્નતમેં દાખિલ કર. ગૈબસે આવાઝ આતી હૈ કે ઝરા ઠહેર જા. અબ તક તેરે ભાઈ ઔર બેહનેં નહીં આઈ હૈં. આરામસે સો જા. અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કસમ હૈ ઉસ ઝાત પાકકી જિસકે હાથમેં મેરી જાન હૈ. કોઈ આદમી આસૂદા હાલ વાલા ઐસી છોટી નીંદ ઔર મીઠી નીંદ નહીં સો સકતા યહાં તકકે જબ નીંદસે સર ઉઠાએગા તો કિયામતકા દિન હોગા. ઔર અપને આમાલકા સવાબ દેખેગા.

રિવાયત હૈ રબીઈ (રદિ.) સે કે હમ ચાર ભાઈ થે. એક ભાઈ જિસકા નામ રબીઅ થા. હમ સબસે ઝિયાદા નમાઝ પઢતા ઔર રોઝા રખતા થા. લોગોંને મુઝસે કહા કે તુમહારે ભાઈકા ઈન્તિકાલ હો ગયા. મૈં દૌડા હુવા આયા. દેખા કે ઉસકી લાશ ચાદરસે છુપાઈ હૈ. મૈં અપને ભાઈકે સરહાને બૈઠ ગયા. ઔર સુબ્હાનલ્લાહ ઔર ઈન્ના લિલ્લાહ પઢને લગા. નાગાહ રબીઅને ચાદરસે મુંહ ખોલકર કહા અસ્સલામુ અલૈકુમ. હમને કહા વ અલૈકુમુસ્સલામ. ઔર પુછા કે તુમને મરનેકે બાદ સલામ કિયા? કહા હાં. મૈં અલ્લાહ તઆલાકે પાસ ગયા. ઔર ઉસકો રાઝી ઔર ખૂશ પાયા. ઔર મુઝ પર બહોત રહમત ઔર મહેરબાની કી ઔર મુઝકો સબ્ઝ લિબાસ જન્નતકે રેશમી કપડોંકા પેહનાયા. તુમ લોગ હોશિયાર હો જાઓ કે અબુલ કાસિમ (સ.અ.વ.) મુઝ પર નમાઝે જનાઝા પઢનેકે મુન્તઝિર હૈં. તુમ લોગ જલ્દ મેરી તજહીઝ ઔર

તકફીન કરો. ઔર દેર મત કરો. ઈતના કેહકર વો ચુપ હો ગયા. ફિર રબીઈને રિવાયત કિયા કે ફરમાયા હઝરત આઈશા (રદિ.) ને કે મૈંને સુના રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કો ફરમાતે થે કે મેરી ઉમ્મતકા એક શખ્સ મરનેકે બાદ કલામ કરેગા. રિવાયત કિયા ઈસ હદીસકો ઈમામ બયહકીને ભી દલાઈલુન નબુવ્વતમેં ઔર કહા ઈસકી સનદેં સહીહૈ. ઔર ઉસકી સિહહતમેં શક નહીં હૈ.

રિવાયત હૈ અબાન બિન અબી અયાશ (રદિ.) સે કે હમ લોગ મુરિક અજલીકે પાસ વફાતકે વકત હાઝિર હુએ. જબ રૂહ કબ્ઝ હો ગઈ ઔર ચાદર ઉઠા દી ગઈ તો હમને દેખા કે ઉનકે સરહાનેસે એક નૂર બુલંદ હુવા. ઔર મકાનકી છતસે આસમાન તક ગયા. ફિર દેખા કે ઉનકે પૈરકી તરફસે એક નૂર પેહલે નૂરકી મિસ્લ બુલંદ હુવા. ફિર દેખા કે ઉનકે સીનેસે એક નૂર ઈસ તરહસે બુલંદ હુવા. કુછ દેર તક હમ લોગ ચુપ રહે. ફિર મય્યિતને ચાદર સરસે ઉઠાઈ ઔર કહા તુમ લોગોંને કુછ દેખા? હમ લોગોંને કહા દેખા ઔર જો કુછ દેખા થા ઉસસે બયાન કિયા. ઉસને જવાબ દિયા યે સૂરએ સિજદાકા નૂર હૈ જિસકો હમેશા રાતકો પઢા કરતા થા. જો નૂર સરકી તરફસે બુલંદ હુવા હૈ અવ્વલકી દસ આયતકા નૂર હૈ. ઔર જો નૂર પૈરકી તરફસે બુલંદ હુવા હૈ વો અખીરકી દસ આયતકા નૂર હૈ. ઔર જો નૂર સીનેસે બુલંદ હુવા વો ઈસ સૂરતકી આયતે સિજદાકા નૂર હૈ. ઉસ નૂરને આસમાન તક જાકર મેરી સિફારિશ કી. ઔર સૂરએ તબારકલ્લઝી જિસકો મૈં હર રાત પઢા કરતા થા વો મેરી હિફાઝત કરતી હૈ. યે કેહકર વો સર્દ હો ગએ. ઈસ રિવાયતકો જુવેબીરને અપની તફસીરમેં લિખ્ખા હૈ.

રિવાયત હૈ મુરિક અજલીસે કે હમ લોગ એક મર્દ કે પાસ ગએ વો મૌતકી બેહોશીમેં થે. હમને દેખા કે એક નૂર ઉનકે સરસે બુલંદ હુવા ઔર છતસે ઉપર નિકલ ગયા. ફિર ઉનકી નાફસે એક નૂર નિકલા ઔર પેહલે નૂરકી મિસ્લ બુલંદ હુવા. ઈસ તરહ ઉનકે પૈરસે નૂર નિકલા. ઉસકે બાદ વો હોશમેં આએ. હમને પૂછા કે તુમસે જો નૂર નિકલા હૈ ઉસકો તુમ જાનતે હો? કહા હાં. જો નૂર સરસે નિકલા હૈ વો અલિફ લામ મીમ તન્ઝીલકા હૈ. ઔર જો નૂર મેરી નાફસે નિકલા હૈ વો સૂરએ સિજદાકી આયતકા નૂર હૈ. ઔર જો નૂર મેરે પૈરસે નિકલા હૈ વો અખીર સૂરએ સિજદાકા નૂર હૈ. ઈન તીનોંને અલ્લાહ તઆલાકે પાસ મેરી શફાઅત કી હૈ. ઔર તબારકલ્લઝી મેરી હિફાઝત કરતી હૈ. ઈન દોનોં સૂરતોંકો મૈં હર રાત પઢ્હા કરતા થા. રિવાયત કિયા હૈ ઈસકો ઈબ્ને અબી દુનિયાને અપની કિતાબ મન આશ બઅ્દલ મૌતમેં. હારિષ ગિનોરીસે રિવાયત હૈ કે રબીઈને કસમ ખાઈ કે મૈં કભી ન હંસૂંગા જબ તક મૈં દેખ ન લૂંગા કે મેરા ઠિકાના કહાં હૈ, ઔર ઉમર ભર કભી ન હંસે. ફિર મૌતકે બાદ હંસે. ઔર ઈસ તરહ ઉનકે ભાઈ રબીઅને કસમ ખાઈ કે મૈં કભી ન હંસૂંગા જબ તક મૈં યે ન દેખ લૂં કે મેરા ઠિકાના જન્નત હૈ યા દોઝખ. હારિષ કેહતે હૈં જિસને ઉનકો ગુસલ દિયા વો કેહતા થા કે વો ગુસલ દેતે વકત બરાબર મુસ્કુરાતે રહે.

રિવાયત હૈ મુગૈરહ (રદિ.) સે કે એક ઔરત જિસકા નામ રૂબા થા ઉસને ઈન્તિકાલ કિયા. જબ ઉસકે ગુસલ ઔર કફનસે ફારિગ હુએ વો હિલને લગી. હમને ઉસકી તરફ દેખા તો ઉસને કહા તુમ લોગોંકો મુબારક હો જિસસે તુમ લોગ ડરતે થે. ઉસકો

મૈંને યહાં આસાન દેખા. ઔર અલબત્તા યે બાત દેખી કે જન્નતમેં વો આદમી દાખિલ ન હોગા જિસને અપને કરાબત દારોંસે મુહબ્બત ઔર મેલ જોલ છોડ દિયા. ઔર જો હમેશા શરાબ પીતા રહા. ઔર જિસને અલ્લાહ તઆલાકે સાથ કિસીકો શરીક કિયા.

રિવાયત હૈ બશીર (રદિ.) સે કે મૈં શહેર મદાઈનમેં એક મય્યિતકે પાસ ગયા. દેખા કે ઉસકે પેટ પર એક ઈંટ રખ્ખી હૈ. ઔર બહોતસે આદમી ઉસકે કરીબ બૈઠે હૈં. મૈં બૈઠ ગયા. કુછ દેરકે બાદ વો ઘભરાકર ચારપાઈસે કૂદ પડા. સબ લોગ વહાંસે ભાગે. મૈંને કરીબ જાકર પુછા તેરા કયા હાલ હૈ. ઔર તુને કયા દેખા? ઉસને બયાન કિયા કે મૈં કૂફામેં ચંદ બુળ્હોંકે પાસ જાયા કરતા થા. ઉન લોગોંને મુઝકો અપને મઝહબમેં ખીંચ લિયા થા. ઔર મુઝકો અબૂબકર (રદિ.) ઔર ઉમર (રદિ.) પર તબર્રામેં અપનેકો શામિલ કર લિયા થા. બશીર કેહતે હૈં કે મૈંને ઉસસે કહા ઈસ્તિગફાર પળ્હ ઔર અબ ઐસા કલામ ન કર. ઉસને જવાબ દિયા કે અબ મુઝકો નફા નહીં હો સકતા. મુઝકો ફરિશ્તે દોઝખમેં ડાલનેકે વાસ્તે લે જા ચુકે ઔર મૈંને દોઝખકો દેખ લિયા. ફરિશ્તોંને કહા કુછ દેરકે લિયે તુઝકો ફુરસત દી જાતી હૈ કે અપને સાથિયોંસે ઉસકા હાલ બયાન કર. ઔર તેરા વહી ઠિકાના હૈ યે કેહકર ગિરા ઔર મર ગયા.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અસાકિર (રદિ.) સે કે જબ માજશૂનકા ઈન્તિકાલ હુવા તો ઉનકે લડકેને બયાન કિયા કે હમને ગુસલકે લિયે ઉનકો તખ્ત પર રખ્ખા, જબ ગુસલ દેનેવાલા આયા તો ઉસને દેખા કે દોનોં કદમકે નીચે આગ હરકત કરતી હૈ. તો ઉસી હાલતમેં છોડ દિયા. ચોથે રોઝ ઉઠકર બૈઠ ગએ. ઔર કહા સત્તુ લાઓ.

સત્તૂ પાંનીમેં ગોલકર દિયા ગયા. વો પી ગએ. ફિર હમ લોગોંને કહા અપના હાલ બયાન કરો. ઔર જો કુછ દેખા હૈ હમસે કહો. ઉસને કહા કે મેરી રૂહકો ફરિશ્તે કબ્ઝ કરકે લે ચલે. ઔર જબ આસમાન તય કરકે સાતવેં આસમાન પર પહોંચે તો એક શખ્સને ફરિશ્તોંસે પુછા તુમહારે સાથ યે કૌન શખ્સ હૈ? કહા માજશૂન હૈ. ઉનહોંને કહા અભી ઉસકે લાનેકા વકત નહીં આયા. અભી તો ઉસકી ઉમર ઈતને બરસ ઈતને મહીના બાકી હૈ. ફિર મુઝકો વહાંસે નીચે ઉતાર દિયા.

રિવાયત હૈ ઈબ્રાહીમ બિન અબ્દુર્રહમાનસે કે અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ મર્ઝુલ મૌતકી હાલતમેં બેહોશ હુએ. સબને જાના કે ઈન્તિકાલ હો ગયા. ઔર ચાદર ઓળ્હાકર ચલે ગએ. જબ હોશ હુવા તો કહા મેરે પાસ દો ફરિશ્તે ખૌફનાક સખ્ત દિલવાલે આએ. ઔર કહા કે હમારે સાથ ચલ અલ્લાહકે પાસ તેરા ફૈસલા હોગા. ઔર મુઝકો અપને સાથ લે ગએ. ફિર દો ફરિશ્તે ઉનસે મિલે, યે દોનોં નિહાયત રહમ દિલ ઔર મહેરબાન થે. પુછા ઉસકો કહાં લે જાતે હો? છોડ દો યે માં કે પેટસે નેકબખ્ત પૈદા હુવા હૈ. ઉસકે બાદ દો મહીના ઝિંદા રેહકર ઈન્તિકાલ કિયા. રિવાયત કિયા ઈસકો હાકિમને મુસ્તદરકમેં.

રિવાયત હૈ અબૂ કલાબા (રદિ.) સે કે મેરા એક ભતીજા બદકાર થા. વો બીમાર હુવા. ઔર અર્સા તક મરીઝ રહા મગર મૈં ઉસકે દેખનેકો ન ગયા. એક રોજ બાઝાર ગયા, દિલમેં ખયાલ હુવા કે વો મેરા ભતીજા હૈ. ઉસકા કામ અલ્લાહકે ઈખ્તિયારમેં હૈ. મૈં ઉસકે પાસ ગયા ઔર તમામ રાત ઉસકે નઝદીક રહા. નાગાહ

દેખા કે દો સિયાહ ફરિશ્તે કુલહાડી લિયે હુએ છતસે ઉતરે. એકને દૂસરેસે કહા ઉસકે પાસ જાકર દેખો કુછ નેક અમલ હૈ યા નહીં? વો મેરે ભતીજેકે કરીબ આયા. ઔર ઉસકે સરકો સૂંઘા. સરમેં કુરઆન શરીફકો ન પાયા. ઔર ઉસકે પેટકો સૂંઘા. એક દિન ભી ઉસકો રોઝાદાર ન પાયા. ઔર ઉસકે પાંવકો સૂંઘા ઉસકો ભી ખડે હોકર નમાઝ પઢતે ન પાયા, ન નમાઝકે વાસ્તે મસ્જિદકી તરફ જાતે પાયા. ઉસકે બાદ ઉસકા દૂસરા સાથી આયા ઔર ઉસકે સરકો સૂંઘા. ઔર પેટકો સૂંઘા ઔર દોનોં પાંવકો સૂંઘા ઔર અપને સાથીસે કેહને લગા, હાય તઅજ્જુબ યે મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કી ઉમ્મતમેંસે હૈ. ઔર ઉસમેં એક સિફત ભી ઈન સિફતોંમેંસે નહીં હૈ. ઉસકો દો બારા દેખા. ઔર ઉસકા મુંહ ખોલકર ઝબાનકો દબાયા. ઔર અપને સાથીસે કહા સુબ્હાનલ્લાહ ઉસને એક બાર શહેર ઈન્તાકિયામેં સચ્ચે દિલસે અલ્લાહુ અકબર કહા થા. ઉસકી ખૂશબૂ નિકલતી હૈ. ઉસકે બાદ દોનોં ફરિશ્તે બાહિર દરવાઝે પર ખડે હો ગએ. ઔર મલેકુલ મૌત આએ. ઔર ઉસકી રૂહકો કબ્ઝ કિયા. ઔર જાતે વકત ઉન દોનોં ફરિશ્તોંસે કહા તુમ ચલે જાઓ. ઉસકે સાથ જાનેકા તુમકો રાસ્તા નહીં હૈ. જબ સુબહ હુઈ તો અબૂ કલાબાને ઈસ વાકિઆકો લોગોંસે બયાન કિયા. લોગોંને કહા ઉસને મકામે સાકિનામેં અલ્લાહુ અકબર કહા હૈ. અબૂ કલાબાને કહા કસમ હૈ ઉસ ઝાત પાકકી જિસકે સિવા કોઈ માબૂદ નહીં હૈ. મૈંને ફરિશ્તેકે મુંહસે સુના હૈ કેહતે થે કે ઈન્તાકિયામેં અલ્લાહુ અકબર કહા હૈ. ફિર સબ લોગ નમાઝે જનાઝા કે લિયે રવાના હો ગએ. ઈસ રિવાયતકો હકીમ તિરમિઝીને નવાદિરમેં ઝિક્ર કિયા હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ મૂસા (રદિ.) સે કે મૈંને સુના રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે જબ મુરદા મલેકુલ મૌતકો દેખતા હૈ ઉસ વકતસે દૂસરોંકો નહીં પેહચાનતા.

રિવાયત હૈ ફુઝાલા (રદિ.) સે કે મૈં મુહમ્મદ બિન વાસેઅકે પાસ ગયા ઈસ વકત યે મૌતકી હાલતમેં થે. નાગાહ કેહને લગે મુબારક હો મેરે રબકે ફરિશ્તોંકો લા હૌલ વલા કુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહ મૈંને ઉસ વકત ઐસી ઈચ્છી ખૂશ્બૂ પાઈ કે આજ તક ઐસી ખૂશ્બૂ કભી નહી પાઈ થી. ઉસકે બાદ આસમાનકી તરફ દેખા ઔર ઈન્તિકાલ કિયા.

રિવાયત હૈ હસન બિન સાલેહ (રદિ.) સે કે મેરા ભાઈ અલી બીમાર હુવા. મૈં રાતકો ઉસકે પાસ રહા. ઉસને મુઝસે કહા પાની પિલાઓ. મૈં નમાઝમેં મશ્ગૂલ થા. જબ ફારિગ હુવા તો ઉસકે પાસ પાની લે ગયા ઔર કહા પી લો. ઉસને જવાબ દિયા કે મૈંને અભી પાની પિયા હૈ. મૈંને કહા ઈસ ઘરમેં મેરે તેરે સિવા કોઈ દૂસરા નહીં હૈ કિસને પાની પિલાયા? કહા જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને અભી પાની લાકર મુઝકો પિલાયા હૈ. ઔર કહા કે તુ ઔર તેરા ભાઈ ઔર તેરી માં ઉન લોગોંમેંસે હૈં જિન પર અલ્લાહ તઆલાને અપના ઈન્આમ દિયા હૈ. યાની અંબિયા ઔર સિદ્દીકીન ઔર શુહદા ઔર સાલેહીનસે ફિર ઈન્તિકાલ કિયા.

રિવાયત હૈ મુહમ્મદ બિન અલી (રદિ.) સે કે જબ આદમી મરનેકે કરીબ હોતા હૈ તો ઉસકે નેક આમાલ ઔર બુરે આમાલકી સૂરત ઉસકે આગે પેશ કી જાતી હૈ. તો નેકિયોંકો બરાબર દેખતા હૈ ઔર બુરાઈયોંકો દેખકર અપના સર ઝુકા લેતા હૈ. હસનને

કહા જો ફરિશ્તે આમાલ લિખતે થે વો મરતે વકત ઉસકે સામને નેક ઔર બદ આમાલ પેશ કરતે હૈં. નેક આમાલ દેખકર ખૂશ હોતા હૈ. ઔર બુરે આમાલકો દેખકર મુંહ બિગાડતા હૈ. ફરમાયા અલ્લાહ તઆલાને **યુનબ્બઉલ ઈન્સાનુ યૌમઈઝિમ્ બિમા કદ્દમ વ અખ્ખર** યાની ઈન્સાનકો ઉસ દિન બતા દિયા જાએગા જો કુછ ઉસને પેહલે કિયા હૈ ઔર જો કુછ પીછે કિયા હૈ. ઔર હંઝલા બિન અસ્વદ (રદિ.) કેહતે હૈં કે જબ મેરે માલિક ઈન્તિકાલ કરને લગે તો ઉસ વકત કભી અપના મુંહ ઢાંક લેતે થે ઔર કભી ખોલ દેતે થે. ઔર બાર બાર ઉસી તરહ કરતે રહે. મૈંને મુજાહિદ (રદિ.) સે ઉસકા તઝકિરા કિયા. ઉનહોંને ફરમાયા મુઝકો રિવાયત મિલી હૈ કે મોમિનકી રૂહ કબ્ઝ નહીં હોતી જબ તકકે ઉસકે સામને ઉસકે આમાલ ન લાએ જાએં. યે ઉસીકા રંજ ઔર ખૂશી હૈ.

રિવાયત હૈ સલમાન ફારસી (રદિ.) સે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) એક મર્દ અન્સારીકે યહાં ગએ. વો મૌતકી હાલતમેં થા. આપને પુછા કયા હાલ હૈ? ઉસને કહા મૈં અચ્છી હાલતમેં હું. મગર મેરે પાસ દો શખ્સ આએ હૈં. એક સિયાહ રંગકા ઔર એક સુફેદ રંગકા. આપને ફરમાયા તુમહારે કરીબ ઉન દોનોંમેંસે કૌન હૈ? ઉસને કહા સિયાહ રંગ વાલા. આપને ફરમાયા તુમહારી નેકી કમ હૈ ઔર બદી ઝિયાદા હૈ. ઉસને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! દુઆસે મેરી મદદ કીજિયે. આપને દુઆ કી યા અલ્લાહ ઝિયાદાકો બખ્શ દે ઔર કમકો ઝિયાદા કર દે. ફિર આપને ફરમાયા અબ કૈસા દેખતે હો? ઉસને કહા મેરે માં-બાપ આપ પર ફિદા હોં યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! અબ દેખતા હું કે નેકી

ઝિયાદા હોતી જાતી હૈ. ઔર બદી કમ હોતી જાતી હૈ. ઔર સિયાહ આદમી દૂર હોતા જાતા હૈ.

રિવાયત હૈ વહીબ બિન વરદસે કે મોમિનકી રૂહ કબ્ઝ નહીં કી જાતી જબ તકકે ઉન દો ફરિશ્તોંકો ન દેખ લે જો દુનિયામેં ઉસકા અમલ લિખતે થે. પસ અગર ઉસને અલ્લાહકી ફરમાંબરદારી કી હૈ તો યે દોનોં કેહતે હૈં અલ્લાહ તઆલા હમારી તરફસે તુમકો નેક બદલા દે. તુમ હમારે અચ્છે દોસ્ત થે. તુમને હમકો અચ્છી મજલિસમેં બિઠાયા. ઔર અચ્છા અમલ હમારે સામને ઔર અચ્છા કલામ હમકો સુનાયા. અલ્લાહ તઆલા હમારી તરફસે તુમકો અચ્છા બદલા દે. ઔર અગર ઉસને ઐસા અમલ કિયા હૈ જિસસે અલ્લાહ રાઝી નહીં હૈ તો કેહતે હૈં અલ્લાહ તઆલા હમારી તરફસે તુમકો અચ્છા બદલા ન દે. તુને હમકો બુરી મજલિસમેં બિઠાયા. ઔર બુરે અમલ હમારે સામને કિયે. ઔર બુરે કલામ હમકો સુનાએ. અલ્લાહ તઆલા હમારી તરફસે તુઝે અચ્છા બદલા ન દે. ઔર અબ કભી લૌટકર નહીં આનેવાલા હૈ. ઉસ સબબસે મય્યિત ઉસકી તરફ ટકટકી બાંધકર દેખતી હૈ. સુફયાન (રદિ.) સે ભી ઈસી કિસમકી રિવાયત હૈ.

રિવાયત હૈ ઉબાદા બિન સામિત (રદિ.) સે કે ફરમાયા નબી (સ.અ.વ.) ને કે જો શખ્સ અલ્લાહકી મુલાકાતકો પસંદ કરતા હૈ અલ્લાહ તઆલા ભી ઉસકી મુલાકાતકો પસંદ કરતા હૈ. યે સુનકર હઝરત આઈશા સિદ્દીકા (રદિ.) ને ફરમાયા કે હમ લોગ મૌતકો નાપસંદ કરતે હૈં. યાની જબ મૌતકો નાપસંદ કરતે હૈં ઔર મૌત અલ્લાહ તઆલાકી મુલાકાતકા ઝરીઆ હૈ તો લાઝિમ આતા

હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ભી નાપસંદ કરતે હૈં તો વહાં હમારી હાલત કયા હોગી. આપને ફરમાયા અય આઈશા (રદિ.) યે બાત નહીં હૈ, બલ્કે યે મતલબ હૈ કે મોમિનકે પાસ જબ મલકુલ મૌત આતે હૈં તો અલ્લાહકી તરફસે ઉસકી ખૂશ્નૂદીકી ખબર સુનાતે હૈં ઔર ઉસકી રહમત ઔર મગફિરતકા વાદા સુનાતે હૈં. ઉસ વકત આખિરતકે સિવા કોઈ ચીઝ ઉસકો પસંદ નહીં હોતી. ઔર સિર્ફ અલ્લાહકી મુલાકાતકો પસંદ કરતા હૈ. ઔર અલ્લાહ ભી ઉસકી મુલાકાતકો પસંદ કરતા હૈ. ઔર કાફિરકે પાસ જબ મલેકુલ મૌત આતે હૈં તો અલ્લાહકે અઝાબકી ખબર સુનાતે હૈં. ઉસ વકત આખિરતકે સિવા કોઈ ચીઝ ઉસકો નાપસંદ નહીં માલૂમ હોતી. ઔર અલ્લાહ તઆલાકી મુલાકાત નાપસંદ કરતાં હૈ. અલ્લાહ ભી ઉસકી મુલાકાતકો નાપસંદ કરતા હૈ. ઈસીકે મિસ્લ રિવાયત કિયા હૈ અબ્દુર્રહમાન બિન અબી લયલાને ભી.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને જરીહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને હઝરત આઈશા (રદિ.) સે કે મોમિન મૌતકે વકત ફરિશ્તોંકો દેખતા હૈ તો ફરિશ્તે ઉસસે કેહતે હૈં. કયા તુમકો હમ દુનિયામેં ભેજ દેં? જવાબ દેતા હૈ કે મુઝકો તકલીફ ઔર મુસીબતકે ઘરમેં ભેજનેકે લિયે કેહતે હો. મુઝકો અલ્લાહકે ઘરંકી તરફ લે ચલો. ઔર જબ કાફિરકો કેહતે હૈં કે તુમકો હમ દુનિયામેં ભેજ દેં? તો વો કેહતા હૈ હાં દુનિયામેં ભેજ દો કે કુછ નેક કામ કરૂં. કયૂંકે મૈંને અબ તક નેક કામ નહીં કિયા હૈ.

રિવાયત હૈ અનસ બિન માલિક (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ કિસી વલીકે પાસ મલેકુલ મૌત

આતે હૈં ઔર ઉસસે સલામ કરતે હૈં ઔર કેહતે હૈં અસ્સલામુ અલૈકુમ યા વલીયલ્લાહ! દુનિયાકે ઘરકો આપને ખરાબ કિયા હૈ અબ ઉસકો છોડીયે. ઔર આખિરતકે ઘરકો આપને આબાદ કિયા હૈ વહાં ચલિયે. ઔર અગર મય્યિત વલી નહીં હૈ તો કેહતે હૈં દુનિયાકે ઘરકો તુને આબાદ કિયા હૈ.

ઔર ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે જબ અલ્લાહ તઆલા મોમિનકી રૂહકો કબ્ઝ કરના ચાહતા હૈ તો મલેકુલ મૌતસે કેહતા હૈ તુમ ઉસકે પાસ જાકર મેરા સલામ કહો. જબ મલેકુલ મૌત ઉસકે પાસ આકર કેહતે હૈં કે તેરે રબને તુઝકો સલામ કહા હૈ. તો અલ્લાહ તઆલાકી મુલાકાતકે શૌકમેં નિકલ આતી હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ સઈદ (રદિ.) સે કે મૈંને અપને બાપસે સુના હૈ ફરમાતે થે કે મૈંને બાઝ કિતાબમેં દેખા હૈ કે અલ્લાહ તઆલા મલેકુલ મૌતકી હથેલી પર અપની કુદરતસે નૂરકે હરફોંમેં લિખતા હૈ બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્‌મા નિર્રહીમ ઔર હુકમ કરતા હૈ કે ફલાં શખ્સ મેરા ખાસ બંદા હૈ. વફાતકે વકત ઉસકો અપની હથેલી દિખાઓ. જબ ઉસકી રૂહ દેખતી હૈ તો પલક મારનેસે ભી જલ્દ ઉડકર ઉસકી તરફ ચલી જાતી હૈ. ઈસ રિવાયતકો હાફિઝ સલફી (રદિ.) ને અપની કિતાબ મશીખએ બગદાદમેં નકલ કિયા હૈ ઔર ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે જબ ઈસ ઉમ્મતકે ગુનેહગાર બંદોંકી રૂહ કબ્ઝ કરનેકા હુકમ અલ્લાહ તઆલા દેતા હૈ તો ફરમાતા હૈ કે ઉસને દુનિયામેં જો કુછ કામ કિયા હૈ પેહલે ઉસકા બદલા લે લો. ફિર ઉસકો જન્નતકી ખૂશખબરી સુનાઓ.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા, રસૂલુલ્લાહ

(સ.અ.વ.) ને કયા તુમ દેખતે નહીં હો કે જબ આદમી મર જાતા હૈ તો ઉસકી આંખ ખુલી રેહ જાતી હૈ. સહાબા (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા હાં યા રસૂલલ્લાહ! (સ.અ.વ.) આપને ફરમાયા જબ મલેકુલ મૌત ઉસકી રૂહકો આસમાનકી તરફ લે જાતે હૈં તો વો રૂહકી તરફ દેખતી હૈ.

રિવાયત હૈ સુફયાન સૌરી (રદિ.) સે કે જબ મલેકુલ મૌત ગરદનકી રગ પકડતે હૈં તો ઉસકી ઝબાન બંદ હો જાતી હૈ. ઔર કિસીકો નહીં પેહચાનતા. ઔર દુનિયાકો ઔર જો કુછ દુનિયામેં હૈ સબકો ભૂલ જાતા હૈ. અગર ઉસ પર મૌતકી સખ્તી ન હોતી તો તલવાર લેકર સબકો કતલ કરતા.

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો શખ્સ જુમ્આકે દિન મુઝ પર દુરૂદ એક હઝાર બાર પઢેગા વો મરનેસે પેહલે અપને રેહનેકી જગહ જન્નતમેં દેખ લેગા. ઈસ મઝમૂનકી રિવાયતેં હદીસોંમેં બહોત હૈં. હમને બકદરે ઝરૂરત યહાં પર લિખ્ખા. તાકે કિતાબ ઝિયાદા બડી ન હો જાએ.

ફાઈદા :- ઈન હદીસોંસે માલૂમ હુવા કે નેક બંદોંકે સાથ મલેકુલ મૌત ભી નિહાયત કરીમાના મોહબ્બતકા બરતાવ કરતે હૈં. ઔર અચ્છી સૂરતોંમેં ઉનકે પાસ તશરીફ લાતે હૈં. જિસસે બજાએ ઉસકે ખૌફ લાહિક હો ખુદાકી મુલાકાતકા શૌક પૈદા હોતા હૈ. યે બરતાવ ઉનકા હર મુસલમાનકે સાથ હોતા હૈ. હાં કુફ્ફારકે સાથ અલબત્તા ઉસકા ઉલ્ટા બરતાવ હોતા હૈ.

મુરદાકી રૂહસે સબ રૂહેં મુલાકાત કરને આતી હૈં ઔર ઉસસે હાલાત પુછતી હૈં

રિવાયત હૈ અબૂ ઐયૂબ અન્સારી (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ મોમિનકી રૂહ કબ્ઝ કી જાતી હૈ તો અલ્લાહકે નેક બંદોંકી રૂહેં ઉસકી મુલાકાતકો આતી હૈં જિસ તરહ દુનિયામેં ખૂશખબરી લાનેવાલેકી મુલાકાતકો લોગ આતે હૈં. ફિર આપસમેં કેહતી હૈં ઝરા ઉસકો ફુરસત દો કે આરામ કર લે. યે સખ્ત મુસીબતમેં થા. ફિર પુછતી હૈં કે ફુલાં શખ્સ કયા હુવા, ફુલાંને નિકાહ કિયા યા નહીં? જબ ઉસ આદમીકા હાલ પુછતી હૈં જો મર ગયા હૈ તો કેહતા હૈ કે યે તો મુઝસે પેહલે મર ચુકા હૈ. અરવાહ કેહતી હૈં ઈન્ના લિલ્લાહિ વઈન્ના ઈલૈહિ રાજિઉન ઉસકો નીચેકે ઠિકાનેમેં જગહ મિલી વો બહોત બુરી જગહ હૈ. ફિર આપને ફરમાયા, તુમહારે સબ આમાલ તુમહારે અઝીઝ વ અકારિબકો જો મર ચુકે હૈં દિખાએ જાતે હૈં. ફિર અગર નેક આમાલ હૈં તો ખૂશ હોતે હૈં. ઔર કેહતે હૈં અય અલ્લાહ! યે તેરા ફઝલ ઔર તેરી રહમત હૈ. ઉસ પર અપની નેઅમત ઝિયાદા કર. ઔર ઉસી પર ઉસકા ખાતિમા કર. ઔર ઉનકે બુરે આમાલ ભી દિખાએ જાતે હૈં. તો કેહતે હૈં અય અલ્લાહ ઉસકો નેક અમલકી તૌફીક દે જિસસે તુ ખૂશ રહે.

રિવાયત હૈ લબીબા (રદિ.) સે કે બશરકા ઈન્તિકાલ હુવા ઉનકી માં કો બહોત ગમ ઔર સદમા હુવા. અકસર રોયા કરતી

થીં. એક દિન રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુઈ. ઔર કહા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મેરે ખાનદાનકે અકસર આદમી ઈન્તિકાલ કિયા કરતે હૈં. તો કયા ઉનકી રૂહેં એક દૂસરેકો જાનતી પેહચાનતી હૈં? અગર પેહચાનતી હોં તો મૈં બશરકો સલામ ભેજું આપને ફરમાયા હાં, પેહચાનતી હૈં. કસમ હૈ ઉસ ઝાતકી જિસકે કબ્ઝેમેં મેરી જાન હૈ. આપસમેં ઈસ તરહ જાન પેહચાન રખતી હૈ જૈસે ચિડીયાં દરખ્તોં પર આપસમેં જાન પેહચાન રખતી હૈં. પસ જબ બશરકે ખાનદાનમેં કોઈ બીમાર મરનેકે કરીબ હોતા થા તો બશરકી માં ઉસકે પાસ જાકર કેહતી થીં કે મેરે લડકે બશરકો મેરા સલામ કેહના.

રિવાયત હૈ મુહમ્મદ મુન્કદિર (રદિ.) સે કે જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહકે પાસ મૈં ગયા ઔર વો ઈન્તિકાલ કર રહે થે. મૈંને ઉનસે કહા કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કો મેરા સલામ કેહના. દૂસરી રિવાયત હૈ કે જબ અબૂ કતાદાકા ઈન્તિકાલ હુવા તો પંદરહ દિનકે બાદ ઉનકી લડકી ઉમ્મુલ બનીન અબ્દુલ્લાહ બિન અનીસકે પાસ આઈ. યે બીમાર થે. ઉમ્મુલ બનીનને કહા અય ચચા મેરે બાપકો સલામ કેહના. ઈસકો ઈમામ બુખારીને રિવાયત કિયા હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ મોમિનકો મૌત આતી હૈ ઔર જન્નતકી ચીઝેં દેખતા હૈ તો ઉસકી રૂહ ચાહતી હૈ કે જલ્દ બદનકે બાહિર નિકલ જાએ. ઔર અલ્લાહ ભી ઉસકી મુલાકાતકો દોસ્ત રખતા હૈ. ઔર મોમિનકી રૂહ આસમાનકી તરફ જાતી હૈ તો મોમિનોંકી અરવાહ ઉસકી મુલાકાતકો આતી હૈં. ઔર દુનિયાકે મુલાકાતિયોંકા હાલ

પુછતી હૈં. જબ યે કેહતા હૈ કે ફલાંકો મૈંને દુનિયામેં છોડા હૈ તો ખૂશ હોતી હૈં. ઔર જબ યે કેહતા હૈ કે ફલાં મર ગયા હૈ, વો કેહતા હૈ અફસોસ કે હમારે પાસ નહીં આયા. યહાં તક કે અગર ઘરમેં બિલ્લી થી તો ઉસકા ભી હાલ પુછતી હૈં.

રિવાયત હૈ અબ્દુર્રહમાન બિન મેહદીસે કે જબ સુફયાન (રદિ.) કો મર્ઝમેં સખ્તી પહોંચી તો ઘભરાએ ઔર બે સબરી ઝાહિર કી. મરહૂમ બિન અબ્દુલ અઝીઝ ઉનકે પાસ આએ ઔર કહા બે સબરી કયૂં હૈ, તુમ ઉસ પરવરદિગારકે પાસ જાઓગે જિસકી ઈબાદત સાઠ બરસ તક તુમને કી હૈ. ઔર હર રોઝ રોઝા રખ્ખા ઔર નમાઝ પઢ્હી હૈ ઔર હજ કિયા હૈ. અગર કિસી પર તુમહારા એહસાન હો ઔર તુમ ઉસસે મુલાકાત કરો તો કયા તુમકો યે ખયાલ ન હોગા કે વો મેરે એહસાનકા બદલા દેગા. ઈસ કેહનેસે ઉનકો ઈત્મીનાન હુવા ઔર બે સબરી જાતી રહી. ઔર અબૂ નઈમ (રદિ.) ને કહા કે ઈમામ હસન (રદિ.) પર મર્ઝકી તકલીફ ઝિયાદા હુઈ તો ઘભરાએ. એક શખ્સને ઉનસે કહા યે ઘભરાના કૈસા હૈ. અગર આપકી રૂહ કબ્ઝ કી ગઈ તો આપ અપને માં-બાપ અલી, ફાતિમા (રદિ.) કે પાસ ઔર અપને નાના નબી (સ.અ.વ.) કે પાસ ઔર નાની ખદીજા (રદિ.) કે પાસ ઔર અપને ચચા હમ્ઝા (રદિ.) ઔર અબ્બાસ (રદિ.) કે પાસ ઔર અપને મામૂં કાસિમ (રદિ.) ઔર તૈયબ (રદિ.) ઔર ઈબ્રાહીમ (રદિ.) કે પાસ ઔર અપની ખાલા રૂકૈયા ઔર કુલસૂમ ઔર ઝૈનબ (રદિ.) કે પાસ જાએંગે. ઈસ કેહનેસે ઈત્મીનાન હો ગયા.

રિવાયત હૈ અલી કર્રમલ્લાહુ વજહહૂસે કે દો દોસ્ત મોમિન

થે ઔર દો દોસ્ત કાફિર થે. જબ એક મોમિનકા ઈન્તિકાલ હુવા ઔર જન્નતકી ખૂશખબરી ઉસકો દી ગઈ તો ઉસને અપને દોસ્તકો યાદ કિયા ઔર કહા અય અલ્લાહ મેરા ફુલાં દોસ્ત મુઝકો તેરી ઈબાદત ઔર તેરે રસૂલકી તાબેદારીકા હુકમ કરતા થા. ઔર નેકીકી તરફ મુઝે રગબત દિલાતા થા. ઔર બુરાઈસે મના કરતા થા. ઔર કેહતા થા કે હમ ભી તુમસે મિલેંગે. અય અલ્લાહ તુ ઉસકો હિદાયત દે. ઔર નેક રાસ્તા પર ચલા. ઔર ઉસકો ભી વો દિખા જો મુઝકો દિખાયા ઔર તુ ઉસસે રાઝી રેહ, જૈસા મુઝસે રાઝી હુવા. ફિર જબ દૂસરે દોસ્તકા ઈન્તિકાલ હોતા હૈ તો દોનોંકી રૂહેં એક જગહ જમા હોતી હૈં. ઔર હર એક દૂસરેકો કેહતા હૈ તુમ હમારે અચ્છે દોસ્ત થે. ઔર અચ્છે ભાઈ થે. ઔર જબ એક કાફિર મરા ઔર ઉસકો દોઝખ દિખાઈ તો અપને દોસ્તકો યાદ કિયા ઔર કહા અય અલ્લાહ મેરા દોસ્ત તેરી નાફરમાની ઔર તેરે રસૂલકી નાફરમાની ઔર બુરે કામકા હુકમ કરતા થા ઔર નેકીસે મના કરતા થા ઔર કેહતા થા કે હમ ભી તુમકો મિલેંગે, અય અલ્લાહ તુ ઉસકો ગુમરાહ કર. ઔર ઉસકો ભી વો દિખા જો મુઝકો દિખાયા ઔર અપના ગઝબ ઉસ પર નાઝિલ કર જૈસા મુઝ પર નાઝિલ કિયા. ફિર જબ દૂસરા કાફિર મરતા હૈ તો દોનોંકી રૂહેં એક જગહ પર જમા હોતી હૈં ઔર હર એક દૂસરેકો કેહતા હૈ તુ મેરા દોસ્ત બુરા દોસ્ત ઔર બદતર થા.

£ £ £

મુરદા ગુસલ દેને ઔર કફન પેહનાને વાલેકો પેહચાનતા હૈ ઔર જનાઝા લે જાતે વકત જો કુછઉસકે બારેમેં કહા જાતા હૈ ઉસકો સુનતા હૈ ઔર ફરિશ્તે ઉસકે સાથ ચલતે હૈં

રિવાયત હૈ અબૂ સઈદ ખુદરી (રદી.) સે કે ફરમાયા નબી (સ.અ.વ.) ને મય્યિત પેહચાનતી હૈ ગુસલ દેનેવાલેકો ઔર કફન પેહનાનેવાલેકો. ઔર લહદમેં ઉતારનેવાલેકો. ઔર ઐસી હી રિવાયત હૈ મુજાહિદ ઔર અબ્દુર્રહમાન ઔર અમ્ર બિન દીનાર (રદિ.) સે

રિવાયત હૈ બકર બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) સે કે જબ મય્યિત મરતી હૈ તો ઉસકી રૂહ મલેકુલ મૌતકે હાથમેં રેહતી હૈ ઔર ગુસલ ઔર કફન દેતે વકત જો કુછ કરતે હૈં વો સબ દેખતી હૈ. અગર ઉસકો બાત કરનેકી તાકત હોતી તો લોગોંકો રોને ઔર ચિલ્લાનેસે મના કરતી.

રિવાયત હૈ અબ્દુર્રહમાન બિન અબી લૈલા (રદિ.) સે કે રૂહ ફરિશ્તાકે હાથમેં રેહતી હૈ. જબ જનાઝા લે જાતે હૈં તો વો ફરિશ્તા ભી સાથ ચલતા હૈ. જબ કોઈ મય્યિતકી ભલાઈ બયાન કરતા હૈ તો ફરિશ્તા મય્યિતસે કેહતા હૈ સુનો જો કુછ તુમહારે બારેમેં કેહતે હૈં. જબ લહદમેં રખકર મિટ્ટી ડાલતે હૈં તો ફરિશ્તા

રૂહકો કબરમેં ડાલતા હૈ.

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે જંગે બદરમેં જબ કુફ્ફાર કત્લ કરકે કુંવેમેં ડાલે ગયે તો નબી (સ.અ.વ.) ને કુંવે પર ખડે હોકર પુકારા કે અય ફલાં બિન ફલાં! પરવરદિગારને જો વાદા તુમસે કિયા થા ઉસકો તુમને સચ દેખા યા નહીં? હમસે તો જો વાદા પરવરદિગારને કિયા થા ઉસકો સચ દેખા. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને ફરમાયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! જિસકે બદનમેં રૂહ નહીં હૈ ઉસસે આપ કયૂં કલામ કરતે હૈં? આપને ફરમાયા જો બાત મૈં કહેતા હું ઉસકો તુમસે ઝિયાદા વો સુનતે હૈં. અલબત્તા ઉનકો જવાબ દેનેકી કુદરત નહીં હૈ.

રિવાયત હૈ ઉબૈદ બિન મરઝૂક (રદિ.) સે કે મદીનામેં એક ઔરત થી. વો મસ્જિદે નબીવીમેં ઝાડૂ દિયા કરતી થી. જબ વો મર ગઈ લોગોંને ઉસકો દફન કર દિયા ઔર નબી (સ.અ.વ.) કો ઉસકી ખબર ન હુઈ. એક રોઝ આપ (સ.અ.વ.) ઉસકી કબરકી તરફસે ગુઝરે, પુછા યે કિસકી કબર હૈ? સહાબા (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા યે ફલાં ઔરતકી કબર હૈ. આપને પુછા જો મસ્જિદમેં ઝાડૂ દિયા કરતી થી? લોગોંને કહા હાં. આપ (સ.અ.વ.) ને સફકો દુરૂસ્ત કિયા ઔર સબ લોગોંને ઉસ પર નમાઝ પઢી. ફિર આપ (સ.અ.વ.) ને ઔરતસે પુછા તુને કૌનસા અમલ અચ્છા પાયા? લોગોંને કહા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! કયા આપકા કલામ વો સુનેગી? આપને ફરમાયા તુમસે ઝિયાદા વો સુનતી હૈ. ફિર ઔરતને જવાબ દિયા કે મસ્જિદકા ઝાડૂ દેના સબ અમલસે હમને અફઝલ પાયા.

રિવાયત હૈ અબૂ સઈદ ખુદરી (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ જનાઝાકો અપને ગરદન પર લે જાતે હૈં તો મુરદા અગર નેક હૈ તો કેહતા હૈ મુઝકો જલ્દી લે ચલો. ઔર અગર નેકકાર નહીં હૈ તો કેહતા હૈ હાય ખરાબી મુઝકો કહાં લે જાતે હો. ઉસકી આવાઝ સબ ચીઝેં સુનતી હૈં સિવાએ જિન્નાત ઔર ઈન્સાનકે, અગર ઈન્સાન ઉસકી આવાઝ સુનતા તો ચીંખ મારતા.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જનાઝાકો તેઝીસે લે ચલો. અગર વો નેક હૈ તો નેકીકી તરફ જલ્દ પહોંચા દો. ઔર અગર નેક નહીં હૈ તો અપની ગરદનકા બોઝ જલ્દ હલકા કરો. અબૂબકર મુઝની કેહતે હૈં કે મૈંને સુના હૈ કે મોમિન જલ્દ લે જાનેસે ખૂશ હોતા હૈ. ઔર ઐયૂબ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે મય્યિતકો જલ્દ કબરમેં પહોંચાના મય્યિતકી કરામત હૈ.

રિવાયત હૈ હઝરત ઉમર (રદી.)સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ મય્યિતકો ચારપાઈ પર રખકર તીન કદમ લે જાતે હૈં તો વો કેહતા હૈ અય મેરે ભાઈયો! અય મેરે લે જાનેવાલો! તુમ ખબરદાર રેહના દુનિયા તુમકો ધોકા ન દે જૈસા મુઝકો ધોકા દિયા. ઔર ઝમાના તુમકો ખેલ કૂદમેં મશ્ગૂલ ન કરે જૈસા મુઝકો મશ્ગૂલ કર દિયા. મૈંને જો કુછ જમા કિયા ઉસકો વારિસોંકે વાસ્તે છોડા, ઔર અલ્લાહ કિયામતકે દિન મુઝસે ઝર્રા ઝર્રાકા હિસાબ લેગા! તુમ લોગ ભી મેરે બાદ આઓગે. ઈસ રિવાયતકો ઈબ્ને અબી દુનિયાને કિતાબુલ કુબૂરમેં લિખ્ખા હૈ.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કે દાઉદ પૈગમ્બરને પરવરદિગારસે સવાલ કિયા, ઈલાહી જો શખ્સ જનાઝાકે સાથ ચલે ઉસકો કયા સવાબ મિલેગા? હુકમ હુવા અય દાઉદ યે સવાબ મિલેગા કે વો મરેગા તો મેરે ફરિશ્તે ઉસકે જનાઝાકે પીછે પીછે ચલેંગે ઔર મૈં ઉસકી રૂહ પર રહમત નાઝિલ કરૂંગા. ઔર ઐસી હી રિવાયત હૈ અબૂ ખુલ્દ (રદિ.) સે ભી.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કે ફરિશ્તે જનાઝાકે આગે આગે ચલતે હૈં ઔર આપસમેં કેહતે હૈં કે ઉસને આખિરતકે વાસ્તે કયા અમલ કિયા હૈ. ઔર આદમી યે કેહતે હૈં કે ઉસને કયા મીરાસ છોડી હૈ.

મોમિનકે મરને પર ઝમીન ઔર આસમાન રોતે હૈં

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને હર ઈન્સાનકે વાસ્તે આસમાનમેં દો દરવાઝે હોતે હૈં. એક દરવાઝાસે ઉસકે નેક આમાલ જાતે હૈં. ઔર દૂસરે દરવાઝેસે ઉસકી રોઝી નાઝિલ હોતી હૈ. પસ જબ મોમિન બંદા મરતા હૈ તો યે દોનોં દરવાઝે ઉસ પર રોતે હૈં.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે કિસીને ઉનસે સવાલ કિયા કે ઈસ આયતકે કયા માના હૈં **ફમા બકત્ અલૈહિમુસ્સમાઉ વલ અર્ઝ.** યાની નહીં રોએ ઉન પર આસમાન ઔર ઝમીન.

ઔર પુછા કયા આસમાન ઔર ઝમીન કિસી પર રોતે હૈં? ફરમાયા હાં રોતે હૈં, જિતની મખ્લૂક હૈ સબકે વાસ્તે આસમાન ઔર ઝમીન રોતે હૈં. એક દરવાઝેસે ઉનકી રોઝી આતી હૈ દૂસરે દરવાઝેસે નેક અમલ જાતા હૈ. પસ જબ મોમિન મરતા હૈ તો ઉસકે દોનોં દરવાઝે આસમાનકે બંદ હો જાતે હૈં જિસસે રોઝી આતી થી. ઔર જિસસે નેક અમલ જાતા થા. યે દોનોં દરવાઝે ઉસ પર રોતે હૈં. ઔર જિસ ઝમીન પર નમાઝ પઢા કરતા થા વો ઝમીન ઉસકા મુસલ્લા નહીં દેખતી. ઔર અલ્લાહકા ઝિકર નહીં સુનતી તો ઉસ પર રોતી હૈ. ફિરઔનકી કૌમકે નેક આમાલ ન થે. ન ઝમીન પર ન ઐસે કે આસમાનકી તરફ જાએં તો યે દરવાઝે ઉન પર, ન રોએ. યે મઝમૂન આયંતકા હૈ ઔર ઈસ રિવાયતકો ઈબ્ને જરીરને અપની તફસીરમેં લિખ્ખા હૈ.

રિવાયત હૈ શુરૈહ હઝરમીસે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ મોમિન સફરમેં મરતા હૈ ઔર ઉસ પર કોઈ રોનેવાલા નહીં રેહતા હૈ તો ઉસ પર આસમાન ઔર ઝમીન રોતે હૈં. ઔર આપને યે આયત પઢી **ફમા બકત્ અલૈહિમુસ્સમાઉ વલ્ અર્ઝુ.** ફિર આપને ફરમાયા, કાફિરકે મરને પર યે નહીં રોતે. ઔર મુજાહિદસે રિવાયત હૈ કે મોમિનકે મરને પર ઝમીન ઔર આસમાન ચાલીસ રોઝ તક રોતે હૈં. ઔર અતા ખુરાસાનીસે રિવાયત હૈ કે મોમિનને જિસ જિસ ઝમીન પર સિજદા કિયા હૈ વો સબ ઝમીન કિયામતકે દિન ઉસકે વાસ્તે ગવાહી દેગી. ઔર ઉસકે મરને પર રોતી હૈ. ઔર ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે ચાલીસ દિન તક ઝમીન મોમિન પર રોતી હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ ઉબૈદસે કે જબ મોમિન મરતા હૈ તો ઝમીન પુકારકર કેહતી હૈ અલ્લાહકે ફલાં બંદા મોમિનકા ઈન્તિકાલ હો ગયા. ફિર આસમાન ઔર ઝમીન ઉસ પર રોતે હૈં. અલ્લાહ તઆલા પૂછતા હૈ તુમ દોનોં કિસ વાસ્તે મેરે બંદા પર રોતે હો? વો કેહતે હૈં જિસ જગહ ઉસ બંદાકા ગુઝર હોતા થા અલ્લાહકો યાદ કરતા થા. ઔર મુહમ્મદ બિન કૈસસે રિવાયત હૈ કે યે દોનોં જબ મોમિન બંદા પર રોતે હૈં આસમાન કેહતા હૈ કે ઉસ બંદાસે મેરી તરફ હમેશા નેક અમલ આતા થા. ઔર ઝમીન કેહતી હૈ કે યે હમેશા મુઝ પર નેક અમલ કરતા થા. અતા (રદિ.) ઔર સુફયાન સૌરી (રહ.) ઔર હસન (રદિ.) ફરમાતે હૈં આસમાનકે કિનારે જો સુરખી હૈ યે ઉસી રોનેકા અસર હૈ. ઔર હસન (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે અલ્લાહ તઆલા કિસી મોમિનકી રૂહ જબ સફરમેં કબ્ઝ કરતા હૈ તો ઉસકી મુસાફિરત પર રહમ ફરમાકર અઝાબ નહીં કરતા. ઔર ફરિશ્તોંકો હુકમ દેતા હૈ કે ઉસ પર કોઈ રોનેવાલા નહીં તુમહી ઉસ પર રોઓ.

જિસ ઝમીનસે આદમી પૈદા કિયા ગયા હૈ ઉસીમેં દફન કિયા જાતા હૈ

રિવાયત હૈ અબૂ સઈદ (રદિ.) સે કે નબી (સ.અ.વ.) મદીનામેં કિસી તરફ જા રહે થે એક જમાઅતકો દેખા કે કબર ખોદ રહે હૈં. આપને પુછા કિસકે લિયે કબર ખોદતે હો? લોગોંને કહા હબ્શકે મુલ્કકા એક શખ્સ યહાં આકર ઈન્તિકાલ કર ગયા હૈ.

આપને ફરમાયા લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાંહ વો મિટ્ટી ખીંચકર લાઈ હૈ જિસસે યે પૈદા કિયા ગયા. ઈસ રિવાયતકો બહોતસે રાવિયોંને બયાન કિયા હૈ. ઔર હિલાલ બિન યસાફ (રદિ.) ને કહા કે જો કોઈ પૈદા હોતા હૈ ઉસકી નાફમેં ઉસ જગહકી મિટ્ટી રેહતી હૈ જહાં વો દફન કિયા જાતા હૈ.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) સે કે જો ફરિશ્તા શિકમમેં બચ્ચાકે વાસ્તે મુકર્રર હૈ વો શિકમસે નુતફાકે બારેમેં અલ્લાહસે પુછતા હૈ કે ઈસસે બચ્ચા પૈદા હોગા યા નહીં. અગર હુકમ હુવા પૈદા હોગા, તો ફિર પુછતા હૈ અય રબ! ઉસકી રોઝી કિસ કદર હોગી? યે કિસ ઝમીન પર જાએગા? કિતની ઉમર હોગી? કૈસા અમલ હોગા? અલ્લાહકા હુકમ હોતા હૈ કે લૌહે મહેફૂઝમેં દેખો. ફરિશ્તા લૌહે મહેફૂઝકો દેખતા હૈ ઉસમેં ઉસકી રોઝી ઔર ઝમીન પર ચલના ઔર ઉમરકી મુદ્દત ઔર અમલ લિખ્ખા હુવા પાતા હૈ. ફિર જિસ ઝમીનમેં દફન હોતા હૈ વહાંકી મિટ્ટી લેકર નુતફામેં મિલાતા હૈ. ઔર બચ્ચાકી સુરત બનાતા હૈ. યેહી મતલૂબ ઈસ આયતકા હૈ. **મિન્હા ખલકના કુમ વ ફીહા નુઈદુકુમ.** યાની ઈસી ઝમીનસે હમને તુમકો પૈદા કિયા ઔર ઉસીમેં તુમકો લે જાએંગે. ઔર ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) કી દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે જબ હુકમ હોતા હૈ કે ઈસસે બચ્ચા પૈદા હોગા તો ફરિશ્તા સવાલ કરતા હૈ લડકા યા લડકી. નેક બખ્ત યા બદ બખ્ત, કિતની ઉમર હોગી. કહાં કહાં જાએગા? કિતની રોઝી હોગી? કિસ ઝમીન પર મરેગા? ફિર હુકમ હોતા હૈ જાકર લૌહે મહેફૂઝ દેખો. વહાં ઉસ નુતફાકા સબ હાલ માલૂમ હોગા. ફરિશ્તા લૌહે મહેફૂઝ દેખકર નુતફાસે પુછતા

હૈ તેરા રબ કૌન હૈ? વો કેહતા હે અલ્લાહ. ફિર પુછતા હૈ તેરી રોઝી દેનેવાલા કૌન હૈ? વો જવાબ દેતા હૈ અલ્લાહ. ઉસી તરહ સાત બાતોંકા સવાલ કરતા હૈ. ઔર હર એકકે જવાબમેં વો કેહતા હૈ અલ્લાહ. પસ ઉસસે બચ્ચા પૈદા કિયા જાતા હૈ. ફિર વો અપને લોગોંમેં રેહતા હૈ. ઔર અપની રોઝી ખાતા પીતા હૈ. ઔ ઝમીન પર ચલતા હૈ. ઔર મૌતકા વકત આને પર મર જાતા હૈ તો ઉસી ઝમીનમેં દફન કિયા જાતા હૈ. ઈસ રિવાયતકો હકીમ તિરમિઝીને નવાદિરૂલ ઉસૂલમેં લિખ્ખા હૈ.

રિવાયત હૈ મુઅત્તર બિન અતામસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ અલ્લાહ તઆલા મલેકુલ મૌતકો હુકમ કરતા હૈ કે ફલાં બંદાકી રૂહ ફલાં ઝમીનમેં કબ્ઝ કર, તો ઉસ ઝમીનમેં જાનેકી ઉસકો ઝરૂરત પડ જાતી હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ઔર ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને અપને મુરદોંકો નેક લોગોંકી કબરોંકે દરમિયાનમેં દફન કરો. ઈસ વાસ્તેકે મુરદોંકો બુરે પડોસીસે તકલીફ પહોંચતી હૈ. જૈસે ઝિંદોંકો બુરે પડોસીસે તકલીફ પહોંચતી હૈ.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ તુમહારા કોઈ મર જાએ તો ઉસકો અચ્છા કફન દો ઔર જલ્દ લે જાઓ. ઔર કબર ગેહરી તૈયાર કરો. ઔર બુરે પડોસીસે ઉસકો દૂર રખ્ખો. સહાબા (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! આખિરતમેં ભી નેક પડોસીસે નફા હોતા હૈ? આપને પુછા દુનિયામેં નફા હોતા હૈ.?સબને અર્ઝ કિયા હાં

હોતા હૈ. આપને ફરમાયા ઉસી તરહ આખિરતમેં ભી હોતા હૈ.

રિવાયત હૈ અબ્દુલ્લાહ મુઝની (રદિ.) સે એક આદમીને મદીનામેં ઈન્તિકાલ કિયા ઔર વહીં દફન કિયા ગયા. કિસીને ઉસકો ખ્વાબમેં દેખા કે અઝાબમેં મુબ્તલા હૈ. ફિર સાતવેં યા આઠવેં રોઝ દેખા, વો જન્નતમેં હૈ. ઉસને ઉસકા સબબ પુછા, ઉસને જવાબ દિયા કે મેરે બાદ એક નેક મર્દ યહાં દફન કિયા ગયા. ઉસને અલ્લાહ તઆલાસે ચાલીસ આદમીકો અપને પડોસીયોંસે સિફારિશ કી. મૈં ભી ઉસ ચાલીસમેં થા. અલ્લાહ તઆલાને ઉસકી સિફારિશ કબૂલ ફરમાઈ.

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે જનાઝાકે સાથ જાનેવાલોં પર અલ્લાહ તઆલા એક ફરિશ્તા મુકર્રર કરતા હૈ. જબ યે લોગ મય્યિતકો દફન કરકે લૌટતે હૈં તો વો ફરિશ્તા કબરસે એક મુઠ્ઠી મિટ્ટી લેકર ઉનકી તરફ ફેંકતા હૈ. તુમ લોગ અપની દુનિયાકી તરફ લૌટ જાઓ અલ્લાહ તુમહારી મય્યિતકો તુમહારે દિલસે ભુલા દે અબ યે લોગ અપની મય્યિતકો ભૂલ જાતે હૈં. ઔર અપને દુનિયાવી કામમેં લગ જાતે હૈં. ગોયા કે મય્યિત ઉન લોગોંમેંસે ન થી. ઔર ન યે લોગ મય્યિતકે થેં. ઈસકો મસ્નદુલ ફિરદૌસમેં રિવાયત કિયા હૈ. ઔર ઈબ્ને અબ્બાસસે રિવાયત હૈ કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને અલ્લાહ તઆલાને કબ્રસ્તાનમેં એક ફરિશ્તા મુકર્રર કર રખ્ખા હૈ. જબ મય્યિતકો દફન કરકે લૌટતે હૈં તો કબરકી એક મુઠ્ઠી મિટ્ટી લેકર ફરિશ્તા ઉનકી તરફ ફેંકતા હૈ ઔર કેહતા હૈ તુમ લોગ અપની દુનિયાકી તરફ લૌટ જાઓ ઔર અપની મય્યિતકો ભૂલ જાઓ.

દફનકે વકત કયા કેહના ચાહિયે ઔર તલકીનકા બયાન

રિવાયત હૈ અલી કર્રમલ્લાહુ વજહહૂસે કે જબ જનાઝા કબર તક પહોંચ જાએ ઔર સબ લોગ બૈઠ જાએં તો તુમ ન બૈઠો બલ્કે કબરકે પાસ ખડે રહો. જબ મુરદાકો કબરમેં દાખિલ કરેં તો કહો બિસ્મિલ્લાહિ વ અલા મિલ્લતિ રસૂલિલ્લાહ. અય અલ્લાહ તેરા બંદા તેરે પાસ જાતા હૈ તુ ઉસકી ખાતિરદારી કરનેવાલા હૈ. ઉસને દુનિયાકો પીછે છોડા તૂ ઉસકી આખિરતકો દુનિયાસે અચ્છી કર દે, તુને ફરમાયા હૈ કે જો કુછ મેરે નઝદીક હૈ વો નેકિયોંકે વાસ્તે બેહતર હૈ.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) સે કે મૈંને સુના રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કો ફરમાતે થે જબ તુમહારા કોઈ મર જાએ તો દેર ન કરો. ઔર જલ્દ ઉસકો કબરકી તરફ લે જાઓ. ઔર ઉસકી કબર પર સરહાનેકી તરફ સૂરએ બકરહકી શુરૂકી આયતેં ઔર પૈરકી તરફ આખિરકી આયતેં પઢો, અબ્દુર્રહમાન બિન અલાને મરતે વકત અપને લડકેસે વસિય્યત કી કે જબ મુઝકો લહદમેં રખના તો કેહના બિસ્મિલ્લાહિ વ અલા મિલ્લતિ રસૂલિલ્લાહ. ફિર મિટ્ટી ડાલકર કબર બરાબર કરના ઔર સરહાનેકી તરફ સૂરએ બકરહકી અવ્વલકી આયતેં ઔર આખિરકી આયતેં પૈરકી તરફ પઢના. કયૂંકે મૈંને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે સુના હૈ.

ફાઈદા :- કબર બરાબર કરકે સરહાનેકી તરફ અલિફ લામ

મીમસે મુફલિહૂન તક પઢે. ફિર પૈરકી તરફ જાએ ઔર આમન ર્રસૂલસે આખિર સૂરત તક પઢે. યે આયતેં મુરદોંકી સિફારિશ કરતી હૈં. ઔર અઝાબે કબરસે હિફાઝત કરતી હૈં.

રિવાયત હે ખુસૈમા (રદિ.) સે લોગ મુસ્તહબ જાનતે થે કે જબ મય્યિતકો દફન કરેં તો કહેં બિસ્મિલ્લાહિ વફી સબીલિલ્લાહિ વઅલા મિલ્લતિ રસૂલિલ્લાહ. અય અલ્લાહ ઉસકો અઝાબે કબર ઔર અઝાબે જહન્નમસે નજાત દે ઔર શૈતાનકી બુરાઈસે ઉસકો મેહફૂઝ રખ. ઔર ઉસકી કબર કુશાદા ઔર મુનવ્વર કર ઔર પૈગમ્બરકે સાથ ઉસકો મિલા દે.

રિવાયત હૈ અબૂ ઉમામા (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ તુમહારા કોઈ મુસલમાન ભાઈ મર જાએ તો કબરકો બરાબર કરનેકે બાદ ઉસકે સરહાને ખડે હોકર કહો અય ફલાં ઈબ્ને ફલાં! તો મુરદા સુનેગા ઔર જવાબ ન દેગા. ફિર કહો અય ફલાં ઈબ્ને ફલાં! તો મુરદા બૈઠેગા. ફિર કહો અય ફલાં ઈબ્ને ફલાં! તો મુરદા પુછેગા કયા કેહતે હો? ઉસ વકત કહો યાદ રખના ઉસ બાતકો જિસ પર દુનિયામેં થે. યાની ગવાહી લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહકી ઔર અલ્લાહકો રબ માનના ઔર ઈસ્લામકો દીન માનના. ઔર મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કો નબી માનના ઔર કુરઆનકો ઈમામ માનના. ઉસ વકત મુન્કિર નકીર એક દૂસરેકા હાથ પકડકર કેહતે હૈં યહાંસે ચલો. ઉસકે પાસ બૈઠકર કયા કરેંગે. ઉસકો આખિરતકી દલીલ સિખા દી ગઈ. ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉસકી દલીલ લે લેતા હૈ. પેહલે ફલાંકી જગહ મય્યિતકા નામ ઔર દૂસરે ફલાંકી જગહ માં કા નામ લે. એક શખ્સને સવાલ

કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! અગર ઉસકી માં કા નામ માલૂમ ન હો. આપને ફરમાયા ઉસ જગહ પર હવ્વાકા નામ લે. ઔર ફલાં ઈબ્ને હવ્વા કહે. ઈસ રિવાયતકો તિબરાનીને કબીરમેં બયાન કિયા હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ ઉમામા બાહિલી (રદિ.) સે કે ઉનહોંને વસિય્યત કી કે જબ મૈં મર જાઉં ઔર મુઝકો દફન કર દો તો મેરે સરહાને એક શખ્સ ખડા હોકર કહે કે અય સદા ઈબ્ને અજલાન તુમ દુનિયામેં જિસ હાલત પર થે ઉસકો યાદ રખ્ખો. યાની ગવાહી લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ મુહમ્મદુ ર્રસૂલુલ્લાહકી. સદા અબૂ ઉમામાકા નામ હૈ. ઔર રિવાયત હૈ રાશિદ ઔર ઝમીરા ઔર હકીમ (રદિ.) સે કે જબ મય્યિતકી કબર બરાબર કરકે વાપસ હોને લગેં તો મુસ્તહબ હૈ કે કબરકે પાસ ખડે હોકર મય્યિતસે તીન બાર કહે અય ફલાં તુ કેહ લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ મુહમ્મદુ ર્રસૂલુલ્લાહ. અય ફલાં તુ કેહ મેરા રબ અલ્લાહ હૈ ઔર મેરા દીન ઈસ્લામ હૈ. ઔર મેરે નબી મુહમ્મદ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) હૈં.

ફાઈદા :- આજરીને કહા મુસ્તહબ હૈ કે દફનકે બાદ કુછ દેર ખડે રહેં. ઔર કબરકે પાસ મુંહ કિબ્લાકી તરફ ઔર પીઠ મુરદાકી તરફ કરકે દુઆ કરેં કે અય અલ્લાહ યે તેરા બંદા હૈ તુ ખૂબ જાનતા હૈ ઔર હમ લોગ જાનતે હૈં કે ઉસને નેક અમલ કિયા. અબ તુને સવાલ કરનેકે વાસ્તે ઉસકો બિઠાયા હૈ. તો આખિરતકી ગવાહી પર ઉસકો સાબિત કદમ રખ. જૈસા દુનિયામેં સાબિત કદમ રખ્ખા થા. અય અલ્લાહ ઉસ પર રહમ કર. ઔર ઉસકો અપને નબી મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કે સાથ કર દે. ઔર હમકો ગુમરાહ ન

કર. ઔર ઉસકે સવાબસે મેહરૂમ ન કર. ઔર તિરમિઝીને કહા હૈ કબરકે પાસ ખડે હોકર દુઆ કરનેસે મય્યિતકો મદદ પહોંચતી હૈ.

કબરકે દબાનેકા બયાન

રિવાયત હૈ હુઝૈફા (રદિ.) સે કે એક જનાઝાકે લિયે હમ લોગ નબી (સ.અ.વ.) કે સાથ રવાના હુએ. જબ કબરકે કરીબ પહોંચે તો આપ કબરકે કિનારે બૈઠકર અંદરકી તરફ દેખને લગે. ઔર ફરમાયા કે મોમિનકો ઉસકે અંદર ઐસા દબાયા જાતા હૈ કે ઉસકી ગરદન સીના ઔર પસલીકી હડ્ડીયાં રેઝા રેઝા હો જાતી હૈં. ઔર કાફિરકે વાસ્તે ઉનમેં આગ ભર દી જાતી હૈ. ઔર આપને ફરમાયા કબરમેં દબાવ ઝરૂર હોતા હૈ. અગર ઉસસે કિસીકો નજાત મિલતી તો સઅદ બિન મઆઝ (રદિ.) કો નજાત મિલતી.

રિવાયત હૈ જાબિર (રદિ.) સે કે જબ સઅદ બિન મઆઝ (રદિ.) દફન કિયે ગએ તો નબી (સ.અ.વ.) ને તસ્બીહ પઢી ઔર સબ લોગોંને આપકે સાથ દેર તક તસ્બીહ પઢી. ફિર આપને તકબીર કહી. ઔર સબ લોગોંને તકબીર કહી. સહાબા (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! આપને કયૂં તસ્બીહ પઢી? ફરમાયા ઉસકી રૂહ જબ અર્શકે કરીબ પહોંચી તો ખૂશીસે અર્શ હિલને લગા. ઔર ઉસકે વાસ્તે સાતોં આસમાનકે દરવાઝે ખોલ દિયે ગયે. ઔર ઉસકે જનાઝા પર સત્તર હઝાર ફરિશ્તે હાઝિર થે. ઉસકી કબર તંગ હોકર મિલ ગઈ. ઔર મેરી દુઆસે અલ્લાહ તઆલાને કુશાદા કિયા

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.)

કી સાહબઝાદી ઝૈનબ (રદિ.) કા ઈન્તિકાલ હુવા તો હમ લોગ આપકા જનાઝા લેકર નિકલે, આપકો પરેશાની હુઈ ઔર બહોત ગમગીન હુએ. આપ કુછ દેર કબરકે પાસ બૈઠે ઔર આસમાનકી તરફ દેખતે રહે. ફિર કબરમેં દાખિલ હુએ ઔર ઝિયાદા ગમગીન હુએ. કુછ દેર બાદ આપ ખૂશ હુએ ઔર મુસ્કુરાએ. હમ લોગોંને ઉસકી વજહ આપસે દરયાફત કી. આપને ફરમાયા મુઝકો કબરકા તંગ હોના યાદ આયા ઔર ઝૈનબકે ઝોફકા ખયાલ હુવા. ઉસ સબબસે મુઝકો બડા ગમ હુવા. ફિર મૈંને અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ કી કે ઉસ પર આસાની કરે. અલ્લાહ તઆલાને આસાની કી. લેકિન ઉસ પર ભી કબરકે મિલ જાનેકી ઐસી આવાઝ હુઈ કે પૂરબસે પશ્ચિમ તકકે સબ જાનદારોંને સિવાએ જિન્નાત ઔર ઈન્સાનકે ઉસકી આવાઝ સુની. ઉસી તરહ રિવાયત હૈ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) સે આપકી સાહબઝાદીકે બારેમેં.

રિવાયત હૈ કે નબી (સ.અ.વ.) ને એક લડકા યા લડકી પર નમાઝે જનાઝા પઢી ઔર ફરમાયા, અગર કોઈ કબરકે દબાનેસે નજાત પાતા તો યે બચ્ચા નજાત પાતા. ઈબ્ને અબી મલેકા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કોઈ શખ્સ કબરકે દબાનેસે મહેફૂઝ ન રહા. ઔર ન સઅદ બિન મઆઝ જિનકા એક રૂમાલ દુનિયા વ મા ફીહાસે બહોત બેહતર હૈ. ઔર હસન (રદિ.) કેહતે હૈં કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ સઅદ બિન મઆઝ દફન કિયે ગયે તો કબરને ઉનકો ઐસા દબાયા કે વો બાલકે મિસ્લ હો ગયે. યે ઈસ વજહસે કે પેશાબ કરને કે બાદ વો અચ્છી તરહ સફાઈ નહીં કરતે થે.

રિવાયત હૈ ઈબ્રાહીમ ગનવી (રદિ.) સે કે એક શખ્સ હઝરત આઈશા (રદિ.) કે પાસ ગયા ઔર એક છોટે લડકેકા જનાઝા ઉસ તરફસે ગુઝરા ઔર ઉસકો દેખકર આપ રોને લગી. મૈંને પુછા આપ કયૂં રોતી હૈં? ફરમાયા ઉસ બચ્ચા પર મુઝકો રહમ આતા હૈ કે કબરકા દબાના કિસીસે મઆફ નહીં કિયા ગયા સિવાએ ફાતિમા (રદિ.) બિન્તે અસદકે, કિસીને પુછા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) આપકે સાહબઝાદા કાસિમસે ભી મઆફ નહીં કિયા ગયા..? આપને ફરમાયા બલ્કે ઈબ્રાહીમસે ભી નહીં મઆફ કિયા ગયા. ઈબ્રાહીમ આપકે સાહબઝાદે હઝરત કાસિસે ભી છોટે થે.

રિવાયત હૈ સઈદ બિન મુસય્યિબ (રદિ.) સે કે હઝરત આઈશા (રદિ.) ને કહા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) જબસે આપને મુન્કિર નકીરકી આવાઝ ઔર કબરકે દબાનેસે મુઝકો ડરાયા હૈ કોઈ ચીઝ મુઝકો અચ્છી નહીં માલૂમ હોતી. આપને ફરમાયા અય આઈશા (રદિ.) મુન્કિર નકીરકી આવાઝ મોમિનકે કાનમેં આસાન માલૂમ હોગી. જૈસે આંખમેં સુરમા લગાના. ઔર કબરકા દબાના મોમિનકે વાસ્તે ઐસા હોગા જૈસે મહેરબાન માં બચ્ચાકા સર નરમીસે દબાતી હૈ. જિસ વકત બચ્ચા કેહતા હૈ કે મેરે સરમેં દર્દ હૈ. લેકિન અય આઈશા (રદિ.)! ખરાબી ઉસકી હૈ જો અલ્લાહકે બારેમેં શક કરતા થા. વો ઈસ તરહ કબરમેં પીસા જાએગા જૈસે ભારી પથ્થરસે અંડા પીસા જાએ.

રિવાયત હૈ રકાશી (રદિ.) સે કે મય્યિતકો જબ કબરમેં રખ્ખા જાતા હૈ તો ઉસકે આમાલ ચારોં તરફસે ઉસકો ઘેર લેતે હૈં. ઔર કેહતે હૈં અય બંદા! તુ કબરમેં અકેલા પડા હૈ. તેરે ઘરવાલે

ઔર તેરે સબ દોસ્ત તુઝકો છોડકર ચલે ગયે. અબ મેરે સિવા કોઈ તેરા સાથી નહી.

રિવાયત હૈ અતા (રદિ.) સે કે જબ મય્યિતકો કબરમેં રખ્ખા જાતા હૈ તો જો ચીઝ સબસે પેહલે ઉસકે પાસ આતી હૈ વો ઉસકા અમલ હૈ. યે અમલ ઉસકી રાન પકડકર હિલા દેગા. ઔર કહેગા મૈં તેરા અમલ હું. મુરદા ઉસસે પુછેગા મેરે ઘરવાલે ઔર મેરે લડકે બાલે કહાં હૈં. ઔર મેરે ખાનદાનવાલે ઔર મેરે નોકર ચાકર કિધર ગયે? ઔર જવાબ દેગા તુને અપને ઘરવાલોંકો ઔર બાલ બચ્ચોંકો ઔર નોકર ચાકરકો અપને પીછે છોડા મેરે સિવા કોઈ દૂસરા તેરે સાથ નહીં આયા હૈ. મુરદાકહેગા કયા અચ્છા હોતા દુનિયામેં બજાએ ઉન લોગોંકે તુઝીકો મૈં ઈખ્તિયાર કિયે હોતા. આજ તેરે સિવા મેરા કોઈ સાથી નહીં હૈ.

ફાઈદા :- અબૂલ કાસિમ સઅદી અપની કિતાબુ રૂહમેં લિખતે હૈં કે કબરકે દબાનેસે કોઈ નેક બખ્ત નજાત નહીં પા સકતા. ફર્ક ઈતના હૈ કે કાફિરકો હમેશા કબરકા દબાના રહેગા. ઔર મોમિનકો જબ કબરમેં રખ્ખા જાએગા તો કુછ અર્સા તક હોકર કબર કુશાદા હો જાએગી. ઔર સબકીને આપ કિતાબ બહરૂલ કલામમેં લિખ્ખા હૈ કે જો મોમિન અલ્લાહ તઆલાકા તાબેદાર હૈ ઉસકો અઝાબે કબર ન હોગા. ઔર બજાએ ઉસકે કબરકા દબાવ હોગા. ઉસ વાસ્તે કે ઉસને અલ્લાહકી નેઅમતેં ખાઈ ઔર ઉસકા પુરા શુક્ર નહીં અદા કિયા.

ફાઈદા :- હકીમ તિરમિઝીને કહા હૈ કે કબરકે દબાનેકા સબબ યે હૈ કે હર આદમી અગરચે વો બડા નેક હો મગર ગુનાહ

ઉસસે ઝરૂર હુવા હૈ.કબરકે દબાનેકા સબબ યે હૈ કે હર આદમી અગરચે વો બડા નેક હો મગર ગુનાહ ઉસસે ઝરૂર હુવા હૈ. કબરકે દબાનેસે ગુનાહકા બદલા હો જાતા હૈ. ઉસસે અલ્લાહકી રહમત ઉસ પર નાઝિલ હોતી હૈ. હઝરત સઅદ બિન મઆઝ (રદિ.) કો ઈસ વજહસે કબરકા દબાવ હુવા કે પેશાબકે બાદ તહારતમેં ઉનસે કુછ તકસીર હોતી થી. ઔર અંબિયા (અલૈ.) સે કબરમેં સવાલ મુન્કિર નકીરકા ન હોગા. ઔર ન ઉનકો કબરકા દબાવ હોગા. ઈસ વાસ્તે કે વો સબ ગુનાહોંસે પાક ઔર માસૂમ હૈં.

ફાઈદા :- જો આદમી મરકર ઝમીનકે ઉપર રેહ જાતા હૈ ઔર દફન નહીં કિયા જાતા યહાં તકકે ઉસકો જાનવર ખા જાતે હૈં યા સડ જાતા હૈ. યા જિસકો ફાંસી ઔર સૂલી દેકર કિતને દિન લટકા રખ્ખા ઉન સબકો કબરકા દબાવ ઈસ તરહ હોતા હૈ કે બજાએ ઝમીનકે હવા ઉસકો ઐસા સખ્ત દબાતી હૈ કે હડ્ડી પસલી રેઝા રેઝા હો જાતી હૈં. મગર અલ્લાહ તઆલાને ઉસકો ઈન્સાનકી નઝરસે છુપાયા હૈ જિસ તરહ ફરિશ્તોં ઔર શૈતાનોંકો હમારી નઝરસે છુપા રખ્ખા હૈ.

ફાઈદા :- ઉલમાને ફરમાયા હૈ કે જો ગુનાહ કરેગા વો મુસ્તહિક દોઝખકે અઝાબકા હોગા. મગર દસ ચીઝેં હૈં કે ઉનકે સબબસે દોઝખકા અઝાબ મઆંફ કિયા જાતા હૈ.

એક યે કે સચ્ચે દિલસે તૌબા કરે ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉસકી તૌબા કબૂલ કરે.

દૂસરે યે કે ગુનાહોંસે ઈસ્તિગફાર કરે. ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉસે બખ્શ દે.

તીસરે યે કે ગુનાહ કરનેકે બાદ નેકી કરે તો યે નેકી ઉસ ગુનાહકો મિટા દેતી હૈ.

ચોથે યે કે દુનિયામેં મુસીબત ઔર બીમારીમેં મુબ્તલા કિયા જાએ ઔર યે મુસીબતેં ઉસકે ગુનાહોંકા કફ્ફારા હો જાએં.

પાંચવીં યે કે કબરકે દબાવમેં મુબ્તલા કિયા જાએ ઔર કબરમેં સખ્તી કી જાએ. તાકે ગુનાહોંકા કફ્ફારા આલમે બરઝખમેં હો ઔર આખિરતમેં નજાત પાએ.

છઠ્ઠે યેકે મુસલમાન ભાઈ ઉસકે હકમેં દુઆએ ખૈર કરેં. ઔર ઉસકે ગુનાહોંકી મગફિરત અલ્લાહ તઆલાસે તલબ કરેં.

સાતવીં યે કે ઘરવાલે યા ઔલાદ યા દોસ્ત યા મોમિનીન નેક કામ કરકે ઉસકા સવાબ બખ્શ દેં.

આઠવીં યે કે કિયામતકે મૈદાનમેં કે પચાસ હઝાર બરસકા વો એક દિન હોગા ઉસકે ખૌફ ઔર દેહશતસે ગુનાહ મિટ જાએં.

નવ્વીં યે કે આપ (સ.અ.વ.) કી શફાઅત ઉસે નસીબ હો.

દસવીં યે કે ખુદા તઆલા અપની રહમતસે ઉનકો બખ્શ દે.

રિવાયત હૈ અબ્દુલ્લાહ બિન શખીર (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો શખ્સ અપની બીમારીમેં કુલ હુવલ્લાહુ અહદ પઢ્હા કરેગા ઔર ઉસ બીમારીમેં મરેગા તો કબરમેં અઝાબસે મેહફૂઝ રહેગા. ઔર કબરકા દબાવ ઉસકો ન હોગા. ઔર કિયામતકે દિન ફિરશ્તે અપને હાથોંસે ઉઠાકર ઉસકો પુલ સિરાતસે પાર કરકે જન્નતકે દરવાઝા તક પહોંચા દેંગે.

£ £ £

મય્યિતકે સાથ કબરકી બાત ચીત કરનેકા બયાન

રિવાયત હૈ અબૂલ હજ્જાજ શિમાલી (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ કબરમેં મુરદા રખ્ખા જાતા હૈ તો કબર ઉસસે કેહતી હૈ કયા તુને ન જાના કે મૈં અઝાબકા ઘર હું ઔર મૈં અંધેરી કોઠડી હું. ઔર કીડે મકોડેકા મકાન હું. અય ઔલાદે આદમ! તુ બડી ગફલતમેં થા. ઔર તકબ્બુરસે મેરે ઉપર અકડકર ચલતા થા. પસ અગર મુરદા નેક હૈ તો ઉસકી તરફસે ફરિશ્તા જવાબ દેતા હૈ. યે તો બતા કે અગર યે નેક હો ઔર લોગોંકો અચ્છે કામકી રગબત દિલાતા હો ઔર બુરે કામસે મના કરતા હો. તબ ભી તુ અઝાબ કરેગી. કબર જવાબ દેગી અબ મૈં ઉસકે વાસ્તે સબ્ઝ બાગ હો જાઉંગી. ઔર ઉસકા બદન નૂરકા હોગા. ઔર ઉસકી રૂહ અલ્લાહ તઆલાકી તરફ જાએગી.

રિવાયત હૈ અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમેર (રદિ.) સે કે મય્યિતસે કબર પુકારકર કેહતી હૈ મૈં અંધેરી કોઠડી હું. મૈં તન્હાઈકા ઘર હું. અગર તુ અપની ઝિંદગીમેં અલ્લાહ તઆલાકા ફરમાંબરદાર થા તો મૈં તેરે વાસ્તે રહમત હું ઔર અગર નાફરમાન થા તો મૈં તેરે વાસ્તે અઝાબ હું. મૈં વો ઘર હું કે જો શખ્સ અલ્લાહકા ફરમાંબરદાર મેરે અંદર આએ વો મુઝસે ખૂશ હોકર કિયામતકે દિન ઉઠેગા. ઔર જો નાફરમાન બંદા મેરે અંદર આએગા વો મુઝસે હલાક હોકર કિયામતકે દિન ઉઠેગા. ઈસીકે મિસ્લ બિલાલ બિન સઅદ

(રદિ.) ઔર બરાઅ બિન આઝિબ (રદિ.) સે ભી રિવાયત હૈ.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને અય લોગો! અપની કબરકા સામાન કરો. ઈસ વાસ્તે કે કબર હર રોઝ સાત બાર તુમસે કેહતી હૈ અય ઔલાદે આદમ! તુમ લોગ ઝઈફ હો. મેરી મુસીબત બરદાશ્ત ન કર સકોગે.તુમ લોગ ઝિંદગીમેં અપને ઉપર રહમ કરો. મેરે અંદર આનેસે પેહલે જબ અપને ઉપર રહમ કરોગે તો મેરે અઝાબસે નજાત પાઓગે.

રિવાયત હૈ મુહમ્મદ સબીહ (રદિ.) સે કે જબ મુરદા કબરમેં રખ્ખા જાતા હૈ ઔર ઉસકો અઝાબ હોતા હૈ તો ઉસકે પડોસી મુરદે પુકારકર કેહતે હૈં અય શખ્સ! તેરે સામને તેરે ભાઈ દુનિયાસે ગુઝર ગયે. ઔર તુ ઝિંદા રહા મગર તુને ઉનકો દેખકર નસીહત ન પકડી, ઔર હમ લોગ ભી તેરે સામને દુનિયાસે ગુઝર ગયે. મગર તુને અપના અમલ દુરૂસ્ત ન કિયા. ઉસકે બાદ કબ્રસ્તાનકી ઝમીન હર તરફસે પુકાકર કહેગી અય ગાફિલ! તેરે ઘરકો દુનિયાને તેરે સામને ધોકા દિયા ઔર તુઝસે પેહલે મૌતને ઉનકો કબરકા રાસ્તા દિખાયા. ઔર તુને દેખા કે ઉનકો ઉઠાકર લે ગયે. ઔર કબરમેં દફન કિયા, ઉસકે દોસ્ત આશના સબ રોતે રેહ ગયે. અય ગાફિલ! તુને ઉનસે નસીહત કયૂં નહીં પકડી. આજ તેરી આહો ઝારી કુછ કામ ન આએગી.

ફાઈદા :- હઝરત સુફયાન સૌરી (રહ.) ને ફરમાયા જો આદમી કબરકી યાદ તાઝા કરેગા ઉસકે વાસ્તે કબર જન્નતકા બાગ હો જાએગી. ઔર જો આદમી કબરકી યાદસે ગાફિલ રહેગા ઉસકી

કબર દોઝખકી ખંદક હોગી.

ફાઈદા :- અનસ બિન માલિક (રદિ.) ને ફરમાયા કે દો દિન ઔર દો રાત ઐસી હૈં કે કિસીને ઐસા રાત ઔર દિન દેખા ન સુના.

પેહલા વો દિન હૈ જબ પરવરદિગારકી તરફસે ફરિશ્તા ઉસકી રઝામંદી યા ગઝબકા હુકમ લેકર તેરે પાસ પહોંચેગા.

દૂસરા વો દિન હૈ જિસ દિન તુ અપને પરવરદિગારકે સામને ખડા હોગા. ઔર તેરા નામએ આમાલ દાહને હાથમેં દેંગે.

ઔર પેહલી રાત વો હૈ જબ મુરદા અપની કબરમેં સોએગા કે ઉસસે પેહલે કભી ઐસી રાતમેં ન સોયા થા. ઔર દૂસરી રાત વો હૈ જિસ રાતકી સુબહકો કિયામતકા દિન હોગા. કે ઉસકે બાદ રાત નહીં હૈ. ઈસ રિવાયતકો ઈમામ બયહકીને શઅબુલ ઈમાનમેં લિખ્ખા હૈ.

અઝાબે કબર ઔર મુન્કિર નકીરકે સવાલકા બયાન

અઝાબે કબર ઔર મુન્કિર નકીરકે સવાલકે બારેમેં બે શુમાર હદીસેં વારિદ હૈં. ઔર સબકે રાવી કવી ઔર મઝબૂત હૈં. જૈસે અનસ બિન માલિક ઔર તમીમ દારી ઔર બશીર બિન કમાલ ઔર સવબાન ઔર જાબિર ઔર અબ્દુલ્લાહ બિન રવાહા ઔર ઉબાદા બિન સામિત ઔર હુઝૈફા ઔર ઝમરહ બિન હબીબ ઔર ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ઔર ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ઔર ઈબ્ને મસઉદ

(રદિ.) ઔર ઉસમાન બિન અફફાન ઔર ઉમર બિન ખત્તાબ ઔર અમર બિન આસ ઔર મઆઝ બિન જબલ ઔર અબૂ ઉમામા ઔર અબૂ દરદા ઔર અબૂ રાફેઅ ઔર અબૂ સઈદ ખુદરી ઔર અબૂ કતાદા ઔર અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ઔર અબૂ મૂસા ઔર અસમા ઔર આઈશા (રદિ.) કબરકે મુતઅલ્લિક ઉસકે સવાબ વ અઝાબકે બારેમેં કિતની હદીસેં પેહલે હમ બયાન કર ચુકે હૈં. અબ યહાં પર ચંદ હદીસેં બયાન કરતે હૈં તાકે કિતાબ લંબી ન હો.

રિવાયત હૈ જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમને કે જબ મોમિન મય્યિતકો દફન કરતે હૈં તો વો વકત ઉસ મય્યિતકો ઐસા માલૂમ હોતા હૈ કે આફતાબ ગુરૂબકે કરીબ હૈ. પસ મુરદા બૈઠતા હૈ ઔર અપની દોનોં આંખેં મલતા હૈ. ગોયા અભી વો ખ્વાબસે ઉઠા હૈ. નકિરીન ઉસસે સવાલ કરતે હૈં તો વો કેહતા હૈ ઈસ વકત મુઝસે બાતચીત ન કરો, ક્યું કે અભી મુઝે અસરકી નમાઝ પઢની હૈ.

રિવાયત હૈ જાબિર બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) સે કે મૈંને સુના રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કો ફરમાતે થે કે ઔલાદે આદમકો જિસ કામકે વાસ્તે પૈદા કિયા ગયા હૈ ઉસસે બહોત ગાફિલ હૈ. અલ્લાહ તઆલાને જબ ઉસકો પૈદા કરનેકા ઈરાદા કિયા તો ફરિશ્તાકો હુકમ દિયા કે ઉસકી રોઝી લિખ્ખો. ઉસકા આના જાના લિખ્ખો, ઉસકી મુદ્દતે ઉમર લિખ્ખો. ઉસકે બદબખ્ત હોને ઔર નેક બખ્ત હોનેકો લિખ્ખો. ફરિશ્તા ઉન સબકો લિખકર ચલા જાતા હૈ. ફિર અલ્લાહ તઆલા દૂસરા ફરિશ્તા ઉસકે પાસ ભેજતા હૈ તાકે બાલિગ

હોને તક ઉસકી હિફાઝત કરે. જબ યે બાલિગ હોતા હૈ તો વો ફરિશ્તા ચલા જાતા હૈ. ઔર દો ફરિશ્તે અલ્લાહ તઆલા ઉસ પર મુકર્રર કરતા હૈ કે ઉસકી નેકી ઔર બદી લિખ્ખેં. પસ જબ મૌતકા વકત આતા હૈ તો યે દોનોં ચલે જાતે હૈં ઔર મલેકુલ મૌત આતે હૈં ઔર રૂહ કબ્ઝ કરતે હૈં. જબ દફન કિયા જાતા હૈ તો રૂહકો ઉસકે બદનમેં ડાલતે હૈં. ઔર કબરકે દો ફરિશ્તે મુન્કિર ઔર નકીર આતે હૈં. ઔર ઉસકા ઈમ્તિહાન લેકર ચલે જાતે હૈં. ફિર જબ કિયામતકા દિન આએગા તો નેકી ઔર બદી લિખનેવાલે ફરિશ્તે આએંગે. ઔર ઉસકી ગરદનમેં જો નામએ આમાલ લટકાયા હૈ ઉસકો ખોલેંગે. ઔર એક ફરિશ્તા આગેસે ખીંચતા ઔર દૂસરા ફરિશ્તા પીછેસે હંકાતા હુવા મૈદાને મેહશરકી તરફ લે જાએગા. ઉસકે બાદ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તુમહારે આગે ઈતના ભારી કામ આનેવાલા હૈ કે તુમ લોગ ઉસકા અંદાઝા નહીં કર સકતે, તો ચાહિયે કે અલ્લાહ તઆલાસે મદદ તલબ કરો.

રિવાયત હૈ ઉબાદા બિન સામિત (રદિ.) સે કે જો શખ્સ તહજ્જુદકે વકત ઉઠે તો ચાહિયે કે નમાઝે તહજ્જુદ કિસી કદર બુલંદ આવાઝસે પઢે. બુલંદ આવાઝી શયાતીન ઔર ખબીસ જિનકો દૂર કરતી હૈ. ઔર જો ફરિશ્તે ઉપર યા મકાનમેં રેહતે હૈં વો કાન લગાકર સુનતે હૈં ઔર ઉસકે સાથ નમાઝમેં શરીક હોતે હૈં. જબ સુબહ હોતી હૈ તો યે રાત આનેવાલી રાતકો વસિય્યત કરતી હૈ કે ઉસે તહજ્જુદકે વકત ઉઠા દેના ઔર ઉસ પર આસાની કરના, ઉસી તરહ હર રાત દૂસરી રાતકો વસિય્યત કરતી હૈ. જબ ઉસકી મૌતકા વકત આતા હૈ તો કુરઆન શરીફ સરહાને ખડા

હોતા હૈ. જબ ગુસલ ઔર કફનસે ફારિગ હોતે હૈં તો મુરદાકે સીના ઔર કફનકે દરમિયાનમેં આતા હૈ. ઔર જબ દફન કિયા જાતા હૈ ઔર મુન્કિર નકીર આતે હૈં તો કુરઆન શરીફ મય્યિત ઔર મુન્કિર ઔર નકીરકે દરમિયાનમેં આ જાતા હૈ. દોનોં ફરિશ્તે ઉસસે કેહતે હૈં તુ કિનારે હો જા. હમ ઉસસે સવાલ કરેંગે. વો કેહતા હૈ કસમ ખુદાકી મૈં ઉસસે હરગિઝ જુદા ન હુંગા જબ તક ઉસકો જન્નતમેં દાખિલ ન કરા લૂંગા. અગર તુમ દોનોંકો ઉસકે બારેમેં અલ્લાહ તઆલાકા કોઈ હુકમ હુવા હૈ તો બજા લાઓ. ફિર કુરઆન શરીફ મય્યિતકી તરફ દેખકર કેહતા હૈ તુ મુઝે પેહચાનતા હૈ? વો કેહતા હૈ મૈં નહીં પેહચાનતા. યે કેહતા હૈ મૈં કુરઆન હું. મુઝ પર તુને અમલ કિયા હૈ. મૈંને તુઝકો રાતકો જગાયા ઔર દિનકો ભૂકા પ્યાસા રખ્ખા. ઔર તેરી ખ્વાહિશોંકો પુરી ન હોને દિયા. ઔર તેરે કાન ઔર આંખકો મેહફૂઝ રખ્ખા, તુ સબ દોસ્તોંસે મુઝકો સચ્ચા દોસ્ત દેખેગા. ઔર સબ ભાઈયોંમેં અચ્છા ભાઈ પાએગા. તુ ખૂશ હો કે તુઝકો મુન્કિર નકીરકે બાદ કોઈ ખૌફ ઔર ગમ નહીં હૈ. ફિર મુન્કિર નકીર ચલે જાએંગે. કુરઆન શરીફ પરવરદિગારકે પાસ જાકર મય્યિતકે આરામકી ચીઝેં તલબ કરેગા. હુકમ હોગા કે આરામ દેનેવાલી ચીઝેં લે જાઓ. ફિર પેહલે આસમાનકે એક હઝાર ફરિશ્તોંકો અપને સાથ લેકર ફર્શ ઔર જન્નતકી કંદીલ ઔર ખૂશ્બૂદાર જન્નતી ફૂલ લાએગા. ઔર કબરમેં ફરિશ્તે ફર્શ બિછાએંગે. ઔર ફૂલોંકો ઉસકે સીનાકે પાસ રખ્ખેંગે. ઔર મય્યિતકો દાહની કરવટ લિટાએંગે. ઔર સબ ફરિશ્તે આસમાનકી તરફ ચલે જાએંગે. ઔર કુરઆન કબરકો કુશાદા

કરેગા જિતની દૂર તક અલ્લાહ તઆલાકો મંઝૂર હોગા. ઈસ હદીસકો ઈમામ અહમદ બિન હમ્બલ ઔર અબૂ ખુસૈમા ઔર અગલે મુહદ્દિસીનને રિવાયત કિયા હૈ. ઔર બાઝોંને ઈસમેં કલામ કિયા હૈ. ઔર ઈસીકે મિસ્લ અબૂ મઆઝ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ.

રિવાયત હૈ હઝરત ઉમર બિન ખત્તાબ (રદિ.) સે કે મુઝસે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કે અય ઉમર (રદિ.) તુમહારા કયા હાલ હોગા જબ તુમ ચાર હાથ ગેહરી કબરમેં જાઓગે ઔર મુન્કિર નકીરકો દેખોગે. ઉનહોંને પૂછા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મુન્કિર નકીર કૌન હૈં? આપને ફરમાયા કબરમેં ઈમ્તિહાન લેનેવાલે ફરિશ્તે હૈં. ઝમીનકો અપને દાંતસે ચીરતે ફાડતે હુએ આએંગે. ઉનકી આવાઝ બિજલીકી કડકકે મિસ્લ હોગી. ઔર ઉનકી આંખેં બિજલીકી માનિંદ હોંગી. યે દોનોં તુમકો કબરમેં બિઠાએંગે ઔર તુમકો ડરાએંગે. ઉનકે સાથ લોહેકા બડા ભારી ગુર્ઝ હોગા. તુમહારા ઈમ્તિહાન કરેંગે. અગર જવાબ ન દોગે તો તુમકો ઐસા મારેંગે કે તુમ રાખ હો જાઓગે. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને પૂછા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મૈં ઉસ વકત હોશ ઔર હવાસમેં રહુંગા યા નહીં યાની દીન ઔર ઈમાનકી મઝબૂતી ઔર અકલ ઔર સમઝ બાકી રહેગી? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હાં. ઉનહોંને કહા તો કુછ પરવાહ નહીં મૈં ઉનકો કાફી હું.

રિવાયત હૈ મુસ્લિમસે કે અમર બિન આસ (રદિ.) ને મરતે વકત વસિય્યત કી કે જબ મુઝકો દફન કરકે ફારિગ હોના તો મેરી કબરકે પાસ ઈતની દેર તક ઠહેર જાના જિતની દેરમેં ઊંટ ઝબહ

કરકે ઉસકા ગોશ્ત તકસીમ કરતે હૈં. તાકે તુમ્હારી વજહસે મુઝકો ઘભરાહટ ન હો. ઔર ઈત્મીનાનસે ફરિશ્તોંકો જવાબ દૂં.

રિવાયત હૈ અબૂ રાફેઅ (રદિ.) સે કે મૈં રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે સાથ જન્નતુલ બકીઅમેં ગયા. મૈં આપકે પીછે પીછે ચલતા થા. ઔર મેરે સિવા દૂસરા ન થા. આપને ફરમાયા તુને હિદાયત ન પાઈ ઔર ગુમરાહ હો ગયા. મૈંને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મૈં કિસી વજહસે ગુમરાહ હો ગયા. આપને ફરમાયા મૈંને તુઝકો નહીં કહા બલ્કે ઉસ કબરકી મય્યિતકો કહા; અભી ઉસસે નકીરીનને સવાલ કિયા હૈ ઔર મેરે બારેમેં પૂછા, ઉસને જવાબ દિયા કે મૈં નહીં જાનતા. અબૂ રાફેઅ (રદિ.) કેહતે હૈં કે વહાં એક નઈ કબર થી જિસ પર મય્યિતકો દફન કરકે પાની છિડકા થા.

રિવાયત હૈ હઝરત આઈશા (રદિ.) સે કે મેરે દરવાઝા પર એક યહૂદી ઔરત ભીખ માંગતી હુઈ આઈ ઔર કહા કે મુઝે કુછ ખાના દો. અલ્લાહ તુમકો દજ્જાલકે ફિતના ઔર અઝાબે કબરસે બચા દે. મૈંને ઉસકો કુછ દેર તક રોક રખ્ખા. યહાં તકકે નબી (સ.અ.વ.) તશરીફ લાએ. મૈંને કહા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) યે કેહતી હૈ કે અલ્લાહ તુમકો દજ્જાલકે ફિતના ઔર અઝાબે કબરસે બચાવે. આપને દોનોં હાથ ઉઠાકર અલ્લાહસે પનાહ માંગી દજ્જાલકે ફિતના ઔર અઝાબે કબરસે. ફિર આપને ફરમાયા દજ્જાલકા ફિતના ઐસા હૈ કે સબ પૈગમ્બરોંને અપની ઉમ્મતકો ઉસસે ડરાયા હૈ. અબ મૈં ભી ઉસસે ડરાતા હું. ઔર વો બાત બતાતા હું કે કિસી પૈગમ્બરને નહીં બતાઈ. વો દાહની આંખસે કાના હૈ

ઉસકી પેશાની પર કાફિર લિખ્ખા હૈ હર મોમિન ઉસકો દેખકર પળ્હ લેગા. ઔર કબરકા ફિતના યે હૈ કે ઉસમેં સબ મોમિનોંકા ઈમ્તિહાન હોગા. ઔર મેરે મુતઅલ્લિક ભી સવાલ હોગા. જો મર્દ નેક હોગા ઈત્મીનાનસે કબરમેં ઉઠેગા. ફિર ઉસસે પૂછા જાએગા કે તુ કિસ દીન પર થા? વો જવાબ દેગા કે મૈં ઈસ્લામ પર થા. ફિર પૂછેંગે યે કૌન શખ્સ હૈં જો તુમહારે પાસ થે? વો જવાબ દેગા મુહમ્મદ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) હૈં. ઈસ હદીસકા ભી પુરા મઝમૂન મોમિન ઔર કાફિરકે બારેમેં વહી હૈ જો પેહલે બયાન હુવા.

રિવાયત હૈ સુફયાન સૌરી (રહ.) સે કે જબ મય્યિતસે સવાલ કિયા જાતા હૈ કે તેરા રબ કૌન હૈ? ઉસ વકત શૈતાન એક તરફ આકર અપની તરફ ઈશારા કરતા હૈ કે મૈં તેરા રબ હું. જૈસા કે નબી (સ.અ.વ.) ને મય્યિતકે દફનકે વકત દુઆ કી હૈ અલ્લાહુમ્મ અજરિહુ મિનશ્શૈતાન. યાની અય અલ્લાહ ઉસકો પનાહ દે શૈતાનસે. અગર ઉસ વકત ઉસકે પાસ શૈતાન ન આતા તો આપ ઐસી દુઆ ન કરતે. ઔર ઈબ્ને શાહીનને કિતાબુસ સુન્નતમેં રાશિદ (રદિ.) સે રિવાયત કી હૈ કે નબી (સ.અ.વ.) ફરમાતે થે કે કબરકી દલીલ અચ્છી તરહ સીખો તુમસે ઉસકા સવાલ કિયા જાએગા. ઔર અન્સારકા યે તરીકા થા કે જબ કોઈ મરનેકે કરીબ હોતા તો દલીલ સિખાતે થે. ઔર જબ લડકા બોલને લગતા તો ઉસકો ભી યાદ કરાતે થે ઔર કેહતે થે તુઝસે જબ કોઈ પૂછે કે તેરા રબ કૌન હૈ? તો કહો અલ્લાહ મેરા રબ હૈ. ઔર જબ કોઈ તુઝસે પૂછે કે તેરા દીન ક્યા હૈ? તો કહો ઈસ્લામ મેરા દીન હૈ. ઔર જબ કોઈ પૂછે તુમહારા નબી કૌન હૈ? તો કહો મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) મેરે

નબી હૈં.

રિવાયત હૈ સહલ બિન અમ્માર (રદિ.) સે કે મૈંને યઝીદ બિન હારૂનકો ઉનકી મૌતકે બાદ ખ્વાબમેં દેખા ઔર પૂછા કે અલ્લાહ તઆલાને તુમહારે સાથ કૈસા મઆમલા કિયા? કહા મેરી કબરમેં દો ફરિશ્તે બડે સખ્ત દિલ ખૌફનાક સૂરતકે આએ. ઔર સવાલ કિયા તેરા રબ કૌન હૈ? ઔર તેરા દીન કયા હૈ? ઔર તેરા નબી કૌન હૈ? તો મૈંને અપની સુફેદ દાળ્હી પકડકર કહા, હમસે ઐસા સવાલ કરતે હો ઉસકા જવાબ તો અસ્સી બરસ તક લોગોંકો હમને સિખાયા હૈ. તબ વો દોનોં ફરિશ્તે ચલે ગયે.

રિવાયત હૈ અલા બિન અબ્દુલ કરીમ (રદિ.) સે કે એક શખ્સ મરા. ઔર ઉસકા એક ભાઈ થા જો આંખસે બહોત કમ દેખતા થા. ઉસકે ભાઈને બયાન કિયા કે હમને ઉસકો દફન કિયા. જબ સબ લોગ ચલે ગયે તો મૈંને અપના સર કબર પર રખકર કાન લગાયા તો અંદરસે આવાઝ સુની. કોઈ પૂછતા હૈ તેરા રબ કૌન હૈ? તેરા દીન કયા હૈ? તેરા નબી કૌન હૈ? મૈંને અપને ભાઈકી આવાઝ સુની ઔર ખૂબ પેહચાના કે યે આવાઝ મેરે ભાઈકી હૈ. વો કેહતા થા કે મેરા રબ અલ્લાહ હૈ. મેરા દીન ઈસ્લામ હૈ. ઔર મેરે નબી મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) હૈં. ફિર મુઝકો ઐસા માલૂમ હુવા કે કબરસે દો આદમી નિકલે ઉસ વકત મેરે બદનકે તમામ બાલ ખડે હો ગએ. ઔર મૈં અપને ઘર લૌટ આયા. ઈસીકે મિસ્લ એક રિવાયત અબુલ હસન (રદિ.) ને ભી લિખ્ખી હૈ. ઔર ઈબ્ને નજ્જારને અપની તારીખમેં અબુલ કાસિમ મુફસ્સિરસે રિવાયત કી હૈ કે લોગોંકે ઉસ્તાદ થે જિનસે હમ લોગ પળ્હા કરતે થે. ઉસ્તાદકે

એક દોસ્તકા ઈન્તિકાલ હુવા. ઉસ્તાદને ઉનકો ખ્વાબમેં દેખા ઔર પૂંછા કે અલ્લાહ તઆલાને તુમહારે સાથ કૈસા મઆમલા કિયા? ઉનહોંને જવાબ દિયા કે બખ્શ દિયા. ફિર પૂછા કે મુન્કિર નકીરકે સાથ કૈસી ગુઝરી? તો કહા કે મુઝકો બિઠાયા ઔર પૂછા કે તેરા રબ કૌન હૈ? ઔર તેરા દીન કયા હૈ? ઔર તેરે નબી કૌન હૈં? મેરે દિલમેં અલ્લાહ તઆલાને યે બાત ડાલી કે મૈંને કહા કે અબૂબકર (રદિ.) ઔર ઉમર (રદિ.) કા વાસ્તા દેતા હું કે મુઝે છોડ દો. ઉસ વકત એક ફરિશ્તાને દૂસરેસે કહા કે ઉસને બડા વાસ્તા દિયા ઉસકો છોડ દો. ફિર દોનોં મુઝકો છોડકર ચલે ગયે. ઈસ રિવાયતકો ઈબ્ને જરીરને તહઝીબુલ આસારમેં લિખ્ખા હૈ.

રિવાયત હૈ મુહમ્મદ બિન નસર (રદિ.) સે કે મેરે બાપ કો નમાઝે જનાઝા પઢનેકા બહોત શૌક થા. જો કોઈ મુલાકાતી યા ગૈર મુલાકાતી ઈન્તિકાલ કરતા ઉસકી નમાઝ પઢતે. ઉનહોંને મુઝસે બયાન કિયા કે એક બાર એક મય્યિતકે જનાઝાકે વાસ્તે મૈં ગયા. જબ ઉસકો દફન કરને લગે તો દો રૂહેં કબરમેં દાખિલ હુઈ. ફિર એક તો નિકલકર ચલી ગઈ. ઔર દૂસરી રેહ ગઈ. ઔર સબ લોગ કબરમેં મિટ્ટી ડાલને લગે, મૈંને કહા અય લોગો મુરદાકે સાથ ઝિંદાકો ભી દફન કરતે હો? લોગોંને કહા ઈસમેં કોઈ ઝિંદા નહીં હૈ. મૈંને કહા શાયદ મુઝકો શુબા હો ગયા હૈ. ફિર મૈંને કહા કે યકીનન મૈંને દેખા કે દો રૂહેં આઈ ઔર એક ચલી ગઈ દૂસરી રેહ ગઈ હૈ. જબ દફન કરકે સબ લોગ ચલે ગયે મૈં ઠહેર ગયા કે શાયદ અલ્લાહ તઆલા ઉસકા ભેદ મુઝ પર ખોલે. મૈંને દસ બાર સૂરએ યાસીન ઔર દસ બાર સૂરએ તબારકલ્લઝી પઢકર અલ્લાહકે

દરબારમેં આજિઝી કી ઔર દુઆ કી કે યા રબ ઈસકા ભેદ મુઝ પર ઝાહિર કર દે. મેરી અકલ હૈરાન હૈ. મુઝે અપને દીનમેં ભી શુબા પળ ગયા. અચાનક કબર ફટ ગઈ. ઉસસે એક શખ્સ નિકલકર તેઝીસે ચલા. મૈંને કહા અય શખ્સ મૈં તુઝકો ખુદાકી કસમ દેતા હું કે ઝરા ઠહેર જા મુઝે તુઝસે કુછ પુછના હૈ. ઉસને કુછ ખયાલ ન કિયા યહાં તક કે મૈંને દો બારા ઔર તીન બાર કહા. તબ ઉસને કહા તેરા નામ નસર હૈ? મૈંને કહા હાં, ઉસને કહા તુ મુઝે નહીં પેહચાનતા? મૈંને કહા નહીં. કહા હમ દોનોં રહમતકે ફરિશ્તે હૈં. હમકો અલ્લાહ તઆલાને ઉસ શખ્સકે વાસ્તે મુકર્રર કિયા હૈ જો કે નબીકી સુન્નત પર અમલ કરે ઔર મર જાએ તો હમ દોનોં ઉસકી કબરમેં જાતે હૈં ઔર કબરકી દલીલ ઉસકો બતાતે હૈં. યે કેહકર ગાઈબ હો ગયા.

ફાઈદા :- અકસર રિવાયતોંમેં આયા હૈ કે કબરમેં દો ફરિશ્તે સવાલ કરતે હૈં. ઔર બાઝ રિવાયતમેં હૈ કે એક ફરિશ્તા સવાલ કરતા હૈ ઔર બાઝ રિવાયતમેં આયા હૈ કે દફનકે બાદ જબ સબ લોગ વાપસ જાતે હૈં તો સવાલ કરતે હૈં. ઔર બાઝમેં હૈ કે ઉસસે પેહલે સવાલ કરતે હૈં. સો યે ઈખ્તિલાફ આદમિયોંકે મુખ્તલિફ આમાલ પર મૌકૂફ હૈ. જિસને ગુનાહ ઝિયાદા કિયા હૈ ઉસસે સબકે ચલે જાનેકે બાદ સવાલ કરતે હૈં તાકે તન્હાઈકે સબબસે ઉસ પર ખૌફ ઔર સખ્તી ઝિયાદા હો. ઔર ચલે જાનેસે પેહલે ઈસ વાસ્તે સવાલ કરતે હૈં કે લોગોંકે મૌજૂદ રેહનેસે ખૌફ ઔર સખ્તી કમ હો. ઔર જિસને નેક આમાલ ઝિયાદા કિયે હૈં ઉસકી આસાનીકે વાસ્તે સિર્ફ એક ફરિશ્તા આતા હૈ. ઔર બાઝ ઉલમાને ફરમાયા

હૈ કે દો ફરિશ્તે આતે હૈં મગર સવાલ એક હી કરતા હૈ.

ફાઈદા :- જો આદમી જંગલ યા મૈદાનમેં મર ગયા ઔર દફન નહીં હુવા ઉસસે ભી સવાલ કિયા જાતા હૈ. ઔર ઉસ પર અઝાબ કિયા જાતા હૈ. યા ઉસકો સવાબ દિયા જાતા હૈ લેકિન અલ્લાહ તઆલાને આંખોં પર પરદા ડાલ દિયા હૈ કે દેખ નહીં સકતા. જિસ તરહ ફરિશ્તા ઔર શૈતાનકે દેખનેસે આંખોં પર પરદા ડાલા હૈ. ઉસકે બદનમેં રૂહ ડાલી જાતી હૈ. મગર હમ ઉસકે ઝિંદા હોનેકો નહીં પેહચાન સકતે. જૈસે બેહોશ ઔર સકતાકી બીમારીવાલા આદમી કે ઝિંદા હૈ મગર હમ ઉસકી ઝિંદગીકો નહીં જાન સકતે. ઔર ઉસકો કબરકા દબાવ ભી હોતા હૈ. ઝમીન ઔર આસમાનકે દરમિયાનકી હવા ઉસકો દબાતી હૈ ઔર હમકો ખબર નહીં હોતી. જિસકે દિલમેં ઈમાન હૈ વો ઉન સબકો સચ જાનતા હૈ ઔર તસદીક કરતા હૈ. અલ્લાહ તઆલાને રોઝે મીસાકમેં હઝરત આદમ (અલૈ.) કી પીઠસે તમામ અરવાહકો નિકાલા ઔર સબસે અપને રબ હોનેકા ઈકરાર લિયા. ઔર સબને ઈકરાર કિયા કે તુ હમારા રબ હૈ. જિસ તરહ ઉસ પર ઈમાન લાએ. ઉસી તરહ ઉસ પર ભી ઈમાન લાના ફર્ઝ હૈ.

ફાઈદા :- મુન્કિર નકીરકી સૂરત સબ જાનદારોંકી સૂરતસે અલાહિદા હૈ. ન આદમીકે મિસ્લ હૈ ન ફરિશ્તોંકે ન જાનવરકે ન ચોપાયાકે. બલ્કે ઉનકી શકલ નઈ કિસમકી હૈ. જો કિસીસે મુશાબિહત નહીં રખતી. ઉનમેં મુહબ્બત નહીં. જો કોઈ ઉનકો દેખેગા અપને હવાસમેં ન રહેગા. મગર મોમિનકે ઈમાનકે સામને યે ફરિશ્તે નરમ બન જાએંગે. ઔર મોમિનકો ખૌફ ન હોગા.

ફાઈદા :- જબ સવાલકે વાસ્તે રૂહ બદનમેં ડાલતે હૈં તો મુરદા ઝિંદા હોતા હૈ મગર યે ઝિંદગી ઐસી નહીં હોતી જૈસે હમ લોગોંકી હોતી હૈ કે ચલને ફિરને ખાનેકી હાજત હો. બલ્કે યે દૂસરી કિસમકી ઝિંદગી હૈ જો ઈસ ઝિંદગીકે મિસ્લ નહીં હૈ. ઐસી ઝિંદગીમેં મુન્કિર ઔર નકીરકા સવાલ ઔર ઈમ્તિહાન હોતા હૈ. ઉસ ઝિંદગીકી મિસાલ યૂં સમઝના ચાહિયે કે જાગતે હુએ આદમીકી હયાત હૈ. ઔર સોતે હુએ આદમીકી ભી હયાત હૈ. ઉસ હયાતકો મૌત નહીં કેહ સકતે. ઈસી તરહ મય્યિતમેં રૂહ ડાલનેકે બાદ એક હયાત હૈ. ઔર યે હયાત દુનિયાવી હયાતકે દરમિયાનકી એક ચીઝ હૈ. જૈસે નીંદ હયાત મૌતકે દરમિયાનકી ચીઝ હૈ. અબ અગર બદન મૌજૂદ હૈ યા સડ ગલ જાએ યા રેઝા રેઝા હો જાએ યા ટુકડા ટુકડા કરકે ઉડા દિયા જાએ હર સૂરતમેં યે હયાત બાકી રેહતી હૈ.

ફાઈદા :- જિસને નશા કિયા ઔર નશાકી હાલતમેં મર ગયા તો કબરમેં ભી નશાકી હાલતમેં દાખિલ હોગા. ઔર નશાકી હાલતમેં નકીરીનકો દેખેગા. ઔર જબ અકલ ઔર સમઝ ઠિકાને ન હોગી તો નકીરીનકા સવાલ ન સમઝેગા. ઔર જવાબ ભી ન દેગા. અબૂ ફઝલ તૂસીને અનસ (રદિ.) સે રિવાયત કિયા હૈ કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને **મન્ ફારકદ્દુનિયા વ હુવ સક્રાનુ દખલલ્ કબ્ર વ હુવ સક્રાનુ.** યાની જો આદમી નશાકી હાલતમેં દુનિયા છોડેગા તો વો નશાકી હાલતમેં કબરમેં દાખિલ હોગા.

£ £ £

જિનસે કબરમેં નકીરીનકા સવાલ ન કિયા જાએગા

અબૂ કાસિમ સઅદીને કિતાબુ ર્રૂહમેં લિખ્ખા હૈ કે સહીહ અહાદીસમેં આયા હૈ કે બાઝ મય્યિતકો કબરમેં અઝાબ ન હોગા. ઔર ન ઉનંકે પાસ મુન્કિર નકીર આએંગે. ઔર યે તીન કિસમકે હૈં. એક વો કે ઐસે નેક અમલ કિયે હૈં કે અલ્લાહ તઆલાને ઉનસે અઝાબે કબર ઔર સવાલ મુન્કિર નકીરકા મૌકૂફ કર દિયા હૈ. (જૈસે જિહાદમેં શહીદ હો ગએ)

દૂસરે વો હૈં કે મૌતકે વકત ઉન પર ઐસી સખ્તી કી ગઈ કે ઉસકે બદલેમેં અઝાબ ઔર સવાલ ઉઠા દિયા જાએગા.

તીસરે વો હૈં કે ઐસે દિન (મસલન જુમ્આકી રાત) દુનિયાસે ગુઝરે કે ઉસ દિન અઝાબ વ સવાલ નહીં હૈ.

રિવાયત હૈ નસઈમેં અબૂ ઐયૂબ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જિસને જિહાદમેં દુશ્મનસે મુકાબલા કિયા ઔર મઝબૂત દિલ હોકર લડા યહાં તકકે વો કત્લ કિયા ગયા યા દુશ્મન પર ગાલિબ હુવા વો કબરમેં અઝાબ ન કિયા જાએગા.

રિવાયત હૈ સુલેમાન (રદિ.) સે કે મૈંને સુના રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કો ફરમાતે થે. જિહાદમેં દુશ્મનકે મુકાબલાકે વાસ્તે દારૂસ્સલામકી સરહદ પર એક દિન ઠહેરના એક મહીનાકે રોઝા ઔર એક મહીનાકી રાતકી ઈબાદતસે અફઝલ હૈ. અગર વો ઉસ દરમિયાનમેં મર ગયા તો જો નેક અમલ કરતા થા ઉસકા સવાબ

હમેશા ઉસકે નામએ આમાલમેં લિખતે રહેંગે. ઔર ઉસકી રોઝી અલ્લાહ તઆલાકે યહાંસે ઉસકો બરાબર મિલા કરેગી. ઔર નકીરીનકે સવાલસે મેહફૂઝ રહેગા.

રિવાયત હૈ ફુઝાલા બિન ઉબૈદ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ આદમી મર જાતા હૈ તો ઉસકે સબ નેક અમલ ખતમ હો જાતે હૈં. યાની ફરિશ્તે ઉસકે નામએ આમાલકો મહર કરકે ઈલ્લીય્યીનમેં રખ દેતે હૈં. ઔર ઉસમેં અબ કુછ નહીં લિખતે. લેકિન જો આદમી અલ્લાહકી રાહમેં સરહદ પર ઠહેરા હૈ. ઔર દુશ્મને ઈસ્લામસે મુકાબલા કરનેકે વાસ્તે તૈયાર હૈ અગર વો મર જાએ તો ઉસકે નેક આમાલ કિયામત તક બઢતે રહેંગે. ઔર ફરિશ્તે ઉસકે નામએ આમાલમેં લિખતે રહેંગે. ઔર કબરકે ફિતનાસે વો મેહફૂઝ રહેગા. અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે યે ભી રિવાયત હૈ કે જન્નતસે ઉસકી રોઝી મિલતી રહેગી. ઔર કિયામતકે ખૌફસે વો અમનમેં રહેગા.

રિવાયત હૈ નસઈમેં કે એક શખ્સને સવાલ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) કયા વજહ હૈ કે હર મોમિનસે કબરમેં સવાલ કિયા જાએગા. ઔર બાઝકો અઝાબ ભી હોગા લેકિન શહીદસે સવાલ ન હોગા. ન ઉસ પર અઝાબ હૈ. આપને ફરમાયા ઉસકે સર પર તલવાર પડી તો ઉસી કદર ઉસકો કાફી હૈ. ઔર અબ સવાલ ઔર અઝાબકી ઝરૂરત નહીં.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) સે કે જો આદમી સૂરએ તબારકલ્લઝી હર રાતકો એક બાર પઢેગા વો કબરકે અઝાબસે મેહફૂઝ રહેગા. ઔર જો કોઈ યે આયત પઢતા રહેગા. ઈન્ની

આમન્તુ બિરબ્બિકુમ ફસ્મઊન. તો અલ્લાહ તઆલા મુન્કિર નકીરકા સવાલ ઉસ પર આસાન કરેગા. ઔર કઅબસે રિવાયત હૈ કે હમને તૌરાતમેં દેખા હૈ કે જો કોઈ તબારકલ્લઝી હર રોઝ પઢેગા વો અઝાબે કબરસે મેહફૂઝ રહેગા.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો મોમિન જુમ્આકે દિન યા જુમ્આકી રાતમેં મરેગા અલ્લાહ તઆલા ઉસકો અઝાબે કબરસે નજાત દેગા. ઔર અતા બિન યસાર (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે ફરમાયા નબીં (સ.અ.વ.) ને જો મુસલમાન મર્દ યા ઔરત જુમ્આકે દિન યા જુમ્આકી રાતકો મરેગા વો અઝાબે કબર ઔર મુન્કિર નકીરકે સવાલસે અમનમેં હોગા. ઔર કિયામતકે દિન ઉસસે હિસાબ નહીં લિયા જાએગા. ઔર ઉસકે આમાલ ઉસકે જન્નતી હોને પર ગવાહી દેંગે.

ફાઈદા :- છોટે બચ્ચે મરતે હૈં ઉનસે કબરકા સવાલ હોનેમેં ઈખ્તિલાફ હૈ. બાઝ ઉલમાને કહા હૈ કે નકીરીન ઉનસે સવાલ કરેંગે. ઔર કુરતુબીને લિખ્ખા હૈ કે સવાલકે વકત અલ્લાહ તઆલા બચ્ચાકો પૂરી અકલ દેતા હૈ તાકે વો અપની નેક બખ્તીકા દરજા પેહચાને. ઔર જો સવાલ કિયા જાતા હૈ ઉસકા જવાબ અલ્લાહ તઆલા ઉસકે દિલમેં ડાલતા હૈ. જુબેર (રદિ.) કેહતે હૈં કે ઝહહાક બિન મઝાહિમકા એક બચ્ચા છ દિનકા મરા ઉનહોંને કહા જબ મેરે બચ્ચેકો લહદમેં રખ્ખા તો કફનકી ગિરાહ ઔર ઉસકે ચેહરાકો ખોલ દેના, કયૂંકે ઉસકો બિઠાકર સવાલ કરેંગે. જુવૈબિર (રદિ.) ને પુછા કે બચ્ચાસે ભી સવાલ હોગા.? ઉસને તો કોઈ ગુનાહ નહીં કિયા હૈ. ફરમાયા કે રોઝે મીસાકમેં અલ્લાહ તઆલાને આદમ

(અલૈ.) કી પીઠસે તમામ અરવાહકો નિકાલકર અપને માબૂદ હોનેકા સબસે ઈકરાર લિયા. ઔર સબને ઈકરાર કિયા ઉસ ઈકરારકા સવાલ હોગા. ઔર બાઝ ઉલમાને ફરમાયા સહીહ યે હૈ કે બચ્ચોંસે સવાલ ન હોગા. કયૂંકે સવાલ ઉસસે હોના ચાહિયે જિસકો અકલ ઔર સમઝ હો. ઔર બચ્ચા ઉસસે પાક હૈ. ઔર નસફીને બહરૂલ કલામમેં લિખ્ખા હૈ કે અંબિયા ઔર મોમિનકે બચ્ચોંસે ન સવાલ નકીરીનકા હોગા ન ઉન પર અઝાબ વ હિસાબ હૈ. ઔર હાફિઝ ઈબ્ને હજરને ભી ઈસી પર ફતવા દિયા હૈ.

ફાઈદા :- શેખુલ ઈસ્લામ ઈબ્ને હજરને અપની કિતાબ બઝલુલ માઉન ફી ફઝલિ ત્તાઉનમેં લિખ્ખા હૈ કે જો મુસલમાન તાઉનમેં મરેગા ઉસસે ભી સવાલ ન હોગા. કયૂંકે જો તાઉનકે વકત અપની જગહ પર કિયામ કરે ઔર અલ્લાહ તઆલાસે સવાબકી ઉમ્મીદ રખ્ખે ઔર યકીન કરે કે અલ્લાહને હમારી તકદીરમેં જો કુછ લિખ્ખા હૈ ઉસકે સિવા હમારે ઉપર કુછ નહીં આ સકતા. તો યે શખ્સ તાઉનકે ઝમાનામેં તાઉનમેં મુબ્તલા હોકર મરે યા દૂસરી બીમારીમેં મરે કબરકે સવાલ ઔર અઝાબસે નજાત પાએંગા. ઔર યે ઉસ શખ્સકે મિસ્લ હૈ જો દારૂસ્સલામકી સરહદ પર જિહાદકે વાસ્તે ઠહેરા રહા. ઔર લિખ્ખા હૈ જો મોમિન જુમ્આકે દિન મરતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલા પરદા ઉઠા દેતા હૈ. ઔર વો મરતે વકત અપને મરતબાકો જો અલ્લાહ તઆલાકે પાસ મુકર્રર હૈ દેખ લેતા હૈ. ઈસ વાસ્તે કે જુમ્આકે દિન દોઝખકી આગ રોશન નહીં કી જાતી. ઔર ઉસકે દરવાઝે બંદ કિયે જાતે હૈં. ઔર દોઝખકા દારોગા ઉસ દિન અપના કામ નહીં કરતા. પસ અલ્લાહ તઆલા જિસ

બંદાકી રૂહ જુમ્આકો કબ્ઝ કરતા હૈ તો યે ઉસકી નેક બખ્તી ઔર ઉસકે નેક ખાતિમા હોનેકી દલીલ હૈ. બલ્કે જુમ્આકે દિન વોહી મોમિન મરેગા જો અલ્લાહકે પાસ નેકબખ્ત હૈ. ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો મોમિન જુમ્આકે દિન યા જુમ્આકી રાતમેં મરેગા ઉસકો શહીદકા સવાબ મિલેગા. ઉસ પર શહીદોંકી મહર હોગી.

કબરકી સખ્તી ઔર મોમિન પર આસાનીકા બયાન

રિવાયત હૈ હાનીસે કે હઝરત ઉસમાન (રદિ.) જબ કિસી કબર પર જાતે તો ઈસ કદર રોતે કે ડાળ્હી તર હો જાતી. લોગોંને પુછા કે જન્નત ઔર દોઝખકા ઝિકર હોતા હૈ તો આપ નહીં રોતે ઔર કબર દેખકર ઈસ કદર રોતે હૈં. ફરમાયા કે મૈંને સુના રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે આપ ફરમાતે થે કે કબર આખિરતકી મંઝિલોંમેંસે પેહલી મંઝિલ હૈ. જિસને ઉસસે નજાત પાઈ ઉસકે વાસ્તે ઉસસે ઝિયાદા આસાન મંઝિલ હૈ. ઔર જિસને ઉસસે નજાત ન પાઈ ઉસકે વાસ્તે ઉસસે ઝિયાદા સખ્ત મંઝિલ હૈ. ઔર ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો કુછ મૈંને દેખા કબરકો સબસે ઝિયાદા સખ્ત પાયા.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) સે કે એક શખ્સને મદીનામેં ઈન્તિકાલ કિયા ઔર નમાઝે જનાઝા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને પળ્હાઈ. ઔર ફરમાયા કયા ખૂબ હોતા અગર યે શખ્સ સફરમેં મરા હોતા. એક સહાબી (રદિ.) ને અર્ઝ કી યા રસૂલલ્લાહ

(સ.અ.વ.)! ઉસકી કયા વજહ? આપને જવાબ દિયા જો આદમી અપને ઘરસે જિતની દૂર મરેગા ઉતની હી દૂર તક હિસાબસે જન્નતમેં ઉસકો ઝિયાદા જગહ દી જાએગી. ઐસી હી રિવાયત ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) ને ભી કી હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ સઈદ ખુદરી ઔર ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કબર જહન્નમકી ખંદકોંસે એક ખંદક હૈ યા જન્નતકે બાગોંસે એક બાગ હૈ. યાની કાફિર ઔર બદકારકે હકમેં જહન્નમકી ખંદક હૈ કે તરહ તરહકા અઝાબ હોગા. ઔર મોમિન નેકકારકે હકમેં જન્નતકા બાગ હૈ કે તરહ તરહકા આરામ ઔર સવાબ મિલેગા. ઔર હઝરત અલી કર્રમલ્લાહુ વજહહૂસે ઉસકે બાદ યે ભી રિવાયત હૈ કે હર રોઝ તીન બાર કબર કેહતી હૈ કે મૈં કીડે મકોડેકા ઘર હું, મૈં અંધેરી કોઠરી હું. મૈં તન્હાઈકા ઘર હું.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે મોમિન કબરમેં સબ્ઝ બાગમેં રેહતા હૈ. ઉસકી કબર સત્તર ગઝ બડી કી જાતી હૈ. ઔર ઉસમેં ઐસી રોશની હોતી હૈ જૈસે ચોદવીં રાતકા ચાંદ. ઔર આઈશા (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે કબર ચાલીસ ગઝ લંબી ઔર ચાલીસ ગઝ ચૌડી કી જાતી હૈ. કુરતુબીને લિખ્ખા હૈ કે કબરકી તંગી ઔર નકેરીનકે સવાલકે બાદ કબર કુશાદા કી જાતી હૈ. ઈબ્ને અબી દુનિયાને કિતાબુલ કુબૂરમેં લિખ્ખા હૈ કે ઈસા (અલૈ.) એક કબરકે પાસ ગએ. આપકે સાથ આપકે અસ્હાબ હવારીન થે. લોગોંને કબરકી તંગી ઔર અંધેરીકા તઝકિરા કિયા. હઝરત ઈસા (અલૈ.) ને ફરમાયા તુમ લોગ માં કે શિકમમેં કબરસે ભી ઝિયાદા તંગ

જગહમેં થે. અલ્લાહ તઆલાને ઉસસે કુશાદા જગહ દુનિયામેં દી. ફિર જબ અલ્લાહ ચાહેગા કબરકો ભી કુશાદા કર દેગા.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબી દુનિયાસે કે ઉનકી કિતાબ ઝિકરૂલ મૌતમેં કે બસરામેં એક બુઝુર્ગ પરહેઝગાર થે. ઔર ઉનકા એક જવાન ભતીજા નાલાઈક થા. ઔર ગાનેવાલી ઔરતોંકી સોહબતમેં રેહતા થા. યે બુઝુર્ગ ઉસકો બહોત નસીહત કરતે થે મગર વો નહીં સુનતા થા. જબ વો મરા ઔર ઉસ બુઝુર્ગને ઉસકી લાશકો કબરમેં ઉતારા. ઔર તખ્તા બરાબર કરકે મિટ્ટી ડાલને લગે. કિસી બાતમેં ઉસકો શક હુવા ઔર એક ઈંટ નિકાલ લી. દેખા કે ઉસકી કબર બસરાકી ઈદગાહસે ભી બહોત ઝિયાદા કુશાદા હૈ. વો જવાન ઉસકે દરમિયાનમેં બૈઠા હૈ. ઉસ બુઝુર્ગને ઈંટ બરાબર કર દી. ઔર કબર દુરૂસ્ત કરકે ઉસકી બીબીકે પાસ ગએ. ઔર પુછા ઉસકા અમલ કૈસા થા? ઉસને જવાબ દિયા કે જબ વો અઝાનમેં **અશહદુ અલ્લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વ અશહદુ અન્ન મુહમ્મદ રૅસૂલુલ્લાહ.** સુનતા થા તો કેહતા થા અય મુઅઝ્ઝિન જિસ બાતકી તુ ગવાહી દેતા હૈ ઉસકી હમ ભી ગવાહી દેતે હૈં. ઔર જો આદમી અઝાનકી આવાઝ નહીં સુનતા હમ ઉસકો ભી ગવાહી સિખાતે હૈં.

રિવાયત હૈ શરીક બિન અબ્દુલ્લાહ સે કે મૈંને કુફામેં એક મય્યિત પર નમાઝે જાનાઝા પઢી ઔર કબરમેં ભી દાખિલ હુવા. ઔર ઈંટોંકો લહદ પર ચુનને લગા. ઈત્તિફાકન એક ઈંટ ગિર પડી. મૈંને અપનેકો દેખા કે કાબામેં હું ઔર તવાફ કર રહા હું. ઔર કાબા ઔર હજરએ અસ્વદકી સૂરત મેરે સામને મૌજૂદ હૈ.

રિવાયત હૈ અમ્ર બિન મુસ્લિમ (રદિ.) સે કે એક મર્દ કબર

ખોદનેવાલેને મુઝસે બયાન કિયા કે મૈંને દો કબરેં ખોદકર તૈયાર કીં. ઔર તીસરી કબર ખોદ રહા થા કે મુઝે આફતાબકી ગરમી માલૂમ હુઈ. મૈંને કબરકે ઉપર અપની ચાદર ફૈલા દી. ઔર ઉસકે સાયામેં ખોદને લગા. ઈત્તિફાકન મૈંને દેખા કે દો શખ્સ ઘોડે પર સવાર આએ. ઔર પેહલી કબરમેં ખડે હુએ. એકને દૂસરેસે કહા કે લિખ્ખો, ઉસને પુછા કે કયા લિખ્ખું? કહા તીન મીલ લંબી ઔર તીન મીલ ચૌડી. ફિર દૂસરી કબરમેં આએ ઔર કહા લિખ્ખો. ઉસને પુછા કે કયા લિખ્ખું? કહા જહાં તક નિગાહ પહોંચતી હૈ. ફિર તીસરી કબર પર આએ જિસકો મૈં ખોદ રહા થા. ઔર કહા લિખ્ખો. ઉસને પુછા કયા લિખ્ખું? કહા કલિમાકી ઉંગલી ઔર અંગૂઠેકે દરમિયાની ફાસલેકે બરાબર. યે સુનકર મૈં બૈઠ ગયા. ઔર જનાઝાકા ઈન્તિઝાર કરને લગા. ઈતનેમેં ચંદ આદમી એક જનાઝા લેકર આએ ઔર પેહલી કબર પર ગએ. મૈંને પુછા યે મુરદા કૈસા હૈ? લોગોંને કહા યે શખ્સ પાની પિલાતા થા. ઉસકી ઔલાદ બહોત હૈ. ઉસકે પાસ કુછ ન થા. હમ લોગોંને ઉસકે વાસ્તે ચંદા જમા કિયા હૈ. મૈંને કહા મૈં ઉસકી મઝદૂરી ન લૂંગા. યે ઉસકી ઔલાદકો દે દો. ઔર મૈં દફનમેં શરીક હો ગયા. ઉસકે બાદ દૂસરા જનાઝા આયા. જિસમેં સિવાએ ચાર આદમી જનાઝા લાનેવાલોંકે દૂસરા કોઈ ન થા. ઉસકો દૂસરી કબર પર લે ગએ. મૈંને પુછા યે મુરદા કૈસા હૈ? ઉનહોંને કહા એક મુસાફિર ઘોડે પર સવાર મરા પડા થા. ઉસકે પાસ કુછ ન થા. મૈંને ઉસકી ભી મઝદૂરી ન લી. ઔર દફનમેં શરીક હો ગયા. ઉસકે બાદ તીસરે જનાઝાકે ઈન્તિઝારમેં ઈશા તક કબ્રસ્તાનમેં બૈઠા રહા. ફિર એક સરદારકી

ઔરતકા જનાઝા આયા. મૈંને ઉનસે અપની મઝદૂરી તલબ કી, ઉનહોંને મુઝે બહોત મારા ઔર ઉસકો દફન કરકે ચલે ગએ.

રિવાયત હૈ અબૂ યઝીદસે કે મૈંને એક મુસાફિરકો બહરૈનમેં ગુસલ દિયા. મૈંને દેખા કે ઉસકે બદન પર લિખ્ખા હૈ તૂબા લક યા ગરીબ.યાની અય મુસાફિર તુઝકો મુબારક હો. ફિર ગૌરસે દેખા તો ચમડા ઔર ગોશ્તકે દરમિયાનમેં લિખ્ખા થા. ઈસ રિવાયતકો આજરીને કિતાબુલ ગુરબામેં લિખ્ખા હૈ.

રિવાયત હૈ ઉકબા બિન અબી મુઈતસે કે મૈં અહનફકે જનાઝેમેં શરીક હુવા ઔર કબરમેં ઉતરા. જબ તખ્તા બરાબર કરને લગા તો જહાં તક મેરી નિગાહ જાતી થી કબરકો કુશાદા દેખતા થા. ફિર કબરકો મૈંને અપને દૂસરે સાથીકો દિખાયા મગર જો મુઝકો નઝર આતા થા વો ઉસકો નઝર ન આયા.

રિવાયત હૈ કે, અબ્દુલ્લાહ બિન ગાલિબ જિહાદમેં શહીદ હુએ. જબ દફન કિયે ગએ તો ઉનકી કબરસે મુશ્કકી ખૂશ્બૂ ફૈલી. ફિર ઉનકે હર એક દોસ્તને ઉનકો ખ્વાબમેં દેખા ઔર પુછા કહાં ઠિકાના હૈ? કહા જન્નતમેં. પુછા કિસ અમલકી બરકતસે? કહા મેરા ઈમાન મઝબૂત થા ઔર મૈં તહજ્જુદ પઢા કરતા થા ઔર રોઝા રખતા થા. ફિર પુછા તુમહારી કબરસે કિસ ચીઝકી ખૂશ્બૂ આતી થી? કહા તિલાવતે કુરઆન ઔર તહજ્જુદકી ખૂશ્બૂ થી.

ફાઈદા :- કબરકી કુશાદગીમેં મુખ્તલિફ હદીસેં વારિદ હૈં. સબ સહીહ હૈં. સો માલૂમ કરના ચાહિયે કે હર શખ્સકા હાલ અમલકે એતિબારસે મુખ્તલિફ હૈ. કબરકી કુશાદગીકી કમી ઔર ઝિયાદતી આમાલકે મુવાફિક હોગી.

ફાઈદા :- ઉન ચીઝોંકે બયાનમેં જો કબરમેં નફા દેતી હૈં.

રિવાયત હૈ સિર્રી બિન મુખલ્લદ (રહ.) સે કે ફરમાયા નબી (સ.અ.વ.) ને અબૂઝર (રદિ.) સે કે અગર તુમ સફરકા ઈરાદા કરોગે તો ઉસકે વાસ્તે સામાન કરોગે, તો કિયામતકે વાસ્તે તુમને કયા સામાન કિયા? અય અબૂઝર (રદિ.)! હમ તુમકો બતા દેતે હૈં વો ચીઝેં જો ઉસ દિન કામ આવે. અબૂઝર (રદિ.) ને કહા ફરમાઈયે યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! આપને ફરમાયા ગરમીકે ઝમાનામેં નફલ રોઝા રખ્ખો. ઔર દો રકાત અંધેરી રાતમેં પઢા કરો. ઉસસે કબરકી વેહશત દૂર હોગી.

રિવાયત હૈ અલી કર્રમલ્લાહુ વજહહૂસે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો આદમી હર રોઝ એકસો બાર લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુલ્ મલિકુલ્ હક્કુલ્ મુબીન. પઢતા રહેગા તો તંગદસ્તીસે મેહફૂઝ રહેગા. ઔર કબરકી વેહશત ઉસકો ન હોગી. ઔર જન્નતકે દરવાઝે ઉસકે વાસ્તે ખોલે જાએંગે.

રિવાયત હૈ કઅબ (રદિ.) સે કે અલ્લાહ તઆલાને હઝરત મૂસા (અલૈ.) કી તરફ વહી ભેજી કે ઈલ્મ સીખો ઔર લોગોંકો સિખાઓ. મૈં પઢનેવાલે ઔર પઢાનેવાલેકી કબર રોશન કરતા હું. તાકે કબરકી વેહશતસે કભી વો ન ઘભરાએં.

રિવાયત હૈ હઝરત ઈબ્રાહીમ અદહમ (રહ.) સે કે મૈં એક જનાઝા લે ચલા ઔર દુઆ કી કે યા અલ્લાહ મેરી મૌતમેં બરકત દે. જનાઝાકે અંદરસે આવાઝ આઈ કે મૌતકે બાદ ભી બરકતકી દુઆ કરો. મૈં ઉસ આવાઝસે ડરા ઔર મય્યિતકો દફન કરકે કબરકે પાસ બૈઠા. દેખા કે કબરસે એક આદમી નિકલા જો ખૂબસૂરત

ચેહરાકા થા. ઉસસે ખૂશ્બૂ આતી થી. કપડે નિહાયત સાફ પેહને થા. મૈંને પુછા તુ કૌન શખ્સ હૈ? ઉસને જવાબ દિયા મૈં વોહી હું જિસને જનાઝાકે અંદરસે આવાઝ દી થી. મૈં રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી સુન્નત હું. મુઝ પર ઉસને અમલ કિયા હૈ. મૈં દુનિયામેં ઉસકી હિફાઝત કરતા થા. ઔર કબરમેં ઉસકે વાસ્તે નૂર હુંગા. ઔર ઉસકા દોસ્ત બનૂંગા, ઔર કિયામતકે દિન ઉસકો જન્નતમેં દાખિલ કરૂંગા.

રિવાયત હૈ અબૂ કાહિલસે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને અય અબૂ કાહિલ યાદ રખ કે જિસને કિસીકો તકલીફ નહીં દી તો અલ્લાહ તઆલા વાદા કરતા હૈ કે મૈં ઉસકી કબરસે તકલીફકો દૂર કરૂંગા.

રિવાયત હૈ ઉમર (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો આદમી મસ્જિદમેં ચિરાગ જલાએગા. અલ્લાહ તઆલા ઉસકી કબર નૂરાની કરેગા. ઔર જો આદમી મસ્જિદકો ખૂશ્બૂદાર કરેગા તો મૈં ઉસકી કબર જન્નતકી ખૂશ્બૂસે ખૂશ્બૂદાર કરૂંગા.

રિવાયત હૈ હઝરત અબૂ બકર સિદ્દીક (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કે મૂસા (અલૈ.) ને પરવરદિગારસે સવાલ કિયા કે અય રબ જો કોઈ મરીઝકો દેખને જાએ ઉસકો કયા સવાબ મિલેગા? હુકમ હુવા અય મૂસા (અલૈ.) મૈં ઉસકે વાસ્તે દો ફરિશ્તે મુકર્રર કરૂંગા, કે કિયામત તક કબરમેં ઉસકો દેખતે રહેં. ઔર હસન (રદિ.) ને ભી ઐસી હી રિવાયત કી હૈ.

•••••

અઝાબે કબરકા બયાન

બુખારીને અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે રિવાયત કી હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) યે દુઆ પળ્હા કરતે થે **અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઊઝુબિક મિન્ અઝાબિલ્ કબ્રિ.** યાની અય અલ્લાહ મૈં તુઝસે પનાહ માંગતા હું અઝાબે કબરસે.

રિવાયત હૈ ઝૈદ બિન સાબિત (રદિ.) સે કે નબી (સ.અ.વ.) બની નજ્જારકે બાગમેં ગએ. આપ ખચ્ચર પર સવાર થે. ઔર હમ લોગ આપકે સાથ થે. યકાયક ખચ્ચર વહાંસે ઈસ તરહ ઘભરાકર હટા કે આપ ગિરનેકે કરીબ હો ગએ. વહાં પર પાંચ છ કબરેં થીં. આપને પુછા કોઈ પેહચાનતા હૈ ઈન કબરવાલોંકો? એક સહાબી (રદિ.) ને કહા મૈં ઉનકો જાનતા હું. આપને ફરમાયા કિસ હાલતમેં યે મરે હૈં? કહા શિર્કકી હાલતમેં. ફિર આપને ફરમાયા અગર યે દફન ન હુએ તો મૈં અલ્લાહસે દુઆ કરતા કે તુમકો અઝાબે કબર સુનાવે. જૈસા કે મૈં સુનતા હું.

રિવાયત હૈ હઝરત આઈશા (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને અઝાબે કબર હક હૈ ઔર મુરદે પર કબરમેં અઝાબ કિયે જાતે હૈં. ઔર સબ જાનદાર અઝાબે કબરકો સુનતે હૈં.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, મોમિનકે વાસ્તે કબર બાગ કર દી જાતી હૈ. ઔર સત્તર ગઝ કુશાદા કી જાતી હૈ. ઔર રોશન કી જાતી હૈ. જૈસે ચૌદહવીં રાતકી ચાંદની. ફિર આપને સહાબા (રદિ.) સે પુછા કે

યે આયત કિસકે બારેમેં નાઝિલ હુઈ? **મન્ અઅ્‍રઝ અન ઝિક્રી ફઈન્ન લહૂ મઈશતન ઝન્કા વ નહ્‌શુરૂહૂ યૌમલ્ કિયામતિ અઅ્‍મા.** યાની જિસને મેરી યાદસે મુંહ ફેરા ઉસકે વાસ્તે તંગ ઝિંદગી હૈ. ઔર કિયામતકે દિન ઉસકો હમ અંધા ઉઠાએંગે. સહાબા (રદિ.) ને અર્ઝ કી અલ્લાહ ઔર ઉસકા રસૂલ (સ.અ.વ.) જાનતા હૈ. આપને ફરમાયા યે આયત કાફિરકે અઝાબકે બારેમેં નાઝિલ હુઈ હૈ. કસમ હૈ ઉસ પાક ઝાત કી કે જિસકે કબ્ઝામેં મેરી જાન હૈ, કે ઉસ પર નિન્નાનવે અઝદહે મુકર્રર કિયે જાએંગે. ઔર કિયામત તક ઉસકે બદનમેં ફૂંકેંગે ઔર કાટેંગે.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) દો કબરકી તરફ ગુઝરે ઔર ફરમાયા ઉનમેંસે એક મુરદા પેશાબસે સફાઈ ન રખતા થા. ઔર દૂસરા લોગોંકી ચુગલખોરી કરતા થા. ફિર આપને ખજુરકે દરખ્તકી એક શાખકો ફાડકર દોનોંકી કબર પર રખ દિયા. સહાબા (રદિ.) ને પુછા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! આપને કિસ લિયે ઐસા કિયા? ફરમાયા કે ઉમ્મીદ કરતા હું કે જબ તક તાઝા રહેગી ઉસ વકત તક અઝાબકી કમી રહેગી. યાની શાખ જબ તક તાઝા રહેગી અલ્લાહ તઆલાકી તસ્બીહ કરેગી. ઉસકી બરકતસે અલ્લાહ તઆલા અઝાબમેં તખ્ફીફ (કમી) કરેગા. યઅલા ઈબ્ને મુર્રહ કેહતે હૈં કે મૈં નબી (સ.અ.વ.) કે સાથ એક કબ્રસ્તાનમેં ગયા. ઔર કબરકે ઝગતા યાની તંગ હો જાનેકી આવાઝ સુની, મૈંને અર્ઝ કી યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મૈંને કબરકી તંગીકી આવાઝ સુની. આપને ફરમાયા તુમને સુના? મૈંને કહા હાં. યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! આપને ફરમાયા યે

મુરદા લોગોંકી ચુગલખોરી કરતા થા, ઔર પેશાબસે સફાઈ ન કરતા થા.

દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે અઝાબે કબર તીન ચીઝસે હૈ. ગીબત ઔર ચુગલખોરી ઔર પેશાબકી બે પરવાઈસે. અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) કેહતે હૈં કે મકામે બદરકે કબ્રસ્તાનમેં મેરા ગુઝર હુવા. મૈંને દેખા કે એક કબર ફટી. ઉસમેંસે એક મર્દ નિકલા. ઉસકી ગરદનમેં લોહેકા તોક થા. ઉસને મુઝે પુકારા અય અબ્દુલ્લાહ! મુઝકો પાની પિલાઓ. મુઝે તઅજ્જુબ હુવા. ફિર મૈંને દેખા કે એક મર્દ નિકલા ઉસકે હાથમેં કોડા થા. ઉસને મુઝે પુકારકર કહા અય અબ્દુલ્લાહ! ઉસકો પાની ન પિલાના યે કાફિર હૈ. ઔર ઉસકો કોડા મારને લગા. યહાં તકકે વો કબરમેં ચલા ગયા. અબ્દુલ્લાહ કેહતે હૈં કે મૈં નબી (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુવા. ઔર ઈસ વાકિઆકો બયાન કિયા. આપને ફરમાયા વો અલ્લાહકા દુશ્મન અબૂ જહલ થા. યે અઝાબ ઉસકો કિયામત તક હોતા રહેગા.

રિવાયત હૈ હુવૈરિસ (રદિ.) સે કે મૈં એક બાર મકામે અસાબાકી તરફ ગુઝરા. દેખા કે એક શખ્સ કબરસે નિકલકર મેરી તરફ ચલા, ઉસકા ચેહરા ઔર સર આગસે ભરા થા. ઔર તમામ બદન ઝન્જીરસે જકડા થા. ઉસને ફરિયાદ કી કે અય અલ્લાહકે બંદે મુઝે પાની પિલાઓ. ઉસ દરમિયાનમેં ઉસી કબરસે દૂસરા આદમી નિકલ આયા. ઔર કેહને લગા ઉસ કાફિરકો પાની ન પિલાના. ઔર ઉસકો મુંહકે બલ ઘસીટકર લે ચલા. યહાં તક દોનોં ઉસ કબરમેં ચલે ગયે. હુવૈરિસ કેહતે હૈં યે હાલ દેખકર મેરી

સવારીકી ઊંટની ભાગી. ઔર મૈં ઉસકો સંભાલ ન સકા. ઔર મકામે અરકુલ ઝબિયામેં પહોંચકર મૈંને ઊંટની બિઠાઈ. ઔર મગરિબ ઔર ઈશાકી નમાઝ પળ્હકર રવાના હુવા. સુબહ હોતે હી મદીના પહોંચા. ઔર હઝરત ઉમર (રદિ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર ઈસ વાકિઆકો બયાન કિયા. હઝરત ઉમર (રદિ.) ને બુળ્હે આદમિયોંકો બુલાકર મુરદેકા હાલ દરયાફત કિયા. એક બુળ્હેને કહા અય અમીરૂલ મુઅમિનીન મૈં જાનતા હું. વો કબીલએ બનૂ ગફફારકા આદમી થા. જાહિલિયતકે ઝમાનામેં મર ગયા. ઔર મેહમાનોંકા હક કભી ન અદા કરતા થા.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને એક શખ્સ મુત્તકી ઔર પરહેઝગાર થા. જબ ઉસકા ઈન્તિકાલ હુવા ઔર દફન કરકે સબ લોગ રવાના હુએ તો અલ્લાહ તઆલાને અઝાબકે ફરિશ્તાકો હુકમ દિયા કે ઉસકો દુર્રે મારો. ફરિશ્તાને દુર્રા મારનેકા ઈરાદા કિયા તો ઉસને કહા, મૈં અલ્લાહકા તાબેદાર ઔર ઈબાદત ગુઝાર બંદા હું. ફિર અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ કી. હુકમ હુવા કે ઉસકો પચાસ દુર્રે મારો. ફિર દુઆ કી ઔર દુર્રામેં કમી હુઈ. યહાં તકકે હુકમ હુવા કે એક દુર્રા મારો. ફરિશ્તાને એક દુર્રા મારા કે ઉસકી કબર આગસે ભર ગઈ. ઔર અઝાબે કબરમેં મુબ્તલા હુવા. જબ કુછ ઈફાકા હુવા તો ફરિશ્તાસે પુછા કે મુઝકો કિસ ગુનાહકે બદલેમેં દુર્રા મારા ગયા? ફરિશ્તેને જવાબ દિયા કે એક દિન તુને બગૈર વુઝૂકે નમાઝ પળ્હી થી. ઔર તુ એક દિન મઝલૂમકે પાસસે ગુઝરા વો ફરિયાદ કરતા થા. તુને ઉસકી મદદ ન કી.

રિવાયત હૈ અબૂ મૂસા અશઅરી (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કે મૈંને ખ્વાબમેં ચંદ મુરદોંકો દેખા કે ફરિશ્તે ઉનકે ગોશતકો આગકી કેંચીસે કાટતે હૈં. મૈને પુછા યે કૌન લોગ હૈં? કહા યે વો લોગ હૈં જો અચ્છે અચ્છે કપડે પહેનકર નાજાઈઝ કામમેં જાતે થે. ઔર મૈંને દેખા એક કુંવા સખ્ત બદબૂદાર નિહાયત ગંદગીવાલા હૈ. ઉસમેંસે શોરો ફરિયાદકી આવાઝ આતી હૈ. મૈંને પુછા યે કૌન લોગ હૈં? કહા યે વો ઔરતેં હૈં કે અચ્છે અચ્છે કપડે પહેનતી થી નાજાઈઝ કામકે વાસ્તે. ઔર મૈંને દેખા કુછ લોગોંકો કે આધા બદન ઉનકા નિહાયત ખૂબસૂરત હૈ ઔર આધા બદન ઈન્તિહા દરજાકા બદસૂરત. ઉન લોગોંને આબે હયાતમેં ગુસલ કિયા તો તમામ બદન ઉનકા ખૂબસૂરત હો ગયા. ઔર બદ સૂરતી જાતી રહી. મૈંને પુછા યે કૌન લોગ હૈં? કહા યે વો લોગ હૈં કે દુનિયામેં અચ્છે કામ કિયે થે ઔર કુછ બુરે કામ ભી. અલ્લાહ તઆલાને અપને ફઝલસે ઉનકો બખ્શ દિયા.

રિવાયત હૈ હઝરત અલી કર્રમલ્લાહુ વજહહૂસે કે નબી (સ.અ.વ.) ને એક દિન નમાઝે સુબહસે ફારિગ હોકર ફરમાયા. રાતકો મૈંને ખ્વાબ દેખા કે દો ફરિશ્તે મેરે પાસ આએ ઔર મેરે દોનોં બાઝૂ પકડકર આસમાન પર લે ગએ. યહાં એક ફરિશ્તાકો દેખા કે ઉસકે હાથમેં એક ભારી પત્થર હૈ. ઔર એક આદમીકે સર પર વો પત્થર મારતા હૈ. ઐસી સખ્ત માર કે ઉસકા દિમાગ ઔર દોનોં તરફકા કલ્લા દૂર જા ગિરતા હૈ. જબ ફરિશ્તા પત્થર ઉઠાને જાતા હૈ તબ તક ઉસકા દિમાગ ઔર કલ્લા દુરૂસ્ત હો જાતા હૈ. ઔર ફિર પત્થર મારતા હૈ. મૈંને અપને સાથવાલે ફરિશ્તોંસે પુછા

યે કૈસા આદમી હૈ? ઉસને કહા આગે ચલિયે. મૈં આગે બળ્હા. એક ફરિશ્તાકો દેખા કે ઉસકે હાથમેં લોહેકી સીખ હૈ જિસકા સર ટેળ્હા બના હૈ. એક આદમી ઉસકે સામને હૈ. ઉસકે મુંહમેં દાહની તરફસે સીખ ડાલકર કાન તક ફાડતા હૈ. ફિર બાઈ તરફ જાતા હૈ ઔર સીખ મુંહમેં ડાલકર કાન તક ફાડતા હૈ. ઈતને અરસેમેં દાહાના મુંહ દુરૂસ્ત હો જાતા હૈ. મૈંને ફરિશ્તોંસે પુછા યે કૈસા આદમી હૈ? કહા આગે ચલિયે. મૈં આગે બળ્હા એક નહેર ખૂનકી દેખી. વો ઐસે જોશ ઔર ખરોશસે જારી હૈ જૈસે દેગ ચુલ્હે પર જોશ મારતી હો. ઉસ નહેરમેં આદમિયોંકી એક જમાઅત હૈ જો નંગે બદન હૈ ઔર નહેરકે કિનારે ફરિશ્તે હૈં ઉનકે હાથમેં પત્થર હૈં. જબ વો જમાઅત તૈરતી હુઈ કિનારે આતી હૈ ફરિશ્તે પત્થર મારતે હૈં. વો પત્થર ઉનકે મુંહમેં ઘુસ જાતા હૈ ઔર પત્થરકે સદમાસે લોગ નહેરમેં નીચે ઔર બહોત દૂર જા રેહતે હૈં. મૈંને પુછા યે કૈસે હૈં? કહા આગે ચલિયે. મૈં આગે બળ્હા, એક મકાન દેખા જિસકે નીચેકા હિસ્સા કુશાદા ઔર ઉપરકા હિસ્સા તંગ હૈ મિસ્લ તમ્બૂકે, ઔર આગસે ભરા હુવા હૈ. ઉસમેં એક જમાઅત આદમિયોંકી હૈ. નંગી ઔર બે સતર હૈ. ઔર શોરો ફરિયાદ કરતી હૈ. ઉનસે સખ્ત બદબૂ આતી હૈ. મૈંને પુછા યે કૈસે લોગ હૈં? કહા આગે ચલિયે. મૈં આગે બળ્હા એક કાલા ટીલા દેખા ઉસ પર ઐસે આદમી હૈં જિનકે નીચેસે આગ ભડકતી હૈ. ઔર ઉનકે મુંહ ઔર નાક ઔર કાન ઔર આંખસે આગકા શોલા નિકલતા હૈ. મૈંને પુછા યે કૈસે લોગ હૈં? કહા આગે ચલિયે. મૈં આગે બળ્હા, દેખા કે યહાં આગ દૂર તક જલતી હૈ. ઉસ પર એક ફરિશ્તા ખૌફનાક મુકર્રર હૈ. જબ કોઈ શોલા ઉડકર

બાહિર જાતા હૈ વો ફૌરન જમા કરતા હૈ. મૈંને પુછા યે કૌન હૈ? કહા આગે ચલિયે. મૈં આગે બઢ્હા, એક બાગ નિહાયત સબ્ઝ દેખા તરહ તરહકે ફૂલ ખિલે હૈં. ઉસમેં નિહાયત ખૂબસૂરત એક બુઢ્હે આદમી બૈઠે હૈં. ઐસા ખૂબસૂરત કોઈ નહીં હો સકતા. ઉનકે આસ પાસ બહોત લડકે બૈઠે હૈં. ઉસ બાગમેં એક દરખ્ત હૈ ઉસકે પત્તે બળે બળે હાથીકે કાનકે મિસ્લ હૈં. મૈં ઉપર ગયા જહાં તક અલ્લાહને ચાહા. વહાં મૈંને મકાનાત દેખે. અચ્છે અચ્છે ઉમદા ખૂબસૂરત જો મોતી ઔર ઝબરજદ સબ્ઝ ઔર યાકૂત સુર્ખકે બને થે. પુછા યે કૈસે મકાનાત હૈં? કહા આગે ચલિયે. જબ આગે બઢ્હા તો એક નહેર મિલી. ઉસ પર દો પુલ સોને ઔર ચાંદીકે થે. ઔર દોનોં કિનારે પર અચ્છે અચ્છે મહલ થે. ઉનસે અચ્છા કોઈ મહલ નહીં હો સકતા. મોતી ઔર ઝબરજદ ઔર યાકૂત સુર્ખકે બને થે. કિનારોં પર પ્યાલે ઔર લોટે રખ્ખે થે. મૈંને પુછા યે કયા હૈ? કહા ઉસમેં જાકર દેખિયે, મૈં ઉસકે કિનારે પર ગયા ઔર એક પ્યાલા નહેરસે પાની નિકાલા ઔર પિયા. શહદસે ઝિયાદા મીઠા ઔર દૂધસે ઝિયાદા સુફેદ થા. ઔર મખ્ખનસે ઝિયાદા મુલાઈમ ઔર પાકીઝા થા. અબ મૈંને ફરિશ્તોંસે કહા આજકે જો અજાઈબાત હમને દેખે હૈં ઉસકો બયાન કરો.

ઉનહોંને કહા જિનકે સર કુછલે જાતે થે ઔર દિમાગ ઔર કલ્લે દૂર જાકર ગિરતે થે યે વો લોગ હૈં જો ઈશાકી નમાઝ ન પઢ્હતે થે. ઔર બાકી નમાઝોંકો બે વકત પઢ્હતે થે. યે અઝાબ ઉન પર કિયામત તક કરતે રહેંગે. ઔર જિસકા મુંહ સીખસે ફાડતે થે. યે વો લોગ હૈં જો મુસલમાનોંકે દરમિયાન ચુગલખોરી કરતે થે. ઔર

ઝૂઠ ઔર ગીબતસે મુસલમાનોંમેં જુદાઈ ડાલતે ઔર ફસાદ કરતે થે. યે અઝાબ ઉનકો કિયામત તક કરતે રહેંગે. ઔર જો ખૂનકી નહેરમેં ગોતા લગાતે થે ઔર ઉનકે મુંહમેં પત્થર ભરતે થે યે વો લોગ હૈં જો સૂદ ખાતે થે. યે અઝાબ ઉનકો કિયામત તક કરતે રહેંગે. ઔર જો મર્દ ઔરતેં નંગી આગકે તન્નૂરમેં થે. યે વો લોગ હૈં જો ઝિંના કરતે થે. યે અઝાબ ઉનકો કિયામત તક કરતે રહેંગે. ઔર જો કાલે ટીલા પર હૈં ઔર ઉનકે મુંહ ઔર નાક ઔર કાન ઔર આંખસે આગકા શોઅલા નિકલતા હૈ યે વો લોગ હૈં જો અમલ કૌમે લૂતકા કરતે થે. યે અઝાબ ઉનકો કિયામત તક કરતે રહેંગે. ઔર જો આગ દૂર તક જલતી હૈ વો જહન્નમ હૈ. ઔર જો બાગ સર સબ્ઝ હૈ વો જન્નતે અદન હૈ. ઔર બુઢ્ઢે આદમી હઝરત ઈબ્રાહીમ ખલીલુલ્લાહ (અલૈ.) હૈં. ઔર જો લડકે ઉનકે ગિર્દ હૈં વો મુસલમાનોંકે બચ્ચે હૈં જો બચપનમેં મર ગયે. ઔર વો દરખ્ત દરખ્તે સિદરતુલ મુન્તહા હૈ. ઔર નહેરકે કિનારે જો મહલ હૈં વો અંબિયા ઔર સિદ્દીકીન ઔર શુહદા ઔર સાલિહીનકે મહલ હૈં. ઔર વો નહર હૌઝે કૌસર હૈ. જિસે અલ્લાહ તઆલાને આપકો ઈનાયત કિયા હૈ. ઔર વો મહલ આપકા મહલ હૈ ઔર આપકે અહલે બૈતકા.

ફાઈદા :- ઉલમાને ફરમાયા હૈ કે યે હદીસ દલાલત કરતી હૈ કે અઝાબે કબ્ર હક હૈ. હર શખ્સકો અપને અમલકે મુવાફિક અઝાબે કબ્રકા મઝા ચખના હૈ. ઈસ વાસ્તે કે અંબિયાકા ખ્વાબ ભી વહી હૈ અલ્લાહ તઆલાકી તરફસે. ઔર હક હૈ. ઔર આપને ફરમાયા હૈ કે યે અઝાબ કિયામત તક ઉન પર કિયા જાએગા.

રિવાયત હૈ અબૂ ઉમામા (રદિ.) સે કે મુતવજ્જેહ હુએ એક દિન રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) હમ લોગોંકી તરફ બાદ નમાઝે સુબહકે ઔર ફરમાયા, મૈંને ખ્વાબ દેખા હૈ યે હક ઔર સચ્ચા હૈ. ઉસકો સમઝો ઔર યાદ રખ્ખો. એક શખ્સ મેરે પાસ આયા ઔર મેરા હાથ પકડ લે ચલા. રાસ્તામેં બહોત ઉંચા એક પહાડ મિલા. મુઝસે કહા ઉસ પર ચળિહયે. મૈંને કહા મૈં નહીં ચળ્હ સકતા. કહા મૈં આપકે વાસ્તે પહાડકો નરમ કર દેતા હું. ફિર જબ નરમ કર દિયા તો મૈં નિહાયત આસાનીસે ઉપર પળ્હ ગયા. મૈંને દેખા કે યહાં મર્દ ઔર ઔરતેં હૈં જિનકે મુંહ દોનોં તરફસે કાન તક ફાડે ગયે હૈં. મૈંને પુછા યે કૌન લોગ હૈં? કહા યે વો લોગ હૈં જો કેહતે થે ઔર કરતે નહીં થે. યાની વાદા કરકે પુરા નહીં કરતે થે. હમ લોગ આગે ચલે ગયે, દેખા કે યહાં મર્દ ઔર ઔરતેં હૈં ઉનકે આંખ ઔર કાનમેં સીસા પિગલાકર ડાલતે હૈં. મૈંને કહા યે લોગ કૌન હૈં? કહા યે વો લોગ હૈં જો સૂરાખસે લોગોંકે ઘરોંમેં ઝાંકતે થે ઔર જો બાત સુનનેકી ન થી ઉસકો કાન લગાકર સુનતે થે. હમ લોગ આગે ચલે. દેખા કે ઔરતોંકો પૈર બાંધકર ઉંધે મુંહ લટકાતે હૈં. ઔર ઉનકે સીનામેં અઝદહે કાટતે હૈં. મૈંને પુછા યે કૌન લોગ હૈં? કહા યે વો ઔરતેં હૈં જો અપને બચ્ચોંકો ભૂકા રખતી થીં ઔર દૂધ નહીં પિલાતી થીં. હમ લોગ આગે ચલે. દેખા કે મરદોં ઔર ઔરતોકે પાંવ બાંધકર ઉંધે મુંહ લટકાએ હૈં. યે લોગ કાલા કીચડ ઔર ગંદા પાની ચાટતે હૈં. મૈંને પુછા યે કૌન લોગ હૈં? કહા યે વો લોગ હૈં કે રોઝે રખતે ઔર વકતસે પેહલે ઈફતાર કરતે થે. હમ લોગ આગે ચલે. એક જમાઅત મરદોં ઔર ઔરતોંકી દેખી જો નિહાયત

બદસૂરત ઔર બદ શકલ થી. ઉનકા લિબાસ બહોત બદતર થા. ઉનસે ઐસી બદબૂ આતી થી જૈસે બુખારકે બાદ પસીનાકી બદબૂ હોતી હૈ. મૈંને પુછા યે કૌન લોગ હૈં? કહા યે ઝાની મર્દ ઔર ઝાનિયા ઔરતેં હૈં. હમ લોગ આગે ચલે. કુછ મરદોંકો દેખા ઉનકે બદન ઔર સબ આઝા ફૂલે હૈં ઔર બહોત ગંદી બદબૂ આતી હૈ. મૈંને પુછા યે કૌન લોગ હૈં? કહા યે કાફિરોંકી લાશેં હૈં. હમ લોગ આગે ચલે. કુછ લોગોંકો દેખા કે એક દરખ્તકે નીચે પડે હૈં. મૈંને પુછા યે કૌન લોગ હૈં? કહા યે મુસલમાનોંકી લાશેં હૈં. હમ લોગ આગે ચલે, દેખા કે દો નેહરેં જારી હૈં. ઉસમેં લડકે ઔર લડકિયાં ખેલતી હૈં. મૈંને પુછા યે કૌન લોગ હૈં? કહા યે મુસલમાનોંકી ઔલાદ હૈં. હમ લોગ આગે ચલે, કુછ લોગોંકો દેખા ઉનકે ચેહરે રોશન ચમકતે ઔર સાફ સુથરે કપડે પેહને ઔર ખૂશબૂસે મુઅત્તર થે. મૈંને પુછા યે કૌન લોગ હૈં? કહા યે લોગ સિદ્દીકીન ઔર શુહદા ઔર સાલિહીન હૈં.

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મેરી ઉમ્મતમેંસે જો શખ્સ કૌમે લૂતકા અમલ કરેગા ઉસકો ઘસીટકર ઉસકી કબર કૌમે લૂતકી તરફ પહોંચા દેગી. ઔર કિયામતકે દિન ઉસકા હશ્ર ભી ઉનહીંકે સાથ હોગા. ચુનાંચે તારીખ ઈબ્ને અસાકિરમેં લિખ્ખા હૈ કે એક શખ્સ સરહદમેં મરા. ઔર ઉસી જગહ દફન કિયા ગયા. તીસરે દિન ઉસકી કબર ખોદી ગઈ લહદકે સબ તખ્તે દુરૂસ્ત થે. ઔર મય્યિત ગાઈબ થી. ફિર હમ લોગોંને વકીઅ બિન જર્રાહસે ઉસકા હાલ દરયાફ્ત કિયા. ઉનહોંને જવાબ દિયા કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો

શખ્સ કૌમે લૂતકા અમલ કરતા હૈ. ઉસકો કબર ખીંચકર કૌમે લૂતકે સાથ કર દેતી હૈ. ઉસીકે સાથ ઉસકા હશર હોગા.

રિવાયત કી હૈ અસ્ફહાનીસે તરગીબમેં અવામ બિન હૌશબને કે મૈં એક કબીલામેં ગયા વહાં એક કબર થી. અસરકે બાદ વો કબર ફટ ગઈ. ઔર ઉસમેંસે એક આદમી નિકલા. ઉસકા સર ગધેકા થા ઔર બદન આદમીકા, ઉસને તીન બાર ગધેકે મિસ્લ આવાઝ કી ઔર કબરમેં ચલા ગયા. ઔર કબર બરાબર હો ગઈ. મૈંને લોગોંસે ઉસકા હાલ દરયાફત કિયા તો બયાન કિયા કે યે શખ્સ શરાબ પીતા થા. જબ નશાસે હોશમેં આતા તો ઉસકી માં નસીહત કરતી ઔર કેહતી અય મેરે લડકે! અલ્લાહ તઆલાકા ખૌફ કર. વો જવાબ દેતા. તુ કયા ગધીકે માનિંદ બકતી હૈ. વો શખ્સ બાદ અસરકે મરા ઉસ વકતસે હમેશા બાદ અસરકે યે કબર ફટતી હૈ. ઔર વો શરાબ ખ્વાર નિકલ કર તીન બાર ગધેકી માનિંદ ચિલ્લાતા હૈ. ફિર કબર બરાબર હો જાતી હૈ.

રિવાયત કી અબૂ ઈસ્હાક (રહ.) ને કે મૈં એક મય્યિતકે ગુસલ દેનેકો બુલાયા ગયા. જબ મૈંને ઉસકા કપડા નિકાલા તો દેખા કે ઉસકે ગરદનમેં એક સાંપ લિપટા હૈ. મુઝે તઅજ્જુબ હુવા, લોગોંને બયાન કિયા કે યે શખ્સ અસ્હાબે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કો બુરા કેહતા થા.

રિવાયત હૈ કે અબ્દુલ્લાહ બિન ઝિયાદકે સરમેં એક સાંપ નાકકે સૂરાખસે દાખિલ હોકર મુંહસે નિકલા, ફિર મુંહમેં દાખિલ હોકર નાકકે દૂસરે સૂરાખસે બાહિર નકલા. ઈસી તરહ કઈ બાર દાખિલ હુવા ઔર નિકલા. ફિર એક તરફ ચલા ગયા. ઔર લોટ

આયા. ફિર ઉસી તરહ દાખિલ હોતા ઔર નિકલતા રહા. કિસીકો યે માલૂમ ન હુવા કે યે સાંપ કહાંસે આયા ઔર કહાં ગયા.

રિવાયત હૈ અસ્મત ઈબાદાનીસે કે મૈં એક મૈદાનમેં જાતા થા એક ગિરજા દેખા. ઉસકે હુજરામેં એક પાદરી બૈઠા થા. મૈંને ઉસસે કહા તુમ વો અજૂબા ચીઝ જિસકો યહાં દેખા હૈ બયાન કરો. ઉસને કહા એક દિન મૈંને દેખા કે એક સુફેદ ચિડિયા શુતુર મુર્ગકિ બરાબર ઉસ પત્થરકી ચટાન પર બૈઠી, ઉસને કય કિયા તો એક સર ફિર પાંવ ફિર પિંડલી નિકલી. ઔર જબ કય કરતી થી કિસી ઉઝવ પર તો વો ઉઝવ ફૌરન દૂસરે ઉઝવસે મિલ જાતા થા. યહાં તકકે ઉન આઝાસે એક મર્દ બૈઠા હુવા તૈયાર હો ગયા. જબ ઉઠનેકા ઈરાદા કિયા ચિડિયાને ચોંચ મારી. ઔર એક એક ઉઝવ કરકે ઉસકે તમામ આઝાકો ખા ગઈ. યે વાકિઆ કઈ દિન તક બરાબર હોતા રહા. મુઝકો બહોત તઅજ્જુબ હુવા. ઔર અલ્લાહ તઆલાકી કુદરતકા પુરા યકીન હુવા. ઔર યકીન હુવા કે ઈસ બદનકો અલ્લાહ તઆલા મરનેકે બાદ ઝિંદા કરતા હૈ. એક દિન મૈંને ઉસકી તરફ મુતવજ્જેહ હોકર કહા, અય તાઈર મૈં તુઝકો અલ્લાહ તઆલાકા વાસ્તા દેતા હું કે તુ ઝરા ઠહેર જા. મૈં ઈસ આદમીસે ઉસકા હાલ પુછું. ઔર વો અપના કિસ્સા મુઝસે બયાન કરે. ચિડિયાને નિહાયત ફસીહ ઝબાનસે અરબીમેં કહા, સારા આલમ મેરે રબકા મુલ્ક હૈ. ઉસીકી હમેશગી હૈ. વો સબ ચીઝોંકો ફના કરતા હૈ. ઔર ઉસકો ફના નહીં હૈ. મૈં એક ફરિશ્તા હું અલ્લાહકે ફરિશ્તોંસે ઔર મૈં ઉસકે ઉપર મુકર્રર કિયા ગયા હું. કયૂંકે ઉસને ગુનાહ કિયા હૈ. ફિર મૈંને કહા અય મર્દ ગુનેહગાર તૂ

કૌન હૈ? ઔર તેરા કિસ્સા કયા હૈ? ઉસને જવાબ દિયા મૈં અબ્દુલ્લાહ બિન મુલ્જિમ અલી કર્રમલ્લાહુ વજહહૂકા કતલ કરનેવાલા હું. ફિર જબ કતલ કિયા ગયા. ઔર અલ્લાહકે સામને મેરી રૂહ ગઈ તો મુઝકો મેરા નામએ આમાલ દિયા ગયા. ઉસમેં સબ કુછ નેકી ઔર બદી લિખ્ખી થી જો મૈંને કિયા થા, જબસે મેરી માંને મુઝકો પૈદા કિયા. હઝરત અલી કર્રમલ્લાહુ વજહહૂકે કતલ કરને તક. ઔર અલ્લાહ તઆલાને મુઝ પર યે ફરિશ્તા મુકર્રર કિયા મુઝ પર મેરે અઝાબકે વાસ્તે કિયામત તક જૈસા તુને દેખા. ઉસકે બાદ ચિડિયાને ચોંચ મારી ઔર ઉસકે હર ઉઝવકો કાટ કાટકર ખા લિયા ઔર ઉડ ગઈ. ઈસ રિવાયતકો તિમામ બિન મુહમ્મદ ઔર ઈબ્ને અસાકિર ઔર ઈબ્ને નજ્જાર ઔર મુહમ્મદ બિન અહમદને બયાન કિયા હૈ.

કિતાબ મન આશ બઅદલ મૌતમેં અબ્દુલ્લાહસે રિવાયત હૈ કે વો કશ્તીમેં સવાર હુએ. ઉનકે સાથ કુછ ઔર ભી આદમી થે. હવા તેઝ ચલને લગી. ઔર સિયાહ બદલીને અંધેરા કર લિયા. કઈ દિન તક કશ્તી અંધેરેમેં ચલતી રહી. ફિર દિન ઝાહિર હુવા. ઔર કશ્તી આબાદીકે કરીબ પહોંચી. મૈં પાનીકી તલાશમેં નિકલા. એક બડા મકાન મિલા. ઉસકે દરવાઝે બંદ થે. અંદરસે તેઝ હવા ચલનેકી આવાઝ આતી થી. મૈંને પુકારા મગર કિસીને જવાબ ન દિયા. ઉસ વકત દો સવાર સુફેદ ચાદર ઓઢે હુએ આએ. ઔર કહા અય અબ્દુલ્લાહ! ઈસ રાહસે જાઓ આગે પાનીકા હોઝ મિલેગા. તુમ પાની પીના. અગર તઅજ્જુબકી કોઈ ચીઝ દેખો તો ખૌફ ન કરના. મૈંને ઉન દોનોં સવારોંસે પુછા યે કિસકા ઘર હૈ

જિસકે સબ દરવાઝે બંદ હૈં? ઔર ઉસમેં હવા ગૂંજતી હૈ. કહા ઉસ ઘરમેં મુરદોંકી રૂહેં હૈં. મૈં આગે બઢકર હૌઝ તક પહોંચા. દેખા કે હૌઝકે દરમિયાનમેં પાનીસે કુછ ઉપર એક આદમી પાંવ બંધા હુવા ઉંધે મુંહ લટકતા હૈ. અપના હાથ પાનીકી તરફ બઢાતા હૈ મગર પાની નહીં પાતા. મુઝકો દેખકર ઉસને પુકારા અય અબ્દુલ્લાહ! મુઝકો પાની પિલાઓ. મૈંને પ્યાલા ભરકર ઉસકો દેના ચાહા. મેરા હાથ શલ ઔર બેકાર હો ગયા. પ્યાલા ઉસકો ન દે સકા. ફિર મૈંને પુછા અય અલ્લાહકે બંદે તુમ કૌન શખ્સ હો? ઉસને જવાબ દિયા કે આદમ (અલૈ.) કા બેટા કાબીલ હું. મૈંને સબસે પેહલે રૂએ ઝમીન પર અપને ભાઈકા ખૂન બહાયા હૈ. ઈસ રિવાયતકો ઈમામ જલાલુદ્દીન સુયૂતી (રહ.) ને ભી તફસીર દુર્રે મન્સૂરમેં લિખ્ખા હૈ. હાફિઝ અબૂ મુહમ્મદને કિતાબ કરામાતુલ ઔલિયામેં લિખ્ખા હૈ કે મુઝસે અબ્દુલ્લાહ બિન હાશિમ બયાન કરતે હૈં કે મૈં એક મય્યિતકે ગુસલ દેનેકે લિયે ગયા. જબ ઉસકે સરસે કપડા ખીંચા તો દેખા કે ઉસકી ગરદનમેં સાંપ લિપટા હૈ. મૈંને સાંપસે કહા તુ અલ્લાહકી તરફસે મુકર્રર કિયા ગયા હૈ. ઔર હમકો ભી અલ્લાહ તઆલાકા હુકમ હૈ કે મય્યિતકો ગુસલ દેં. બેહતર હૈ કે તુ કિનારા ચલા જા. જબ હમ અપના કામ કર લેં તબ તુ અપના કામ કર. યે બાત સુનકર સાંપ ઘરકે ગોશામેં જા બૈઠા. જબ હમ ગુસલ ઔર કફનસે ફારિગ હુએ વો આયા ઔર ઉસકી ગરદનમેં લિપટ ગયા. બાદકો માલૂમ હુવા યે મુરદા બે દીનીકા કામ કરતા થા.

રિવાયત હૈ કે એક મર્દ હઝરત ઉમર (રદિ.) કી ખિદમતમેં આયા. ઉસકા આધા સર આધી ડાઢી સુફેદ થી. હઝરત ઉમર

(રદિ.) ને ફરમાયા તેરી યે હાલત કિસ તરહ હુઈ? ઉસને કહા મૈં ફલાં કબ્રસ્તાનકી તરફ ગયા થા અચાનક મૈંને દેખા કે એક શખ્સ એક આદમીકો દુર્રા મારતા હૈ. જબ દુર્રા ઉસકે જિસમ પર પળતા હૈ તો સરસે પાંવ તક વો આગ હો જાતા હૈ. મુઝકો દેખકર વો આદમી લિપટ ગયા. ઔર ફરિયાદ કી કે મેરી મદદ કરો. દુર્રા મારનેવાલેને કહા હરગિઝ મદદ ન કરના યે કાફિર હૈ.

રિવાયત હૈ કે એક શખ્સ મદીના મુનવ્વરામેં થા ઉસકી બહેનને ઈન્તિકાલ કિયા. ઉસકો દફન કરકે ઘર આયા તો યાદ આયા કે રૂપિયાકી થેલી કબરમેં છૂટ ગઈ. એક આદમીકો સાથ લેકર ગયા. ઔર કબર ખોદકર થેલી નિકાલી. ફિર અપને સાથીસે કહા કે તુમ અલગ હો જાઓ. મૈં અપની બહેનકો દેખું કે કિસ હાલતમેં હૈ. જબ લહદકા તખ્તા નિકાલા દેખા કે તમામ કબર આગસે ભર ગઈ હૈ. ફૌરન તખ્તા લગાકર કબરકો બરાબર કર દિયા. ઔર અપની માં કે પાસ જાકર પુછા કે મેરી બહેન કિસ હાલમેં દુનિયાસે ગુઝરી થી? માં ને કહા વો નમાઝ આખિર વકતમેં પળ્હતી થી. ઔર કભી બે વુઝૂ ભી પળ્હ લેતી થી. ઔર જબ હમસાયા (પડોસી) લોગ સો જાતે તો ઉનકે દરવાઝોં પર જાતી. ઔર કાન લગાકર ઉનકી બાતેં સુનતી ઔર લોગોંસે બયાન કરતી.

રિવાયત હૈ અબાન બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) સે કે મેરા પડોસી મર ગયા મૈં ઉસકે ગુસલ ઔર કફન ઔર દફનમેં શરીક હુવા. જબ કબરમેં મય્યિત ઉતારનેકા ઈરાદા કિયા તો એક જાનવર બિલ્લીકે મિસ્લ દેખા. હર ચંદ કે ઉસકો દૂર કરનેકી કોશિશ કી મગર વો દૂર ન હુવા. નાચાર દૂસરી કબરમેં દફન કરનેકા ઈરાદા

કિયા. ઉસમેં ભી ઉસી જાનવરકો દેખા ઉસ જગહસે ભી વો દૂર ન હો સકા. ફિર તીસરી કબરમેં દફન કરના ચાહા. યહાં ભી ઉસી જાનવરકો દેખા. ઔર કિસી તરહ દૂર ન હો સકા. નાચાર ઉસીમેં દફન કિયા. જબ મિટ્ટીકો બરાબર કિયા તો એક આવાઝ ખૌફનાક કબરસે સુની. લોગોંને ઉસકી બીબીસે ઉસ વાકિઆકો બયાન કિયા. ઔર દરયાફત કિયા કે વો કયા અમલ કરતા થા? ઉસને જવાબ દિયા કે વો જનાબતકા ગુસલ ન કરતા થા. ઈબ્ને કય્યિમને કિતાબુલ રૂહમેં ઝિક્ર કિયા હૈ કે બગદાદમેં એક શખ્સ લોહારોંકે બાઝારમેં લોહેકી મેખેં બેચનેકો લે ગયા. એક લોહારને ખરીદા. જબ ભઠ્ઠીમેં ડાલકર ધોંકા તો આગને ઉસ પર કુછ અસર ન કિયા. ઔર ન વો મેખેં સુર્ખ હુઈ, ન નરમ હુઈ. ઔર હથોડેકા ભી ઉસ પર અસર ન હુવા. યહાં તકકે લોહાર આજિઝ હો ગયા. નાચાર હોકર ઉસને દરયાફત કિયા કે યે મેખેં તુઝકો કહાં મિલીં? ઉસને હીલા હવાલાકી બાતેં કીં. જબ ઝિયાદા ઈસરાર કિયા તો કહા કે મૈંને એક પુરાની કબર ખુલી હુઈ દેખી. ઔર મય્યિતકી હડ્ડિયોંમેં મેખેં લગી થી. મૈંને નિકાલનેકી બડી તદબીર કી મગર કિસી તરહ નિકલ ન સકીં. યહાં તક કે હડ્ડીયોંકો રેઝા રેઝા કરકે મૈંને નિકાલા. ઔર ઈબ્ને કય્યિમને બયાન કિયા હૈ કે મુઝસે બયાન કિયા અબૂ અબ્દુલ્લાહને કે મૈં અપને ઘરસે બાદ અસરકે નિકલા. એક બાગમેં પહોંચા. ઔર કબ્લ ગુરૂબ આફતાબકે ચંદ કબરેં દેખીં. ઉનમેંસે એક કબરમેં આગ ભરી હૈ. ઔર નિહાયત તેઝ શોલા નિકલતા હૈ. જૈસે શીશાગરકી ભઠ્ઠી. ઔર મય્યિત આગકે દરમિયાનમેં હૈ. મૈંને દરિયાફત કિયા કે યે કિસકી કબર હૈ? માલૂમ હુવા કે યે શખ્સ સોદા બેચનેમેં લોગોંકો

ધોકા દેતા થા કે આજ ઉસકા ઈન્તિકાલ હુવા હૈ. અબ્દુલ કાફી બયાન કરતે હૈં કે મૈં એક જનાઝામેં શરીક હુવા. વહાં સિયાહ રંગકા એક આદમી થા. જબ સબ લોગ નમાઝે જનાઝાકે લિયે ખડે હુએ વો અલાહિદા ચલા ગયા. ઔર દફનકે વકત ઉસને મેરી તરફ દેખા ઔર કહા કે મૈં ઉસકા અમલ હું. ઔર કબરમેં મય્યિતકે સાથ દાખિલ હો ગયા. ઔર નઝરસે છુપ ગયા.

ફાઈદા :- ઉલમાને ફરમાયા હૈ અઝાબે બરઝખકો અઝાબે કબર ઔર બરઝખ કેહતે હૈં. દુનિયા ઔર આખિરતકી દરમિયાની મુદ્દતકો યાની મય્યિત ન દુનિયામેં હૈ ન આખિરતમેં બલ્કે આલમે બરઝખમેં હૈ. ઔર જિસ મય્યિતકો અલ્લાહ તઆલા અઝાબ કરનેકા ઈરાદા કરતા હૈ. ઉસકો ઈસી આલમે બરઝખમેં અઝાબ કરતા હૈ. ચાહે મય્યિતકો દફન કરેં યા જાનવરકો ખિલા દેં. યા સૂલી પર ચળ્હા દેં. યા જલા કર ખાક કર દેં. યા બારીક કરકે હવામેં ઉડા દેં યા દરિયામેં ગર્ક કર દેં. અલ્લાહ તઆલા ઉસકે અઝાબ કરને પર હર તરહ કાદિર હૈ. જિસ તરહ ચાહે અઝાબ કરે. ઔર અઝાબે બરઝખકો ઈસ વાસ્તે અઝાબે કબર કેહતે હૈં કે અકસર યે અઝાબ કબરમેં હોતા હૈ. ઔર યે અઝાબ હલકા હલકા કિયામત તક હોતા રહેગા. કિયામતમેં હિસાબકે બાદ અસલી અઝાબ હોગા. યે અઝાબ નિહાયત સખ્ત હૈ. નઉઝુબિલ્લાહ મિન્હુ.

ફાઈદા :- અઝાબે કબરકો અલ્લાહ તઆલાને ઈન્સાનકી નઝરસે છુપા દિયા હૈ. ઈસ વાસ્તે કે અગર યે અઝાબ દેખ લે તો દીવાનાકે મિસ્લ હો જાએ. ઔર દુનિયાકા સબ કારોબાર છોડ દે. ઈન્તિઝામે આલમ ખરાબ હો જાએ. લેકિન કભી કભી નમૂનાકે

તૌરસે કુછ દિખા દેતા હૈ. તાકે આદમીકે દિલમેં આખિરતકી યાદ હો ઔર અલ્લાહ તઆલાકા ખૌફ દિલમેં પૈદા હો ઉસકી કુદરતકા યકીન હો ,ગફલત દૂર હો જાએ. ઔર ઈબરત ઔર નસીહત હાસિલ હો, ઔર બુરે કામસે તૌબા કરે ઔર બાઝ આએ. ગુનાહોંસે શરમિંદા હો. ઔર અલ્લાહ તઆલાસે મગફિરત તલબ કરે.

ઉન ચીઝોંકા બયાન જો અઝાબે કબરસે નજાત દેતી હૈં

રિવાયત કી તિબરાની ઔર હકીમ તિરમિઝી ઔર અસફહાનીને અબ્દુર્રહમાન બિન સમુરહ (રદિ.) સે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) એક દિન લોગોંકે પાસ તશરીફ લાએ ઔર ફરમાયા, મૈંને આજકી રાત અજીબ ખ્વાબ દેખા હૈ કે એક શખ્સકો દેખા જો મેરી ઉમ્મતમેંસે હૈ, કે ઉસકે પાસ મલેકુલ મૌત આએ, તાકે ઉસકી રૂહ કબ્ઝ કરેં. ઉસ વકત ઉસકા એહસાન જો અપને માં બાપકે સાથ કિયા થા આયા ઔર મલેકુલ મૌતકો રૂખ્સત કિયા. ઔર એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતમેંસે દેખા કે જબ ઉસકો દફન કરકે વાપસ હુએ તો અઝાબે કબર ઉસ પર નાઝિલ હુવા. ઉસકે વુઝૂને આકર અઝાબસે બચા લિયા. ઔર એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતમેંસે દેખા કે જાંકુનીકી હાલતમેં હૈ. શયાતીનને ઉસકો રંજ ઔર મશક્કતમેં ડાલા હૈ. પસ અલ્લાહકા ઝિક્ર આયા ઔર ઉસકો શયાતીનસે નજાત દિલાઈ. ઔર એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતમેંસે દેખા કે અઝાબકે ફિરશ્તોંને ઉસકો ગમગીન ઔર ખૌફઝદા કર દિયા હૈ. પસ ઉસકી નમાઝ આઈ ઔર બચા લિયા. ઔર એક શખ્સકો અપની

ઉમ્મતમેંસે દેખા કે પ્યાસકે મારે ઝબાન નિકાલે હુએ હૈ. જબ પાની પીના ચાહતા હૈ રોક દિયા જાતા હૈ. પસ ઉસકા રોઝા આયા ઔર પાની પિલાયા ઔર સેરાબ કિયા. ઔર એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતમેંસે દેખા કે ઉસસે કુછ દૂર અંબિયા હલકા કિયે બૈઠે હૈં. જબ વો ઉનકે પાસ આનેકા ઈરાદા કરતા હૈ તો મના કિયા જાતા હૈ. પસ ઉસકા ગુસલે જનાબત આયા ઔર ઉસકા હાથ પકડકર મેરે પેહલૂમેં બિઠા દિયા. ઔર એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતસે દેખા કે ઉસકે ચારોં તરફ નિહાયત અંધેરા હૈ. વો પરેશાન હૈ કે કિધર જાઉં. કયા તદબીર કરૂં.. પસ ઉસકા હજ ઔર ઉમરહ આયા ઔર અંધેરેસે નિકાલકર નૂરકી રોશનીમેં લાયા. ઔર એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતસે દેખા કે વો મોમિનોંસે બાત કરતા હૈ મગર વો ઉસકી બાત નહીં સુનતે ઔર ન જવાબ દેતે હૈં. પસ ઉસકા સુલૂક જો કરાબત દારોંકે સાથ થા આયા ઔર પુકારકર કહા અય ઈમાનવાલો! ઉસસે ગુફતગૂ કરો. પસ સબંને ગુફતગૂ કી. ઔર એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતસે દેખા કે દોઝખકે શોલા ઔર ગરમીસે બચનેકે વાસ્તે દોનોં હાથ અપને મુંહ પર રખ્ખે હૈ. પસ ઉસકા સદકા આયા ઔર દીવાર બનકર ઉસકો ગરમીસે બચાયા. ઔર ઉસ પર સાયા કર લિયા. ઔર એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતસે દેખા કે અઝાબકે ફિરશ્તોંને હર તરસફસે ઉસકો ઘેરા હૈ. પસ ઉસને દુનિયામેં જો નેકી કરનેકા હુકમ ઔર બુરાઈસે બચનેકા હુકમ લોગોંકો સુનાયા થા વો આયા ઔર ફરિશ્તોંસે છુડા લિયા. ઔર રહમતકે ફિરશ્તોંકે હવાલે કિયા. ઔર એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતસે દેખા કે ઘુટનોંકે બલ અલ્લાહ તઆલાકે દરબારમેં જાતા

હૈ. લેકિન દરમિયાનમેં એક પરદા પડા હૈ. પસ ઉસકી અચ્છી ખસ્લત આઈ ઔર હાથ પકડકર અલ્લાહ તઆલાકે દરબારમેં પહોંચા દિયા. ઔર એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતસે દેખા કે ઉસકા નામએ આમાલ બાઈ તરફસે આયા પસ અલ્લાહ તઆલાકા ખૌફ જો દુનિયામેં ઉસકે દિલમેં થા વો આયા ઔર ઉસકા નામએ આમાલ દાહને હાથમેં દે દિયા. ઔર એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતસે દેખા કે હિસાબકે વકત ઉસકી નેકીકા વજન હલકા હો ગયા. પસ ઉસકા ફરત આયા ઔર વજનકો ભારી કર દિયા. ફરત ઉન બચ્ચોંકો કેહતે હૈં જો બચપનમેં મર ગયે. ઔર માં-બાપને સવાબકી ઉમ્મીદસે ઉન પર સબર કિયા. ઔર એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતસે દેખા કે જહન્નમકે કિનારે પર ખડા હૈ. પસ ઉસકા ખૌફ જો અલ્લાહ તઆલાસે દુનિયામેં રખતા થા આયા ઔર ઉસકો નજાત દી. ઔર એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતસે દેખા કે જહન્નમમેં ગિર જાનેકે કરીબ હો ગયા હૈ. પસ ઉસકા આંસૂ જો દુનિયામેં અલ્લાહ તઆલાકે ખૌફસે રોયા કરતા થા આયા ઔર જહન્નમસે ઉસકો બચાયા. એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતસે દેખા કે પુલ સિરાત પર ખડા ખૌફસે કાંપતા થરથરાતા હૈ. પસ ઉસકા નેક ગુમાન જો અલ્લાહ તઆલાકે સાથ રખતા થા આયા ઔર ખૌફ નિકલ ગયા. ઔર પુલ સિરાતસે પાર ઉતર ગયા. ઔર એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતસે દેખા કે પુલ સિરાત પર કભી ઘુટનોંકે બલ ચલતા હૈ. ઔર કભી સુરીનકે બલ પસ ઉસકી નમાઝ આઈ ઔર ઉસકા હાથ પકડકર ખડા કર દિયા. વો પુલ સિરાતસે ગુઝર ગયા. ઔર એક શખ્સકો અપની ઉમ્મતસે દેખા કે જન્નતકે દરવાઝા તક પહોંચા થા કે દરવાઝા બંદ હો ગયા.

પસ ઉસકા કલિમા શહાદત લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ. આયા ઔર દરવાઝા ખોલકર ઉસકો જન્નતમેં દાખિલ કિયા. ઉસકે બાદ મૈંને કુછ આદમિયોંકો દેખા કે ઉનકી ઝબાન ઉપરકો ખીંચી હૈ ઔર લોગ લટકતે હૈં. મૈંને પુછા અય જિબ્રઈલ (અલૈ.) યે કૌન હૈં? કહા યે વો લોગ હૈં કે મોમિન મર્દ ઔર મોમિન ઔરતોંકો ઝૂઠી તોહમત ઝિનાકી લગાતે થે. ઔર મૈંને કુછ આદમિયોંકો દેખા કે ઉનકે દોનોં લબ કેંચીસે કાટતે હૈં. પુછા અય જિબ્રઈલ (અલૈ.) યે કૌન હૈં? કહા યે વો લોગ હૈં કે મુસલમાનોંમેં ચુગલખોરી કરતે થે.

રિવાયત હૈ કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો જિહાદમેં શરીક હોગા અલ્લાહ તઆલા ઉસકો છ કરામાત અતા ફરમાએગા.

અવ્વલ યે કે ઉસકે ખૂનકા પેહલા કતરા ઝમીન પર ગિરનેમેં સબ ગુનાહ ઉસકે મઆફ હો જાતે હૈં. ઔર અપની જગહ જન્નતમેં દેખતા હૈ.

દૂસરી યે કે અઝાબે કબરસે ઉસકી નજાત હો જાતી હૈ. તીસરી યે કે રોઝે કિયામતકે સદમાસે બે ખૌફ હોગા.

ચોથી યે કે ઉસકે સર પર ઈઝઝતકા તાજ રખ્ખા જાએગા. હર એક દાના ઉસકે યાકૂતકા દુનિયા વમા ફીહાસે બેહતર હૈ.

પાંચવીં યે કે જન્નતકી બેહતરીન હૂરસે ઉસકા નિકાહ હોગા.

છઠી યે કે અપને ખાનદાનકે સત્તર આદમિયોંકી શફાઅત કરેગા.

રિવાયત હૈ કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો શખ્સ પેટકી બીમારીમેં મરેગા વો શખ્સ કબરમેં અઝાબે કબરસે નજાત

(છુટકારા) પાએગા. ઈસસે મુરાદ પેટકી બીમારીસે મર્ઝે ઈસ્તિસ્કા ઔર ઈસહાલ હૈ.

રિવાયત હૈ સલમાન ફારસી (રદિ.) સે કે મુઝકો ખબર દી બાઝ અહલે કિતાબને કે હઝરત ઈસા (અલૈ.) ને ફરમાયા હૈ નમાઝમેં લંબા કયામ અમાન હૈ પુલ સિરાતકી સખ્તીસે ઔર લંબા સિજદા અમાન હૈ અઝાબે કબરસે.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે ઉનહોંને એક મર્દસે કહા કયા મૈં તુમકો ઐસા તોહફા ન દૂં કે તુમ ખૂશ હો જાઓ. કહા ઝરૂર દીજિયે. ફરમાયા સૂરએ તબારકલ્લઝી પઢો. ઔર અપની બીબી બચ્ચે ઔર ઘરકે સબ લોગોંકો ઔર અપને પડોસીકો ભી સિખાઓ. ઈસ સૂરતકા નામ મુન્જિયા હૈ. યાની અઝાબે કબરસે નજાત દેનેવાલી. ઔર મુજાદિલા હૈ યાની પરવરદિગારકે પાસ કોશિશ કરકે સિફારિશ કરનેવાલી ઔર અઝાબેદોઝખસે પનાહ દિલાને વાલી. ઔર અઝાબે કબરસે નજાત દિલાને વાલી. ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે કબરમેં અઝાબ સરકી તરફસે આએગા તો સર જવાબ દેગા ઈધરસે તેરા રાસ્તા નહીં હૈ. ઉસમેં સૂરએ મુલ્ક હૈ ફિર પાંવકી તરફસે આએગા તો પાંવ જવાબ દેગા ઈધર તેરા રાસ્તા નહીં હૈ ઈસ પાંવસે ખડે હોકર ઈસને સૂરએ મુલક પઢી હૈ. ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં જો શખ્સ હર રાતકો સૂરએ તબારકલ્લઝી પઢેગા અઝાબે કબરસે મેહફૂઝ રહેગા.

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, એક આદમી મર ગયા ઉસને કુરઆનસે સિવાએ સૂરએ તબારકલ્લઝીકે ઔર કુછ યાદ ન કિયા થા. જબ વો કબરમેં

ઉતારા ગયા. અઝાબકે ફરિશ્તે આએ. ઔર ઉસ સૂરતને ફરિશ્તોંકો અઝાબ કરનેસે મના કિયા. ફરિશ્તોંને કહા તુ કુરઆનમેં સે હૈ. હમ તુઝકો રંજ દેના નાપસંદ કરતે હૈં. હમકો કુદરત નહીં કે તુઝકો યા મુરદાકો યા અપનેકો નફા ઔર નુકસાન પહોંચાએં. અગર તુ ઈસ મુરદાકો અઝાબસે બચાના ચાહતી હૈ તો પરવરદિગારકે દરબારમેં જાકર ઉસકી સિફારિશ કર. યે સૂરત પરવરદિગારકે દરબારમેં જાકર કહેગી યા રબ યે મુરદા દુનિયામેં મુઝકો પઢ્હા કરતા થા. મૈં ઉસકે દિલમેં હું. અગર તુ અઝાબ કરના ચાહતા હૈ તો મુઝકો કુરઆન પાકસે મિટા દે. પરવરદિગાર કહેગા. તુ ગુસ્સામેં આ ગઈ હૈ. સૂરત કહેગી ઉસકે બારેમેં મુઝે ગુસ્સા આનેકા હક હૈ. હુકમ હોગા કે જા મૈંને મય્યિતકો તેરે હવાલે કિયા. ઔર તેરી શફાઅત કબૂલ કી. સો વો ફરિશ્તાકે પાસ આએગી ઔર ઉસકો દફા કરેગી. ફરિશ્તા ના ઉમ્મીદ હોકર ચલા જાએગા તો યે મય્યિતકે પાસ આકર ખૂશખબરી દેગી કે મુબારક હો તેરા મુંહ જિસસે મુઝકો પઢ્હા ઔર મુબારક હો તેરા સીના જિસમેં મૈં રહું. ઔર મુબારક હોં તેરે દોનોં પાંવ જિસસે ખડે હોકર મુઝકો નમાઝમેં પઢ્હ, ફિર યે સૂરત ઉસકી કબરમેં રહા કરેગી, તાકે કભી ખૌફ ન કરે.

ઈમામ યાફઈને ઝિકર કિયા હૈ કે યમનમેં એક બુઝુર્ગ થે. વો કેહતે હૈં કે એક બાર મૈંને એક મય્યિતકો દફન કિયા. જબ ફારિગ હુવા તો કબરસે મારનેકી સખ્ત આવાઝ આઈ. ઔર કબરસે એક સિયાહ કુત્તા નિકલકર ભાગા. મૈંને પુછા તુ કૌન હૈ? કહા મૈં મય્યિતકા અમલ હું. ફિર મૈંને પુછા યે માર તુઝ પર પડી હૈ યા

મય્યિત પર? કહા મુઝ પર, ઔર કહા ઉસકે પાસ સૂરએ યાસીન ઔર સુરએ સિજદા હૈ. ઉસને મુઝે મારકર દફા કિયા હૈ.

રિવાયત હૈ કે નબી (સ.અ.વ.) હમેશા સોતે વકત તબારકલ્લઝી ઔર સૂરએ સિજદહ પઢ્હા કરતે થે.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો શખ્સ જુમેરાતકો બાદ મગરિબ દો રકાત નમાઝ અદા કરે. હર રકાતમેં બાદ ફાતિહાકે સૂરએ ઈઝા ઝુલઝિલત પંદરા બાર પઢ્હે તો અલ્લાહ તઆલા મૌતકી સખ્તી ઉસ પર આસાન કરેગા. ઔર અઝાબે કબરસે નજાત દેગા. ઔર પુલ સિરાત પર ગુઝરના આસાન કરેગા.

રિવાયત હૈ કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો શખ્સ જુમ્આકે દિન યા જુમ્આકી રાતકો મરેગા વો ઈમાનકે સાથ મરેગા. ઔર અઝાબે કબરસે નજાત પાએગા.

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે જો શખ્સ માહે રમઝાનમેં મરેગા વો અઝાબે કબરસે મેહફૂઝ રહેગા.

કબરમેં મુરદે આપસમેં મુહબ્બત રખતે હૈં ઔર નમાઝ ઔર કુરઆન પઢ્હતે હૈં ઔર મુલાકાત કરતે હૈં ઔર આરામ પાતે હૈં

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કે જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને મુઝકો ખબર દી કે લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ મોમિનકા દોસ્ત હૈ મૌતકે વકત. ઔર કબરમેં

ઔર કબરસે ઉઠનેકે દિન યાની જિસને સચ્ચે દિલસે કલિમા લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ પઢ્હા ઔર ઉસ પર અમલ કિયા. ઔર કુફ્રો શિર્કસે બચા ઔર અલ્લાહ તઆલાકે હુકમકી તાબેદારી કી ઔર જિસ કામસે મના કિયા ઉસસે બાઝ રહા તો બેશક યે કલિમા ઉન તીન જગહોંમેં મદદ કરેગા. યે તીન જગહ આખિરતમેં સબસે ઝિયાદા મુશ્કિલ ઔર સખ્તીકી જગહ હૈ.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રિદ.) સે કે નબી (સ.અ.વ.) એક બાર હઝરત મૂસા અલયહિસ્સલામકી કબ્રકે પાસસે ગુઝરે. દેખા કે વો કબ્રમેં નમાઝ પઢ્હતેંહૈં. ઔર ફરમાયા સબ અંબિયા (અલૈ.) અપની કબરોંમેં ઝિન્દા હૈં ઔર નમાઝ પઢ્હતે હૈં.

રિવાયત હૈ કે સાબિત બનાની હમેશા દુઆ કરતે થે કે યા અલ્લાહ અગર તૂ કબરમેં કિસી મય્યિતકો નમાઝ પઢ્હનેકી ઈજાઝત દેતા હૈ તો મુઝકો ભી ઈસ નમાઝ કી ઈજાઝત દે.

જુબેર બનાની (રદી.) કહેતેં હૈં કે સાબિત બનાનીકા જબ ઈન્તિકાલ હુવા, મૈને ગુસલ ઔર કફન દેકર કબરમેં રખ્ખા ઔર તખ્તે બરાબર કિયે. ઈત્તિફાકન એક તખ્તા ગિર પળા. મૈંને દેખા કે વો કબરમેં નમાઝ પઢ્હ રહે હૈં. ઔર ઈબ્રાહીમ મહલબી કહેતેંહૈં કે મેરે પાસ આને જાને વાલોંને બયાન કિયા જબ હમ લોગ સાબિત બનાનીકી કબરકી તરફ ગુઝરતેં હૈં તો કબરસે કુરઆન શરીફ પઢ્હનેકી આવાઝ સુના કરતે હૈં.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે એક સહાબી (રદિ.) ને કબર પર ખૈમા કાઈમ કિયા. ઉનકો માલૂમ ન થા કે યહાં કબર હૈ. સુના કે એક શખ્સ ઝમીનકે અંદર સૂરએ મુલ્ક પઢ્હતા હૈ. વો

નબી (સ.અ.વ.) કે પાસ આએ. ઔર યે વાકિઆ બયાન કિયા. આપને ઉસકી તસ્દીક કી. ઔર ફરમાયા યે સૂરત અઝાબે કબરસે નજાત દેતી હૈ. યૂસુફ બિન મુહમ્મદ કેહતે હૈં કે અબુલ હસન જો બુઝુર્ગ મુત્તકી હૈં ઉનહોંને મુઝે એક જગહ દિખાઈ. ઔર કહા કે મૈં હમેશા ઉસ જગહસે સૂરએ મુલ્કકી આવાઝ સુનતા હું. ઈસા બિન મુહમ્મદને અબૂબક્ર બિન મુજાહિદકો ઉનકે ઈન્તિકાલકે બાદ દેખા કે કબરમેં કુરઆન શરીફ તિલાવત કરતે હૈં. પુછા કે તુમ ઈન્તિકાલ કર ચુકે. અબ કયૂં તિલાવત કરતે હો? કહા કે હર નમાઝકે બાદ ઔર ખત્મે કુરઆનકે બાદ દુઆ કરતા થા કે યા અલ્લાહ મુઝકો ઉન લોગોંમેંસે બના દે જો કબરમેં તિલાવત કરતે હૈં. અલ્લાહ તઆલાને મુઝકો વૈસાહી કર દિયા. ઔર ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) કા કૌલ હૈ કે મોમિનકો કબરમેં કુરઆન શરીફ દિયા જાતા હૈ. ઔર વો તિલાવત કરતા હૈ.

રિવાયત હૈ ઈકરમાસે કે હાફિઝ અબૂલ અલા હમદાની જો આલિમે રબ્બાની થે. ઉનકે ઈન્તિકાલકે બાદ એક શખ્સને ઉનકો ખ્વાબમેં દેખા કે વો એક શહેરમેં હૈં. ઉસકી તમામ દીવારેં કિતાબકી બનાઈ ગઈ હૈં. ઉસકી વજહ ઉનસે પુછી. જવાબ દિયા કે મૈં અલ્લાહ તઆલાસે સવાલ કિયા કરતા થા કે મરનેકે બાદ ભી મુઝકો ઈલ્મમેં મશ્ગૂલ રખ્ખે. જૈસા કે દુનિયામેં ઈલ્મમેં મશ્ગૂલ હું. અલ્લાહ તઆલાને કબૂલ ફરમાયા. ઔર કબરમેં મેરે ઈલ્મકા સામાન કર દિયા.

રિવાયત હૈ તલ્હા બિન ઉબૈદુલ્લાહસે કે એક બાર જંગલમેં મેરા ગુઝર હુવા, જબ રાત હો ગઈ તો મૈં ઉબૈદુલ્લાહ બિન અમ્રકી

કબરકે પાસ ઠહેરા, કબરસે તિલાવતે કુરઆનકી આવાઝ ઐસી ખૂશ ઈલ્હાન આતી થી કે મૈંને કભી ઐસી આવાઝ નહીં સુની, પસ મૈં રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમકી ખિદમતમેં હાઝિર હુવા. ઔર યે વાકિઆ બયાન કિયા. આપને ફરમાયા વો ઉબૈદુલ્લાહકી આવાઝ થી. યાદ રખ્ખો કે અલ્લાહ તઆલા અપને ખાસ બંદોંકી અરવાહકો ઝબરજદ ઔર યાકૂતકી કંદીલોંમેં રખકર જન્નતકે દરમિયાન લટકાતા હૈ. જબ રાત હોતી હૈ તો ઉન અરવાહકો ઉનકે બદનમેં ડાલતા હૈ. ઔર વો તમામ રાત તિલાવતે કુરઆન ઔર નમાઝમેં રેહતી હૈં. જબ સુબહ હોતી હૈ તો ઉનકો અસલી જગહ બુલા લેતા હૈ.

રિવાયત હૈ ફિરદોસે દૈલમીમેં કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો શખ્સ કુરઆન શરીફ યાદ કરતા હૈ ઔર ખતમ કરનેસે પેહલે ઈન્તિકાલ કર જાતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકી કબરમેં ફરિશ્તા મુકર્રર કરતા હૈ કે પુરા કુરઆન શરીફ ઉસકો હિફ્ઝ કરાએ યહાં તકકે કિયામતકે દિન હાફિઝે કુરઆન હોકર અપની કબરસે ઉઠેગા.

રિવાયત હૈ આસિમ સકતીસે કે બલ્ખમેં હમને એક મય્યિતકે વાસ્તે કબર ખોદી. એક તરફ દીવારમેં સૂરાખ હો ગયા. ઉસસે હમને દેખા કે પુરાની કબર હૈ. ઉસમેં બુળ્હા આદમી સબ્ઝ લિબાસ પેહને કિબ્લા રૂખ બૈઠા હૈ. કબરકી દીવારેં ઔર ઝમીન ઔર છત ભી સબ્ઝ હૈ. વો કુરઆન શરીફ તિલાવત કરતા હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ નસર નેશાપુરીસે જો બડે મુત્તકી ઔર પરહેઝગાર થે. ઔર કબર ખોદા કરતે થે કે મૈંને એક બાર કબર

ખોદી. ઈત્તિફાકન એક કબર નિકલ આઈ. મૈંને દેખા કે ઉસમેં એક નૌજવાન ખૂબસૂરત ઉમદા લિબાસ પેહને બૈઠા હૈ. ઔર ઉससे નિહાયત અચ્છી ખૂશબૂ આતી હૈ. ઉસકે હાથમેં કુરઆન શરીફ હૈ. ઔર સબ્ઝ હરફોંસે લિખ્ખા હૈ સબ હુરૂફ નિહાયત ખૂબસૂરત હૈં. વો નૌજવાન તિલાવતમેં મસરૂફ હૈ. ઉસને મુઝકો દેખા તો પુછા કયા કિયામત આ ગઈ? મૈંને કહા નહીં. કહા ઉસ સૂરાખકો બંદ કર દો. મૈંને બંદ કર દિયા. ઈસ વાકિઆકો ઈબ્ને નજ્જારને તારીખે બગદાદમેં ભી રિવાયત કિયા હૈ.

રિવાયત હૈ જાબિર (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મય્યિતકો અચ્છા કફન પેહનાઓ. ઈસ લિયે કે વહી કફન પેહને હુએ આપસમેં મુલાકાત કરતે હૈં. ઐસી રિવાયત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ઔર અનસ (રદિ.) સે ભી હૈ.

ફાઈદા :- ઉલમાએ કિરામને ફરમાયા હૈ અચ્છે કફનસે મુરાદ યે હૈ કે સુફેદ રંગકા ઔર પાક ઔર સાફ હો. ઔર પુરા હો કમ ન હો, ઔર કપડા મોટા હો હલકા ન હો. ઔર કીમતી કફન મુરાદ નહીં હૈ.

રિવાયત હૈ હુઝૈફા ઈબ્ને યમાનસે કે ઉનહોંને અપની મૌતકે વકત કહા કે મેરે લિયે દો કપડે સુફેદ ખરીદો. ઈસ લિયે કે વો દેર તક મેરે બદન પર ન રહેગા. બલ્કે ઉસકે બદલેમેં અચ્છા લિબાસ મિલેગા. યા ઉससे બદ તર મિલેગા.

રિવાયત હૈ હઝરત ઉમર (રદિ.) સે કે ઉનહોંને વસિય્યત કી કે મેરા કફન ઉસ દરમ્યાની દરજાકા લેના, ન ઝિયાદા કીમતી ન બિલકુલ કમ કીમતકા, અગર અલ્લાહ તઆલાકે યહાં મેરે વાસ્તે

ખૈર હૈ તો મેરી કબર કુશાદા કી જાએગી. જહાં તક મેરી નિગાહ પહોંચેગી. ઔર અગર ખૈર નહીં હૈ તો મેરી કબર મુઝ પર ઐસી તંગ હોગી કે મેરી હડ્ડી પસલી રેઝા રેઝા કર દી જાએગી.

રિવાયત હૈ કે હઝરત અબૂબકર સિદ્દીક (રદિ.) કી વફાતકા વક્ત જબ કરીબ હુવા તો હઝરત આઈશા (રદિ.) સે ફરમાયા મેરે યે દોનોં કપડે ધો લે ઔર ઉસીકા કફન દેના. અય આઈશા (રદિ.)! અગર મરનેવાલા અચ્છા હૈ તો ઉસસે અચ્છા લિબાસ પેહનાયા જાએગા. ઔર અગર બુરા હૈ તો યે ભી ઉસસે છીન લિયા જાએગા.

રિવાયત હૈ ખલફ બરદાનીસે કે એક શખ્સને ઈન્તિકાલ કિયા. કફન કુછ બડા થા. પેહનાતે વકત ઝાઈદકો મૈંને ફાડ લિયા. રાતકો કિસીને ખ્વાબમેં બુલંદ આવાઝસે કહા તુને વલીયુલ્લાહકે કફનમેં બુખ્લ કિયા હૈ. હમને જન્નતસે અપના કફન લાકર ઉસકો પેહનાયા. મૈં ઉસી વકત ઘભરા ઉઠા. દેખા તો કફન ખૂંટી પર રખ્ખા હૈ.

હિકાયત :- અલ્લામા ઈબ્ન જૌઝીને ઉયૂનુલ હિકાયાતમેં ફરયાબીસે રિવાયત કી હૈ કે શહેર કીસારયામેં એક ઔરતને ઈન્તિકાલ કિયા. ઉસકી લડકીને ખ્વાબમેં દેખા કે વો કેહતી હૈ કે તુમ લોગોંને મુઝકો તંગ કફન દિયા, મૈં અપને સાથિયોંમેં શરમિંદા હું. ઘરમેં ફલાં જગહ દીનાર રખ્ખે હૈં ઉસસે મેરે વાસ્તે કફન ખરીદકર ફલાં ઔરત ફલાં રોઝ હમારે પાસ આએગી ઉસકે સાથ વો કફન ભેજ દો. લડકી કેહતી હૈ કે સુબહકો મૈં ઘરમેં ઉસ જગહ ગઈ દેખા તો ચાર દીનાર મૌજૂદ હૈં. ઉસકે બાદ લડકી ઉસ ઔરતકે પાસ ગઈ દેખા કે વો સહીહ ઔર સાલિમ હૈ. લડકીને ઉસસે કહા

કે આજ તેરી મૌત આએ તો મુઝકો ખબર દેના તેરે ઝરીઆસે માં કે પાસ મુઝકો કુછ ભેજના હૈ. યે ઔરત ઉસી રોઝ મર ગઈ. લડકીને કફન ખરીદકર ઉસકે કફનમેં રખ દિયા. રાતકો લડકીને ખ્વાબ દેખા કે માં કેહતી હૈ કે ફલાં ઔરતને તેરા કફન મુઝકો દિયા અલ્લાહ તઆલા તુઝકો જઝાએ ખૈર દે. રિવાયત હૈ શઅબી (રદિ.) સે કે મય્યિતકો જબ કબરકે હવાલે કર દેતે હૈં તો મય્યિતકે લડકે ઔર ઉસકે ઘરકે આદમી જો ગુઝર ગયે હૈં ઉસકે પાસ આતે હૈં. ઔર ઝિંદા લોગોંકા હાલ પુછતે હૈં કે ફલાં કયા કરતા હૈ.

રિવાયત હૈ સઈદ બિન જુબેર (રદિ.) સે કે હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ને તાઈફમેં ઈન્તિકાલ કિયા મૈં ઉનકે જનાઝામેં હાઝિર થા. દેખા કે આસમાનસે એક ચિડિયા આઈ ઔર કફનકે અંદર દાખિલ હો ગઈ. હમ લોગોંને ઉસકો તલાશ કિયા મગર ન પાયા. હાઝિરીનને યકીન કિયા કે યે ઉનકા નેક અમલ થા. જબ દફનસે ફારિગ હુએ તો કબરસે યે આવાઝ સુની. **યા અય્યતુહન્નફસુલ્ મુત્મઈન્નહ. ઈરજિઈ ઈલા રબ્બિકિ રાઝિયતમ મર્ઝિય્યહ. ફદ્ખુલી ફી ઈબાદી. વદ્ખુલી જન્નતી.** યાની અય રૂહ આરામ કરનેવાલી તુ ચલ અપને પરવરદિગારકી તરફ તૂ ઉસસે રાઝી વો તુઝસે રાઝી. પસ દાખિલ હો મેરે બંદોંમેં ઔર દાખિલ હો મેરી જન્નતમેં.

રિવાયત હૈ કે તાઉસને અપને લડકેસે વસિય્યત કી કે મેરે મરનેકે બાદ તખ્તા ઉઠાકર દેખના અગર મૈં કબરમેં ન હું તો અલ્લાહ તઆલાકી તારીફ કરના. યે દલીલ હોગી મેરે જન્નતમેં પહોંચનેકી. ઔર અગર મૈં રહું તો ઈન્ના લિલ્લાહિ વઈન્ના ઈલૈહિ રાજિઊન

પળ્હના. જબ લડકેને તખ્તા ઉઠાકર દેખા તો લાશકો ન પાયા ઔર અલ્લાહકી તારીફ કી.

રિવાયત હૈ અબૂબકર બિન મુકરીસે કે એક શખ્સને મુઝસે બયાન કિયા કે મૈંને એક મય્યિતકો દફન કિયા. ફિર એક ગલતીકી વજહસે દો બારહ કબર ખોદી તો મય્યિતકો હમને ન પાયા.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ઔર અનસ બિન માલિક (રદિ.) સે કે હઝરત ઉમર (રદિ.) ને જિહાદકે વાસ્તે લશ્કર રવાના કિયા. મૈં ઉસમેં થા. જબ હમ વાપસ હુએ તો રાસ્તામેં હમારા એક સાથી મર ગયા. જબ દફનસે ફારિગ હુએ તો વહાંકે એક શખ્સને બયાન કિયા કે યે ઝમીન મુરદાકો કબૂલ નહીં કરતી. ઔર બાહિર ફેંક દેતી હૈ. અગર દો મીલ દૂર લે જાકર દફન કરો તો અચ્છા હૈ. જબ હમને કબર ખોદી ઔર તખ્તા હટાયા તો મય્યિતકો ન પાયા ઔર દેખા કે જહાં તક નઝર પડતી હૈ મૈદાન હૈ. ઔર તમામ મૈદાન નૂરસે ભરા હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ દરદા (રદિ.) સે કે મક્કા મુઅઝઝમામેં એક ઔરત હર રોઝ બારા હઝાર મરતબા સુબ્હાનલ્લાહ પળ્હા કરતી થી. જબ વો મરી ઔર ઉસકી લાશ કબર તક લે ગએ ઔર કબરમેં ઉતારનેકા ઈરાદા કિયા તો લાશ ખૂદ બખૂદ હાથસે અલાહિદા હોકર લહદમેં ઉતર ગઈ.

રિવાયત હૈ કે વારિદ અજલીકા જબ ઈન્તિકાલ હુવા ઔર લાશ કબર તક લે ગએ તો ચંદ આદમી કબરમેં ઉતરે. દેખા કે રૈહાનકે ફૂલકા ફર્શ બિછા હૈ. ઔર ખૂશ્બૂસે કબર મુઅત્તર હૈ. બાઝ લોગોંને એક ફૂલ લે લિયા. સાત રોઝ તક તરોતાઝા રહા.

દેખનેવાલે આતે ઔર દેખતે થે. ફિર ઉસ ફૂલકો હાકિમને લે લિયા ઔર ઉસકે યહાંસે ગાઈબ હો ગયા.

રિવાયત હૈ મુહમ્મદ બિન મુખલ્લદસે કે મેરી માંને ઈન્તિકાલ કિયા. જબ મૈં કબરમેં ઉતરા તો કબરકી દીવારમેં એક સૂરાખ ઝાહિર હુવા. દેખા કે એક કબર હૈ ઔર મુરદા નયા કફન પેહને હૈ. ઔર ઉસકે સીના પર ચંબેલીકે ફૂલોંકા એક ગુલદસ્તા હૈ. મૈંને ગુલદસ્તા ઉઠાકર સુંઘા ઔર હાઝિરીનકો ભી સુંઘાયા. ઉસકી ખૂશ્બૂ મુશ્કકી ખૂશ્બૂસે ભી અચ્છી થી. ફિર ગુલદસ્તાકો ઉસકે સીના પર રખકર સૂરાખ બંદ કર દિયા. બાઝ બુઝુર્ગોંસે મન્કૂલ હૈ કે ઈમામ અહમદ બિન હમ્બલ (રહ.) કે કરીબ એક પુરાની કબર નિકલી. ઔર મય્યિતકે સીના પર રૈહાનકે ફૂલોંકા ગુલદસ્તા થા. હાફિઝ અબૂલ ફરજ બિન જૌઝી લિખતે હૈં કે સન એકસો બહત્તરમેં બસરાકે કરીબ એક ટીલા થા. વો એક તરફસે કુછ ગિર ગયા. સાત સાત કબરેં માનિંદ હૌઝકે ઝાહિર હુઈ. હર તરફકે મુર્દે સહીહ ઔર સાલિમ થે. કફન ભી હર એકકા નયા થા. ઉસસે મુશ્કકી ખૂશ્બૂ આતી થી. એક કબરમેં જવાન આદમી થા. ઉસકે સર પર બાલ થે. ઔર ઉસકા લબ તાઝા થા. જૈસે કિસીને પાની પિલાયા હૈ. આંખેં સુરમગીં થી. કમર પર તલવારકા ઝખમ થા.

રિવાયત હૈ કે સઅદ બિન મઆઝ (રદિ.) કી કબર ખોદતે વકત મુશ્કકી ખૂશ્બૂ આતી થી. એક શખ્સને કબરકી મિટ્ટી હાથમેં લી તો વો મુશ્ક થી.

રિવાયત હૈ કે એક મય્યિતકો કિસીને ખ્વાબમેં દેખા. પુછા કે તુમહારી કબરસે મુશ્કકી ખૂશ્બૂ કયૂં આતી હૈ? જવાબ દિયા કે

તિલાવતે કુરઆન ઔર રોઝાકે ભૂખ પ્યાસકી યે ખૂશ્બૂ હૈ.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મૈંને રાતકો ખ્વાબ દેખા હૈ કે મૈં જન્નતમેં દાખિલ હુવા. જાફર (રદિ.) કો દેખા કે મલાઈકાકે સાથ ઉડતે હૈં. ઔર હઝરત હમઝા (રદિ.) કો દેખા કે મસ્નદ લગાએ બૈઠે હૈં. ઔર ભી ચંદ અસહાબ (રદિ.) કો વહાં દેખા.

ઝિયારતે કબર ઔર ઉસકા બયાન કે મુર્દે ઝિયારત કરનેવાલોંકો પેહચાનતે ઔર દેખતે હૈં.

રિવાયત હૈ હઝરત આઈશા ઔર અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ઔર ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જબ કોઈ શખ્સ અપને જાન પેહચાનવાલે મુસલમાન ભાઈકી કબરકે પાસ જાતા હૈ. ઔર સલામ કરતા હૈ તો મુરદા ઉસકો પેહચાનતા હૈ. ઔર મુહબ્બત કરતા હૈ. ઔર સલામકા જવાબ દેતા હૈ. ઔર અગર ઉસકો નહીં પેહચાનતા થા તો ભી ખૂશ હોતા હૈ ઔર સલામકા જવાબ દેતા હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે અબૂ ઝરીનને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) મેરા આના જાના કબ્રસ્તાનકી તરફસે હોતા હૈ. તો જબ મૈં વહાં પહોંચું તો મુઝકો કયા કેહના ચાહિયે? આપને ફરમાયા જબ તુમ કબ્રસ્તાનમેં જાઓ તો કહો.

અસ્સલામુ અલૈકુમ યા અહ્‌લલ્કુબૂરિ મિનલ્મુસ્લિમીન.

વલ્મુઅમિનીન અન્તુમ્ લના સલફુંવ્વ નહ્નુ લકુમ તબઉવ્વ ઈન્ના ઈન્શા અલ્લાહુ બિકુમ્ લલાહિકૂન. અબૂઝરીનને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) કયા હમારા સલામ મુર્દે સુનતે હૈં? આપને ફરમાયા હાં સુનતે હૈં. ઔર જવાબ દેતે હૈં, મગર તુમ નહીં સુન સકતે.

રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) જબ જંગે ઉહદસે વાપસ હોને લગે તો શહીદોંકી કબર પર ગએ. ઔર મસ્અબ બિન ઉમેર (રદિ.) કી કબરકે પાસ ખડે હોકર ફરમાયા, મૈં ગવાહી દેતા હું કે તુમ લોગ અલ્લાહકે પાસ ઝિંદા હો. ફિર અસ્હાબ (રદિ.) સે ફરમાંયા કે ઉનકી કબરોંકી ઝિયારત કરતે રહો ઔર સલામ કરતે રહો. કસમ હૈ ઉસ ઝાત પાકકી કે જિસકે કબ્ઝામેં મેરી જાન હૈ. જબ કોઈ શખ્સ ઉનકો સલામ કરતા હૈ તો ઝરૂર જવાબ દેતે હૈં કિયામત તક.

રિવાયત કી બયહકીને મુહમ્મદ બિન વાસેઅસે ઉનહોંને કહા મુઝે ખબર મિલી હૈ નબી (સ.અ.વ.) સે કે જબ કોઈ શખ્સ મય્યિતકી ઝિયારત કરતા હૈ. જુમ્આકો યા એક દિન ઉસસે પેહલે યા એક દિન ઉસકે બાદ તો મય્યિત પેહચાનતી હૈ ઝિયારત કરનેવાલેકો.

હિકાયત :- શેખ ઈસ્માઈલ ખઝરમી જો બહોત બડે આલિમ ઔર દીનદાર બુઝુર્ગ થે. વો એક બાર યમનકે કબ્રસ્તાનમેં ગએ. ઔર ચીંખ મારકર રોને લગે ઔર બહોત ગમગીન હુએ. કુછ દેરકે બાદ કેહકહા મારકર હંસે. ઔર ખૂશીકે આસાર ઉનકે ચેહરેસે ઝાહિર હુએ. કિસીને ઉનસે હંસને ઔર રોનેકા હાલ પૂછા. ફરમાયા

મૈંને દેખા કે મુરદોં પર સખ્ત અઝાબ હો રહા હૈ ઈસ લિયે મૈં રોને લગા. ફિર મૈંને અલ્લાહ તઆલાકે દરબારમેં ઉનકી મગફિરત ઔર નજાતકી દુઆ કી. અલ્લાહ તઆલાને ઉનસે અઝાબ દૂર કિયા. ઉસમેં એક ઔરત ગાને બજાનેવાલી થી. વો બોલી અય ઈસ્માઈલ તેરી દુઆકી બરકતસે અલ્લાહને મુઝકો ભી બખ્શ દિયા. ઈસ લિયે મૈં હંસને લગા.

હિકાયત :- ઝૈનુદ્દીન બોશી કેહતે હૈં કે અબ્દુર્રહમાન ફકીહ મકામે મન્સૂરામેં રેહતે થે. ઉસ વકત એહલે ફિરંગને કિતને મુસલમાનોંકો કૈદ કિયા. ઔર કિતનોંકો શહીદ કિયા થા. અબ્દુર્રહમાન ફકીહ કુરઆન શરીફ તિલાવત કરતે થે. યે આયત પઢ્હી જિસકા તર્જુમા યે હૈ. યાની જો લોગ અલ્લાહકી રાહમેં કતલ હુએ ઉનકો મુરદા ખયાલ ન કરો વો ઝિંદા હૈં. અપને રબકે પાસ રોઝી પાતે હૈં. ફિર જબ અબ્દુર્રહમાન ફકીહ કત્લ કિયે ગએ તો એક ફિરંગી આયા ઉસકે હાથમેં નેઝા થા. ઉસને નેઝાસે ઉનકો કુંચા. ઔર તાનાસે કહા. અય મુસલમાનોંકે પેશવા તુમ કેહતે થે કે અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હૈ કે તુમ લોગ ઝિંદા હો ઔર રોઝી પાતે હો. અબ યે બાત કહાં હૈ. ફકીહને સર ઉઠાકર દો બારા કહા વો ઝિંદા હૈં કસમ હૈ રબ્બે કાબા કી. યે સુનકર ફિરંગી ઘોડેસે ઉતર પડા ઔર ઉનકે સરકો બોસા દિયા. ઔર અપને ગુલામકો હુકમ દિયા કે ઉનકી લાશ હમારે શહેરમેં લે ચલો.

હિકાયત :- રિસાલા કેશરયામેં લિખ્ખાહૈ કે એક આદમી કફન ચોર થા. ઈત્તિફાકન એક નેક બખ્ત ઔરતને ઈન્તિકાલ કિયા. લોગોંને નમાઝે જનાઝાકી પઢ્હી. કફન ચોર ભી નમાઝમેં શરીક

હુવા, તાકે કબરકી જગહ માલૂમ કરે. જબ દફનસે ફારિગ હુએ ઔર રાત આઈ. ઉસને કબર ખોદી. ઔરતને કહા સુબ્હાનલ્લાહ જિસકે ગુનાહ અલ્લાહને બખ્શ દિયે વો કફન ચોરી કરતા હૈ ઉસ ઔરતકી જિસકે ગુનાહ અલ્લાહને બખ્શ દિયે. ઉસને પુછા મેરે ગુનાહ ભી બખ્શ દિયે. ઔરતને જવાબ દિયા કે અલ્લાહ તઆલાને મુઝકો બખ્શા ઔર ઉન સબ લોગોંકો જિનહોંને મેરે જનાઝાકી નમાઝ પઢી. ઔર તુને ભી મેરે જનાઝાકી નમાઝ પઢી હૈ. યે સુનકર ઉસને કબર બરાબર કર દી. ઔર ઉસ કામસે તૌબા કી.

હિકાયત :- ઉસી રિસાલામેં લિખ્ખા હૈ કે મૈં મક્કા મુઅઝઝમામેં થા. મેરા એક મુરીદ આયા. ઔર કહા અય ઉસ્તાદ કલ ઝોહરકે વકત મેરા ઈન્તિકાલ હોગા. યે અશરફી લો આધી કબર ખોદનેવાલેકો દેના ઔર આધીકા કફન ખરીદના. જબ દૂસરા દિન આયા ઔર ઝોહરકા વકત હુવા વો મુરીદ આયા તવાફ કિયા ઔર કુછ દૂર જાકર ઈન્તિકાલ કિયા. જબ મૈંને ગુસલ ઔર કફન દેકર લહદમેં રખ્ખા તો ઉસને મેરી તરફ દેખા. મૈંને પુછા તુમ મર ગયે લેકિન ફિર ઝિંદા હો. ઉસને કહા મૈં અલ્લાહસે મુહબ્બત રખતા હું. ઔર અલ્લાહસે મુહબ્બત રખનેવાલા મરતા નહીં હૈ.

હિકાયત :- ઈમામ યાફઈને અપની કિતાબ કિફાયતુલ મુઅતકિદમેં લિખ્ખા હૈ કે મુઝસે એક નેક મર્દને કહા કે ફલાં બુઝુર્ગ અપને વાલિદકી કબર પર જાતે હૈં ઔર ઉનસે બાત કરતે હૈં. ઔર યે વાકિઆ મુશહૂર હૈ કે ફકીહ કબીર અહમદ બિન મૂસાકી કબરસે સૂરએ મુલ્ક પઢનેકી આવાઝ સુની જાતી હૈ.

રિવાયત કી હાકિમને તારીખે નેશાપુરમેં ઔર ઈબ્ને

અસાકિરને તારીખે દમિશ્કમેં સઈદ બિન મુસય્યબ (રદિ.) સે કે હમ લોગ હઝરત અલી કર્રમલ્લાહુ વજહહૂકે સાથ મદીનાકે કબ્રસ્તાનમેં ગએ. હઝરત અલી (રદિ.) ને પુકારકર કહા. યાની અય કબરવાલો તુમ પર સલામ ઔર અલ્લાહકી રહમત ઔર બરકતેં, તુમ અપના હાલ હમસે કહોગે યા હમારા હાલ સુનના ચાહતે હો. એક કબરસે આવાઝ આઈ. વ અલૈકુમુસ્સલામ વ રહમતુલ્લાહિ વબરકાતુહૂ. અય અમીરૂલ મુઅમિનીન આપ ફરમાઈયે કે હમારે બાદ કયા હુવા? હઝરત અલી (રદિ.) ને ફરમાયા તુમહારી બીબિયાં દૂસરોંકે નિકાહમેં આઈ. ઔર તુમહારા માલ વિરસામેં તકસીમ કર લિયા ગયા. ઔર તુમહારી ઔલાદ યતીમખાનોંમેં ભેજ દી ગઈ. ઔર તુમહારે મકાનાત પર તુમહારે દુશ્મનોંને કબ્ઝા કિયા. યે હમારે યહાંકા હાલ હૈ. અબ તુમ લોગ અપના હાલ બયાન કરો. એક મુરદાને જવાબ દિયા જિસકા કફન સડ ગયા થા, સરકે બાલ ગિર ગયે થે. બદનકે ચમડે રેઝે રેઝે હો ગયે થે. આંખેં બેહ ગઈ થીં, બદનસે પીપ ઔર ઝર્દ પાની જારી થે કે જો દુનિયામેં હમને કિયા થા આજ ઉસકા બદલા પાતે હૈં. ઔર જો નહીં કિયા ઉસ પર અફસોસ કરતે હૈં. ઔર હમ અપને આમાલમેં બંદ હૈં.

રિવાયત હૈ યૂનુસ બિન અબી ફુરાતસે કે એક શખ્સ કબર ખોદતા થા. આરામ કરનેકે વાસ્તે કુછ દેર કબરમેં બૈઠ ગયા. ઉસકી પીઠમેં સર્દ હવા લગી. ઉસને ફિર કર દેખા કે એક સૂરાખ હૈ. ઉન્ગલીસે કુશાદા કિયા તો દેખા કબર હૈ. ઔર બહોત બડા મૈદાન હૈ. ઉસમેં એક બુળ્હા આદમી બૈઠા હૈ. ઉસકે બાલોંમેં મેંહદીકા

ખિઝાબ હૈ. ઐસા માલૂમ હોતા હૈ કે કિસીને અભી કંઘી કી હૈ.

રિવાયત હૈ અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) સે કે નબી (સ.અ.વ.) ને શુહદાએ ઉહદકી ઝિયારત કી. ઔર ફરમાયા અય અલ્લાહ! તેરા બંદા ઔર તેરા નબી ગવાહી દેતા હૈ કે યે લોગ શહીદ હૈં. ઔર જો શખ્સ ઉનકી ઝિયારત કરેગા તો યે ઉસકે સલામકા જવાબ દેંગે કિયામત તક. અતાફ કેહતે હૈં કે મેરી ખાલાને શુહદાએ ઉહદકી ઝિયારત કી, ઉનકે સાથ દો ગુલામ સવારીકે જાનવરકી ખિદમતકે લિયે થે. ઉનહોંને દો રકાત નમાઝ પઢી ઔર શુહદાએ ઉહદકો સલામ કિયા. ઔર સલામકા જવાબ શહીદોંસે સુના, ઔર યે ભી કેહતે હુએ સુના કે હમ લોગ તુમકો પેહચાનતે હૈં.

રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) હર સાલ શુહદાએ ઉહદકી ઝિયારતકો જાતે થે. જબ કબરકે કરીબ પહોંચતે તો બુલંદ આવાઝસે કેહતે થે સલામુન અલયકુમ બિમા સબરતુમ ફિનઅ્મ ઉકબદ્દાર. ઔર હઝરત અબૂબકર સિદ્દીક ઔર હઝરત ઉમર ફારૂક ઔર ઉસમાન (રદિ.) ભી હર સાલ શુહદાએ ઉહદકી ઝિયારતકો જાયા કરતે થે. ઔર હઝરત ફાતિમા (રદિ.) ઔર સઅદ બિન અબી વક્કાસ (રદિ.) ભી જાતે થે. ફાતિમા ખિઝાઈયા કેહતી હૈં કે મૈં અપની બહેનકે સાથ શુહદાએ ઉહદકી ઝિયારતકો ગઈ. ઔર હઝરત હમઝા (રદિ.) કી કબરકે પાસ જાકર કહા, અસ્સલામુ અલૈકુમ યા અમ્મ રસૂલિલ્લાહ. યાની તુમ પર સલામ અય ચચા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે. પસ કબરસે આવાઝ આઈ. વ અલૈકુમુસ્સલામ વ રહમતુલ્લાહિ વ બરકાતુહૂ.

રિવાયત હૈ હાશિમ બિન મુહમ્મદસે કે મેરે બાપ મુઝકો

લેકર મદીનાકે કબ્રસ્તાનમેં ગએ. આફતાબ નિકલનેસે પેહલે જબ કબ્રસ્તાન પહોંચે તો બુલંદ આવાઝસે કહા અસ્સલામુ અલૈકુમ બિમા સબરતુમ્ ફનિઅ્મ ઉક્બદ્દાર. કબ્રસ્તાનસે જવાબકી આવાઝ આઈ, વ અલૈકુમુસ્સલામ યા અબા અબ્દુલ્લાહ. મેરે બાપને મુઝસે પુછા કે તુમને જવાબ દિયા હૈ? મૈંને કહા નહીં, ફિર મુઝકો અપની દાહની તરફ ખડા કરકે દો બારા સલામ કિયા ઔર જવાબ સુના. ઈસી તરહ તીન બાર સલામ કિયા. ઔર હર બાર સલામકા જવાબ સુના.

રિવાયત હૈ કિતાબ અખબારૂલ મદીનામેં બકર બિન મુહમ્મદસે કે અય્યામે હિરામેં જો સખ્ત લડાઈકા ઝમાના થા. ઔર સબ એલોગ લડનેમેં મશ્ગૂલ થે ઔર મસ્જિદે નબવીમેં તીન રોઝ તક અઝાન ઔર જમાઅત ન હુઈ. સઈદ બિન મુસય્યિબ (રદિ) કેહતે હૈં કે મૈં તન્હા મસ્જિદે નબવીમેં હાઝિર રેહતા થા. મૈં ઘભરાકર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી કબર મુબારકકે કરીબ ગયા. ઝોહરકા વકત હુવા. કબર મુબારકસે અઝાનકી આવાઝ સુની. મૈંને વુઝૂ કરકે દો રકાત નફલ નમાઝ પઢી. ફિર ઈકામતકી આવાઝ સુની. ઔર ઝોહરકી નમાઝ અદા કી. ફિર જબ અસરકા વકત હુવા તો અઝાન ઔર ઈકામતકી આવાઝ કબર મુબારકસે સુની. ઉસી તરહ તીન દિન તક હર નમાઝકે વકત અઝાન ઔર ઈકામતકી આવાઝ સુનતા ઔર નમાઝ અદા કરતા રહા.

રિવાયત હૈ મિન્હાલ બિન અમ્રસે કે મૈં દમિશ્કમેં થા, કસમ ખુદાતઆલા કી મૈંને દેખા જબ ઈમામ હુસેન (રદિ.) કે સરકો દમિશ્કસે રવાના કિયા તો એક શખ્સ સૂરએ કહફ તિલાવત કર

રહા થા. જબ ઉસને યે આયત પળ્હી. જિસકા તર્જુમા યે હૈ. કયા તુને ખયાલ કિયા કે અસ્હાબે કહફ ઔર રકીમ વાલે હમારી નિશાનિયોંસે અજીબ થે. સર સે આવાઝ આઈ. યાની અસ્હાબે કહફસે ઝિયાદા તઅજ્જુબકે કાબિલ મેરા કત્લ કરના ઔર મેરે સરકો રવાના કરના હૈ.

રિવાયત હૈ કે હઝરત ઉમર (રદિ.) કે ઝમાનામેં એક નૌજવાન ઈબાદત ગુઝાર મસ્જિદમેં ઈબાદત કિયા કરતા થા. હઝરત ઉમર (રદિ.) ઉસકી ઈબાદતસે તઅજ્જુબ કરતે થે. ઉસકા બાપ બહોત ઝઈફ હો ગયા થા. વો જવાન ઈશાકી નમાઝ પળ્હકર બાપકી ખિદમતકે વાસ્તે જાતા. રાસ્તામેં એક ઔરત ઉસ પર ફરેફતા હો ગઈ. હર રોઝ ઉસકો બુલાતી ઔર છેડતી થી. એક દિન યે જવાન ઉસકે સાથ ચલા. ઔરત ઘરકે અંદર ગઈ. જબ યે દરવાઝા પર પહોંચા ઔર અંદર જાનેકા ઈરાદા કિયા તો યે આયત યાદ આઈ. યાની જો લોગ પરહેઝગાર હૈં જબ ઉનકો શૈતાનકી તરફસે કોઈ ખતરા ડાલનેવાલા પૈદા હો જાતા હૈ તો યાદ કર લેતે હૈં ઔર દેખને લગતે હૈં. (હકીકતે અમ્રકો) ઉસ વકત અલ્લાહ તઆલાકા ખૌફ ઉસકે દિલ પર ઈસ કદર ગાલિબ હુવા કે ઝમીન પર ગિરા ઔર બેહોશ હો ગયા. જબ બહોત અરસા ગુઝરા તો ઉસકા બાપ તલાશ કરનેકો ઘરસે નિકલા. દેખા કે બેહોશ પડા હૈ. ઉસકો ઘર ઉઠા લાયા. જબ હોશ હુવા તો પુછા કે સચ બયાન કર જો તુઝ પર ગુઝરા હૈ. જવાનને વો આયત પળ્હી. ઔર ચીખ મારકર ઝમીન પર ગિરા ઔર જાન નિકલ ગઈ. લોગોંને ગુસલ ઔર કફન કિયા. સુબહકો યે વાકિઆ હઝરત ઉમર (રદિ.) સે કિસીને બયાન કિયા.

આપ ઉસ જવાનકે બાપકે પાસ ગમખ્વારીકે વાસ્તે ગયે. ઔર ફરમાયા કે મુઝકો ઉસ વકત ખબર કયૂં ન દી. કહા અય અમીરૂલ મુઅમિનીન રાતકા વકત થા: તકલીફકે ખયાલસે આપકો ખબર ન દી. આપને ફરમાયા મુઝકો ઉસકી કબરકે પાસ લે ચલો. જબ આપ અસ્હાબકે સાથ કબર તક પહોંચે તો ફરમાયા જો શખ્સ અપને રબકે પાસ ખડે હોનેસે ડરેગા ઉસકો દો જન્નતેં મિલેંગી. નૌજવાનને કબરસે દો બાર જવાબ દિયા. અય ઉમર (રદિ.)! બેશક મેરે રબને મુઝકો દો જન્નતેં દી.

રિવાયત કી ઈબ્ને અસાકિરને ઉમેર બીન હબાબ સલમી (રદિ.) સે કે બનૂ ઉમૈયાકી લડાઈકે ઝમાનામેં હમ સબ નવ આદમી ગિરફતાર કરકે રૂમકે બાદશાહકે પાસ લે જાએ ગયે. ઉસને સબકી ગરદન મારનેકા હુકમ દિયા. ચુનાંચે આઠ આદમિયોંકી ગરદન મારી ગઈ. જબ મેરી નૌબત આઈ તો ચોબદારને બાદશાહકા સર ઔર પૈર ચૂમકર અર્ઝ કી કે ઉસકો મુઝે દે દીજિયે. બાદશાહને મુઝે ઉસકે હવાલે કિયા. વો મુઝે અપને ઘર લે ગયા. ઉસકી એક લડકી નિહાયત ખૂબસૂરત થી. ઉસકો બુલાયા ઔર મુઝસે કહા, તુ જાનતા હૈ કે બાદશાહકે નઝદીક મેરા કૈસા મરતબા હૈ. અગર તુ મેરા દીન કબૂલ કરે તો મૈં ઈસ લડકીસે તેરી શાદી કર દૂં. ઔર અપના માલો દૌલત તેરે હવાલે કરૂં. મૈંને જવાબ દિયા, બીબીકે લિયે મૈં અપના દીન નહીં બદલુંગા. ઔર ન દુનિયાકી દૌલતકે વાસ્તે અપના મઝહબ છોડુંગા. કિતને દિનોં તક મૈં ઉસકે યહાં રહા. ઔર વો હર રોઝ મુઝકો સમઝાતા થા. એક રાત ઉસકી લડકી અપને બાગમેં મુઝકો લેકર ગઈ. ઔર કહા મેરે બાપકી બાત તુમ કયૂં નહીં સુનતે?

મૈંને કહા બીબી ઔર દૌલતકે લિયે મૈં અપના દીન હરગિઝ નહીં છોડૂંગા. ફિર ઉસને કહા તુમ યહાં રેહના પસંદ કરતે હો યા અપને શહેર જાનેકો? મૈંને કહા અપને શહેર જાનેકો મૈં પસંદ કરતા હું. ઔર મેરા શહેર યહાંસે બહોત દિનોંકા રાસ્તા થા. ઉસને મુઝે આસમાનકા એક સિતારા દિખાયા ઔર કહા, ઉસી સિતારાકી સીધમેં જાના. તમામ રાત જાના, જબ સુબહ હો તો કહીં છુપ રેહના. ફિર જબ રાત આવે તો રાસ્તા ચલના ઈસ તરહ તુમ શહેરમેંપહોંચ જાઓગે. મૈં યહાંસે રવાના હુવા તમામ રાત ચલતા ઔર સુબહ હોતે છુપ રેહતા. ચોથે દિન એક જગહ છુપા થા. દેખા કે ચંદ સવાર આએ. મૈં ડરા કે શાયદ દુશ્મન મેરી તલાશમેં આ પહોંચે. જબ મેરે કરીબ આએ તો યેહી સાથી થે જિનકો શાહે રૂમને કત્લ કિયા થા. કુછ ઔર સવાર ભી ઉનકે સાથ સુફેદ ઘોડે પર સવાર થે. ઉન લોગોંને મુઝકો પુકારા કે ઉમેર! મૈંને કહા હાં. મૈં ઉમેર હું. તુમ તાં કત્લ કિયે ગયે થે ફિર ક્યૂંકર આએ? કહા હાં હમ લોગ કત્લ કિયે ગયે, લેકિન અલ્લાહ તઆલાને શહીદોંકો ઝિંદા રખ્ખા હૈ. ઔર ઉનકો હુકમ દિયા હૈ કે વો ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝકે જનાઝામેં શરીક હોં. ફિર ઉનમેંસે એકને કહા અય ઉમેર અપના હાથ દો. મૈંને અપના હાથ બઢાયા. ઉસને અપને ઘોડે પર મુઝકો સવાર કર લિયા. થોડી દૂર જાકર ઉતાર દિયા તો મૈં અપને મકાનકે પાસ થા.

રિવાયત કી ઈબ્ને જૌઝીને ઉયૂનુલ હિકાયાતમેં અબૂ અલી ઝરીરસે કે મુલ્કે શામમેં તીન ભાઈ અપને વકતકે બડે બહાદુર ઔર પહેલવાન થે. કુફ્ફારકે સાથ હમેશા જિહાદ કરતે થે. શાહે

રૂમને ઉન લોગોંકો ગિરિફતાર કિયા. ઔર કહા અગર તુમ લોગ દીને નસારા કબૂલ કર લો તો મૈં અપના મુલ્ક તુમકો દૂંગા. ઔર અપની લડકિયોંકો તુમસે બિયાહ દૂંગા. ઉન લોગોંને ઈન્કાર કિયા. ઔર ફરિયાદ કી યા મુહમ્મદ ૧ (સ.અ.વ.) હમારી મદદ કીજિયે. યે સુનકર શાહે રૂમને તીન દેગ બડે બડે તેલ ભરકર આગ પર ચઢાએ. તીન રાત દિન બરાબર ઉસકે નીચે આગ જલતી રહી. હર રોઝ ઉનકો દેગકે પાસ લે જાતા. ઔર કેહતા કે નસારાકા દીન કબૂલ કરો. નહીં તો તુમ લોગોંકો દેગમેં ડાલ દુંગા. યે હમેશા ઈન્કાર કરતે રહે. ચોથે રોઝ બડે ભાઈકો દેગમેં ડાલ દિયા. ફિર દૂસરે ભાઈકો દેગકે કરીબ લે જાકર હર તરહ સમઝાયા ઔર કોશિશ કી કે નસારાકા દીન કબૂલ કરે. ઉસને ભી કબૂલ ન કિયા ઔર ઈન્કાર કિયા. ફિર એક મજૂસી આયા ઔર કહા કે અય બાદશાહ! મૈં ઉસકો દીને ઈસ્લામસે ફેરૂંગા. બાદશાહને પુછા તુ કિસ તરહ ઉસકો ફેરેગા? ઉસને કહા અરબકે આદમી ઔરતોંકો બહોત દોસ્ત રખતે હૈં. મેરી એક લડકી બહોત ખૂબસૂરત હૈ. મુલ્કે રૂમમેં ઉસકે બરાબર કોઈ ખૂબસૂરત નહીં હૈ. યે લડકી ઉસકે હવાલે કરૂંગા. યે ઉસકો દીનસે ફેર લેગી. ઔર ચાલીસ દિનકી મુદ્દત મુકર્રર કરકે ઉસકો અપને ઘર લાયા. ઔર લડકીકે હવાલે કિયા ઔર તાકીદ કી કે ઉસકો અપને કબ્ઝામેં લાકર ઉસકા દીન બરબાદ કરે. લડકીને કહા મૈં ઝરૂર યે કામ કરૂંગી. તુમ ઈત્મીનાન રખ્ખો. જવાન નાચાર

---

૧. ઈસ તરહ ગાઈબાના ફરિયાદ કરના ઈસ શર્તસે જાઈઝ હૈ કે ઉસકો હાઝિર ઔર નાઝિર હોનેકા અકીદા ન રખતા હો, આજ કલ લોગોંકે અકીદાકી ખરાબીકી વજહસે મના હૈ.

હોકર ઉસકે સાથ રેહને લગા. તમામ દિન રોઝા રખતા ઔર તમામ રાત ઈબાદત કરતા થા, યહાં તકકે એક મહીના ગુઝર ગયા. મગર ઔરતકી તરફ ઉસને નઝર ન કી. એક દિન ઉસકે બાપને પુછા તુને ઉસકે સાથ કયા કિયા? લડકીને જવાબ દિયા કે ઉસકે દો ભાઈ ઈસ શહેરમેં હલાક કિયે ગયે હૈં શાયદ ઉનકી ફિકરસે મેરી તરફ મુતવજ્જેહ નહીં હોતા. મુઝકો ઉસકે સાથ દૂસરે શહેરમેં ભેજ દો. ઔર બાદશાહસે મુદ્દત ઝિયાદા તલબ કરો. ઉસને મુદ્દત ઝિયાદા કરાકે દૂસરે શહેરમેં ભેજ દિયા. યહાં ભી ઉસ જવાં મર્દને અપના વકત રોઝા ઔર ઈબાદતે ઈલાહીમેં બસર કિયા. ઔર ઔરતકી તરફ કભી ન દેખા. આખિર મુદ્દતકી રાતમેં ઔરતને ઉસસે કહા અય જવાં મર્દ! તુ અપને રબકી તાબેદારી ઔર ફરમાંબરદારીમેં કામિલ હૈ. તેરા રબ સચ્ચા હૈ મૈંને ભી તેરા દીન કબૂલ કિયા ઔર અપને બાપ દાદાકે બાતિલ દીનકો છોડા. અબ જવાનને ઉસસે પુછા કે બતાઓ કિસ હીલાસે હમ લોગ યહાંસે નિકલ ભાગેં. ઔરત એક ઘોડા મઝબૂત લાઈ. દોનોં ઉસ પર સવાર હોકર તમામ રાત ચલતે ઔર તમામ દિન છુપે રેહતે. એક રાત યે દોનોં જા રહે થે કે ચંદ સવારકી આવાઝ સુની. દેખા તો ઉસ જવાનકે દોનોં ભાઈ હૈં. ઔર ઉસકે સાથ ફરિશ્તે ભી હૈં. જવાનને સલામ કિયા ઔર પુછા કે તુમ ઈન્તિકાલ કર ચુકે થે અબ કયૂંકર આએ? જવાબ દિયા કે હમારી મૌત સિર્ફ ઈસ કદર થી કે દેગમેં એક ગોતા લગાયા ઔર જન્નતુલ ફિરદૌસમેં પહોંચ ગયે. અબ અલ્લાહ તઆલાને હમકો તુમહારે પાસ ભેજા હૈ તાકે ઈસ ઔરતકા નિકાહ તુમસે કર દેં. ફિર ઉનહોંને ઉન દોનોંકા નિકાહ કર દિયા. ઔર જહાંસે આએ થે

વહાં ચલે ગયે. યે જવાન અપની બીબીકો લેકર અપને વતન મુલ્કે શામ પહોંચા. ઔર ઉનકા યે વાકિઆ તમામ મુલકમેં મશ્હૂર હુવા. ઔર એક અરબી શાઈરને કહા હૈ.

યાની અલ્લાહ તઆલા સચ્ચે લોગોંકો ઉનકી સચ્ચાઈકી બરકતસે ઝિંદગીમેં ભી નજાત દેતા હૈ ઔર મરનેકે બાદ ભી.

રિવાયત હૈ કે ખાલિદ બિન મઅદાન તિલાવતે કુરઆનકે અલાવા હર રોઝ ચાલીસ હઝાર બાર સુબ્હાનલ્લાહ પળ્હા કરતે થે. ઔર ઉન્ગલિયોં પર ગિનતે થે ઉસ ઝમાનામેં તસ્બીહકા રિવાજ ન થા. જબ ઉનકા ઈન્તિકાલ હુવા ઔર ગુસલકે લિયે તખ્ત પર રખ્ખે ગએ તો ઉનકી ઉન્ગલિયાં હિલતી થી. જિસ તરહ તસ્બીહ પળ્હતે વકત હિલતી થીં.

રિવાયત કી બયહકીને બશર બિન મન્સૂરસે કે એક આદમી કબ્રસ્તાનમેં રેહતા ઔર જો જનાઝા આતા ઉસકી નમાઝ પળ્હતા, શામકો કબ્રસ્તાનકે દરવાઝા પર ખડે હોકર મુરદોંકી મગફિરતકી દુઆ કરકે મકાન રવાના હો જાતા થા. એક દિન બગૈર દુઆ કિયે મકાન ચલા આયા. રાતકો સોયા તો ખ્વાબ દેખા કે એક ગિરોહ ઉસકે પાસ આયા. મૈંને પુછા તુમ કૌન હો. ઔર કિસ લિયે આએ? ઉનહોંને કહા હમ લોગ કબ્રસ્તાનકે મુરદે હૈં તુમ શામકો હર રોઝ હમકો તોહફા દેતે થે. આજ તુમને મેહરૂમ કિયા. મૈંને પુછા વો તોહફા કયા હૈ? કહા કે તુમહારી દુઆએ મગફિરત. યે સુનકર અહદ કિયા કે હર રોઝ તુમકો યે તોહફા પહોંચાતા રહુંગા. ફિર નાગા કભી નહીં કિયા.

રિવાયત હૈ અબૂ અબ્દુલ્લાહ શામી (રદિ.) સે કે હમ લોગ

જિહાદકે લિયે મુલ્ક રૂમમેં ગયે. દો આદમી હમારે એક તરફ દુશ્મનકી તલાશમેં નિકલે. એક રૂમી મિલા ઉસસે યે દોનોં લડે. એક ઉનમેંસે શહીદ હો ગયા. દૂસરેને વાપસ આના ચાહા. ફિર દિલમેં ખયાલ કિયા કે મેરા સાથી તો જન્નતમેં ગયા. અગર મૈં લૌટ જાઉં તો અફસોસ ઔર શરમકી બાત હૈ. મૈંને ઉસસે મુકાબલા કિયા. ઔર તલવાર મારી. મગર વાર ખાલી ગયા. રૂમીને મુઝકો ઝમીન પર પછાડા ઔર સીના પર ચઢકર ઈરાદા કિયા કે મુઝે ઝબહ કરે. ફૌરન મેરા સાથી શહીદ ખડા હુવા ઔર ઉસકી ગરદન પકડકર ઝમીન પર દે મારા. ઔર હમ દોનોંને મિલકર ઉસકો કતલ કિયા. ફિર હમ દોનોં બાત કરતે હુએ ચલે. મેરા સાથી એક દરખ્તકે નીચે જાકર જિસ તરહ શહીદ હોકે ગિરા થા ઉસી તરહ ગિરા.

ફાઈદા :- મોઅતબર કિતાબોંમેં મય્યિત ઔર લાશકી ગુફ્તગૂકે બારેમેં ઔર અરવાહસે મુલાકાત હોનેકે મુતઅલ્લિક બહોતસી રિવાયાત લિખ્ખી હૈં. નેક ઔર પરહેઝગાર લોગોંસે કભી કભી અરવાહ મુલાકાત કરતી હૈં ઔર બાતચીત કરતી હૈં. ઝૈદ બિન ખારિજા અન્સારી (રદિ.) ને મરનેકે બાદ બહોતસી બાતેં કી હૈં. કલિમા તય્યિબા પઢા. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી તસ્દીક કી, ચારોં ખલીફાકે બરહક હોનેકી શહાદત દી. ઔર ઉનકી ખૂબિયાં બયાન કીં. ઔર બહોતસે હાલાત ઔર વાકિઆત આઈન્દા હોનેવાલે બયાન કિયે. ઈસી તરહ ખારિજા બિન ઝૈદ ઔર સાબિત બિન કૈસ બિન શુમાસને ભી મરનેકે બાદ ગુફ્તગૂ કી. ઔર શહીદોંને ભી બાતેં કીં. ઔર અપને સાથિયોંકી મદદ કી. ઈમામ

બયહકીને લિખ્ખા હૈ કે મય્યિતકી ગુફતગૂકો મુહદ્દિસીનકી જમાઅતને સહીહ તરીકાસે રિવાયત કિયા હૈ. ઔર ઉસકે સહીહ હોનેકો માના હૈ. ઔર દીનકે ઈમામોંને ભી ઈન હાલાતકો સહીહ રિવાયતોંસે અપની કિતાબોંમેં નકલ કિયા હૈ.

ફાઈદા :- ઈમામ યાફઈ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે અલ્લાહ તઆલા અરવાહે મય્યિતકો અચ્છી હાલતમેં હોં યા બુરી હાલતમેં કભી ઝાહિર કર દેતા હૈ કે દેખનેવાલેકો ઈત્મીનાન ઔર ખૂશી હો. ઔર ઉસસે નસીહત હાસિલ કરે. ઔર મય્યિતકો ફાઈદા પહોંચાએ. દુઆએ મગફિરતસે યા તિલાવતે કુરઆન શરીફસે યા સદકાતસે. ઔર ફરમાયા હૈ કે મય્યિતકી ઝિયારત અકસર ખ્વાબમેં હોતી હૈ. ઔર કભી બગૈર ખ્વાબકે જાગતેમેં ભી હોતી હૈ. મગર યે ખાસ હૈ ઔલિયા અલ્લાહકે વાસ્તે ઔર યે ઉનકી કરામત હૈ. અહલે સુન્નત વલ જમાઅતકા મઝહબ હૈ કે રૂહેં અગર નેક હૈં તો ઈલ્લીય્યીનમેં રેહતી હૈં ઔર અગર બદ હૈં તો સિજજીય્યીનમેં રેહતી હૈં. ઔર કભી કભી અલ્લાહ તઆલા ઉન અરવાહકો કબરમેં ડાલતા હૈ. ખુસૂસન જુમ્આકે દિન ઔર ઉસકી રાતમેં તો યે રૂહેં બૈઠકર આપસમેં બાતેં કરતી હૈં. નેક રૂહોંકો સવાબ મિલતા હૈ ઔર બદ રૂહોંકો અઝાબ હોતા હૈ. ઔર જબ યે રૂહેં ઈલ્લીય્યીન યા સિજ્જિય્યીનમેં રેહતી હૈં તો સિર્ફ રૂહ પર સવાબ ઔર અઝાબ હોતા હૈ. ઔર જબ કબરમેં આતી હૈં તો રૂહ ઔર બદન દોનોં પર સવાબ ઔર અંઝાબ હોતા હૈ.

ફાઈદા :- ઈબ્ને કય્યિમને લિખ્ખા હૈ કે અહાદીસ ઔર
12 અકવાલે અસ્હાબસે ઝાહિર હાંતા હૈ કે જબ કોઈ શખ્સ ઝિયારતે

કબરકે લિયે જાતા હૈ તો મુરદાકો ખબર હોતી હૈ. ઔર સલામ સુનતા હૈ ઔર જવાબ દેતા હૈ. ચાહે જુમ્આકા દિન ઔર રાત હો યા દૂસરા દિન ઔર રાત હો. ચાહે મય્યિત શહીદ હો શહીદ ન હો. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા ગુઝર જબ કબ્રસ્તાનકી તરફ હોતા તો સલામ કરતે ઔર ઉનકી મગફિરતકી દુઆ કરતે ઔર અપને અસ્હાબકો ભી ઝિયારતે કબર ઔર દુઆએ મગફિરતકા હુકમ દેતે થે. હસનને રિવાયત કી હૈ કે જો શખ્સ કબ્રસ્તાનમેં જાએ ઔર યે દુઆ પઢે **અલ્લાહુમ્મ રબ્બલ્ અજસાદિલ્બા લિયતિ વલ્ઈઝામિલ્નખિરતિલ્લતી ખરજત્ મિનદ્દુન્યા વહિય બિક મુઅમિનતન્ અદખિલ અલૈહા રૂહમ મિન ઈન્દિક સલામમ મિન્ની** તો હઝરત આદમ (અલૈ.) સે ઉસ વકત તક જિતને મુસલમાન મરે હૈં સબ ઉસકી મગફિરતકે લિયે અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ કરતે હૈં. ઔર ઈબ્ને અબી દુનિયાકી રિવાયતમેં હૈ કે હઝરત આદમ (અલૈ.) સે ઈસ વકત તક જિતને મુસલમાન મરે હૈં ઔર મરેંગે સબકે અદદકે મુવાફિક ઉસકો નેકી મિલેગી.

રૂહોંકે રેહનેકી જગહકા બયાન

અરવાહકે રેહનેકી જગહમેં રિવાયતેં મુખ્તલિફ હૈં ઔર સબ સહીહ હૈં. ઔર ઉલમાકે ભી અકવાલ ઈસ બારેમેં કઈ તરહકે હૈં. લેકિન તહકીક કરનેકે બાદ માલૂમ હોતા હૈ કે હકીકતમેં ઉન રિવાયતોંમેં કોઈ ઈખ્તિલાફ નહીં હૈ. સબ રિવાયતેં અપની અપની જગહ પર સહીહ ઔર દુરૂસ્ત હૈં. અલ્લામા ઈબ્ને કય્યિમને ઈસ મસ્અલાકો ખૂબ સમઝા હૈ. ઔર અચ્છી તહકીકસે બયાન કિયા

હૈ. જિસસે રિવાયતોંકી સિહહત ઔર મુવાફિકત ઝાહિર હો ગઈ. જાનના ચાહિયે કે આલમે દુનિયા વ આખિરતકે દરમિયાન એક આલમ હૈ ઉસકા નામ બરઝખ હૈ. યેહી આલમે અરવાહકે રેહનેકી જગહ હૈ. બરઝખ દુનિયાસે બડા ઔર આખિરતસે બહોત છોટા હૈ. ઉસકે દરજે ઔર તબકે બહોત હૈં. ઔર આમાલકે મુવાફિક અરવાહકે ભી મુખ્તલિફ દરજે હૈં. યે અરવાહ અપને અપને આમાલકે મુવાફિક ઉન દરજોં ઔર તબકોંમેં રહેંગી. ઔર યે ભી જાનના ચાહિયે કે રૂહકા તઅલ્લુક બદનકે સાથ પાંચ કિસમકા હૈ.

પેહલા તઅલ્લુક માંકે પેટમેં ઔર યે તઅલ્લુક ઝઈફ હૈ.

દૂસરા તઅલ્લુક બાદ પૈદા હોનેકે ઉમર ભર તક. યે તઅલ્લુક પેહલેસે કવી હૈ.

તીસરા તઅલ્લુક નીંદકી હાલતમેં. યે તઅલ્લુક બહોત કમઝોર ઔર ઝઈફ હૈ. કયૂંકે ખ્વાબમેં રૂહકા તઅલ્લુક આલમે બરઝખસે હો જાતા હૈ. ઈસ લિયે બદનકા તઅલ્લુક ઝઈફ હો જાતા હૈ. ઔર ખ્વાબ જો કુછ ઈન્સાન દેખતા હૈ વો ઉસી આલમે બરઝખકી સેરકા નતીજા હૈ.

ચોથા તઅલ્લુક બરઝખકા જો મૌતકે બાદ હોતા હૈ ઉસમેં મૌતકે સબબસે અગરચે રૂહ બદનકો છોડ દેતી હૈ. લેકિન રૂહ ઔર બદનમેં બિલકુલ જુદાઈ નહીં હોતી. બલ્કે બદનકે સાથ રૂહકો એક કિસમકા તઅલ્લુક ઔર વાસ્તા બાકી રેહતા હૈ. ઔર અરવાહકે એક જગહસે દૂસરી જગહ આને જાનેમેં એક આલમસે દૂસરે આલમમેં આને જાનેમેં કુછ દેર નહીં હોતી. પલક મારનેમેં આતી ઔર ચલી જાતી હૈ. જિસ તરહ સોતા હુવા આદમી ખ્વાબ દેખતા

હૈ કે આનકી આનમેં ઉસકી રૂહ આલમે દુનિયાકી સૈર કર લેતી હૈ. બલ્કે કભી સાતોં આસમાનકે ઉપર તકકી સૈર કરતી હૈ. ઔર અજાઈબાત દેખતી હૈ. ઔર દમકે દમમેં આ જાતી હૈ. ઉસ તઅલ્લુકકી વજહસે કબરકી ઝિયારત મસનૂન હુઈ. ઝિયારત કરનેવાલોંકા સલામ રૂહ સુનતી ઔર જવાબ દેતી હૈ. યે તઅલ્લુક કિયામત તક બાકી રેહતા હૈ.

પાંચવાં તઅલ્લુક કિયામતકે દિનકા જબ કબરસે ઉઠાએ જાએંગે. યે તઅલ્લુક નિહાયત કવી ઔર કામિલ હૈ કે કમઝોર નહીં હો સકતા. ઔર ન ઝાઈલ હો સકતા હૈ. પેહલે તઅલ્લુકાતસે ઉસ તઅલ્લુકકો કોઈ નિસ્બત નહીં. કયૂંકે અબ બદન સડને ઔર ગલનેકા નહીં ઔર ન અબ નીંદ હૈ ન મૌત. ઔર જાનના ચાહિયે કે અરવાહ ચાર કિસમકી હૈં એક અરવાહ અંબિયા (અલૈ.) કી. દૂસરી અરવાહ નેકકાર મોમિનોંકી. તીસરી અરવાહ બદકાર મોમિનોંકી. ચોથી અરવાહ કુફફાર ઔર મુશરિકીનકી. ઔર જાનના ચાહિયે કે મૌતકે બાદ જહાં અરવાહ રેહતી હૈં ઉસ જગહકો સિવાએ પૈગમ્બર (સ.અ.વ.) કે દૂસરા નહીં જાનતા હૈ ન બયાન કર સકતા હૈ. આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને શબે મેઅરાજમેં દોનોં આલમકી સૈર કી. ઔર અરવાહસે મુલાકાત કી. ઔર અલ્લાહ તઆલાને કિતની બાતોંસે આપકો આગાહ કિયા. ઈસ વાસ્તે જનાબ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઈસ બારેમેં જો કુછ બયાન કિયા હૈ ઉસકો પૈગમ્બર (અલૈ.) સે સુનકર બયાન કિયા હૈ. અપની રાયકો દખલ નહીં દિયા હૈ. ઔર જબ કે રૂહ દુનિયાકી ચીઝોંકે મિસ્લ નહીં હૈ. ઔર ન દેખનેમેં આ સકતી હૈ. ઈસ વાસ્તે ઉસકો દુનિયાકી

કિસી ચીઝ પર કયાસ કરના ઔર અંદાઝા લગાના નિહાયત ગલતી હૈ. જૈસે કોઈ શખ્સ ભૂખ પ્યાસકો લકડી પત્થર પર કિયાસ કરે યા ખૂશી ગમીકો દરખ્ત ઔર પહાડ પર કિયાસ કરે તો કહા જાએગા કે યે શખ્સ જાહિલ ઔર બે અકલ હૈ. જબ યે સબ બાતેં માલૂમ હો ગઈ તો અબ સમઝાના ચાહિયે કે ઈન્સાનને દુનિયામેં રેહકર જૈસે આમાલ કિયે હૈં ઉસકે મુવાફિક ઉસકી રૂહ અપને દરજામેં રખ્ખી જાતી હૈ. બાઝ અરવાહ ઈલ્લીય્યીનકે આલા દરજામેં રેહતી હૈં. યે પૈગમ્બરોંકી રૂહેં હૈં. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મેઅરાજકી રાતમેં ઉન લોગોંસે મુલાકાત કી હૈ. બાઝ અરવાહકો સબ્ઝ ચિડિયોંકી પીઠ પર જગહ દી જાતી હૈ. યે જન્નતમેં રેહતી હૈં. જહાં ચાહેં વહાં ચલી જાતી હૈં. યે વો શહીદ હૈં જો જિહાદમેં કતલ કિયે ગયે. ઔર ઉન પર કિસીકા કર્ઝ નહીં હૈ. ઔર જિન પર કિસીકા હક બાકી રેહ ગયા હૈ વો જન્નતમેં દાખિલ હોનેસે મેહરૂમ રખ્ખે જાએંગે.

રિવાયત હૈ મુહમ્મદ બિન અબ્દુલ્લાહસે કે એક શખ્સ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુવા ઔર કહા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! અગર મૈં અલ્લાહકી રાહમેં શહીદ હું તો મુઝકો કયા બદલા મિલેગા? આપને ફરમાયા જન્નત. જબ વો લોટકર ચલા તો આપને ઉસકો બુલાકર ફરમાયા. અગર તુઝ પર કિસીકા કર્ઝ ન હો. યે હુકમ જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને અભી મુઝકો સુનાયા હૈ. બાઝ અરવાહ જન્નતકે દરવાઝા પર રહેંગી. બાઝ અપની કબરોંમેં બંદ રહેંગી. ઔર ઉન પર સવાબ ઔર અઝાબ હોતા રહેગા. ઔર બાઝ અરવાહ સાતોં તબકોંકે નીચે કેદ કી જાએંગી. ઔર અઝાબમેં ગિરિફતાર હોંગી. યે રૂહેં મુશ્રિકીન ઔર

કુફફારકી હોંગી. બાઝ અરવાહ આગકે તન્નૂરમેં અઝાબ કી જાએંગી. ઔર બાઝ ખૂનકી નહેરમેં જૈસાકે અઝાબે કબરમેં બયાન હુવા. પૈગમ્બર ઔર શહીદ જન્નતમેં રેહતે હૈં. ઔર અલ્લાહ તઆલાકે હુકમ ઔર ઈજાઝતસે જહાં ચાહેં જાતે હૈં ઉનકે સિવા ઔર લોગોંકી રૂહેં બરઝખમેં રેહતી હૈં ઔર ઉનકા તઅલ્લુક કબ્રસે રેહતા હૈ. ઔર સવાબ મિલતા હૈ યા અઝાબ હોતા હૈ. ઈસકો સવાબે કબર યા અઝાબે કબર કેહતે હૈં.

સાહિબે અફસાહને લિખ્ખા હૈ કે અરવાહે મોમિનીન મુખ્તલિફ હાલતોંમેં રેહતી હૈં. બાઝ ચિડિયોંકી શકલમેં જન્નતકે દરખ્તોં પર રેહતી હૈં. ઔર બાઝ સબ્ઝ ચિડિયોંકે અંદર ઔર બાઝ સુફેદ ચિડિયોંકે અંદર હોકર ઔર બાઝ કંદિલોંમેં જો અર્શકે નીચે લટકતે હૈં ઔર બાઝ જન્નતી આદમીકી સૂરતમેં ઔર બાઝકી સૂરત નઈ તરહકી બનાઈ જાએગી. ઉનકે નેક આમાલકે મુનાસિબ, ઔર બાઝ દુનિયામેં સૈર કરતી હૈં. ઔર અપને બદનમેં ભી આ જાતી હૈં. ઔર બાઝ મય્યિત કી અરવાહસે મુલાકાત કરતી ફિરતી હૈં. ઔર બાઝ અરવાહ હઝરત મીકાઈલ (અલૈ.) કી ઝિમ્મેદારીમેં રેહતી હૈં. ઔર બાઝ હઝરત આદમ (અલૈ.) કી ઝિમ્મેદારીમેં હૈં. હકીમ તિરમિઝીને લિખ્ખા હૈ કે અરવાહ બરઝખમેં કિસી જગહ કૈદ નહીં રેહતી હૈં બલ્કે ઉસમેં ચલતી ફિરતી હૈ. દુનિયાકે અહવાલ ઔર મલાઈકાકે હાલાત ભી દેખતી હૈં. ઔર બાઝ અરવાહકો અર્શકે નીચે જગહ દી જાતી હૈ. ઔર બાઝકો ઐસી કુદરત દી જાતી હૈ કે જન્નતમેં જહાં ચાહેં ઉડકર ચલે જાતે હૈં. અરવાહકે રેહનેકી જગહમેં હદીસેં ઔર અસહાબકે કૌલ બહોત હૈં. મગર હમ એક એક હદીસ

ઓર કૌલ ઈસ જગહ બયાન કરતે હૈં.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને શહીદોંકી રૂહેં સબ્ઝ ચિડિયોંમેં રેહતી હૈં. જન્નતમેં નહેરોં પર જાતી હૈં ઔર મેવે ખાતી ફિરતી હૈં. ફિર સોનેકી કંદીલોંમેં કિયામ કરતી હૈં જો અર્શકે નીચે લટકતી હૈં. સબ્ઝ ચિડિયોંમેં રેહનેકે માના બાઝ ઉલમાને યે બયાન કિયા હૈ કે સબ્ઝ ચિડિયોં પર સવાર હોકર જહાં ચાહેંગી સૈર કરેંગી. ઔર બાઝ ઉલમાને ફરમાયા હૈ કે ઉનકી સૂરત આલમે બરઝખમેં સબ્ઝ ચિડિયોંકે મિસ્લ ખૂશ્નુમા બના દી જાતી હૈ. જિસ તરહ ફરિશ્તે કભી ઈન્સાનકી સૂરત બન જાતે હૈં. લેકિન આખિરતમેં વો રૂહેં ઈન્સાની સૂરતમેં કર દી જાએંગી. ઐસી હી રિવાયત હૈ ઈબ્ને મસઉદ ઔર ઈબ્ને ઉમર ઔર કઅબ (રદિ.) સે.

રિવાયત હૈ અબૂ સઈદ ખુદરી (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કે શુહદા સુબહકો ઔર શામકો સૈર કરતે હૈં. ફિર સબ્ઝ કંદીલોંમેં કયામ કરતે હૈં. જો અર્શસે લટકતી હૈં. તો અલ્લાહ તઆલા ઉનસે પુછતા હૈ કે મૈંને જો બુઝુર્ગી તુમકો દી હૈ ઉસસે ઉમદા કોઈ બુઝુર્ગી તુમ જાનતે હો કે મૈં તુમકો ઈનાયત કરૂં. વો કહેંગી નહીં લેકિન હમારી તમન્ના હૈ કે તુ હમકો ફિર ઝિંદા કરે તાકે હમ દુનિયામેં જાકર તેરી રાહમેં જિહાદ કરેં ઔર શહીદ હોં.

રિવાયત હૈ અબ્દુર્રહમાન (રદિ.) સે કે જબ કઅબ (રદિ.) કી વફાતકા વકત આયા તો ઉમ્મે બશર ઉનકે પાસ ગઈ ઔર કહા, અગર ફલાં શખ્સસે મુલાકાત હો તો ઉસકો મેરા સલામ કેહના.

કઅબને જવાબ દિયા અય ઉમ્મે બશર હમકો ઈતની ફુરસત કહાં મિલેગી કે તુમહારા સલામ પહોંચાએં. ઉમ્મે બશરને કહા, કયા તુમને નહીં સુના કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મોમિનકી રૂહ જન્નતમેં જહાં ચાહે સૈર કરેગી. ઔર કાફિરકી રૂહ સિજ્જિય્યીનમેં રેહતી હૈ. કહા બેશક મૈંને સુના હૈ. કહા ઈસી વજહસે મૈંને યે પયામ તુમસે કહા.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મોમિનીનકી ઔલાદ જન્નતકે એક પહાડમેં રહેગી. ઉનકી પરવરિશ હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) ઔર ઉનકી બીબી હઝરત સારા કે ઝિમ્મા હોગી. યહાં તકકે કિયામતકે દિન ઉનકે માં-બાપકે હવાલે કરેંગે.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો ઔલાદ મુસલમાન હોનેકે બાદ પૈદા હોતી હૈ વો જન્નતમેં ખાતી પીતી ઔર આસૂદા રેહતી હૈ. ઔર કેહતી હૈ અય રબ! મેરે માં-બાપ કહાં હૈં ઉનકો મેરે પાસ પહોંચા દે.

રિવાયત હૈ ખાલિદ બિન મઅદાનસે કે જન્નતમેં એક દરખ્ત હૈ ઉસકા નામ તૂબા હૈ. ઉસકી હર શાખમેં થન લગે હૈં. જો બચ્ચે દૂધ પીનેકી હાલતમેં મરતે હૈં વો તૂબાકે થનસે દૂધ પીતે હૈં. ઉનકી પરવરિશ હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) કરતે હૈં.

રિવાયત હૈ હુઝૈલસે કે ખાનદાને ફિરઔનકી અરવાહ સિયાહ ચિડિયોંમેં હૈં. ઔર સુબહ ઔર શામ જહન્નમકા અઝાબ ચખતી હૈં. ઔર શહીદોંકી અરવાહ સબ્ઝ ચિડિયોંમેં હૈં. ઔર મુસલમાનોંકી ઔલાદ જો અબ તક બાલિગ નહીં હુઈ જન્નતકી

ચિડિયોંમેં સૈર કરતી હૈં ઔર ખાતી પીતી હૈં.

રિવાયત હૈ અબૂ સઈદ ખુદરી (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કે મૈં ઔર જિબ્રઈલ (અલૈ.) મેઅરાજકી રાત જબ આસમાનમેં પહોંચે તો દેખા કે હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈ.) વહાં પર હૈં ઔર ઔલાદે મોમિનીનકી અરવાહકો ફરિશ્તે ઉનકે પાસ લે જાતે હૈં તો વો ફરમાતે હૈં. યે રૂહ નેકકાર ઔર પાક હૈ. ઉસકો ઈલ્લીય્યીનમેં લે જાઓ. ફિર બદકારકી ઔલાદકી અરવાહ ઉનકે પાસ લે જાતે હૈં તો ફરમાતે હૈં યે રૂહ બદકાર ઔર નજિસ હૈ ઉસકો સિજ્જિય્યીનમેં લે જાઓ.

રિવાયત હૈ વહબ બિન મુનબ્બાસે કે સાતવે આસમાનમેં એક મકાન હૈ ઉસકા નામ બૈઝાઅ હૈ. ઉસમેં મોમિનોંકી અરવાહ જમા હોતી હૈં. જબ દુનિયામેં કોઈ મરતા હૈ તો ઉસકી રૂહ યહાં આતી હૈ સબ અરવાહ ઉસસે દુનિયાકા હાલ પુછતી હૈં. જબ દુનિયામેં કોઈ મરતા હૈ તો ઉસકી રૂહ યહાં આતી હૈ. સબ અરવાહ ઉસસે દુનિયાકા હાલ પૂછતી હૈં. જિસ તરહ મુસાફિર ઘર આતા હૈ તો સબ લોગ ઉસસે સફરકા હાલ પૂછતે હૈં.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે મોમિનોંકી અરવાહકો હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.) કે પાસ લે જાતે હૈં તો વો કેહતે હૈં તુમ કિયામત તક યહાં રહો.

રિવાયત હૈ વહબ બિન મુનબ્બાસે કે અરવાહે મોમિનીનકો એક બડે ફરિશ્તાકે પાસ લે જાતે હૈં. ઉસકા નામ રૂમાઈલ હૈ. યે અરવાહ મોમિનીનકે દારોગા યાની જમા કરને વાલે હૈં.

રિવાયત હૈ અબાન બિન સઅલબસે કે જો ફરિશ્તા કુફ્ફારકી

અરવાહકા દારોગા હૈ ઉસકા નામ દૌમા હૈ.

રિવાયત હૈ હઝરત અલી કર્રમલ્લાહુ વજહહૂસે કે અરવાહ મોમિનીનકી ચાહે ઝમઝમમેં હૈં. ઔર બદતરીન ઝમીન અલ્લાહકે નઝદીક હઝરમૌતકા મૈદાન હૈ. જિસકો બરહૂત કેહતે હૈં. ઉસમેં કુફ્ફારકી અરવાહ જમા હોતી હૈં.

રિવાયત હૈ અલી કર્રમલ્લાહુ વજહહૂસે કે સબ મૈદાનોંમેં અચ્છા મૈદાન મક્કાકા હૈ. ઔર સબ મૈદાનોંસે બદતર મૈદાન હઝરમૌતકા હૈ. ઉસમેં કુફ્ફારકી અરવાહ જમા હોતી હૈં.

રિવાયત હૈ અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) સે કે કુફ્ફારકી અરવાહ બીરે બરહૂતમેં જમા હોતી હૈં જો હઝરમૌતમેં હૈ. ઔર મોમિનીનકી અરવાહ જાબિયામેં જમા હોતી હૈં.

ફાઈદા :- મુલ્કે યમનમેં એક શહેરકા નામ હઝરમૌત હૈ ઉસકે કરીબ એક જગહ હૈ જિસકો સનઆ કેહતે હૈં. યહાં એક ઝમીન બહોત નીચી હૈ ઉસકો બરહૂત ઔર બીરે બરહૂત ભી કેહતે હૈં. ઉસમેં અરવાહે કુફ્ફાર ઔર મુશ્રિકીનકી જમા હોતી હૈં. ઉસકા તઅલ્લુક જહન્નમકે સાથ હૈ. ઔર બહરૂલ કલામમેં હૈ કે ઉસીકે નીચે જહન્નમ હૈ. ઔર મુલ્કે શામમેં એક જગહકા નામ જાબિયા હૈ ઉસકો અરીહા ભી કેહતે હૈં, યહાં મોમીનોંકી રૂહેં જમા હોતી હૈં. ઈન દો જગહોંમેં આલમે બરઝખ હૈ.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે એક દિન નબી (સ.અ.વ.) બૈઠે થે ઔર અસમા બિન્તે અમીસ (રદિ.) આપકે કરીબ થીં. આપને અચાનક સલામકા જવાબ દિયા. ઔર ફરમાયા, અસમા યે જાફર તૈયાર હૈં.જિબ્રઈલ ઔર મીકાઈલકે સાથ ઉઠતે

હૈં. મેરે પાસ આએ ઔર સલામ કિયા ઔર કહા ફલાં દિન જિહાદમેં મુશ્રિકીનને મેરે બદનકે અગલે હિસ્સામેં તલવાર ઔર નેઝાકે તહત્તર ઝખમ લગાએ થે. જબ મૈંને નેઝા દાહને હાથમેં લિયા તો દાહના હાથ કાટ ડાલા, ફિર જબ બાએં હાથમેં લિયા તો બાયાં હાથ ભી કાટ ડાલા. મુઝકો અલ્લાહ તઆલાને દોનોં હાથકે બદલે દો બાઝુ ઈનાયત કિયે. ઔર જિબ્રઈલ ઔર મીકાઈલકે સાથમેં ઉડતા હું. ઔર જન્નતમેં જહાં ચાહતા હું સૈર કરતા હું ઔર મેવે ખાતા હું. અસમાને કહા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મુઝે અંદેશા હૈ કે ઈસ વાકિઆકા લોગ ઈન્કાર કરેં. આપ મિમ્બર પર ચળ્હકર ઉસકો બયાન કર દેં. આપને મિમ્બર પર ચળ્હકર પેહલે અલ્લાહ તઆલાકી તારીફ કી, ફિર જાફર તૈયાર (રદિ.) કા હાલ સહાબા (રદિ.) કો સુનાયા.

રિવાયત કી અહમદ બિન મુહમ્મદ નેશાપુરીને અપની કિતાબમેં હામિદ બિન યહયાસે કે મક્કા મુઅઝઝમામેં એક ખુરાસાની આદમી રેહતા થા. ઉસકે પાસ સબ લોગ રૂપિયા અમાનત રખતે થે. ઔર જબ ચાહતે લે લેતે થે. એક આદમી બારા હઝાર અશરફી ઉસકે પાસ અમાનત રખકર સફરમેં ચલા ગયા. ખુરાસાનીને ઉસકો અપને મકાનમેં દફન કર દિયા. ઔર બીમાર હોકર ઈન્તિકાલ કર ગયા. ઉસકે બાદ વો આદમી આયા ઔર ઉસકે લડકોંસે અશરફિયાં તલબ કીં. લડકોંને કહા હમકો તુમહારી અશરફિયોંકી ખબર નહીં. ફિર લડકોંને મક્કાકે ઉલમાસે દરિયાફત કિયા કે હમ કિસ તરહ ઉસકી અમાનત અદા કરેં. ઉલમાને જવાબ દિયા કે ખુરાસાની નેક આદમી થા. ઔર હમકો

ખબર મિલી હૈ કે નેકોંકી અરવાહ ઝમઝમ કુવેંમેં રેહતી હૈં. જબ આધી રાત ગુઝરે તો તુમ ઝમઝમકેં કરીબ જાકર અપને બાપકો પુકારો, યકીન હૈ કે વો જવાબ દેગા. જબ વો જવાબ દે તો અશરફિયોંકા હાલ પૂછના. તીન રાત તક લડકોંને બરાબર પુકારા, મગર જવાબ ન મિલા. ફિર ઉલમાકે પાસ જાકર હાલ બયાન કિયા. ઉલમાને કહા ઈન્ના લિલ્લાહિ વ ઈન્ના ઈલૈહિ રાજિઊન. તુમહારા બાપ દોઝખી હો ગયા. તુમ યમનકે ઉસ મૈદાનમેં જાઓ જિસકો બરહૂત કેહતે હૈં. ઉસમેં એક કુંવા હૈ ઉસકા નામ ભી બરહૂત હૈ. ઉસમેં દોઝખિયોંકી અરવાહ રેહતી હૈં. જબ આધી રાત ગુઝરે તો બરહૂતકે કરીબ જાકર પુકારો. જબ લડકોંને યહાં પુકારા ઉસને ફૌરન જવાબ દિયા.

રિવાયત કી ઈબ્ને અબી દુનિયાને કિતાબુલ કુબૂરમેં અમ્ર બિન સુલેમાનસે કે એક યહૂદી મર ગયા. ઉસકે પાસ એક મુસલમાનકી અમાનત થી. ઉસકા લડકા મુસલમાન હો ગયા. જબ ઉસને અમાનત તલબ કી તો લડકેને તલાશ કી મગર ન પાયા. શોઐબ જબાઈકે પાસ જાકર હાલ બયાન કિયા, ઉનહોંને કહા તુમ સનીચરકે દિન બરહૂતકે નઝદીક જાકર અપને બાપકો પુકારો, વો તુમકો જવાબ દેગા. ફિર ઉસસે અમાનતકા હાલ પૂછો. લડકેને બરહૂતકે કરીબ જાકર દો બારા પુકારા. યહૂદીને જવાબ દિયા. ઉસને પૂછા તુને અમાનત કહાં રખ્ખી હૈ? જવાબ દિયા કે દરવાઝાકી ચૌખટકે નીચે દફન હૈ વહાંસે નિકાલકર દે દો. ઔર તુમને જો દીન કબૂલ કિયા હૈ ઉસ પર કાઈમ રેહના.

રિવાયત હૈ દલાઈલે નબુવ્વતમેં અરવાહસેકે જંગે બીરે

મઉનામેં હઝરત અબૂબકર સિદ્દીક (રદિ.) કે ગુલામ આમિર બિન ફુહૈરા શહીદ હુએ. ઔર અમ્ર બિન ઉમય્યા કૈદ હુએ. એક શખ્સને અમ્ર બિન ઉમય્યાસે પુછા તુમ અપને સાથિયોંકો પેહચાનતે હો? કહા હાં પેહચાનતા હું. ફિર ઉનકો શહીદોંકી લાશોંકો દિખાયા. ઔર કહા તુમહારે સાથિયોંસે કૌન શખ્સ ઉસમેં નહીં હૈ? કહા આમિર બિન ફુહૈરા નહીં હૈં. ફિર પુછા વો કૈસે થે? કહા વો હમ સબસે અફઝલ ઔર પરહેઝગાર થે. તબ કહા યે ઉનકી લાશ હૈ. નેઝા ઉનકે બદનમેં લગા હુવા હૈ ઔર નેઝાકો ઉનકે બદનસે ખીંચકર નિકાલા. પસ ઉનકી લાશ આસમાનકી તરફ રવાના હુઈ. ઔર ઈતની ઉપર ગઈ કે નઝરસે ગાઈબ હો ગઈ. ઉનકે કતલ કરનેવાલેકા નામ જબ્બાર થા. યે હાલ દેખકર વો મુસલમાન હો ગયા. ફિર ઝિહાકને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે પાસ આમિરકી લાશ આસમાનકી તરફ જાને ઔર જબ્બારકે મુસલમાન હોનેકા હાલ લિખ્ખા. આપને ફરમાયા ફરિશ્તે આમિરકી લાશ ઈલ્લીય્યીનમેં લે ગએ. ઈસ રિવાયતકો ઈમામ બુખારીને ભી લિખ્ખા હૈ. ઔર બયહકીમેં હૈ કે હઝરત ખુબૈબ (રદિ.) કી લાશ ભી ફરિશ્તે આસમાન પર લે ગએ. અબૂ નઈમ ઔર અહમદને ભી ઈસ રિવાયતકો બયાન કિયા હૈ. ઔર ઈસી તરહ અલા હઝરમી (રદિ.) કી લાશ ભી ફરિશ્તે આસમાન પર લે ગએ.

રિવાયત કી ઈબ્ને અસાકિરને અતા ખુરાસાનીસે કે ઉવેસ કરની (રહ.) કા સફરમેં શિકમ જારી હુવા ઔર ઈન્તિકાલ કિયા. ઉનકે તોશાદાનમેં દેખા કે દો કપડે રખ્ખે હૈં. લેકિન દુનિયાવી કપડેકે કિસમસે નહીં. ઔર ન ઐસે હૈં કે ઉનકો ઈન્સાનને તૈયાર

કિયા હૈ. ફિર દો આદમી કબર ખોદનેકે વાસ્તે ગયે. ઔર વાપસ આકર બયાન કિયા કે એક પત્થરકી ચટાનમેં ઉનકી કબર ખોદી હુઈ તૈયાર હૈ. ઔર ગુસલ ઔર કફન દેકર દફન કિયા. ઔર વહાંસે રવાના હુએ. અબ્દુલ્લાહ બિન સલમા (રદિ.) કેહતે હૈં કે હમ લોગ ફિર લૌટકર ઉસ જગહ ગયે ન કબર દેખી ન કોઈ કબરકા નિશાન પાયા.

રિવાયત હૈ કે જબ માલિક બિન અલીકા ઈન્તિકાલ હુવા ઔર ગુસલ ઔર કફન દેકર જનાઝા પઢનેકે વાસ્તે લાએ તો લોગોંને દેખા કે સારા મૈદાન ઔર પહાડ ઔર જહાં તક નઝર જાતી હૈ આદમિયોંસે ભરા હૈ. નિહાયત સુફેદ કપડે પેહને હુએ હૈં. સબને નમાઝે જનાઝા પઢી.

રિવાયત હૈ અબૂ ખાલિદસે કે અમ્ર બિન કૈસકા ઈન્તિકાલ હુવા. નમાઝે જનાઝાકે વકત લોગોંને દેખા કે સારા મૈદાન આદમિયોંસે ભરા હૈ. ઔર સબ સુફેદ લિબાસ પેહને હૈં. જબ દફનસે ફારિગ હુએ તો સિવાએ ચંદ આદમીકે કિસીકો ન દેખા.

રિવાયત કી ઈબ્ને જૌઝીને અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારકસે કે એક શખ્સકો મૈંને જંગલમેં દેખા કે બહોત શૌક ઔર ઝૌકસે મુનાજાત (દુઆ) કરતા હૈ. ઈલાહી તુ મેરા મકસૂદ હૈ ઔર મેરી રૂહ તેરે દીદારકી મુશ્તાક હૈ. તેરે બગૈર ન દિનકો મુઝે આરામ હૈ ન રાતકો ચૈન હૈ. યે કેહકર રોયા ઔર ચીખ મારકર ઝમીન પર ગિરા ઔર ઈન્તિકાલ કિયા. ફિર મૈંને દેખા બહોતસે આદમી આએ ઔર ગુસલ ઔર કફન દિયા. ખૂશ્બૂ લગાઈ નમાઝે જનાઝા પઢકર દફન કિયા ઔર આસમાન પર ચલે ગયે.

રિવાયત હૈ હસન બસરી (રહ.) સે કે એક રાત મુઝકો જંગલમેં રેહનેકા ઈત્તિફાક હુવા, દેખા કે એક ગારમેં એક નૌજવાન નમાઝ પળ્હતા હૈ. ઔર ગારકે દરવાઝા પર શેર ખડા હૈ. મૈંને કહા અય જવાન તુ દરવાઝા પર કુછ દેખતા હૈ? ઉસને જવાબ દિયા કે તુમ શેરસે ડરતે હો. અગર શેરકે પૈદા કરનેવાલેસે ડરતે તો અચ્છા હોતા. ફિર ઉસને શેરસે કહા, તુ અલ્લાહ તઆલાકા કુત્તા હૈ. અગર અલ્લાહને તુઝે મેરે ખાનેકે વાસ્તે ભેજા હૈ તો મૈં તેરી ખોરાક બંદ નહીં કર સકતા. ઔર અગર મેરે ખાનેકે વાસ્તે નહીં ભેજા હૈ તો યહાંસે દૂર હો. પસ શેર વહાંસે ચલા ગયા. ફિર જવાનને કહા અય અલ્લાહ! મેરા ભેદ ઝાહિર હો ગયા. અબ દુનિયામેં રેહના મેરે વાસ્તે બેહતર નહીં હૈ. અગર આખિરત મેરે લિયે ખૈર હૈ તો મુઝકો ઉઠા લે. યે કેહકર ઉસી વકત જવાનને ઈન્તિકાલ કિયા. મૈં યહાંસે લૌટ આયા ઔર અપને દોસ્તોંકો જો નેક ઔર પરહેઝગાર થે સાથ લેકર ગયા, તાકે ઉસકી તજહીઝો તકફીન કરૂં. જબ ગારકે મુંહ પર પહોંચા તો કુછ ન દેખા. ગૈબસે આવાઝ આઈ કે અય ફલાં અપને સાથિયોંકો લે જા. ઉસ જવાનકો આસમાન પર ઉઠા લે ગએ.

રિવાયત હૈ કિતાબ શર્ફુલ મુસ્તફામેં સઈદ (રદિ.) સે કે હસન બસરી બૈઠે થે. એક જમાઅત ઉનકે પાસ થી. ઉસ દરમિયાનમેં એક શખ્સ આયા, ઉસકી આંખેં સબ્ઝ થીં. હસન બસરીને ઉસસે પુછા તેરી આંખેં પૈદાઈશી સબ્ઝ હૈં યા બીમારીસે? ઉસને કહા આપને મુઝકો નહીં પેહચાના? કહા નહીં. જબ ઉસને અપના નામ ઔર પતા બતાયા તો સબ લોગોંને પેહચાના. ઔર પુછા કે તુમ પર

કયા વાકિઆ ગુઝરા? ઉસને બયાન કિયા કે મૈં અપના સબ માલ ઔર અસ્બાબ કશ્તીમેં ભરકર તિજારતકે લિયે યમનકી તરફ રવાના હુવા. રાસ્તામેં સખ્ત તૂફાન આયા. કશ્તી ટૂટ ગઈ. મૈં તખ્તા પર બૈઠ ગયા. દરિયાકે કિનારે એક જંગલમેં પહોંચા. ચાર મહીના તક જંગલમેં ઘૂમતા ફિરતા રહા. ઔર દરખ્તકે પત્તે ઘાસ ખાતા રહા. એક દિન મૈંને ખયાલ કિયા કે કિસી એક તરફકા રાસ્તા ઈખ્તિયાર કરૂં, તાકે આબાદીકી સૂરત દેખૂં. યા ચલતે ચલતે મેરા કામ તમામ હો જાએ. ફિર મૈં એક તરફકો રવાના હુવા. રાસ્તામેં એક મકાન આલીશાન ખૂબસૂરત દેખા. દરવાઝા ખોલકર ઉસકે અંદર ગયા ઔર દેખા કે ઉસમેં બડે બડે ચબૂતરે બને હૈં. હર ચબૂતરે પર મોતીકા સંદૂક રખ્ખા હૈ. ઔર કુફલસે બંધી હુઈ કુંજિયાં સામને રખ્ખી હૈં. મૈંને એક સંદૂક ખોલા ઉસકે અંદરસે નિહાયત ઉમદા ખૂશ્બૂ નિકલી. ઔર દેખા કે ઉસમેં આદમી હરીર લિપટે હુએ સોએ હૈં. એક આદમીકો મૈંને હિલાયા તો વો મુરદા થા. ફિર મૈંને સંદૂક બંદ કિયા ઔર મકાનસે બાહિર આકર દરવાઝા બંદ કિયા ઔર રૂવાના હુવા. રાસ્તામેં દો સવારસે મુલાકાત હુઈ. ઐસે ખૂબસૂરત સવાર મૈંને કભી ન દેખે થે. ઉનકે ઘોડેકી પેશાની ઔર પૈર સુફેદ થે. સવારોંને મુઝસે પુછા તુ કૌન હૈ ઔર કહાંસે આતા હૈ? મૈંને અપના પૂરા વાકિઆ બયાન કિયા. મેરા હાલ સુનકર કહા કે આગે ચલો. એક બાગ મિલેગા ઉસમેં એક ખૂબસૂરત આદમી નમાઝ પઢહતા હુવા મિલેગા. ઉસસે અપના હાલ બયાન કરના. વો તુમકો રાસ્તા બતા દેગા. મૈં આગે બઢહા, ઉસ આદમીસે મુલાકાત હુઈ. મૈંને સલામ કિયા ઉસને સલામકા જવાબ દિયા ઔર મેરા વાકિઆ

પુછા, મૈંને અપના પુરા હાલ બયાન કિયા. જબ ઉસ મકાનમેં જાનેકા હાલ સુના તો બહોત ઘભરાએ, ઔર પુછા ફિર તુમને કયા કિયા? જબ મૈંને કહા કે સંદૂક બંદ કર દિયા ઔર રવાના હો ગયા. તબ ઉનકી ઘભરાહટ દૂર હુઈ. ઔર કહા બૈઠ જાઓ. મૈં બૈઠ ગયા. ઔર દેખા કે એક બદલી આઈ ઔર કહા અસ્સલામુ અલૈકુમ યા વલિયલ્લાહ! ઉનહોંને બદલીસે કહા તુ કહાં જાતી હૈ? કહા ફલાં શહેરમેં. ઉસી તરહ બદલીને કહા મૈં બસરામેં જાતી હું. ફરમાયા ઉતર આ. બદલી ઝમીન પર આ ગઈ. તો ફરમાયા ઉસ આદમીકો અપને ઉપર સવાર કરકે ઉસકે મકાન પર સહીહ ઔર સાલિમ પહોંચા દે. મૈંને બદલી પર સવાર હોતે વકત કહા, જિસ ખુદાને આપકો યે મરતબા બખ્શા ઉસકી કસમ દેતા હું. ફરમાઈયે વો મકાન કૈસા હૈ? ઔર વો દોનોં સવાર કૌન થે? ઔર આપ કૌન હૈં? કહા યે મકાન દરિયાકે શહીદોંકા હૈ. અલ્લાહ તઆલાને ફરિશ્તોંકો મુકર્રર કિયા હૈ કે જો લોગ દરિયામેં ગર્ક હોં ઉનકી લાશ નિકાલ લાએં. ઔર હરીરકે કફનમેં લપેટકર ઉન સંદૂકોંમેં રખ્ખેં. ઔર વો સવાર દો ફરિશ્તે હૈં. અલ્લાહ તઆલાકા સલામ સુબહ ઔર શામ ઉનકો પહોંચાતે હૈં. ઔર મૈં ખિઝર હું. મૈંને અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ કી કે તુમહારે પૈગમ્બરકી ઉમ્મતકે સાથ મુઝકો રખ્ખે. ફિર ઉસ આદમીને કહા જબ મૈં બદલી પર સવાર હોકર ચલા તો ઈસ કદર ખૌફ મુઝ પર તારી હુવા કે મેરી આંખેં સબ્ઝ હો ગઈ. ઈસ કિસ્સાકો શેખુલ ઈસ્લામ ઈબ્ને હજર (રહ.) ને અપની કિતાબ અસાબા ફી મઅરિફતિસ્સહાબામેં હઝરત ખિઝરકે હાલમેં બયાન કિયા હૈ.

ઔર તફસીર દુર્રે મન્સૂરકી ચૌથી જિલ્દમેં હૈ કે હઝરત આદમ (અલૈ.) કો જબ તૂફાને નૂહકી ખબર દી ગઈ તો આપને અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ કી કે જો શખ્સ બાદ તૂફાનકે મુઝકો દફન કરે ઉસકી ઉમર કિયામત તક દરાઝ કર. હઝરત ખિઝર (અલૈ.) ને બાદ તૂફાનકે આપકો દો બારા દફન કિયા. અલ્લાહ તઆલાને હઝરત આદમ (અલૈ.) કી દુઆ કબૂલ ફરમાઈ ઔર ખિઝર (અલૈ.) કી ઉમર કિયામત તક દરાઝ કી.

ફાઈદા :- કબરમેં અરવાહ અપને આમાલકે મુવાફિક સવાબ ઔર અઝાબ પાતી હૈં. ઔર હર દિન દો બાર સુબહ ઔર શામ અગર વો જન્નતી હૈં તો ઉનકો જન્નત દિખાઈ જાતી હૈ. ઔર ફરિશ્તા કેહતા હૈ કે યે તુમહારા અસલી ઠિકાના હૈ. યે રિવાયત બુખારી ઔર મુસ્લિમને કી હૈ. ઔર દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે ફિરઔનકે ખાનદનકી અરવાહકો સિયાહ ચિડિયોંકે અંદર રખકર સુબહ ઔર શામ દોઝખકે પાસ લે જાતે હૈં ઔર અઝાબ કરતે હૈં. યે તુમહારા અસલી ઘર હૈ.

રિવાયત હૈ શઅબુલ ઈમાનમેં અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે કબર હર દિન સુબહ ઔર શામ ચિલ્લાકર સુબહકો કેહતી હૈ કે રાત ખતમ હો ગઈ દિન નિકલ આયા. ફિરઔનવાલોંકો દોઝખકી તરફ લે ગએ. ઔર શામકો કેહતી હૈ કે દિન ખતમ હુવા રાત આઈ. ફિરઔનકે ખાનદાનવાલોંકો દોઝખકી તરફ લે ગએ. ઉસ આવાઝકો જિન ઔર ઈન્સાનકે અલાવા સબ જાનદાર સુનતે હૈં. ઔર દોઝખસે અલ્લાહ તઆલાકી પનાહ માંગતે હૈં.

ફાઈદા :- અલ્લામા ઈબ્ને કય્યિમને લિખ્ખા હૈ કે રૂહકે ચાર

મકાન હૈં. ઔર ઉન ચારોં મકાનમેં ઉસકા ગુઝર હોતા હૈ.

પેહલા મકાન માં કા શિકમ હૈ. યે મકાન નિહાયત તંગ કૈદખાના હૈ. ઔર સખ્ત અંધેરા હૈ.

દૂસરા મકાન દુનિયા હૈ. જિસમેં પૈદા હુવા ઔર અચ્છે બુરે કામ કિયે.

તીસરા મકાન આલમે બરઝખ હૈ. યાની મૌતકે બાદસે કિયામત તક. ઔર યે મકાન દુનિયાસે બહોત ઝિયાદા બડા હૈ જિસ તરહ દુનિયા માં કે શિકમસે બડી હૈ.

ચોથા મકાન જિસકે બાદ કોઈ દૂસરા મકાન નહીં હૈ. વો આખિરતકા મકાન હૈ. યાની જન્નત, જહન્નમ.

ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મોમિનકે લિયે દુનિયા ઐસી તંગ હૈ જૈસે બચ્ચાકે લિયે માં કા શિકમ. જિસ વકત બચ્ચા શિકમસે અલાહિદા હોતા હૈ તો ઉસ મકાનકી જુદાઈકા ઉસકો બડા ગમ હોતા હૈ ઔર રોતા હૈ. ફિર જબ દુનિયાકો રોશન ઔર બહોત બડી દેખતા હૈ ઔર દૂધ પીતા હૈ તો ખૂશ હોતા હૈ. ઔર સમઝતા હૈ કે પેહલા મકાન નિહાયત તંગ ઔર નિહાયત અંધેરા થા. ઔર રેહનેકે લાઈક ન થા. ઔર ઈસી તરહ મોમિન દુનિયાસે નિકલનેકો બુરા જાનતા હૈ. ઔર મૌતસે ડરતા હૈ. લેકિન જબ દુનિયાકો છોડકર દૂસરે આલમમેં જાએગા ઔર ઉસકી બડાઈ ખૂબી દેખેગા તબ સમઝેગા કે દુનિયા બહોત તંગ ઔર ખરાબ જગહ થી. ઔર રેહનેકે લાઈક હરગિઝ ન થી. ઔર દુનિયામેં દો બારા જાનેકો ભી કભી પસંદ ન કરેગા. જિસ તરહ બચ્ચા દુનિયામેં આનેકે બાદ માં કે શિકમમેં જાનેકો પસંદ નહીં કરતા.

ઝિંદોંકે આમાલ મુરદોંકો દિખાએ જાતે હૈં

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને તુમ લોગોંકે આમાલ દિખાએ જાતે હૈં તુમહારે કરાબતદાર ઔર મોહલ્લાવાલોંકો જો ઈન્તિકાલ કર ચુકે હૈં. અગર તુમહારે આમાલ નેક હૈં તો વો ખૂશ હોતે હૈં. ઔર અગર નેક નહીં હૈં તો વો સબ કેહતે હૈં અય અલ્લાહ! ઉનકી જાન ન કબ્ઝ કર જબ તકકે તુ ઉનકી હિદાયત ન કરે. જૈસા હમકો હિદાયત કિયા.

રિવાયત કી હકીમ તિરમિઝીને નવાદિરૂલ ઉસૂલમેં કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને બંદોંકે આમાલ પીર ઔર જુમેરાતકો અલ્લાહ તઆલાકે સામને પેશ કરતે હૈં. ઔર જુમ્આકો અંબિયા ઔર ઉનકે માં-બાપકે સામને પેશ કરતે હૈં. નેકિયોંકો દેખકર યે સબ લોગ ખૂશ હોતે હૈં ઔર ઉનકે ચેહરે રોશન હો જાતે હૈં. પસ અય લોગો! અલ્લાહસે ડરો ઔર મુરદોંકો તકલીફ ન દો. યાની બુરે કામ ન કરો કે ઉસકો દેખકર ઉનકો સદમા ઔર રંજ પહોંચે.

રિવાયત હૈ અબી ઉસૈદ (રદિ.) સે કે એક મર્દ નબી (સ.અ.વ.) કે પાસ આયા ઔર અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મેરે માં-બાપ ઈન્તિકાલ કર ચુકે, કોઈ સૂરત ઐસી હો સકતી હૈ કે મૈં અપને માં-બાપ પર એહસાન કરૂં? આપ(સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હાં. ચાર તરીકાસે તૂ ઉનકે સાથ એહસાન કર સકતા હૈ.

એક તો ઉનકે હકમેં દુઆ કરના.

દૂસરે જો વસિય્યત યા નસીહત તુમકો કી હૈ ઉસ પર કાઈમ રેહનાં.

તીસરે જો દોસ્ત ઉનકે હૈં ઉનકી તાઝીમ ઔર ઈઝઝત કરના.

ચોથે જો ઉનકા ખાસ કરાબતવાલા હૈ ઉસકે સાથ મુહબ્બત ઔર મેલજોલ રખના.

રૂહકો જન્નતમેં જાનેસે કૌનસી ચીઝ રોકતી હૈ?

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મોમિનકી રૂહ કૈદ હૈ. ઉસકે કર્ઝમેં જબ કોઈ મોમિન મરા ઔર ઉસકે ઝિમ્મા કર્ઝ થા ઔર વારિસોંને ઉસકા કર્ઝ અદા ન કિયા તો ઉસકી રૂહ જન્નતમેં ન જાએગી, જબ તક ઉસકા કર્ઝ અદા ન કિયા જાએગા.

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે હમ લોગ નબી (સ.અ.વ.) કે પાસ બૈઠે થે કે એક જનાઝા આયા તાકે આપ ઉસકી નમાઝ પઢેં. આપને પૂછા કયા ઉસ પર કિસીકા કર્ઝ હૈ? લોગોંને કહા હાં. આપને ફરમાયા ઉસકી રૂહ કર્ઝકે કૈદમેં હૈ. આસમાન તક નહીં જા સકતી. મેરી નમાઝસે ઉસકો ફાઈદા ન પહોંચેગા. અલબત્તા અગર કોઈ ઉસકે કર્ઝ અદા કરનેકા ઝિમ્મેદાર બને તો મૈં નમાઝ પઢું. ઔર મેરી નમાઝ ઉસકો નફા દેગી.

રિવાયત હૈ સમુરહ બિન જુન્દુબ (રદિ.) સે કે નબી (સ.અ.વ.) ને એક દિન નમાઝે સુબહકે બાદ ફરમાયા કે ફલાં

કબીલાકા કોઈ આદમી યહાં મૌજૂદ હૈ? ઉસકા મુરદા કર્ઝકી વજહસે જન્નતકે દરવાઝા પર રોકા ગયા હૈ. ઔર વો તુમહારે કબ્ઝામેં હૈ. અગર ઉસકા કર્ઝ અદા કરોગે તો ઉસકી નજાત હૈ. વરના ઉસ પર અઝાબ હોગા.

રિવાયત હૈ જાબિર (રદિ.) સે કે એક શખ્સને વફાત કી. ઉસ પર કિસીકે દો દીનાર કર્ઝ થે. નબી (સ.અ.વ.) ને ઉસ પર નમાઝે જનાઝા ન પઢી. જબ અબૂ કતાદા (રદિ.) ને ઉસકા કર્ઝ અપને ઝિમ્મા લિયા તો આપને નમાઝ પઢી. ફિર દૂસરે દિન આપને અબૂ કતાદા (રદિ.) સે પૂછા કે તુમને કર્ઝ અદા કિયા યા નહીં? કહા અદા કિયા. આપને ફરમાયા અબ ઉસકી રૂહ ખૂશ હુઈ.

રિવાયત હૈ સઈદ બિન અતવલ (રદિ.) સે કે મેરે બાપને ઈન્તિકાલ કિયા. ઔર ફકત તીન દિરહમ ઔર ઔલાદ ઔર કર્ઝ છોડા. મૈંને ઈરાદા કિયા કે દિરહમકો ઔલાદ પર ખર્ચ કરૂં. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા તેરા બાપ કર્ઝમેં કૈદ હૈ ઉસકા કર્ઝ અદા કરો.

રિવાયત હૈ કિતાબ મન આશ બઅદલ મૌતમેં શૈબાન બિન હસન (રદિ.) સે કે મેરે બાપ ઔર અબ્દુલ વાહિદ જિહાદકે વાસ્તે ઘરસે રવાના હુએ. રાસ્તેમેં એક કુંવાં મિલા જો ચૌડા ઔર બહોત ગેહરા થા. ઉસમેંસે ભિનભિનાહટકી આવાઝ આઈ. ઉનમેંસે એક આદમી કુંવેંમેં ઉતરા. દેખા કે એક શખ્સ પાનીકે ઉપર તખ્તા પર બૈઠા હૈ. ઉનહોંને પુછા તુ કૌન હૈ જિન હૈ યા ઈન્સાન હૈ? કહા મૈં ઈન્સાન હું. ફિર પુછા તુ યહાં કયૂં બૈઠા હૈ? ઉસને જવાબ દિયા કે

મૈં શહેર ઈન્તાકિયાકા રેહનેવાલા હું. મૈં દુનિયાસે ઈન્તિકાલ કર ચુકા હું. મુઝ પર કર્ઝ હૈ ઉસકે બદલેમેં અલ્લાહ તઆલાને મુઝકો કૈદ કિયા હૈ. મેરે લડકે ઈન્તાકિયામેં હૈં. ઉનહોંને મુઝકો અપને દિલસે ભુલા દિયા ઔર મેરા કર્ઝ અદા ન કિયા. યે સુનકર વો આદમી કુંવેંસે નિંકલા ઔર અપને સાથીસે કહા કે ચલો પેહલે ઉસકા કર્ઝ અદા કરેં. ઉસકે બાદ જિહાદ કરેંગે. ગર્ઝ કે વો દોનોં આદમી ઈન્તાકિયાકી તરફ ગયે. ઔર કર્ઝ અદા કરકે લૌટે. જબ ઉસ કુંવેંકે પાસ આએ તો ન કુંવાં દેખા ન કુંવેંકા કોઈ નિશાન પાયા. રાતકો યહાં સો રહે. ખ્વાબમેં વો આયા ઔર કેહને લગા, અલ્લાહ તઆલા તુમ લોગોંકો નેક બદલા દે, કે તુમને મેરા કર્ઝ અદા કિયા. અબ અલ્લાહ તઆલાને મુઝકો જન્નતમેં જગહ દી. ઔર ઈજાઝત દી કે મૈં જહાં ચાહું સૈર કરૂં.

ફાઈદા :- રિવાયત હૈ જાબિર (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો શખ્સ બગૈર વસિય્યતકે મરેગા વો દૂસરે મુરદોંસે કલામ ન કરેગા. યાની ગુન્ગેકી તરહ કિયામત તક રહેગા. અસ્હાબને પુછા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મુર્દે ભી આપસમેં કલામ કરતે હૈં? ફરમાયા હાં કલામ કરતે હૈં. ઔર મુલાકાત કરને ભી જાતે હૈં.

ઝિંદાકી રૂહ મુરદોંકી અરવાહ સે મુલાકાત કરતી હૈ

અલ્લામા ઈબ્ને કય્યિમને કિતાબુ ર્રુહમેં લિખ્ખા હૈ કે ખ્વાબમેં ઝિંદોં ઔર મુરદોંકી અરવાહકી મુલાકાતકે બારેમેં બે શુમાર દલીલેં મૌજૂદ હૈં. ઔર ઉસ મુલાકાતકે મુતઅલ્લિક વાકિઆત વ રિવાયાત ઐસે મોઅતબર ઔર પરહેઝગાર લોગોંને બયાન કિયે હૈં કે ઉસકે તસ્લીમ કરને ઔર માન લેનેકે બગૈર કોઈ ચારા નહીં. પસ જિસ તરહ ઝિંદોંકી અરવાહ આપસમેં ખ્વાબમેં મુલાકાત કરતી હૈં. ઉસી તરહ ઝિંદે ઔર મુરદેકી ભી અરવાહ આપસમેં મુલાકાત કરતી હૈં. જૈસા કે અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા હૈ. યાની અલ્લાહ કબ્ઝ કર લેતા હૈ રૂહોંકો ઉનકે મરનેકે વકત, ઔર જો મરે નહીં હૈં ઉનકી રૂહેં ઉનકે સોતે વકત, તો જિનકી નિસ્બત મૌતકા ફૈસલા હો ચુકા હૈ ઉનકો રોક લેતા હૈ. ઔર બાકી સોનેવાલોંકો એક વકત મુકર્રર તક છોડ દેતા હૈ. ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ઈસ આયતકી તફસીરમેં લિખતે હૈં કે ઝિંદોં ઔર મુરદોંકી અરવાહ ખ્વાબમેં મુલાકાત કરતી હૈં. ઔર આપસમેં એક દૂસરેકા હાલ દરયાફત કરતી હૈં. પસ અલ્લાહ તઆલા મુરદોંકી અરવાહકો અપને પાસ રોક લેતા હૈ. ઔર ઝિંદોંકી અરવાહકો છોડ દેતા હૈ. વો અપને બદનમેં આ જાતી હૈં. ઔર ઈસી તરહ રિવાયત કી ઈબ્ને અબી હાતિમને સુદ્દી (રદિ.)

સે ઈસ આયતકી તફસીરમેં. ઔર ઈબ્ને કય્યિમને લિખ્ખા હૈ કે એક દલીલ યે ભી હૈ કે ઝિંદા આદમી મુરદેકો ખ્વાબમેં દેખતા હૈ ઔર મય્યિત આઈન્દા કી બાત બતાતી હૈ. ઔર ઉસી તરહ વો બાત હોતી હૈ.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને સીરીનસે કે મુરદા ખ્વાબમેં જો કુછ બતાએ વો સચ હૈ ક્યૂંકે મુરદા ઐસી જગહ રેહતા હૈ જહાં ઝૂઠકા ગુઝર નહીં.

રિવાયત કી ઈબ્ને અબી દુનિયા ઔર ઈબ્ને જૌઝીને કે સઅબ ઔર ઔફમેં બડી દોસ્તી થી. ઔર આપસમેં ભાઈ બન ગયે થે. સઅબને ઔફસે કહા અય ભાઈ હમ દોનોંમેંસે જો પેહલે મરે વો ખ્વાબમેં આકર અપના હાલ બયાન કરે. પેહલે સઅબને ઈન્તિકાલ કિયા. ઔફને ઉનકો ખ્વાબમેં દેખા ઔર પુછા કે પરવરદિગારને તુમહારે સાથ કયા મઆમલા કિયા? ઉનહોંને જવાબ દિયા મેરે ગુનાહોંકો બખ્શ દિયા. ફિર ઔફને પુછા તુમહારી ગરદનમેં સિયાહ દાગ કૈસા હૈ? કહા કે મૈંને દસ દિરહમ એક યહૂદીસે કર્ઝ લિયે થે. વો મેરે તીરદાનમેં રખ્ખે હૈં. તુમ ઉસકો દે દેના. ઔર જાન લો કે મેરે મરનેકે બાદ જો કુછ મેરે ઘરમેં હુવા હૈ મુઝકો સબકી ખબર હૈ. યહાં તકકે મેરી બિલ્લી જો ફલાં રોઝ મરી થી ઉસકી ખબર ભી મુઝકો મિલી. ઔર જાન લો કે મેરી લડકી છઠે રોઝ મર જાએગી. તુમ લોગ ઉસકો નેક બાતેં સુનાઓ. ઔફ કેહતે હૈં કે મૈં સુબહકો સઅબકે મકાન પર ગયા. પેહલે તીરદાન મંગાકર દેખા ઉસમેં દસ દિરહમ એક કપડેમેં બંધે પાએ. ફિર યહૂદીકો બુલાકર મૈંને પૂછા કે સઅબ (રદ્દિ.) પર તુમહારા કુછ કર્ઝ હૈ? યહૂદીને કહા અલ્લાહ

રહમ કરે સઅબ (રદિ.) પર વો રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે નેક અસ્હાબમેંસે થે. મૈંને દસ દિરહમ ઉનકો કર્ઝ દિયે થે. ફિર મૈંને વો દસ દિરહમ યહૂદીકે હવાલે કિયે ઔર ઘરવાલોંસે મૈંને દરયાફત કિયા કે સઅબ (રદિ.) કે બાદ તુમ પર કયા ગુઝરા? જો બાતેં ખ્વાબમેં સઅબ (રદિ.) ને મુઝકો બતાઈ થીં ઉન સબ બાતોંકો ઘરવાલોંને બયાન કિયા. ઔર બિલ્લીકે મરનેકા ભી હાલ બયાન કિયા. ફિર મૈંને પુછા કે મેરે ભાઈ સઅબ (રદિ.) કી લડકી લાઓ. જબ વો આઈ, મૈંને ઉસકે સર પર હાથ ફેરા, વો બુખારમેં મુબતલા થી. મૈંને ઉસકો નેક બાતેં સુનાઈ. છઠે રોઝ વો ઈન્તિકાલ કર ગઈ.

રિવાયત હૈ દલાઈલુન્નબુવ્વતમેં કે સાબિત બિન કૈસ યમામામેં શહીદ હુએ. ઔર કીમતી ઝિરહ પેહને હુએ થે. એક મુસલમાન ઉનકે બદનસે ઝિરહ ઉતારકર લે ગયા. વહાં દૂસરા મુસલમાન સોતા થા. સાબિતને ખ્વાબમેં આકર ઉસસે કહા કે મૈં તુઝસે દો વસિય્યત કરતા હું. ખબરદાર ઉસકો ભૂલના નહીં. ઔર ઉસકો ઝૂઠા ખ્વાબ ન સમઝના. પેહલી વસિય્યત યે કે જબ મૈં શહીદ હુવા તો એક મર્દ મુસલમાનને મેરી ઝિરહ ઉતાર લી. ઉસકા મકાન ઉસ મહલ્લાકે ફલાં કિનારે પર હૈ. ઉસકે દરવાઝા પર ઘોડા લમ્બી રસ્સીસે બંધા ચરતા હૈ. ઝિરહ ઘરમેં રખકર ઉપરસે હાંડીકે ઉપર ઊંટકા કજાવા રખ્ખા હૈ. તુમ ખાલિદ બિન વલીદ (રદિ.) કે પાસ જાકર કેહના કે કિસી આદમીકો ભેજકર વહાંસે ઝિરહ મંગા લેં. દૂસરી વસિય્યત યે કે જબ તુ મદીનામેં પહોંચે તો અમીરૂલ મુઅમિનીન અબૂબકર સિદ્દીક (રદિ.) કે પાસ જાકર કેહના કે મુઝ

પર ઈસ કદર કર્ઝ હૈ ઔર મેરે દો ગુલામ હૈં. યાની ગુલામકો બેચકર મેરા કર્ઝ અદા કરેં. જબ મર્દ મુસલમાન ખ્વાબસે ઉઠા તો ખાલિદ બિન વલીદ (રદિ.) કે પાસ યે હાલ બયાન કિયા. ખાલિદ (રદિ.) ને આદમી ભેજકર ઝિરહ મંગા લી. ફિર હઝરત અબૂબકર સિદ્દીક (રદિ.) કે પાસ આયા ઔર ખ્વાબકા હાલ બયાન કિયા. અમીરૂલ મુઅમિનીનને ઉનકી વસિય્યતકે મુતાબિક ગુલામ બેચકર ઉનકા કર્ઝ અદા કિયા. રાવી કેહતા હૈ કે યે સાબિત બિન કૈસ (રદિ.) કી કરામત હૈ કે મરનેકે બાદ ઉનકી વસિય્યત જારી કી ગઈ.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ને એક દિન બાદ નમાઝે સુબહકે ફરમાયા કે રાત મૈંને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કો ખ્વાબમેં દેખા હૈ, આપને ફરમાયા અય ઉસમાન (રદિ.) આજ શામકો હમારે પાસ તુમ રોઝા ઈફતાર કરના. ઉસ દિન હઝરત ઉસમાન (રદિ.) રોઝાસે થે. ઔર ઉસી દિન શહીદ હુએ.

રિવાયત કી હાકિમને નબી (સ.અ.વ.) કી કિસી બીબીકે પાસ એક ઔરત આઈ. ઔર કહા આપ દુઆ કીજિયે કે અલ્લાહ તઆલા મેરા હાથ દુરૂસ્ત કર દે. પુછા કે તેરે હાથકો કયા હો ગયા હૈ? ઉસને કહા મેરા બાપ બડા સખી ઔર માલદાર થા. ઔર મેરી માં બડી બખીલ થી. મૈંને ઉસકો કિસી ગરીબકો કુછ દેતે હુએ નહીં દેખા. અલબત્તા એક દિન હમને ગાય ઝબહ કી. મેરી માંને ઉસકી ચરબી એક મિસ્કીનકો દે દી. ઔર એક કપડા છોટાસા ઉસકો પેહના દિયા. ફિર મેરે માં-બાપ મર ગયે. મૈંને પુછા અય બાપ મેરી માં કો આપને દેખા હૈ ?કહા નહીં મૈં ઉસકો તલાશ કરને લગી. દેખા કે

એક જગહ નંગી ખડી હૈ. ઉસકે બદન પર સિર્ફ વહી છોટા કપડા હૈ જો મિસ્કીનકો દિયા થા. ઔર ઉસકે હાથમેં વહી ચરબી હૈ ઉસકો ચાટતી હૈ. ઔર પ્યાસ પ્યાસ પુકારતી હૈ. મૈંને કહા અય માં મૈં તેરે લિયે પાની લાતી હું. મૈં અપને બાપકે પાસ ગઈ ઔર એક પ્યાલા પાની લાકર પિલાયા. ફિર કિસીને મેરે બાપકે પાસ જાકર કહા, ફલાં ઔરતકો કિસને પાની પિલાયા? બાપને જવાબ દિયા કે જિસને પાની પિલાયા અલ્લાહ તઆલા ઉસકા હાથ બેકાર કર દે. જબ મૈં ખ્વાબસે ઉઠી તો અપના હાથ બેકાર પાયા.

રિવાયત હૈ દલાઈલુન્નબુવ્વતમેં સલમાસે કે મૈં ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરત ઉમ્મે સલમા (રદિ.) કે પાસ ગઈ. દેખા કે વો રોતી હૈં. મૈંને પુછા આપ કયૂં રોતી હૈં? ફરમાયા કે મૈંને ખ્વાબમેં રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કો દેખા આપ રોતે હૈં.

મૈંને પુછા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! કયા હાલ હૈ? આપને ફરમાયા મૈં મૈદાને કરબલામેં ગયા થા. મેરે નવાસા હુસૈન (રદિ.) કો ઝાલિમોંને શહીદ કર ડાલા.

ફાઈદા :- શેખ અઝઝુદ્દીનને લિખ્ખા હૈ કે જબ તક રૂહ બદનમેં રેહતી હૈ ઈન્સાન જાગતા રેહતા હૈ. ઔર જબ નિકલ જાતી હૈ તો સો જાતા હૈ. ફિર યે રૂહ સૈર કરતી હૈ. તો અગર આસમાન તક પહોંચ ગઈ હૈ. તો ઉસ વકત જો ખ્વાબ દેખતી હૈ તો યે ખ્વાબ ઝૂઠા હોતા હૈં. કયૂંકે શૈતાનકે વસ્વસાકા યે ખ્વાબ હોતા હૈ. ફિર જબ રૂહ બદનમેં આ જાતી હૈ તો ઈન્સાન જાગ જાતા હૈ. ઔર ઈકરમા ઔર મુજાહિદને કહા હૈ કે ખ્વાબમેં રૂહ નિકલ જાતી હૈ. લેકિન ઈસ તરહકા તઅલ્લુક બદનકે સાથ કાઈમ રેહતા હૈ જિસ

તરહ આફતાબકી રોશની જમીન પર ગિરતી હૈ ઔર તમામ આલમ રોશન હો જાતા હૈ. લેકિન રોશનીકા તઅલ્લુક આફતાબકે સાથ બઝરીઆ શુઆઅ યાની કિરનકે કાઈમ રેહતા હૈ. અગર યે તઅલ્લુક કાઈમ ન રહે તો આફતાબ સિયાહ હો જાએ. અલબત્તા જબ સોનેમેં રૂહ કબ્ઝ કર લેતે હૈં તો રૂહાની તઅલ્લુક બદનસે અલગ હો જાતા હૈ. ઈકરમા (રદિ.) સે કિસીને પુછા કે આદમી કિસ તરહસે ખ્વાબ દેખતા હૈ કે મૈં ખુરાસાન ઔર શામ ઔર નયે નયે મુલ્કમેં પહોંચ ગયા હું. જવાબ દિયા કે રૂહ સૈર કરતી હૈ ઔર રૂહકા તઅલ્લુક નફસકે સાથ કાઈમ રેહતા હૈ. ફિર જબ નફસ રૂહકો ખીંચતી હૈ તો ઈન્સાન જાગ ઉઠતા હૈ. વલ્લાહુ આલમ-બિસ્સવાબ.

ઉન લોગોંકા બયાન જિનહોંને મુરદોંકો ખ્વાબમેં દેખા ઔર બાત કી હૈ

ખ્વાબમેં મુરદોંસે મુલાકાત કરને ઔર ઉનસે હાલાત દરયાફત કરને ઔર જવાબ દેનેકે બારેમેં બેશુમાર રિવાયાત વારિદ હૈં. ઈબ્ને અબી દુનિયાને ઈસ મઝમૂન પર એક કિતાબ લિખ્ખી હૈ જિસકા નામ કિતાબુલ મનામાત હૈ. મૈં નમૂનાકે તૌર પર ચંદ(કુછ) રિવાયતેં યહાં બયાન કરતા હું. તાકે કિતાબ લંબી ન હો.

રિવાયત હૈ અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર બિન આસ (રદિ.) સે કે જબ અમીરૂલ મુઅમિનીન ઉમર (રદિ.) કા ઈન્તિકાલ હુવા મુઝકો હમેશા તમન્ના રેહતી થી કે અલ્લાહ તઆલા ખ્વાબમેં ઉનકે હાલસે

મુઝે આગાહ કરે. મૈંને એક બાર આલીશાન મહલ દેખા. ઔર પુછા કે યે કિસકા મકાન હૈ? લોગોંને કહા કે હઝરત ઉમર (રદિ.) કા હૈ. ઈતનેમેં હઝરત ઉમર (રદિ.) ઉસ મકાનસે નિકલ આએ. મૈંને ખૈરિયત પુછી. ફરમાયા અગર મેરા રબ ગફૂરુર્રહીમ ન હોતા તો મૈં બરબાદ હો જાતા. મૈંને પુછા આપ પર કયા હાલત ગુઝરી? કહા મુઝે ઈન્તિકાલ કિયે કિતને દિન હુએ? મૈંને કહા બારા બરસ ગુઝર ગયે. ફરમાયા અભી અપના હિસાબ દેકર ફારિગ હુવા હું.

રિવાયત હૈ અબ્દુલ મલિકસે કે મૈંને દેખા આમિર બિન કૈસ (રદિ.) કો ઉનકે મરનેકે બાદ ઔર પૂછા કે તુમ કૈસે હો? કહા બહોત અચ્છા હું. ફિર મૈંને પુછા કે તમામ નેકિયોંસે તુમને કૌનસી નેકી સબસે અફઝલ પાઈ? કહા જો નેક કામ સચ્ચી નિય્યતસે કિયા જાએ વહી સબસે અફઝલ હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ અબ્દુલ્લાહસે કે મેરે ચચાકા ઈન્તિકાલ હુવા. મૈંને ઉનકો ખ્વાબમેં દેખા. કેહતે થે કે દુનિયા સરાસર ધોકા હૈ. ઔર આખિરત નેક કામ કરનેવાલોંકે વાસ્તે ખૂશીકા ઘર હૈ. ઔર મઝબૂત અકીદાકે બરાબર ઔર મુસલમાનોંકે સાથ ખૈરખ્વાહી કરનેકે બરાબર કોઈ ચીઝ નહીં દેખી. ઔર નેક કામકો હલકી બાત ન સમઝો. ઔર જો અચ્છા કામ કરો સમઝ લો કે યે મેરા આખરી કામ હૈ.

રિવાયત હૈ મયમૂન કુરદીસે કે મૈંને ઉરવહકો ઉનકે મરનેકે બાદ ખ્વાબમેં દેખા, ઉનહોંને કહા કે ફલાં પાની પિલાનેવાલેકા મેરે ઝિમ્મા એક દિરહમ બાકી હૈ. વો દિરહમ મેરે ઘરમેં તાકમેં રખ્ખા હૈ. ઉસકો લે જાકર ઉસકો દે દો. સુબહકો મૈંને પાની

પિલાનેવાલેસે મુલાકાત કરકે પુછા કે ઉરવહકે ઝિમ્મા તેરા કુછ બાકી હૈ? ઉસને કહા હાં, એક દિરહમ બાકી હૈ. મૈં ઉરવહકે ઘર ગયા. ઔર તાકસે દિરહમ લેકર ઉસકે હવાલે કિયા.

રિવાયત હૈ કુફાકે એક રેહનેવાલેસે કે મૈંને સુવૈદ બિન અમ્રકો મરનેકે બાદ દેખા કે નિહાયત અચ્છી હાલતમેં શાન ઔર શૌકતકે સાથ હૈં. મૈંને પુછા કે અય સુવૈદ યે દરજા આપને કિસ તરહ પાયા? ફરમાયા લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ બહોત પઢતા થા, તુમ ભી પઢા કરો. ઔર કહા કે દાઉદ તાઈ ઔર મુહમ્મદ બિન નસર (રદિ.) ને ઈસી કલિમાકી બદૌલત પાયા જો કુછ પાયા.

રિવાયત હૈ શઅબુલ ઈમાનમેં કે મતરફ બિન અબ્દુલ્લાહ (રદિ.) કેહતે હૈં કે મૈં એક બાર એક કબ્રસ્તાનમેં ગયા. ઔર એક કબરકે પાસ દો રકાત[1] નમાઝ હલકે તૌરસે પઢકર સો ગયા. ઉસ કબરકે મુરદેને કહા તુમને દો રકાત નમાઝ પઢી ઔર દિલમેં ખયાલ કિયા કે બહોત મુખ્તસર ઔર હલકી પઢી, મૈંને કહા હાં. ઉનહોંને કહા કે તુમ લોગ અમલ કરતે હો લેકિન ઉસકી ફઝીલત નહીં જાનતે. ઔર હમ લોગ દો રકાત પઢ સકતે તો યે નમાઝ હમારે હકમેં તમામ દુનિયાસે અફઝલ ઔર બેહતર હોતી. ફિર મૈંને પૂછા કે ઈસ કબ્રસ્તાનમેં કૌન લોગ હૈં? કહા સબ મુસલમાન હૈં. ઔર સબ નેકકાર હૈં. મૈંને પુછા સબસે અફઝલ કૌન હૈ? એક કબરકી તરફ ઈશારા કિયા. મૈંને અપને દિલમેં કહા યા અલ્લાહ ઉસ મુરદેકો ઝાહિર કર તાકે મૈં ઉસસે બાત કરૂં. નાગાહ કબર શક

(૧) અકસર કબ્રસ્તાનમેં છોટીસી મસ્જિદ નમાઝ પઢનેકે લિયે બની રેહતી હૈ. ઉસમેં નમાઝ પઢકર મય્યિતકો સવાબ પહોંચાતે હૈં.

હુઈ એક નૌજવાન નિકલા. (યે અલ્લાહ તઆલાકી કુદરતસે કોઈ બઈદ નહીં. કલામ મજીદમેં અસ્હાબે કહફ ઔર ઉઝૈર (અલૈ.) કા કિસ્સા યાદ કર લિયા જાવે) મૈંને પુછા તેમ ઉન સબમેં અફઝલ હો? કહાં હાં. યે લોગ ઐસા હી કેહતે હૈં. મૈંને પુછા કિસ અમલકી બદૌલત તુમને ઐસા દરજા પાયા? તુમહારી ઉમર કમ હૈ યે ગુમાન નહીં હોતા કે હજ ઔર ઉમરહ ઔર જિહાદ ઔર દૂસરે આમાલકે ઝિયાદા કરનેસે તુમકો યે દરજા મિલા હોગા. જવાબ દિયા કે મુઝ પર મુસીબતેં બહોત નાઝિલ હુઈ. ઔર અલ્લાહ તઆલાને મુઝકો સબરકી તૌફીક અતા ફરમાઈ. જિસકે સબબસે મુઝકો યે મરતબા મિલા.

રિવાયત હૈ તારીખે બગદાદમેં મુંહમ્મદ સાલિમ (રદિ.) સે કે કાઝી યહયા ઈબ્ને અકસમકો મૈંને ખ્વાબમેં દેખા ઔર પુછા કે અલ્લાહ તઆલાને આપકે સાથ કયા મઆમલા કિયા? કહા કે મુઝકો અપને સામને ખડા કિયા ઔર ખિતાબ કિયા કે અય નાલાઈક બુડ્હે! અગર તેરી ડાઢ્હી સુફેદ ન હોતી તો તુઝકો આગમેં જલા દેતા. મેરે તમામ આઝા ખૌફસે થરથરાને લગે. ઉસી તરહ તીન બાર ખિતાબ કિયા. ફિર જબ મુઝકો ઈફાકા હુવા તો મૈંને અર્ઝ કી. અય મેરે પરવરદિગાર તેરી તરફસે જિસ હદીસે કુદસીકી રિવાયત મુઝકો મિલી હૈ વો તો ઈસ તરહકી નહીં.હૈ. અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા મેરી તરફસે કૌનસી હદીસ તુઝકો મિલી હૈ. હાલાંકે અલ્લાહ તઆલા ખૂબ જાનતા હૈ. મૈંને અર્ઝ કી કે હદીસ બયાન કી મુઝસે અબ્દુર્રઝઝાક બિન હમામને ઉનહોંને મુઅમ્મર બિન રાશિદસે, ઉનહોંને ઈબ્ને શિહાબ ઝોહરીસે ઉનહોંને અનસ

બિન માલિક (રદિ.) સે, ઉનહોંને તેરે નબી (સ.અ.વ.) સે, આપને જિબ્રઈલ (અલૈ.) સે જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને તુઝસે રિવાયત કી કે બેશક તુને ફરમાયા. યાની ઈસ્લામમેં રેહકર મેરા જો બંદા નિહાયત બુઢ્ઢા હો જાએ તો મુઝે શરમ આતી હૈ કે આગસે ઉસકો અઝાબ કરૂં. અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા સચ કહા. અબ્દુર્રઝઝાકને, ઔર સચ કહા મુઅમ્મરને ઔર સચ કહા ઝોહરીને, ઔર સચ કહા અનસ (રદિ.) ને ઔર સચ કહા મેરે નબી (સ.અ.વ.) ને ઔર સચ કહા જિબ્રઈલ (અલૈ.) ને ઔર મૈંને યે હદીસ ફરમાઈ હૈ. અય મેરે ફરિશ્તો ઉસકો જન્નતમેં લે જાઓ.

રિવાયત હૈ હફસ બિન અબ્દુલ્લાહસે કે મૈંને અબૂ ઝરઆકો ઉનકે મરનેકે બાદ ખ્વાબમેં દેખા કે પેહલે આસમાનમેં ફરિશ્તોંકી જમાઅતકે સાથ નમાઝ પઢતે હૈં. ઉનસે પુછા કિસ અમલસે આપકો યે મરતબા મિલા? કહા મૈંને અપને હાથસે દસ લાખ હદીસેં લિખ્ખીં. ઔર હર હદીસમેં લિખતા થા. અનિન નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ ઈસ દુરૂદકી બરકતસે અલ્લાહ તઆલાને મુઝે યે મરતબા બખ્શા.

રિવાયત હૈ અબૂલ કાસિમ સાબિત (રદિ.) સે કે મૈંને સઅદ (રદિ.) કો જો બડે મુહદ્દિસ થે. ખ્વાબમેં દેખા વો મુઝસે બાર બાર કેહતે થે, અય અબુલ કાસિમ અલ્લાહ તઆલા હદીસ પઢાનેવાલોંકે વાસ્તે હર મજલિસકે બદલેમેં જન્નતમેં મકાન તૈયાર કરતા હૈ.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અસાકિરસે કે સદકા બિન યઝીદને મુલ્કે તરાબુલુસમેં તીન કબરેં બુલંદ ઝમીન પર દેખીં. પેહલી કબર પર

લિખ્ખા થા કે ઝિંદગીકા આરામ વો શખ્સ નહીં પા સકતા જિસકો યકીન હૈ કે મૌત આએગી. ઔર હમારા મુલ્ક હમસે છીન લેગી. ઔર કબરમેં હમકો સુલા દેગી. દૂસરી કબર પર લિખ્ખા થા કે ઝિંદગીકા આરામ વો નહીં પા સકતા જિસકો યકીન હૈ કે ઝર્રા ઝર્રાકા સવાલ હોગા. ઔર અપને કિયેકા બદલા પાએગા. તીસરી કબર પર લિખ્ખા થા કે ઝિંદગીકા આરામ વો નહીં પા સકતા જિસકો યકીન હૈ કે કબર હમારી જવાનીકો ખાકમેં મિલા દેગી. ઔર હમારે ચેહરા ઔર તમામ આઝાકો રેઝા રેઝા કર દેગી. યે દેખકર મુઝકો તઅજ્જુબ હુવા. ઔર મૈં ઉસકે કરીબ વાલી આબાદીમેં ગયા. એક બુઢ્હેસે મૈંને ઉન કબરોંકી હાલત દરયાફત કી. ઉસને કહા તીન ભાઈ થે. એક ઉનમેંસે બાદશાહકા મુલાઝિમ થા ઔર લશ્કરકા સિપેહસાલાર થા. દૂસરા માલદાર સૌદાગર થા. તીસરા દુરવેશ થા. ઔર રાત દિન ઈબાદત કરતા થા. જબ ઉસ દુરવેશકે ઈન્તિકાલકા વકત આયા તો ઉસકે દોનોં ભાઈ ઉસકે પાસ આએ ઔર કેહને લગે. અગર તુમકો કુછ વસિય્યત કરની હૈ તો કરો. ઉસને જવાબ દિયા કે ન મેરે પાસ માલ હૈ ન મુઝ પર કિસીકા કર્ઝ હૈ. ન મેરે પાસ કુછ અસ્બાબ હૈ, લેકિન તુમસે ઈસ બાત પર ઈકરાર લેતા હું જબ મૈં મર જાઉં તો ઈસ ટીલા પર દફન કરના. ઔર મેરી કબર પર લિખ દેના કે ઝિંદગીકા આરામ વો નહીં પા સકતા જિસકો યકીન હૈ કે ઝર્રા ઝર્રાકા સવાલ હોગા. ઔર અપને કિયેકા બદલા પાએગા. ઉસકે બાદ તીન દિન તક બરાબર મેરી કબરકી ઝિયારત કરના. ઉસસે તુમકો નસીહત મિલેગી. ફિર મરનેકે બાદ દોનોંને તીન દિન તક બરાબર ઉસ કબરકી ઝિયારત

કી. તીસરે દિન સિપેહસાલારને ઝિયારત કરકે જાનેકા ઈરાદા કિયા તો કબરકે અંદરસે દીવાર ગિરનેકી આવાઝ સુની. ખૌફસે કાંપને લગા. ઔર ડરતા હુવા મકાન ચલા ગયા. રાતકો અપને ભાઈકો ખ્વાબમેં દેખા ઔર પુછા અય ભાઈ! વો કૈસી આવાઝ થી? કહા કે ફરિશ્તાને મુઝસે કહા કે ફલાં દિન એક મઝલૂમને તુઝસે ફરિયાદ કી થી. ઔર તુને ઉસકી મદદ ન કી. યે કેહકર એક ગુર્ઝ મારા, યે આવાઝ ઉસી ગુર્ઝકી થી. જબ સુબહ હુઈ તો ઉસને અપને ભાઈ સોદાગર ઔર અપને દોસ્તોંકો બુલાકર કહા કે અબ મૈં તુમ લોગોંકે દરમિયાન નહીં રહુંગા. ઔર બાદશાહકી સોહબત ઔર મુલાઝિમતકી મુઝકો હાજત નહીં. ઉસી વકત દુનિયાકા ઐશ ઔર આરામ છોડા ઔર પરવરદિગારકી ઈબાદતમેં મશ્ગૂલ હુવા. ઔર પહાડકા રાસ્તા ઈખ્તિયાર કિયા. જબ ઉસકી વફાતકા ઝમાના આયા તો ઉસકા ભાઈ સોદાગર આયા. ઔર કહા અય ભાઈ! અગર કુછ વસિય્યત કરના હો તો કરો. ઉસને જવાબ દિયા કે મેરે પાસ ન માલ હૈ ન મુઝ પર કિસીકા કર્ઝ હૈ. લેકિન મૈં તુમસે ઈકરાર લેતા હું કે જબ મૈં મર જાઉં તો મેરે ભાઈકી કબરકે પાસ મુઝકો દફન કરના. મેરી કબર પર લિખ દેના કે ઝિંદગીકા આરામ વો નહીં પા સકતા જિસકો યકીન હૈ કે મૌત આએગી. ઔર હમારા મુલ્ક છીન લેગી. ઔર હમકો કબરમેં સુલા દેગી. ઔર તીન દિન તક મેરી કબરકી ઝિયારત કરના. ફિર જબ ઉસને ઈન્તિકાલ કિયા તો તીન દિન તક કબરકી ઝિયારત કી. જબ તીસરે દિન ઝિયારત કરકે જાનેકા ઈરાદા કિયા તો કબરકે અંદરસે એક ઐસી આવાઝ સુની કે ઉસકા હોશ ઉડ ગયા. ઔર ડરતા હુવા મકાન આયા. રાતકો

ખ્વાબમેં અપને ભાઈકો દેખા. ઔર પુછા કે તુમહારા કયા હાલ હૈ? કહા અચ્છા હું. તૌબાસે મેરે સબ ગુનાહ મઆફ હો ગએ. મૈંને પુછા મેરા ભાઈ કૈસા હૈ? કહા વો નેક લોગોંકે સાથ બડે દરજા પર હૈં. ફિર મૈંને પુછા કે મેરા હાલ કયા હોગા? કહા જૈસા અમલ કરેગા વૈસા બદલા પાએગા. તુમકો લાઝિમ હૈ કે ફુરસતકો ગનીમત જાનો ઔર નેક અમલકા તૌશા તૈયાર કરો. જબ સુબહ હુઈ તો ઉસને ભી દુનિયાસે મુંહ ફેરા. ઔર અપના સબ માલ ફુકરા ઔર મસાકીનકો તકસીમ કિયા ઔર અલ્લાહ તઆલાકી ઈબાદતમેં ઝિંદગી બસર કી. જબ ઉસકે ઈન્તિકાલકા વકત આયા તો ઉસકા લડકા આયા ઔર કહા અય બાપ! કુછ વસિય્યત કીજિયે. બાપને જવાબ દિયા કે મેરે પાસ માલ નહીં કે વસિય્યત કરૂં. લેકિન તુઝસે ઈસ બાતકા ઈકરાર લેતા હું કે જબ મૈં મર જાઉં તો અપને દોનોં ચચાકી કબરકે પાસ મુઝકો દફન કરના. ઔર મેરી કબર પર લિખના કે ઝિંદગીકા આરામ વો નહીં પા સકતા જિસકો યકીન હૈ કે કબર હમારી જવાનીકો ખાકમેં મિલા દેગી. ઔર હમારે ચેહરા ઔર તમામ આઝાકો રેઝા રેઝા કર દેગી. ઔર તીન દિન તક બરાબર મેરી કબરકી ઝિયારત કરના. જવાન લડકેને તીન દિન તક કબરકી ઝિયારત કી. તીસરે દિન કબરસે એક ખૌફનાક આવાઝ સુની. ઔર ગમગીન હોકર ઘર આયા. રાતકો અપને બાપકો ખ્વાબમેં દેખા કે તુ ભી જલ્દ હમારે પાસ આએગા. અપને સફરકા સામાન દુરૂસ્ત કર. ઔર જિસ ઘરમેં તુઝકો આના હૈ ઉસકે વાસ્તે તૈયાર હો જાઓ. ઔર દુનિયાદારોંકે માનિંદ બે ફિકર ન હો, કે મૌતકે વકત તુઝકો અફસોસ ઔર શરમિંદગી હો. જલ્દી કર ઔર

જલ્દી કર ઔર જલ્દી કર. રાવી બયાન કરતા હૈ કે ઉસ લડકેને જિસ રાતકો યે ખ્વાબ દેખા થા ઉસકી સુબહકો મૈં ઉસકે પાસ ગયા. ઉસને ખ્વાબકા હાલ મુઝસે બયાન કિયા. ઔર કહા કે મેરી ઝિંદગીકે તીન મહીને યા તીન દિન બાકી રેહ ગયે હૈં. કયૂંકે બાપને તીન બાર મુઝસે તાકીદ કી. તીસરે દિન ઉસને ઘરકે લોગોંકો જમા કિયા. ઔર સબસે રૂખ્સત હુવા. ઔર કિબ્લા રૂખ હોકર કલિમા શહાદત પઢા ઔર ઈન્તિકાલ કિયા.

ઝિંદોંસે મુરદોંકો તકલીફ પહોંચતી હૈ

જાનના ચાહિયે કે જિસ તરહ દુનિયામેં એકકો દૂસરેસે આરામ યા તકલીફ પહોંચતી હૈ. ઈસી તરહ ઝિંદોંસે મુરદોંકો આરામ ઔર તકલીફ પહોંચતી હૈ. અગર કોઈ શખ્સ કિસીકી શિકાયત કરે, યા પીઠ પીછે ઉસકી ગીબત કરે, તો સુનકર ઉસકો સદમા ઔર રંજ હોતા હૈ. ઉસી તરહ મુરદોંકી બુરાઈ બયાન કરનેસે ઉસકો તકલીફ હોતી હૈ. યાની અલ્લાહ તઆલાને ફરિશ્તે મુકર્રર કિયે હૈં કે મુરદેકે હકમેં જબ કોઈ બદખ્વાહી કરતા હૈ ઔર બુરાઈ બયાન કરતા હૈ તો ફરિશ્તે ઉનકો સુનાતે હૈં ઉસસે ઉનકો સદમા પહોંચતા હૈ. ઈસ વાસ્તે હદીસોંમેં મુરદાકી બુરાઈ બયાન કરનેકી મમાનિઅત આઈ હૈ. આદમીકો લાઝિમ હૈ કે જબ કોઈ મર જાએ તો ઉસકી ખૂબી ઔર ભલાઈ બયાન કરે. ઔર બુરાઈયોંસે દરગુઝર કરે. ઉસકા નામ ન લે.

રિવાયત હૈ આઈશા (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ

(સ.અ.વ.) ને જિસ ચીઝસે મુરદા અપને ઘરમેં તકલીફ પાતા થા. ઉસસે અપની કબરમેં ભી તકલીફ પાતા હૈ.

રિવાયત હૈ હઝરત આઈશા (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મુરદાકો બુરા ન કહો. વો અપને ઠિકાને ચલા ગયા.

રિવાયત હૈ સફિય્યા (રદિ.) સે કે નબી (સ.અ.વ.) કે પાસ કિસીને એક મય્યિતકો બુરાઈકે સાથ ઝિક્ર કિયા. આપને ફરમાયા જબ મય્યિતકા ઝિકર કરો તો ભલાઈકે સાથ ઝિકર કરો.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મય્યિતકી ખૂબિયોંકા ઝિકર કરો ઔર બુરાઈયોંસે અપની ઝબાન બંદ કરો.

રિવાયત હૈ આઈશા (રદિ.) સે કે મૈંને સુના રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે કે આપ ફરમાતે થે કે મય્યિતકા તઝકિરા કરો મગર ભલાઈકે સાથ. અગર વો જન્નતી હૈ તો તુમ ગુનેહગાર હોંગે. ઔર અગર દોઝખી હૈ તો વહી ઉસકે લિયે કાફી હૈ.

રિવાયત હૈ ઉકબા બિન આમિર (રદિ.) સે કે અગર મૈં કોઈલાકી આગ પર યા તેઝ તલવાર પર ચલૂં યહાં તકકે મેરા પાંવ બેકાર હો જાએ તો મુઝે યે પસંદ હૈ ઔર મુસલમાનકી કબર પર કદમ રખના પસંદ નહીં.

રિવાયત હૈ અમ્માર બિન હઝમસે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મુઝકો એક કબર પર બૈઠે દેખા તો ફરમાયા, કબરસે ઉતર જા ઔર મય્યિતકો તકલીફ ન દે. તાકે વો ભી તુઝકો તકલીફ ન દે. યાની તેરે લિયે બદ દુઆ ન કરે.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) સે કે ઉનસે કિસીને પુછા કે કબર પર ચલના કૈસા હૈ? ફરમાયા કે જિસ તરહ ઝિંદગીમેં મોમિનકો તકલીફ દેનેકો મૈં બુરા જાનતા હું ઉસી તરહ મરનેકે બાદ ભી ઉસકો તકલીફ દેના બુરા જાનતા હું. ઔર ઈબ્ને અબી શૈબા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મોમિનકો મરનેકે બાદ તકલીફ દેના ઐસા હૈ જૈસા ઝિંદગીમેં તકલીફ દેના.

રિવાયત હૈ કે સુલેમ (રદિ.) કિસી કબ્રસ્તાનમેં ગયે ઔર ઉનકો પેશાબ કરનેકી ઝરૂરત થી. કિસીને કહા પેહલે આપ પેશાબ કર લેં ફિર ઝિયારત કરેં. કહા મૈં મુરદોંસે ઈસ તરહ શરમ કરતા હું જિસ તરહ ઝિંદોંસે શરમ કરતા હું. ઈસસે માલૂમ હુવા કે કબ્રસ્તાનમેં પેશાબ યા પાખાના નહીં કરના ચાહિયે. મુરદોંકો ઉસસે તકલીફ હોતી હૈ.

કયા કયા ચીઝેં મય્યિતકો કબરમેં નફા દેતી હૈં

જબ આદમી મર જાતા હૈ તો ઉસકા અમલ ભી ખતમ હો જાતા હૈ. ઔર નેકી કરનેસે વો આજિઝ હો જાતા હૈ. ઔર મુન્તઝિર રેહતા હૈ કે કોઈ શખ્સ ઉસકો નેકી પહોંચાએ તો અઝાબસે ઉસકો નજાત મિલે. હમ લોગ જિસ કદર ખાને પીનેકે મોહતાજ હૈં ઉસસે ઝિયાદા મુરદા હમારી દુઆકા મોહતાજ રેહતા હૈ. હમ લોગ જિસ તરહ મય્યિતકે લિયે સવાબ પહોંચાએ. નમાઝ પઢકર યા રોઝા રખકર યા સદકા ખૈરાત દેકર યા મસ્જિદ બનવાકર યા કુરઆન

શરીફ પઢકર યા દુરૂદ ઈસ્તિગફાર પઢકર, તો મય્યિતકો પૂરા પૂરા સવાબ પહોંચતા હૈ. ઔર હમકો ભી ઈસ કંદર સવાબ મિલતા હૈ. અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા હૈ. યાની જો લોગ બાદકો આએ વો કેહતે હૈં કે અય હમારે રબ! બખ્શ દે હમકો ઔર હમારે મુસલમાન ભાઈયોંકો, જો ઈમાનકે સાથ ગુઝર ગયે.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને કે મુરદા અપની કબરમેં ઐસા હૈ જૈસે દરિયામેં કોઈ ડૂબતા ઔર ફરિયાદ કરતા હો. વો મુન્તઝિર રેહતા હૈ કે મેરા બાપ યા માં યા લડકા યા દોસ્ત મેરે વાસ્તે દુઆ કરે. ફિર જબ યે દુઆ કરતે હૈં તો યે દુઆ ઉનકો દુનિયા વમા ફીહાસે ઝિયાદા મેહબૂબ હોતી હૈ. ઔર જબ ઝમીનવાલે દુઆ કરતે હૈં તો અલ્લાહ તઆલા પહાડકે માનિંદ સવાબ કબરવાલોંકો પહોંચાતા હૈ. ઔર ઝિંદોંકા તોહફા મુરદોંકે લિયે યેહી હૈ કે ઉનકે લિયે ઈસ્તિગફાર કરેં.

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે મૈંને સુના રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કો ફરમાતે થે. જિસ ઘરમેં કોઈ મર જાતા હૈ ઔર ઘરવાલે ઉસકી તરફસે સદકા કરતે હૈં ઉસ સદકાકે સવાબકો હઝરત જિબ્રઈલ નૂરકે તબકમેં રખકર ઉસકી કબર પર લે જાતે હૈં. ઔર ખડે હોકર કેહતે હૈં અય કબરવાલો! યે તોહફા તુમહારે ઘરવાલોંને તુમકો ભેજા હૈ ઉસકો કબૂલ કરો. પસ મુરદા ખૂશ હોતા હૈ ઔર અપને પડોસીકો ખૂશખબરી સુનાતા હૈ. ઔર ઉસકે પડોસી જિનકો કોઈ તોહફા નહીં પહોંચા હૈ ગમગીન રેહતે હૈં.

રિવાયત હૈ અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો શખ્સ અપને માં-બાપકે મરનેકે બાદ

ઉનકી તરફસે હજ કરે તો અલ્લાહ તઆલા હજ કરનેવાલેકો દોઝખસે આઝાદ કરતા હૈ. ઔર ઉન દોનોંકો પૂરે પૂરે હજકા સવાબ મિલતા હૈ બગૈર કમીકે.

રિવાયત હૈ કઅબ (રદિ.) સે કે જબ નેક બંદા કબરમેં રખ્ખા જાતા હૈ તો ઉસકે નેક આમાલ નમાઝ રોઝા હજ જિહાદ સદકા ઉસકે પાસ આતે હૈં. ઔર અઝાબકે ફરિશ્તે ઉસકે પૈરકી તરફસે આતે હૈં. નમાઝ કેહતી હૈ કે તુમ ઉસસે દૂર હો. ઈધરસે તુમહારા રાસ્તા નહીં, ઈસ પૈરસે મસ્જિદમેં આયા હૈ ઔર ખડે હોકર નમાઝ પઢી હૈ. ફિર સરકી તરફસે આતે હૈં તો રોઝા કેહતા હૈ ઈધરસે તમારા રાસ્તા નહીં હૈ ઉસને દુનિયામેં અલ્લાહકે વાસ્તે ભૂખ પ્યાસકી તકલીફ ઉઠાઈ હૈ. ફિર દૂસરી તરફસે આતે હૈં તો હજ ઔર જિહાદ કેહતે હૈં કે તુમ ઉસસે દૂર રહો. ઉસને અપને ઉપર બહોત તકલીફેં ઉઠાઈ હૈં. ઔર અલ્લાહકે વાસ્તે હજ ઔર જિહાદ કિયે હૈં. ઈધરસે તુમારા રાસ્તા નહીં હૈ. ફિર ઉસકે હાથકી તરફસે આતે હૈં સદકા કેહતા હૈ કે તુમ ઉસસે દૂર રહો. ઈસને ઈન હાથોંસે સદકા દિયા હૈ. ઈધરસે તુમહારા રાસ્તા નહીં હૈ. ઉસકે બાદ ગૈબસે આવાઝ આતી હૈ કે તુઝકો મુબારક હો ઝિંદગીમેં તુ અચ્છા થા. મરનેકે બાદ ભી અચ્છા હૈ. રહમતકે ફરિશ્તે જન્નતસે ફર્શ લાતે હૈં ઔર ઉસકી કબરમેં બિછાતે હૈં. ઔર જહાં તક નિગાહ પહોંચતી હૈ વહાં તક ઉસકી કબર કુશાદા કી જાતી હૈ. ઔર નૂરકી કંદીલ જન્નતસે લાકર ઉસકી કબરમેં રખતે હૈં. ઔર કિયામત તક કબર રોશન રેહતી હૈ.ઔર દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે કબરમેં જન્નતકી તરફ એક દરવાઝા ખોલ દિયા જાતા હૈ. વો જન્નતકો દેખતા હૈ ઔર ઉસકી

ખૂશ્બૂ પાતા હૈ. ઔર ઉસકે નેક આમાલ કેહતે હૈં કે હમારે લિયે તુને દુનિયામેં તકલીફ ઉઠાઈ આજ તેરે સાથ રહેંગે. યહાં તકકે તુઝકો જન્નતમેં પહોંચાએંગે.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) સે કે સઅદ બિન ઉબાદા (રદિ.) કી માં ને ઈન્તિકાલ કિયા. ઔર સઅદ (રદિ.) સફરમેં થે. જબ મકાન પર આએ તો રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ. ઔર પૂછા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! મેરી માં ને ઈન્તિકાલ કિયા ઔર મૈં સફરમેં થા. તો અગર મૈં કુછ સદકા દૂ તો ઉસકો સવાબ મિલેગા? આપને ફરમાયા હાં મિલેગા. સઅદને કહા આપ ગવાહ રહેં કે મૈંને અપના બાગ માં કે વાસ્તે સદકા કિયા. દૂસરી રિવાયત હૈ કે સઅદ (રદિ.) ને પૂછા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! કૌનસા સદકા સબસે અફઝલ હૈ? આપને ફરમાયા પાની. સઅદ (રદિ.) ને કુંવા ખોદા ઔર કહા યા અલ્લાહ યે કુંવા સઅદકી માં કી તરફસે હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ કુલાબા (રદિ.) સે કે મૈં મુલ્કે શામસે બસરામેં આયા. ઔર ગુસલ કરકે રાતકો એક કબરકે કરીબ દો રકાત નમાઝ પઢી. ઔર ઉસકા સવાબ બખ્શ દિયા. ઔર એક કબરસે તકિયા લગાકર સો રહા. મય્યિતને શિકાયત કી કે તુમને આજ હમકો તકલીફ દી. તુમ લોગ અમલ કરતે હો ઔર ઉસકે સવાબકા હાલ નહીં જાનતે. ઔર હમ લોગ સવાબકા હાલ જાનતે હૈં લેકિન અમલ નહીં કર સકતે. દો રકાત જો તુમને પઢી વો હમારે વાસ્તે સારે જહાંસે અફઝલ હૈ. ફિર મય્યિતને કહા અલ્લાહ તઆલા દુનિયાવાલોંકો ખૂશ રખ્ખે. કયૂંકે ઉનકી દુઆસે પહાડકે

બરાબર હમકો નૂર મિલતા હૈ. તુમ ઉનકો હમારા સલામ કેહના.

રિવાયત હૈ અબૂ સઈદ ખુદરી (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, કિયામતકે દિન મોમિનકે સાથ પહાડકે બરાબર નેકિયાં હોંગી. વો કહેંગે દુનિયામેં તો હમને ઈસ કદર નેકિયાં નહીં કી થીં. ઈસ કદર સવાબ કહાંસે આયા? આવાઝ આએગી કે તેરે લડકેને તેરે વાસ્તે ઈસ્તિગફાર પઢ્હા થા. યે વહી નેકિયાં હૈં. ઔર હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે નેક બંદાકો અલ્લાહ તઆલા જન્નતમેં બહોત બડા દરજા ઈનાયત ફરમાએગા. વો તઅજ્જુબ કરકે કહેગા અય પરવરદિગાર! યે દરજા કહાંસે મુઝકો મિલા? અલ્લાહ તઆલા ફરમાએગા તેરે લડકેકે ઈસ્તિગફાર ઔર બરકતકી દુઆસે.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, જબ મોમિન ઈન્તિકાલ કરતા હૈ તો ઉસકા અમલ ખતમ હો જાતા હૈ. મગર સાત ચીઝોંકા સવાબ મરનેકે બાદ ભી પહોંચતા હૈ.

(૧) જિસને કિસીકો ઈલ્મે દીન સિખાયા. તો ઉસકા સવાબ બરાબર પહોંચતા રેહતા હૈ જબ તક ઉસકા ઈલ્મ દુનિયામેં જારી રહે.

(૨) યે કે ઉસકી નેક ઔલાદ હો. ઔર ઉસકે હકમેં દુઆ કરતી રહે.

(૩) યે કે કુરઆન શરીફ છોડ ગયા હો.

(૪) યે કે મસ્જિદ બનવાઈ હો.

(૫) યે કે મુસાફિરોંકે લિયે મુસાફિરખાના બનવાયા હો.

(૬) યે કે કુંવા યા નહર ખુદવાઈ હો.

(૭) યે કે સદકા અપની ઝિંદગીમેં દિયા હો. તો જબ તક યે ચીઝેં મૌજૂદ હોંગી ઉન સબકા સવાબ પહોંચતા રહેગા.

રિવાયત હૈ અબૂ સઈદ ખુદરી (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, જિસને કિસીકો કુછ કુરઆન શરીફ પળ્હાયા યા કોઈ મસ્અલા બતાયા તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકે સવાબકો કિયામત તક ઝિયાદા કરતા હૈ. યહાં તકકે વો મિસ્લ પહાડકે હો જાતા હૈ.

રિવાયત હૈ હજ્જાજ બિન દીનારસે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, નેકીકે બાદ નેકી યે હૈ કે જબ તુમ નમાઝ પળ્હો તો ઉનકે વાસ્તે ભી પળ્હો. ઔર જબ રોઝા રખ્ખો તો ઉનકે વાસ્તે ભી રખ્ખો. ઔર જબ સદકા દો તો ઉનકે વાસ્તે ભી દો. (મતલબ યે કે ઉન નફલ નમાઝ રોઝા સદકાકા સવાબ મય્યિતકો ભી બખ્શ દો તો મય્યિતકો ભી સવાબ મિલ જાએગા. ઔર તુમહારા ભી સવાબ કુછ કમ ન હોગા.)

રિવાયત હૈ બશ્શાર બિન ગાલિબ (રદિ.) સે કે મૈં રાબિઆકે લિયે બહોત દુઆ કરતા થા. એક બાર ઉનકો ખ્વાબમેં દેખા. ઉનહોંને કહા અય બશ્શાર તુમહારા તોહફા નૂરકે તબકમેં રખકર હમારે પાસ ભેજા જાતા હૈ જિસ પર હરીરકા રૂમાલ રેહતા હૈ. મૈંને કહા ઈસ શાનસે પહોંચાયા જાતા હૈ? કહા હાં. મોમિનકી દુઆ જબ મુરદાકે લિયે કબૂલ હોતી હૈ તો ઈસી તરહ નૂરકે તબકમેં રખકર હરીરકે રૂમાલસે ઢાંપતે હૈં. ઔર મય્યિતકે પાસ લે જાકર કેહતે હૈં કે ફલાં શખ્સને તુમ્હેં યે તોહફા ભેજા હૈ.

રિવાયત કી ઈબ્ને નજ્જારને અપની તારીખમેં માલિક બિન દીનાર (રહ.) સે કે મૈં જુમ્આકી રાતકો કબ્રસ્તાનમેં ગયા. દેખા કે વહાં નૂર ચમક રહા હૈ. મૈંને ખયાલ કિયા કે અલ્લાહ તઆલાને કબ્રસ્તાન વાલોંકો બખ્શ દિયા હૈ. આવાઝ આઈ કે અય માલિક બિન દીનાર યે મુસલમાનોંકા તોહફા હૈ જિસકો કબ્રરવાલે ભાઈયોંકે પાસ ભેજા હૈ. મૈંને કહા તુમકો ખુદાકી કસમ હૈ મુઝકો બતાઓ યે કૈસા તોહફા હૈ? કહા એક મોમિનને વુઝૂ કિયા ઔર દો રકાત નમાઝ પળ્હી. પેહલી રકાતમેં બાદ ફાતિહાકે કુલ યા અય્યુહલ કાફિરૂન ઔર દૂસરી રકાતમેં બાદ ફાતિહાકે કુલ હુવલ્લાહુ અહદ પળ્હા. ઔર કહા અય અલ્લાહ ઈસકા સવાબ ઈસ કબ્રસ્તાનકે મુસલમાન ભાઈયોંકો મૈંને બખ્શ દિયા. ઈસ વજહસે અલ્લાહ તઆલાને હમ પર રોશની ઔર નૂર ભેજા ઔર હમારી કબરોંકો કુશાદા કિયા. માલિક બિન દીનાર કેહતે હૈં કે ઉસકે બાદસે મૈં હમેશા જુમ્આકી રાતકો ઈસી તરહસે દો રકાત નમાઝ પળ્હકર મુરદોંકો બખ્શતા રહા. પસ મૈંને નબી (સ.અ.વ.) કો ખ્વાબમેં દેખા. આપને ફરમાયા અય માલિક બિન દીનાર! જિસ કદર તુમને મેરી ઉમ્મતકે લિયે નૂરકા તોહફા ભેજા હૈ ઉસકી ગિન્તીકે મુવાફિક અલ્લાહ તઆલાને તુમહારી મગફિરત કી. ઔર ઈસી કદર તુમકો ભી સવાબ દિયા. ઔર તુમહારે વાસ્તે જન્નતમેં એક મકાન તૈયાર કિયા હૈ જિસકા નામ મુનીફ હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, અપની ઉમ્મતકે વાસ્તે તોહફા ભેજો, હમને પૂછા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! હમ કયા તોહફા ભેજેં? આપને

ફરમાયા મોમિનોંકી અરવાહ જુમ્આકી રાતકો આસમાનસે દુનિયાકી તરફ આતી હૈં. ઔર અપને મકાનકે મુકાબિલ ખડી હોકર હર એક રૂહ ગમગીન આવાઝસે પુકારતી હૈ. અય મેરે ઘરવાલો! અય મેરે ખાનદાનવાલો! અય મેરે કરાબત વાલો! મહેરબાની કરકે હમકો કુછ દો. અલ્લાહ તુમ પર રહમ કરે. ઔર હમકો યાદ રખ્ખો ઔર મત ભૂલો. હમ કૈદખાનામેં હૈં. ઔર બહોત ગમમેં મુબ્તલા હૈં. પસ હમ પર રહમ કરો. અલ્લાહ તુમ પર રહમ કરે. ઔર ન બંદ રખ્ખો હમસે અપની દુઆ ઔર સદકાકો ઔર તસ્બીહકો, શાયદ અલ્લાહ રહમ કરે. હમ પર કબ્લ ઉસકે કે તુમ ભી હમારે મિસ્લ હો જાઓ. અફસોસ હાય શરમિંદગી અય અલ્લાહકે બંદો! હમારા કલામ સુનો ઔર હમકો ન ભૂલો. તુમ જાનતે હો કે યે મકાન જો આજ તુમહારે કબ્ઝામેં હૈ કલ કે દિન હમારે કબ્ઝામેં થા. ઔર હમ અલ્લાહકી રાહમેં કુછ ખર્ચ ન કરતે થે. ઔર અલ્લાહકી રાહમેં કુછ ન દેતે થે. પસ વો માલ હમ પર બલા હો ગયા. ઔર દૂસરે લોગ ઉસસે નફા લેતે હૈં. ઔર ઉસકા હિસાબ ઔર અઝાબ હમ પર હોતા હૈ. ફિર આપને ફરમાયા, હર એક રૂહ હઝાર બાર મરદોં ઔર ઔરતોંકો પુકારતી હૈ કે મહેરબાની કરો હમ પર દિરહમસે યા રોટીકે ટુકડેસે. અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ને કહા, રોએ નબી (સ.અ.વ.) ઔર હમ લોગ ભી રોએ. રિવાયત કિયા હૈ ઈસ હદીસકો શેખ ઈબ્નુલ હસન બિન અલીને અપની કિતાબમેં.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, મય્યિત પર પેહલે દિન ઔર પેહલી રાતસે ભી ઝિયાદા સખ્ત વકત આતા હૈ તુમ લોગ સદકા દેકર અપની મય્યિત

પર રહમ કરો. લોગોંને અર્ઝ કી યા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.)! અગર હમ સદકા દેનેકો કુછ ન પાવેં. આપને ફરમાયા દો રકાત નમાઝ અદા કરે. હર રકાતમેં બાદ ફાતિહાકે આયતુલ કુરસી ઔર અલ્હાકુમુત્તકાસુર એક એક બાર, કુલ હુવલ્લાહ ગ્યારહ બાર પઢે. જબ નમાઝસે ફારિગ હો તો સત્તર બાર નબી (સ.અ.વ.) પર દુરૂદ ભેજે. ઔર ઉસકા સવાબ મય્યિતકો તોહફામેં દે. તો અલ્લાહ તઆલા ઉસ મય્યિતકી તરફ સત્તર ફરિશ્તે ભેજતા હૈ. હર ફરિશ્તાકે સાથ લિબાસ ઔર તોહફા જન્નતકા રેહતા હૈ. ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉસકી કબર નૂરાની કરતા હૈ. ઔર લહદ કુશાદા કરતા હૈ. ઈન દોનોં રિવાયતોંકો બયાન કિયા શેખ અહમદ મક્કીને અપને રિસાલા અહસનુલ મુબર્રાતમેં.

હિકાયત :- અબ્દુલ વહાબ શઅરાનીને નકલ કિયા હૈ સાલેહ મરવરોઝીસે કે મૈં જુમ્આકી રાતકો મકાનસે બહોત સવેરે જામેઅ મસ્જિદકી તરફ નમાઝે ફજરકે વાસ્તે નિકલા. ઔર દો રકાત નમાઝ પઢકર એક કબરસે ટેક લગાકર બૈઠા. ઔર મુઝકો નીંદ આ ગઈ. પસ મૈંને દેખા કે કબ્રસ્તાનકે તમામ મુરદે અપની અપની કબરોંસે નિકલે હૈં. ઔર એક એક જમાઅત હોકર બાતેં કરતે હૈં. ઉનમેં એક જવાન મેલે કપડે પેહને ગમગીન બૈઠા હૈ. કુછ અર્સાકે બાદ બહોતસે તબક રૂમાલસે ઢાંપે હુએ ઉતરે. હર મય્યિત એક એક તબક લેકર અપની કબરમેં ચલી ગઈ. પસ મૈંને ઉસ જવાનસે પૂછા અય અલ્લાહકે બંદે! તુ કયૂં ગમગીન હૈ? ઉસને કહા તુમને તબકોંકો દેખ લિયા હૈ? મૈંને કહા હાં, દેખ લિયા હૈ. કહા યે ઝિંદોંકે તબક હૈ. મય્યિતકે વાસ્તે ઉસમેં વહી સદકા ઔર દુઆ હૈ જો ઉનકી

તરફ સવાબકા જુમ્આકી રાતમેં ભેજા ગયા હૈ. ઔર મૈં મુલ્કે સિંધકા રેહનેવાલા હું. ઔર મેરી વાલિદા સિંધસે હજકે ઈરાદેસે ચલી. જબ બસરા પહોંચી તો મેરા ઈન્તિકાલ હો ગયા. ઔર મેરી વાલિદાને દૂસરા નિકાહ કર લિયા. ઔર મુઝકો દુઆસે કભી યાદ ન કિયા. ઈસી લિયે મુઝકો ગમગીન રેહના બજા હૈ. ઔર મેરા કોઈ દૂસરા આદમી નહીં હૈ કે મુઝકો દુઆએ ખૈરસે યાદ કરે. સાલેહ મરવરોઝી કેહતે હૈં મૈંને પૂછા તેરી માં કા મકાન કહાં હૈ? ઉસને મકાનકા પતા બતાયા. જબ મૈં સુબહકી નમાઝસે ફારિગ હુવા તો ઉસકા મકાન માલૂમ કરકે વહાં ગયા. પસ ઈજાઝત લેકર મકાનમેં દાખિલ હુવા. ઔર કહા અલ્લાહ તુમ પર રહમ કરે. કયા તુમહારે કોઈ લડકા હૈ? ઉસને કહા નહીં. ફિર મૈંને પૂછા પેહલે ભી કોઈ ન થા. યે સુનકર ઉસને ઠંડી સાંસ લી. ઔર કહા એક લડકા થા વો મર ગયા. પસ મૈંને ઉસકા કિસ્સા બયાન કિયા. વો બહોત રોઈ ઔર કહા અય સાલેહ વો મેરા લડકા ઔર મેરે કલેજેકા ટુકડા હૈ. યે હઝાર દિરહમ હૈં ઔર તુઝકો અલ્લાહ તઆલાને યહાં તક આનેકી તૌફીક દી, તૂ ઈન દિરહમોંકો મેરે લડકેકી તરફસે સદકા કર ઔર અલ્લાહકી કસમ! મૈં ગવાહી દેતી હું કે ઉસકો સદકા ઔર દુઆસે તમામ ઉમર યાદ કરૂંગી. ઔર કભી ન ભુલૂંગી. સાલેહ કેહતે હૈં કે મૈં દિરહમ લેકર ચલા ઔર ઉનકી તરફસે સદકા કિયા. ઈસ રિવાયતકો ભી શેખ અહમદ મક્કીને અહસનુલ મુબર્રાતમેં નકલ કિયા હૈ.

રિવાયત હૈ અનસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, મેરી ઉમ્મત પર અલ્લાહ તઆલાને અપની રહમત

નાઝિલ કી હૈ કે કબરમેં ગુનાહ લેકર દાખિલ હોગી ઔર કિયામતકે દિન જબ કબરસે ઉઠેગી તો ગુનાહોંસે પાક ઔર સાફ હોકર ઉઠેગી મુસલમાનોંકે ઈસ્તિગફાર કી વજહ સે.

હિકાયત :- ઈમામ યાફઈ યમની જો અપને વકતકે ઝબદસ્ત આલિમ ઔર વલીયુલ્લાહ થે. વો કિતાબ રિયાઝુર રિયાહીનમેં લિખતે હૈં કે એક ઔરત જિસકા નામ બાહિયા થા. નિહાયત ઈબાદત ગુઝાર થી. મરતે વકત અપના મુંહ આસમાનકી તરફ કરકે કહા, ખુદાવંદા તુઝ પર મેરા ભરોસા થા. ઔર મરનેકે બાદ ભી તુઝ હી પર મેરા ભરોસા હૈ. મૌતકે વકત મુઝે રૂસ્વા ન કર. ઔર કબરમેં મુઝે આરામ દે. જબ ઉસકા ઈન્તિકાલ હો ગયા તો ઉસકા લડકા હમેશા જુમ્આકી રાતકો ઔર જુમ્આકે દિન ઉસકી કબર પર જાતા ઔર કુરઆન શરીફ પઢકર ઉસકો ઔર સબ મુરદોંકો બખ્શતા. ઔર ઈસ્તિગફાર ઔર દુઆ કરતા થા કે ઈલાહી તૂ ઉનસે ખૂશ રેહ ઔર ઉનકે ગુનાહ મઆફ ફરમા. લડકા બયાન કરતા હૈ કે એક બાર માં કો મૈંને ખ્વાબમેં દેખા. સલામ કિયા ઔર કહા, અય માં તુ કિસ હાલમેં હૈ? જવાબ દિયા કે મૌતકી તકલીફ બહોત સખ્ત હૈ. મેરી કબરમેં ફૂલ બિછે હૈં. ઔર ઉમદા ઉમદા રેશમી તકિયે લગે હૈં. ઔર કયિામત તક રહેંગે. ફિર મૈંને પૂછા અય માં! તુઝે કુછ ઝરૂરત હૈ? કહા હાં બેટે હમારી ઝિયારત ન છોડના. ઔર દુઆ ઔર ઈસ્તિગફાર ઔર તિલાવતે કુરઆન જો હમારે વાસ્તે કરતે હો ઉસકો કભી ન છોડના. મૈં તેરી ઝિયારતસે ખૂશ હોતી હૂં. જબ તુ ઝિયારતકે વાસ્તે આતા હૈ તો સબ મુરદે કેહતે હૈં અય બાહિયા તેરા લડકા આતા હૈ. ઉસકા નામ હમ સબકો

મુબારક હૈ. મૈંને એક બાર ખ્વાબમેં દેખા કે એક જમાઅત મેરે પાસ આઈ. મૈંને પૂછા તુમ કૌન હો? ઔર કહાંસે આએ હો? જવાબ દિયા કે હમ કબ્રસ્તાનકે મુરદે હૈં. તુમહારા શુક્રિયા અદા કરને આએ હૈં. ઔર તુમસે સવાલ કરતે હૈં કે અપની દુઆ હમારે વાસ્તે બરાબર જારી રખના.

હિકાયત :- હઝરત માલિક બિન દીનાર બડે ઔલિયા અલ્લાહસે હૈં. કેહતે હૈં કે મૈં શુરૂ જવાનીમેં ચુંગી (ટેક્સ) વસૂલ કરને પર નોકર થા. ઔર શરાબ ખૂબ પીતા થા. જબ મૈંને શાદી કી. એક લડકી પૈદા હુઈ. ઉસસે બળી મુહબ્બત થી. જબ મૈં શરાબ પિયાલામેં ડાલતા તો વો મેરે કપડે પર ગિરા દેતી. દો બરસકી ઉમરમેં ઉસને ઈન્તિકાલ કિયા. મુઝકો નિહાયત સદમા હુવા. જબ શબે બરાત આઈ ઔર જુમ્આકી ભી રાત થી તો ઉસ રાતકો ભી મૈંને શરાબ પી. રાતકો ખ્વાબમેં દેખતા હું કે કિયામત કાઈમ હૈ. મુરદે કબરસે નિકલકર મૈદાને મેહશરમેં જમા હૈં. મૈં ઉનકે સાથ હું. અચાનક દેખા કે પીછેસે એક અઝદહા મુંહ ખોલકર મેરી તરફ દૌડતા હુવા આતા હૈ. મૈં બદ હવાસ હોકર ભાગા. બહોત દૂર જાનેકે બાદ એક ઝઈફ બુળ્હા મિલા. જો ઉમદા કપડે પેહને હુએ થા. ઔર ખૂશ્બૂસે મુઅત્તર થા. મૈંને સલામ કિયા. ઔર કહા કે મુઝે પનાહ દીજિયે. ઔર મેરી મદદ કીજિયે. ઉસને જવાબ દિયા કે મૈં કમઝોર હું. ઉસકે દફા કરનેકી તાકત નહીં રખતા. મૈં ભાગતા હુવા મૈદાને મેહશરમેં એક ટીલા પર ચળ્હ ગયા. દેખા કે હઝારોં કોસ તક આગ જલ રહી હૈ. કરીબ થા કે મૈં બદહવાસ હોકર ઉસમેં ગિર પડું. વહાંસે દૂસરી તરફ ભાગા. અઝદહા ભી મુંહ ખોલે મેરે

પીછે દૌડા ચલા આતા હૈ. ફિર ઉસ બુઢ્હેસે મુલાકાત હુઈ. ઉસને કહા ઉસ પહાડકી તરફ જા. ઉસમેં મુસલમાનોંકી અમાનતેં હૈં. અગર તેરી ભી અમાનત ઉસમેં હોગી તો તેરી મદદ કરેગી. મૈં પહાડકી તરફ ભાગા. જબ કરીબ પહોંચા તો દેખા ઉસમેં મકાનાત બને હૈં. દરવાઝે સોનેકે લગે હૈં. ઉસ પર યાકૂત ઔર મોતી જડે હૈં. ઔર રેશમી પરદે દરવાઝોં પર લટકે હૈં. એક ફરિશ્તેને પુકારા કે પરદા ઉઠા દો. ઔર દરવાઝે ખોલ દો. શાયદ ઈસ મુસીબતઝદાકી કોઈ અમાનત ઉસમેં હો. ઔર ઉસકી મદદ કરે. ઔર દુશ્મનસે ઉસકો પનાહ દે. ઉસ વકત સબ દરવાઝોંકે પરદે ઉઠ ગયે. ઔર દરવાઝે ખોલ દિયે ગયે. મેરે પાસ બહોતસે લડકે આએ. જિનકે મુંહ ચાંદકી તરહ ચમકતે થે. અઝદહા ભી મેરે કરીબ આ પહોંચા. ઔર મુઝે હલાક કરનેકા ઈરાદા કિયા. એક લડકેને પુકારા કે અય લડકો સબ બાહિર આ જાઓ. ફૌજ ફૌજ લડકે બાહિર આને લગે. ઉનકે સાથ મેરી વો લડકી ભી થી જો ઈન્તિકાલ કર ચુકી થી. વો દૌડકર મુઝે લિપટ ગઈ ઔર રોને લગી ઔર અપને બાએં હાથસે મેરા દાહના હાથ પકડા. ઔર અપના દાહના હાથ અઝદહેકી તરફ બઢ્હાયા. અઝદહા ભાગા. યહાં તકકે મેરી નઝરસે ગાઈબ હો ગયા. ફિર લડકીને મુઝે બિઠાયા. ઔર ખૂદ મેરી ગોદમેં બૈઠ ગઈ. ઔર દાહના હાથ મેરી ડાઢ્હીમેં ડાલા. જૈસા બચ્ચોંકી આદત હોતી હૈ. ઔર કેહને લગી અય બાપ! કયા અભી વો વકત નહી આયા ઈમાનવાલોંકે લિયે કે કાંપ જાએં ઉનકે દિલ અલ્લાહકી યાદકે લિયે. ઔર જો હક બાત અલ્લાહકી તરફસે આઈ. ફિર મૈંને પૂછા અય લડકી! યે અઝદહા કૈસા થા? ઉસને જવાબ દિયા કે યે તેરા બુરા

અમલ હૈ. તુઝકો જહન્નમમેં ડાલના ચાહતા થા. મૈંને પૂછા અય લડકી! વો ઝઈફ બુઢ્હા કૌન શખ્સ થા જો રાસ્તામેં મુઝકો મિલા થા? કહા વો તેરા નેક અમલ હૈ જિસકો તુને કમઝોર કર દિયા હૈ. તેરે બદ અમલકો મઆફ નહીં કરા સકતા. ફિર મૈંને પૂછા અય લડકી! તુમ સબ ઈસ પહાડમેં કયા કામ કરતી હો? કહા હમ સબ મુસલમાનોંકે લડકે હૈં. કિયામત તક ઉસમેં રહેંગે. ઔર તુમ લોગોંકા ઈન્તિઝાર કરતે હૈં. જબ મૈં ખ્વાબસે જાગા તો સબ ગુનાહોંસે તૌબા કી. ઔર દુનિયાકો છોડકર અલ્લાહકી તરફ રૂજૂઅ કિયા.

ઔર ઈમામ યાફઈ (રહ.) ને લિખ્ખા હૈ કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, આદમીકે સાથ ઉસકા અમલ ભી કબરમેં દફન કિયા જાતા હૈ. પસ અગર નેક હૈ તો મય્યિતકો આરામ પહોંચાતા હૈ. યાની કબરકી તન્હાઈમેં મય્યિતકે સાથ રેહતા હૈ. ઔર ઉસકો ખૂશખબરી સુનાતા હૈ. ઔર કબરકો રોશન ઔર કુશાદા કરતા હૈ. ઔર કબરકે ખૌફસે મેહફૂઝ રખતા હૈ. ઔર અગર અમલ બદ હૈ તો મય્યિતકો અઝાબકે હવાલે કરતા હૈ. યાની કબરકો તંગ ઔર અંધેરી કરતા હૈ. ઔર ઉસ પર અઝાબકી સખ્તી ઔર મુસીબત પહોંચાતા હૈ.

ફાઈદા :- રવઝુર્રિયાહીનમેં લિખ્ખા હૈ કે મુફતી શેખ અઝઝુદ્દીન મય્યિતકો સવાબ પહોંચનેકે મુન્કિર થે. ઔર કેહતે કે કુરઆન પઢકર મય્યિતકો સવાબ બખ્શનેસે ઉસકો સવાબ નહીં પહોંચતા. ઉનકે મરનેકે બાદ એક શખ્સને ખ્વાબમેં દેખા ઔર સવાલ કિયા કે અગર કોઈ શખ્સ કુરઆન પઢકર મય્યિતકો સવાબ બખ્શે તો પહોંચતા હૈ યા નહીં? જવાબ દિયા કે અફસોસ સદ

અફસોસ કે મેરા ખયાલ ગલત થા. યહાં તો ઉસકે બરઅકસ (ખિલાફ) મઆમલા હૈ. ઔર પૂરા સવાબ પહોંચતા હૈ.

ફાઈદા :- રવઝુર્રિયાહીનમેં હૈ કે અહલે સુન્નત વલ જમાઅતકા મઝહબ હૈ કે મુરદોંકી અરવાહકો જબ અલ્લાહ તઆલાકા હુકમ હોતા હૈ તો ઈલ્લીય્યીન યા સિજ્જીય્યીન સે કભી કભી કબર પર આતી હૈં. ખાસ કર જુમ્આકી રાત ઔર જુમ્આકે દિન કબરોં પર બૈઠતી હૈં. ઔર બાત ચીત કરતી હૈં. ઉસ હાલતમેં જો અઝાબકે લાઈક હૈં ઉન પર અઝાબ હોતા હૈ. ઔર જો સવાબકે કાબિલ હૈં ઉનકો સવાબ પહોંચતા હૈ. લેકિન ઈન દો વકતોંમેં મોમિનોં પર અઝાબ નહીં હોતા.

ફાઈદા :- ઉલમાકા ઈત્તિફાક હૈ કે નેક કામકા સવાબ અગર મય્યિતકો બખ્શા જાએ તો ઉસકો સવાબ પહોંચતા હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) હમેશા કબ્રસ્તાનમેં તશરીફ લે જાતે ઔર મુરદોંકે વાસ્તે દુઆ ઔર ઈસ્તિગફાર કરતે થે. ઔર કબરકી ઝિયારત ઔર ઈસ્તિગફારકા આપને હુકમ દિયા હૈ. ઔર તરગીબ ફરમાઈ હૈ. ઉસ વકતસે આજ તક હર ઝમાનામેં મુસલમાનોંકા યેહી તરીકા રહા ઔર ઈસ પર તમામ ઉમ્મતકા ઈજમાઅ હો ગયા હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ જો શખ્સ કબ્રસ્તાનમેં જાએ ઔર અલ્હમ્દુ ઔર કુલ હુવલ્લાહ ઔર અલ્હાકુમુત્તકાસુર પળ્હકર સવાબ કબ્રસ્તાનકે મોમિનીન ઔર મોમિનાતકો બખ્શે તો યે લોગ અલ્લાહ તઆલાકે પાસ ઉસકે વાસ્તે સિફારિશ કરતે હૈં. ઔર મદીના મુનવ્વરામેં અન્સારકે યહાં જબ મય્યિત હોતી તો સબ લોગ ઉસકી કબર પર જાતે ઔર કુરઆન શરીફ પળ્હતે થે. ઈસ બારેમેં

હદીસેં બહોત વારિદ હૈં. ઔર બાઝ બાઝ હદીસેં પેહલે બયાન હો ચુકી હૈં વો કાફી હૈં.

વો આમાલ જો મરનેકે બાદ જલ્દ જન્નતમેં પહોંચાતે હૈં

રિવાયત હૈ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદી.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો કોઈ હર ફર્ઝ નમાઝકે બાદ આયતુલ કુર્સી પઢતા રહેગા તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો શાકિરીનકા દિલ અતા ફરમાએગા. ઔર સિદ્દીકીનકે મિસ્લ અમલ દેગા. ઔર નબિયોંકાસા સવાબ દેગા. ઔર ઉસ પર અપની રહમત નાઝિલ ફરમાએગા. ઔર જન્નતમેં દાખિલ હોનેસે મૌત ઉસે રોકતી હૈ. યાની મૌત આને પર ફૌરન જન્નતમેં દાખિલ હોગા.

રિવાયત હૈ સલસાલસે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, જો કોઈ હર ફર્ઝ નમાઝકે બાદ આયતુલ કુરસી પઢેગા તો ઉસકે ઔર જન્નતકે દરમિયાન સિર્ફ મૌતકા પરદા હૈ. જબ મરેગા જન્નતમેં દાખિલ હો જાએગા. ઈસી તરહ અલી કર્રમલ્લાહુ વજહહૂસે ભી રિવાયત હૈ ઔર નસઈ ઔર રૂયાની ઔર ઈબ્ને હબ્બાન ઔર દારે કુતનીને ઔર ઈબ્ને મરવિયાને ભી રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે ઈસી તરહ રિવાયત કી હૈ. યે સબ મઝમૂન તફસીર દુર્રે મન્સૂરસે લિખ્ખા ગયા હૈ.

મૌતકા કૌનસા વકત અચ્છા હૈ

રિવાયત હૈ ઈબ્ને મસઉદ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, જો શખ્સ રમઝાન શરીફકે આખરી મહીનામેં ઈન્તિકાલ કરે વો જન્નતી હોગા. ઔર જો શખ્સ અરફાકે રોઝ યાની નવ્વી તારીખ ઝિલ હજ્જાકે આખિર દિનમેં મરેગા વો જન્નતી હોગા. ઔર જો શખ્સ સદકા દેકર મરેગા વો જન્નતી હોગા.

રિવાયત હૈ હુઝૈફા (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને જો શખસ મરતે વકત ખાલિસ નિય્યતસે લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ કહેગા વો જન્નતી હોગા. ઔર જિસને અલ્લાહકે વાસ્તે રોઝા રખ્ખા ઔર ઉસી હાલમેં મર ગયા વો જન્નતી હોગા. ઔર જો સચ્ચી નિય્યતસે સદકા દેકર મરેગા વો જન્નતી હોગા.

રિવાયત હૈ હઝરત આઈશા (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, જિસને રોઝા રખ્ખા ઔર ઉસી હાલમેં મર ગયા તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકે વાસ્તે કિયામત તકકે રોઝાકા સવાબ અતા ફરમાએગા.

રિવાયત હૈ જાબિર (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, જો કોઈ જુમ્આકી રાતકો યા જુમ્આકે દિન મરેગા

ઉસકો અલ્લાહ તઆલા અઝાબે કબરસે નજાત દેગા ઔર જબ કિયામતકે દિન વો મૈદાને મેહશરમેં આએગા તો ઉસકે બદન પર શહીદોંકી મહર હોગી.

રિવાયત હૈ અબૂ જાફર (રદિ.) સે કે જુમ્આકી રાત રોશન રાત હૈ. ઔર જુમ્આકા દિન રોશન દિન હૈ. જો શખ્સ જુમ્આકી રાતમેં મરેગા અઝાબસે નઝાત પાએગા. ઔર જો શખ્સ જુમ્આકે દિન મરેગા દોઝખસે નજાત પાએગા.

હર મય્યિતકા બદન સડતા ઔર ગલતા હૈ સિવાએ અંબિયા (અલૈ.) ઔર ઉનકે

રિવાયત હૈ વહબ બિન મુનબ્બહ (રદિ.) સે કે મૈંને બાઝ આસમાની કિતાબોંમેં પળ્હા હૈ કે અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા અગર સડને ઔર બદબૂદાર હો જાનેકા હુકમ મૈં ન કરતા તો આદમી અપની મય્યિતકો ઘરોંમેં રખતે.

રિવાયત હૈ ઝૈદ બિન અરકમ (રદિ.) સે કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અલ્લાહ તઆલા કેહતા હૈ કે મૈંને તીન ચીઝોંસે અપને બંદોં પર આસાની કર દી હૈ. એક યે કે ગલ્લા પર કીડોંકો મુકર્રર કિયા. અગર ઐસા ન કરતા તો બાદશાહ તમામ ગલ્લાકો અપને પાસ જમા કર લેતા. જિસ તરહ સોના ચાંદીકો જમા કર લેતે હૈં. દૂસરી યે કે મૌતકે બાદ બદનકો મૈંને સડને ઔર ગલ જાનેકા હુકમ કિયા, અગર ઐસા ન કરતા તો કોઈ દોસ્ત અપને દોસ્તકો મરનેકે બાદ દફન ન કરતા. તીસરે યે કે ગમઝદાકે દિલસે ગમ દૂર કરતા હું. અગર ઐસા ન કરતા તો ઈન્સાન કભી ખૂશ ન હોતા.

રિવાયત હૈ અબૂ કલાબા (રદિ.) સે કે અલ્લાહ તઆલાને રૂહસે અચ્છી ઔર પાકીઝા કોઈ ચીઝ નહીં બનાઈ. જબ તક રૂહ

બદનમેં રેહતી હૈ બદન તરોતાઝા હૈ. ઔર જબ ઉસકો નિકાલ લેતે હૈં તો બદન સડ ગલ જાતા હૈ.

રિવાયત હૈ અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, આદમીકા હર ઉઝવ સડ ગલ જાતા હૈ. મગર જો હડ્ડી રીડકી હોતી હૈ વો નહીં સડતી. કિયામતકે રોઝ ઉસીસે તમામ બદન દુરૂસ્ત કિયા જાએગા.

રિવાયત હૈ ઔસ બિન ઔસ (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, જુમ્આકે રોઝ મુઝ પર દુરૂદ ઝિયાદા પઢો ઈસ લિયે કે ઉસ રોઝ તુમહારે દુરૂદકો ફરિશ્તે મેરે પાસ પહોંચાતે હૈં. અસ્હાબને અર્ઝ કિયા યા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.)! ફરિશ્તે કિસ તરહ હમારા દુરૂદ આપ તક પહોંચાએંગે? આપ ભી તો કબરમેં મિટ્ટી હો જાએંગે. આપને ફરમાયા અલ્લાહ તઆલા ને અંબિયાકી લાશ ખાના ઝમીન પર હરામ કિયા હૈ.

રિવાયત હૈ બયહકી ઔર વાકેદીને કે હઝરત મુઆવિયા (રદિ.) ને મકામે ઉહદમેં કુંવા ખુદવાનેકા ઈરાદા કિયા. ઔર મુનાદી કર દી કે જિસકે મુરદે ઉહદમેં દફન હોં વો લોગ હાઝિર હોં. સબ લોગ વહાં ગયે. કુંવા ખોદનેમેં જિતની લાશેં નિકાલીં સબ તરોતાઝા ઔર નઈ થીં. ઈત્તિફાકન એક મય્યિતકે પાંવમેં કુલ્હાડી લગી. ઔર તરોતાઝા ખૂન ઉસસે જારી હુવા.

રિવાયત હૈ અબ્દુર્રહમાન (રદિ.) સે કે જંગે ઉહદમેં ઉમર બિન જમૂહ અન્સારી ઔર અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર અન્સારી શહીદ હુએ. ઔર દોનોં એક કબરમેં એક નીચી ઝમીનમેં દફન કિયે ગયે. બારિશકે ઝમાનામેં સૈલાબ આયા. યે દોનોં કબરેં ખુલ ગઈ. દોનોં લાશેં નિકાલી ગઈ, તાકે કિસી દૂસરી બુલંદ ઝમીનમેં દફન કી જાએં. દોનોં લાશેં તરોતાઝા નિકલી. ઔર કોઈ હાલત બદલી ન થી, ગોયા આજ હી મરે હૈં. એક લાશકે બદનમેં ઝખમ થા ઉસ પર અપના હાથ રખ્ખા થા. જબ ઉસકા હાથ ઝખમસે હટાકર સીધા કિયા ગયા તો ફિર લાશને અપના હાથ ઝખમ પર રખ લિયા. ફિર દોનોં લાશેં એક દૂસરી ઉંચી ઝમીનમેં દફન કી ગઈ. જંગે ઉહદસે ઉસ વકત તક છયાલીસ બરસ ગુઝર ચુકે થે.

રિવાયત હૈ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને, જો કોઈ અઝાન કહે અલ્લાહકે વાસ્તે યાની કિસીસે નફાકી ઉમ્મીદ ન રખ્ખે બલ્કે સિર્ફ સવાબકી નિય્યત હો તો વો મિસ્લ શહીદકે હૈ જો ખૂનમેં તડપતા હો. મરનેકે બાદ ઉસકા બદન મેહફૂઝ રહેગા. યાની ઉસકે બદનકો ઝમીન ન ખાએગી.

દૂસરી રિવાતયમેં હૈ કે કિયામતકે દિન મૈદાને મેહશરમેં મુઅઝ્ઝિનકી ગરદન સબસે બુલંદ રહેગી. ઔર કબરમેં ઉસકા બદન મેહફૂઝ રહેગા.

રિવાયત હૈ જાબિર (રદિ.) સે કે ફરમાયા રસૂલુલ્લાહ

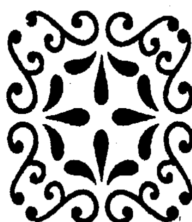
(સ.અ.વ.) ને કે જબ હાફ઼િઝે કુરઆન ઈન્તિકાલ કરતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલા ઝમીનકો હુકમ દેતા હૈ કે ઉસકા ગોશ્ત ન ખાએ. ઝમીન કેહતી હૈ અય રબ! મૈં કયૂંકર ઉસકા ગોશ્ત ખા સકતી હું જબ કે તેરા કલામ પાક ઉસકે સીનામેં હૈ.

રિવાયત હૈ કે જિસ શખ્સને કભી ગુનાહ નહીં કિયા હૈ ઝમીન ઉસકા ગોશ્ત નહીં ખા સકતી.

અલ્લાહ તઆલાકા હઝાર હઝાર શુક્રો એહસાન હૈ કે ઉસને મુઝકો ઈસ કિતાબકે લિખનેકી તૌફીક બખ્શી ઔર ઈખ્તિતામકો પહોંચાયા. ખુદાવંદા એહલે ઈસ્લામકો ઈસ કિતાબસે ફાઈદા દે. ઔર ઉસકે પળ્હનેવાલોંકો ઔર મુઝકો નેક રાસ્તા પર ચલા. ઔર ગુનાહોંકો મઆફ ફરમા. ઔર મેરા ઔર ઉનકા ખાતિમા બખૈર કર. **રબ્બના તકબ્બલ મિન્ના ઈન્નક અન્તસ્સમીલુલ અલીમુ વતુબ્ અલૈના. ઈન્નક અન્તત્તવ્વાબુર્રહીમ. વસલ્લલ્લાહુ તઆલા અલા ખૈરિ ખલ્કિહી સય્યિદિના મુહમ્મદિંવ્વઆલિહી વ અસ્હાબિહી અજમઈન. બિરહ્‌મતિક યા અરહમર્રાહિમીન.**

તમ્મત બિલ ખૈર

હમારી બેહતરીન નામી
ઈસ્લામી કીતાબેં ગુજરાતીમેં

ગુજ. શયતાનકી સવાનેહ ઉમરી   ગુજ. ઈસ્લામી નામોનો સંગ્રહ

ગુજ. મરનેસે પેહલે મૌતકી તૈયારી કીજીયે   ગુજ. તિબ્બે નબવી (સ.)

ગુજ. ગુલદસ્તએ અતફાલ   ગુજ. મિટ્ટીકા ઘર   ગુજ. આઈનએ નમાઝ

ઉર્દૂ. તોહફએ ખ્વાતીન (યા'ની સસુરાલ જાનેવાલી બેટીકો નસીહત)

ગુજ. મુન્તખબાતે ઈસ્લાહી ખુત્બાત   ગુજ. ઔરતોંકી નમાઝ

ગુજ. ગુજરાતી અરબી ઝરૂરૂલ મુસ્લિમીન કંથરીયા ટાઈપ

ગુજ. મીશ્કાત શરીફ   ગુજ. હમારી દુઆ કયૂં કબૂલ નહીં હોતી

ગુજ. મુસલમાન પતિ-પત્ની (મોટી)   ગુજ. જવાનીકા અનમોલ ખઝાના

ગુજ. આદાબે ઝિંદગી   ગુજ. રૂહાની કહાનિયાં   ગુજ. બહેનોની મેહફિલ

ગુજ. માં-બાપના હક્કો   ગુજ. ફઝાઈલે સદકાત ભાગ ૧-૨ અરબી સાથે

ગુજ. છ ગુનેહગાર ઔરતેં   ગુજ. હઝરતજી (રહ.) કી તકરીરેં

ગુજ. ઝિકરૂલ્લાહ ઔર ઈત્મીનાને કલ્બ   ગુજ. કયામત કયારે આવશે

ગુજ. જઝાઉલ આ'માલ યા'ની આ'માલકા બદલા   ઉર્દૂ. ગુલદસતએ અતફાલ

ગુજ. મો'મિનકી સુબ્હો શામ (મૌ. શમશુલહક સા. ચાંગવી)

નુરાની કુતુબખાના

રેલ્વે સ્ટેશનની સામે, મુ.પો. છાપી,
જી. બનાસકાંઠા, (ઉ.ગુજ.) પીન - ૩૮૫૨૧૦
(૦૨૭૩૯) (ઓ) ૭૦૧૧૨, (ઘર) ૭૦૧૭૬